

מדינת ישראל

גנזך המדינה

משרד _____
החברה הממשלתית לניירות

מס' תיק _____

פרויקטים

1/94 - 2/88

מחלקה **מכונן**

מס' תיק מקורי _____
24/7

פרויקטים מיוחדים

רש - 7 / 1710

מס פריט: 1322082
14/10/2013

61.5/1 - 116
03-315-10-09-01

סזה פיו:
סזה לוגי:
כתובת:

איך

הוא הולך
→ "36" → 30
→ "אלה" → 12

2

רשומות

ילקוט הפרסומים

4 ביוני 1992

4012

ג' בסיון התשנ"ב

עמוד

3391

רשימת שמות מאת ועדת השמות הממשלתית

רשימת שמות

מאת ועדת השמות הממשלתית

לפי ההודעה בדבר מינוי ועדת השמות הממשלתית¹ מתפרסמת בזה רשימת השמות שקבעה הוועדה האמורה בפרק הזמן שבין כ"ב בסיון התשמ"ד (22 ביוני 1984) ובין ב' באדר א' התשנ"ב (6 בפברואר 1992).

א

התוכן

1. שמות ליישובים ובכללם היאחויות נח"ל	6. שמות לצמחים
2. שמות לקווי דואר-נע	7. שמות למחלפים
3. שמות לאתרים היסטוריים	8. שמות למועצות אזוריות
4. שמות לשמורות טבע	9. שמות לחופי-ים
5. שמות לעצמים גיאוגרפיים	10. שמות לאתרי קרוונים

¹ י"ט התשי"א, עמ' 959.

כ י א ו ר י ם :

- (א) מקום כל שם מתואר בקואורדינטות ברשת ישראל המסומנות במספרים בעלי שש עד שמונה ספרות, שמהן שלוש או ארבע שמשמאל מציינות קו צפון־דרום כמפה, ושלוש או ארבע שמימין מציינות קו מזרח־מערב שבמפה.
- (ב) מ"א - מועצה אוורית.
- (ג) נ"צ - נקודת ציון.
- (ד) ד"נ - דואר נע.
- (ה) קנ"מ - קנה מידה.
- (ו) תק"ם - התנועה הקיבוצית המאוחדת.
- (ז) נח"ל - היאחזות.

1. שמות ליישובים ובכללם היאחזויות נחל

א ב ט ל י ו ן

ני"צ 1828.2487.

השם הזמני: אבטליון, הררית ב'.
ישוב קהילתי בגליל התחתון.
שם היסטורי, מחכמי הזוגות (בן-זוגו של שמעיה).

א ב נ י - ח פ ץ

ני"צ 1575.1880.

השם הזמני: אבני חפץ.
ישוב קהילתי של אמנה, בשומרון.
עמ"י ישעיה ניד, יב. "... וכל גבלך לאבני-חפץ", ובעקבות שמה של
חירבת אל חפצה הסמוכה.

א ב נ ת

ני"צ 1915.1208.

השם הזמני: נח"ל קדרון.
מאחו נח"ל, בצמון ים המלח.
שם עברי מחודש, על משקל השמות המקראיים אסנת, בשמת.

א ג מ ו ן

ני"צ 2092.2600.

השם הזמני: כפר דייגים, גולן.
ישוב כפרי, בגולן.
ע"ש אחד משמות כלי הדיג המוזכרים במקרא, איוב מ', כ"ו.
וכן יש על שמו צמח הגדל במים מתוקים ומיוצג במינים רבים על גדות
הכנרת.

א ו ר - ה א ג ז י

ני"צ 1920.2679.

ישוב קהילתי של אמנה, בגליל.
שם סמלי.

א י ר ו י ס

ני"צ 1290.1496.

השם הזמני: אירוס.
מי"א גן רוח.
ישוב קהילתי, בשפלת יהודה.
ע"ש אירוס הארגמן, המצוי באזור.

א י ת מ ר

ני"צ 1792.1753.

השמות הקודמים: תל חיים, אגוז.
ישוב קהילתי של תנועת אמנה, בשומרון.
שם מקראי, שמות כ"ח, א.
החלטת הוועדה בדבר השם "אגוז", שפורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3165
מיום 24.2.85 עמ' 1490, בטלה.

אֱלִי-סֵינִי

ניצ 1030.1115.

השם הזמני: אלי סיני.

יישוב קהילתי של תנועת אמנה, בחבל עזה.

שם סמלי.

אֶלְעָד

ניצ 146.162.

השם הזמני: מזור א'.

מיא חבל מודיעין.

יישוב עירוני.

עייש אחד מבני שבט אמרים דבחי"א ז', כי"א.

אֶרְחָה (א ו ר ה)

ניצ 1913.1402.

מרכז לחקר המדבר, לתיירות ולספורות מדברית, בצמון-מערב ים

חמלח.

שם סמלי. (בראשית ל"ז, כה).

אֶשְׁבֵּל

ניצ 1789.2535.

השם הקודם: אשחר.

היאחזות נח"ל, בגליל התחתון.

עייש צמח-בר ממשפחת השפתניים, הנדל בסלעי בר וצוקים באזור.

החלטת הוועדה בדבר השם "אשחר" היאחזות זו, שפורסמה ב"פ מס'

2633 עמ' 1820, בטלה.

אֶשְׁחָר

ניצ 1785.2545.

שמות קודמים: משעול בגליל, משעולים.

יישוב קהילתי בגליל התחתון.

עייש האשחר הארצישראלי, הנדל בשטחי החורש באזורים הרריים. זהו

שיח בעל פרחים צהובים קטנים, פירותיו הבשלים הם בעלי גוון שחור,

ומכאן שמו.

בָּאֶר - מֶלֶךְ

ניצ 0890.0439.

היאחזות נח"ל, בדרום חולות הלוצה שבצמון-מערב הנגב.

השם קרוב בצלילו לשם הערבי, ביר מלגה (מלקח)

בּוֹעֵי יָנָה - נִוְנִי יִדְאָת

ניצ 1845.2457.

מועצה מקומית בגליל התחתון,

שם ליישוב המאוחד.

ב ל ד

נייץ 1658.9892.

שמות קודמים: באר צופר, צוקים.
מחנה מעבר לגרעוני התיישבות, בערבה.
שם מקראי, אחד משלושת רעי איוב.
נאליפו, בלדד וצופר) איוב ב', י"א.

ב ס ת נ א י

נייץ 169.210.

השם הזמני: ריחן חי.
יישוב קהילתי, בנחל עירון.
על יסוד הבוסתנים האומייניים לאיזור.

ב ק ו

נייץ 1603.1685.

השם הקודם: בית אביא.
יישוב קהילתי של תנועת משקי חירות-בית"ר במערב השומרון.
החלטת הוועדה בדבר השם בית-אביא, שפורסמה בייפ מסי 3165, עמ' 1491, בטלח.
על שם צמח (קוצני) הגדל על קרקעות פוריות.

ב ת - ע י

נייץ 1599.1183.

השמות הזמניים הקודמים: צורף, מגדל-עדר.
יישוב קהילתי של אמנה, בנוש עציון.
על יסוד המעיין שבסמוך ועל יסוד משמעותו הרחבה של המושג "בבית
עין", במקרא ובספרות.

ב ע - ב נ י מ ין

נייץ 1754-1398.

השם הזמני: אדם.
יישוב קהילתי של אמנה, בארץ בנימין עמ"י נבע שבסמוך.

ב ע ת - א ב נ י

נייץ 1910.2420.

השם הזמני: לוביא.
יישוב קהילתי, בגליל התחתון המזרחי ע"ש שלמה אבני, אוש רב-מעלים
בשיכון ובפיתוח הגליל התחתון במיוחד.

ג י ד י ד ה - פ פ ר

נייץ 1651.2591. (נידידה).

נייץ 1633.2598. (מכר).

שם למועצה המקומית.

ניצ 1847.2150.

השמות הקודמים: הר גיבורים, גיבורים.
 יישוב קהילתי של המרכז החקלאי, בצפי-מעי הרי הנלבו.
 עיש חלוד ברנט גיאגר, יו"ר הקהילות היהודיות באנגליה.

ד ג י ת

ניצ 1016.1092.

השם הזמני: כפר דייגים מצפון לעזה.
 יישוב קהילתי של אמנה, בחבל עזה.
 שם סמלי.

ד ו ר

ניצ 1498.1031.

השם הקודם: אדורה
 האחוזת נח"ל, בדרום הר חברון.
 זכר לשם ההיסטורי אדורים, דבהייב י"א, ט.
 החלטת הוועדה בדבר השם אדורה להאחוזת זו, שפורסמה בייפ מס' 3165 עמ' 1491, בטלח.

ד ת ו (ד ו ח ו)

ניצ 1150.1276.

במקום השם הקודם נצנים (כפר הנוער)
 על שם דגן רב-שנתי, עמיד ליובש, הגדל בחולות החוף והמדבר.

ה ר - א ד ר

ניצ 1622.1364.

השמות הקודמים: נבעת הרדאר, כפירה.
 יישוב קהילתי, ביהודה.
 שם עברי המוכר בצלילו את המונח הלועזי - "הרדאר".

ה ר - ע פ ש א

ניצ 1596.0835.

השם הקודם: עמשא.
 קיבוץ של התקיים (התנועה הקיבוצית המאוחדת) בדרום הר חברון.
 שם אחד משרי דוד, דבהייב ב', י"ז.
 החלטת הוועדה בדבר השם "עמשא", שפורסמה בילקוט הפרסומים, 3165, עמ' 1498, בטלח.

ז פ ר

ניצ 1530.1972.

שם למועצה מקומית, המשותפת לכפרים, אבתץ, ביר א-סיכה, מרג'ה
 וימת. (משרדי המועצה בכפר ימה).
 בעקבות ואדי זימאר - משמותיו הערביים של נחל שכם הסמוך.

ח.י.ה

ני"צ 1442.0786

יישוב בבקעת באר-שבע.

ח.ל.י

ני"צ 1792.2609

השם הזמני: הר חלוץ.

יישוב קהילתי בגליל העליון.

שם סמלי, עמ"י שם ההר שבסמוך, שגם הוא צודה עברית לשם הערבי הקודם - גיבל אל-חליצה.

ח.מ.ת - י.מ.י

ני"צ 1901.2616

נקודת מפגש לתיירות מנסיקות בשמורת הטבע, "הר-מירון" שבגליל העליון.

"חמדת ימים אותו קראת זכר למעשה בראשית", מתוך תפילת שחרית של שבת.

ט.ל.מ.ו

ני"צ 1627.1496

השם הזמני: ענר.

יישוב קהילתי של אמנה בדרום-מערב השומרון.

שם היסטורי, מן השועיים בבית המקדש, נזכר בספרי עזרא, נחמיה ודבחי"א.

י.ה.ל.ו

ני"צ 1565.1720

השמות הזמניים: נריח, אלקנה הי, עץ אמרים.

יישוב עירוני בשומרון.

שם סמלי.

י.ו.נ.ב

ני"צ 1495.0865

השם הזמני: חרבת זנוח (זנוטה).

יישוב קהילתי בדרום הר חברון.

שם מקראי, שמואל ב', יג, ג. (יונדב בן שמעה, אחי דוד)

יאנוח - ג'ת

שם למועצה המקומית המאוחדת לשני היישובים, בגליל.

יאנוח ני"צ 1738.2654, יישוב עירוני.

גית ני"צ 1723.2643, יישוב כפרי.

יְעִרִית

ניצ 153.184

השם חזמני: יעריית, סלעית ב'.
ישוב עירוני, בשומרון.
שם סמלי.

יְרִיעוֹת

ניצ 1445.0875

השם חזמני: עומרים מערב.
ישוב קהילתי בדרום הר חברון.
שם סמלי.

בְּאֵסֵב אֶסֶי-אֶלְתֵּיבֵא

ניצ 1736.2485

ישוב בגליל התחתון.
השם הקודם: כאוכב.

פּוֹבֵב-זַעֲקֵב

ניצ 1731.1433

שם זמני קודם: אביר-יעקב.
ישוב קהילתי של אמנת, ביהודה.
ע"ש האדמור ר' יעקב אבו-חצירא.

פּוֹרְזִים

שם רשמי ליישוב המאוחד לשני היישובים בגליל.

מעוף, ניצ 2015.2574

וכורזים, ניצ 2018.2570

החלטת הוועדה מיום 8.7.82 שהתפרסמה ב"פ מס' 3165, בדבר השם
מעוף – בטלה.

פְּתִיחַ

ניצ 0957.0354

השם חזמני: נצה ב'.
מושב של תנועת המושבים בדרום חולות ענור. (צפון-מערב הנגב).
מקור השם: שם של פטרית מאכל יקרת ערך, המצויה באזור ומוזכרת
בספרות התלמודית.

פְּזֵף

ניצ 2155.2530

השם חזמני: עין כנף.
מושב של תנועת המושבים, בגולן.
צורה עברית לשם הערבי.

כְּסָרָא - סְמִיעַ

שם למועצה המקומית במאוחדת לשני היישובים בגליל:
כסרא, ניצ 1786.2632, יישוב עירוני
כמר סמיע, ניצ 1790.2649, יישוב כמרי.

לְהַכִּים

ניצ 1325.0865.
חשם חומני: נבעת להב.
יישוב קהילתי בדרום הר חברון.
שם סמלי, עפ"י שם הצומת שבסמוך.
החלטת הוועדה בדבר השם "שלחבות", שפורסמה בילקוט הפרסומים מס'
3165 מיום 24.2.85 עמ' 1498, בטלה.

לְמִיד

ניצ 1530.1473.
חשם חומני: כמר רות א'.
מי"א חבל מודיעין.
יישוב קהילתי.
שם סמלי.

מִוְדִיעִין

ניצ 152.145.
חשם חומני: מודיעין, בשפלה.
עיר.
שם היסטורי.

מְצַד שְׁמֵעוֹן

ניצ 1677.1103.
חשם חומני: ענר.
יישוב קהילתי, בדרום הר חברון.
עייש שמעון החשמונאי, סמר החשמונאים א', ט', יג.
וכן קדמוניות יג, 1-11.
מצד, זכר למצדים שניבנו במדבר-יהודה בתקופת המקרא.

מְנוֹרָה

ניצ 154.148.
חשם חומני: נבעת אחוד.
יישוב עירוני בשפלה.
האות הראשונה והאחרונה מציינות את מי"ה הנופלים במלחמת השחרור
בגורת שילטא אל בורגי.
וכן לזכר מלחמות החשמונאים באזור.

נְחֻשֶׁת (נְחוֹשֶׁת)

ניצ 150.911.
היאחות נח"ל, בערבה.
עייש הנחושת הטמונה באזור.

נ צ נ י - ס י נ י (נ י צ נ י - ס י נ י)

ניצ 0928.0352

השם הארעי הקודם: קדש ברנע.
מושב של תנועת המושבים, בדרום חולות חלוצה, (בצפ-מזר חנוב)
שם סמלי.

ס ו כ ו

ניצ 1514.1933

השם הזמני: יד חנה א'.

מ"א עמק חפר.

יישוב קהילתי.

שם היסטורי, סימוכין:

שמואל א' י"ז, א' י"ג... ויאספו שכה אשר ליהודה"

מסכת אבות א', ג', "יאנטיגנוס איש סוכו".

היישוב הערבי שויכח שבסמוך מזוחה עם שכה ההיסטורית.

ע י ו - ח ג ל ח

ניצ 1985.1366

השם הקודם: מול נבו.

הואחות נח"ל, בערבות יריחו.

זכר לשם ההיסטורי בית חגלה, יהושע ט"ו, ו.

ע י ו - ס מ ו נ י ס

ניצ 1851.2590

חוף חקלאית פרטית, ומקום מ מגש לא רועים, בצמון-מזרח הגליל
התחתון.

ע ל י

ניצ 1752.1643

השם הזמני: נבעת לבונה.

יישוב קהילתי של אמנת, בשומרון.

שם מקראי, צורה עברית לשם הערבי הסמוך, ואדי עלי, ולא הרחק מתל
שילת.

ע ל י - י ז ב

ניצ 1564.1646

חשמות הקודמים: בית אריה ב', יועזר.

יישוב קהילתי של תנועת משקי חרות-ביתר.

שם סמלי.

חחלטת הוועדה בדבר השם "יועזר", שפורסמה בילקוט הפרסומים מס'

3165 מיום 24.2.85, עמ' מס' 1493, בטלח.

ע ש ה א ל

ניצ 1585.0843

השם הזמני: יתיר ג'.

יישוב כמרי.

שם מקראי, שמואל ב', ג', ית. (מבני צרויה).

צ ו ר ז א ל

ניצ 149.180.

חשם חומני: אייל א', או אייל צפון.

מיא דרום השרון.

ישוב קהילתי.

עיש יטאל כחן זייל שהיה קשור בפעילותו הציבורית למפעל ההתיישבות

בארץ, מראשית שנות ה-50 ועד מותו בשנת 1988.

צ ו ר

ניצ 1450.1683.

חשם חומני: גאולים א', או חולות גאולים.

מיא לב השרון.

ישוב קהילתי.

על שם החולות האופייניים לאזור.

ק ל ע

ניצ 2140.2823.

חשם חומני: קלע גולן.

קיבוץ של התקיים (התנועה הקיבוצית המאוחדת), בגולן.

צורה עברית לשם הערבי חירבת קלע.

תחלטה הוועדה מיום 26.12.80 בדבר חשם "קלע" ליישוב בניצ

2168.2853 שפורסמה ביום מסי 3165, עמי 1497, בטלח.

ק ז א ל

ניצ 1500.1736.

חשם חומני: אילנית.

ישוב עירוני, במערב השומרון.

שם סמלי.

ק ב ב ר

ניצ 1623.1693.

חשם חומני: אלישמע.

ישוב עירוני, במערב השומרון.

חשם סמלי: דברים ליג, יז. יחוקאל ט"ו, ז.

ק ע ו ת

ניצ 1523.1445.

חשם חומני: מודיעין.

ישוב עירוני כחבל מודיעין, (שפלת יהודה).

חשם סמלי.

ק ס י ח - ס

ניצ 0769.0808.

חשם חומני: עצמנוה ב', קטיף ח'.

ישוב קהילתי כחבל עזה.

עיש החל "יחו" קודם היה תל רפת.

שֵׁב - שְׁלוֹם

נייץ 1347.0677.

חשמות הקודמים: שב שלום, שניב.
יישוב בבקעת באר שבע.
בעקבות השם ואדי שקיב (שניב).

שֵׁת

נייץ 145.156.

השם הזמני: שחם.
מיא חבל מודיעין.
יישוב עירוני.
צורה עברית עפ"י דמיון הצלילים לשם הערבי הקודם, חי שאמיית.
שחם - אחת מאבני החשן, שמות לייט, ייב.
הערה: היום קיים במקום מרכז דומם.

שֵׁע

נייץ 1660.1576.

השם הזמני: סלעים.
יישוב קהילתי.
שם היסטורי, בראשית לייח, יב.
על יסוד השם הערבי שבסמוך, כפר אשוע.

שֵׁיף

נייץ 176.020.

השם הזמני: שיף.
מושב בערבה.
ע"ש עץ השיף המצוי, הגדל בערוצים ובקרבת מעיינות בערבה. פרו
אכיל.
נוכר במשנה, כלאים א', ד.

שֵׁל

נייץ 0775.0814.

השם הזמני: מצפה עצמונה.
מחנה מעבר בחבל עזה.
ע"ש עוף מסע העובר באזור פעמיים בשנה ונוכר במקרא בספר שמות
ט"ז, יב.

שֵׁנ

נייץ 1566.0850.

השם הזמני: לבנה.
יישוב קהילתי של אמנה בחבל יתיר.
שם סמלי, פיוטי.

ת א ו מ י ם

ניצ 160.183.

השם חומני: קדומים ג'.
יישוב קהילתי, במערב השומרון,
תרגום השם הערבי, ואדי א-תון,
ששמו העברי נחל תאנים.

ת ל - ת א ו מ י ם

ניצ 1970.2055.

השם חומני: תל תאומים.
יישוב קהילתי של הפועל המזרחי בבקעת בית שאן.
עפ"י שם התל החיסטורי "תאומים" שבסמוך.

ת ר צ ה

ניצ 1812.1872.

השמות חומניים: תרצה, גיבל א-תור.
יישוב קהילתי במזרח השומרון.
שם מקראי, יהושע י"ב, כד.
תרצה המקראית (מלכים א' ט"ו, טו).
המוזחה בתל אל-פארעה הסמוך.

2. שמות לקווי דואר נע

ד ו א ר נ ע מ ש ג ב

ישרת את היישובים בגליל התחתון, הכלולים במ"א משגב:
גילון, צורית, אחיהוד, יסעור, שגב, יבור, יעד,
קורנית, רקפת, יודת, שכנית, מנוף, מורשת, יובלים,
שרשים, הררית, מצפה-אני"ב.

ד ו א ר נ ע מ ז ר ח - ב נ י מ י ן

ישרת את היישובים במזרח ארץ בנימין:
קדר, מעלה-אדומים, כפר-אדומים, מעלה-מכמש, רמונים,
כוכב-השחר, עפרה, בית-אל, בית-אל ב', פסגות, עלמין.

ד ו א ר נ ע צ פ ו ן - ה ה ן ד ה

ישרת את היישובים ביהודה:
רמת-רחל, הר-נילה, נוה-דניאל, אלעור, כפר-עציון,
ראש-צורים, אלון-שבות, מגדל-עז, אפרתה, אספר,
מעלה-עמוס, תקוע, נוקדים, הרודיון, גבעון-החדשה,
גבעת-ואב, בית-חורון, ביתר-עלית, מחנה-גבעון.

דואר נע זְרִיחוֹ

חשם הומני הקודם: דיין בקעת יריחו.
 ישרת את היישובים בבקעת הירדן וצפי-מעי ים המלח:
 מצפה-שלם, קליה, אלמוג, נרד-זריחו, נעמי, יוטי"ב,
 נירן, גלגל, נתיב-הגדוד, תומר, מצאל, יפית,
 מצפה-יריחו.

דואר נע צֶפּוֹן - הַשּׁוֹמְרוֹן

ישרת את היישובים בשומרון:
 קדומים, שני-שומרון, עינב, חמש, שא-נור, גניס, כדים,
 מבוא-דותן, הרמש, כוכב-זאיר.

דואר נע לֶב - הַשּׁוֹמְרוֹן

ישרת את היישובים בשומרון:
 אלפי-מנשה, מעלה-שומרון, קרני-שומרון, עמנואל, יצהר,
 ברכה, אלון-טורה, איתמר.

דואר נע אֶפְרַיִם

ישרת את היישובים בשומרון:
 יקיר, אריאל, כפר-תמוז, שילת, עץ-אפרים, קרית-נטפים,
 עלי, מעלה-אפרים, מגדלים, גיתית.

3. שמות לאתרים היסטוריים

בגולן

מַתְחַם לְבִיאָה

ניצ 214.250

חשם הקודם: מתחם לויח.
 צורה עברית לשם הקודם.

חֶרְבַת עֵין - נְשׁוּט

ניצ 21495.26855

חרבה בלי שם קודם.
 צורה עברית לשם הערבי עֵין נְשׁוּט,
 שם המעיין שבסמוך.

חֶרְבַת חוּחַ

ניצ 2153.2556

צורה עברי לשם הערבי חרבת חוּחַ.

חֶרְבַת זֵיתָה

ניצ 2168.2555

צורה עברית לשם הערבי חרבת זיתח.
 החורבה מצויה בתוך בוסתני
 זיתים.

חֶרֶבַת פְּתָח

נייץ 2138.2568

זכר לייבני בתירא"י, עולים מבבל שהיו שומרי הגבולות בתקופת הורדוס
בחבל ארץ זה.

חֶרֶבַת פְּנֵי - זֶה וְזֶה (הֵי שֵׁנָה)

נייץ 2125.2452

השם הקודם: ביר א-שקום.
התיישבות של יהודים מצמת בסוף המאה הקודמת שנמשכה עד שנת 1920.

תֵּל סוּרְג

נייץ 2145.2423

תתל היה חצר שם.
צורה עברית לשם הערבי א-סרגי שבסמוך.

תֵּל הַדִּיר

נייץ 2112.2508

השם הקודם: חירבת חדיר.
צורה עברית לשם הערבי חדיר.

תֵּל גֵּית - צֵיִדָה (צֵיִדָה)

נייץ 2093.2573

שם היסטורי.
השם הקודם: א-תל.
אתר מהתקופה ההלניסטית רומית.
קדמוניות היהודים ליוספוס פלביוס פרק י"ח, 28.

בגליל

חֶרֶבַת קָמַר - שְׁמַאי

נייץ 1927.2625

עייש כמר שמאי שבסמוך.
שמאי, מחכמי חזונות בימי בית שני.

חֶרֶבַת מְרוֹת

נייץ 1997.2707

השם הקודם: חרבת מריש (מארוס).
חלילת חוועדה בדבר השם מריש שפורסמה בייפ מסי 3165, התשמ"ח, עמ'
1499, בטלה.

חֶרֶבַת זֶבְנֵי ת

נייץ 1986.2665

שם היסטורי.
מימי בית שני, ספר מלחמות היהודים ליוספוס פלביוס, ב', 20.

חֲרַבַּת לֹו־בִּיָּה

ניצ 1896.2422.

חשם הקודם: לוביא.

שם היסטורי.

תלמוד ירושלמי, ברכות, ז-יא.

חֲרַבַּת עֵקֶב

ניצ 1441.2166.

חשם הקודם: מנסור אל עקב.

צליל ומשמעות עבריים לשם הערבי.

עקב הוא גם שמו של העוף הדורס המצוי באזור.

בַּחֲבַל מוֹדֵיעִין

תַּל־שֵׁילַת

ניצ 1520.1471.

חשם הקודם: שֵׁילַת.

חשם הרשמי הקודם, תַּל־שֵׁילַת.

חחלטת הוועדה בדבר חשם תל שלת שמורטמה בילקוט הפרסומים מס' 277

מיום 16.2.53, עמ' 640, בטלח.

תַּל־שֵׁילַת - קְפַר עֲתִיק מִשְׁחֹר (מ ש ו ח ז ר)

ניצ 1523.1473.

אתר תיירותי.

בַּאזוֹר יְרוּשָׁלַיִם

חֲרַבַּת אֶלְלוֹן

ניצ 1524.1386.

חשם הקודם: חרבת יאלו.

שם היסטורי.

חֲרַבַּת עֵלִין (עֵילִין)

ניצ 1497.1282.

בַּאזוֹר גּוֹשׁ עֲצִיין

חֲרַבַּת הֵילַל

ניצ 160.118.

חשם הקודם: חרבת הילאל.

הֵילַל, שם מקראי. צורה עברית לשם הערבי הקודם, חי הילאל.

ישעיהו י"ד י"ב. ".... הילל בן שחרי".

חֲרַבַּת בַּיִת - זְכֵרִיָּה

נייצ 1617.1180.

צורה עברית לשם הערבי "זכריא".

בית זכריה - שם היסטורי מתקומת החשמונאים.

ספר המכבים ו', לב.

4. שמות לשמורות טבע

גיליון מס' 1, קנ"מ 1:100.000 - "שמורות טבע בישראל"

שְׁמוֹרַת אַחוּז גִּזְן

נייצ 2108.2819.

שְׁמוֹרַת נֹב (נוב)

נייצ 2245.2485.

(השם הזמני הקודם: אירוס ביצות נוב).

שְׁמוֹרַת אוֹרֶט ל

נייצ 2216.2784.

(השם הזמני הקודם: אל-בג'ח).

שְׁמוֹרַת בְּרַכַּת אֶלְקוֹשׁ

(בררכת אלקוש)

נייצ 1820.2719.

שְׁמוֹרַת בְּרַכַּת דּוֹבֵב

(בררכת דובב)

נייצ 1891.2728.

שְׁמוֹרַת בְּרַכַּת דְּלֵתוֹן

(בררכת דלתון)

נייצ 1950.2690.

שְׁמוֹרַת בְּרַכַּת מִשְׁכְּנָה

(בררכת משכנה)

נייצ 1885.2429.

שְׁמוֹרַת בְּרַכַּת סַאסָא

(בררכת סאסא)

נייצ 1869.2709.

שְׁמוֹרַת בְּרַכַּת צוֹרֵי אֶל

(בררכת צורי אל)

נייצ 1787.2678.

(השם הזמני הקודם: בריכות סוח'מאתא).

שְׁמוֹרֵת בְּרִכַּת קָשׁ
(ברִיכַת קָשׁ)

נייץ 1962.2706.

שְׁמוֹרֵת בְּרִכַּת שׁוֹמֵרָה
(ברִיכַת שׁוֹמֵרָה)

נייץ 1763.2758.

(השמות הזמניים הקודמים ל-3 חבריות הקיימות באיוור:
אבן מנחם + שומרת + איקרות).

שְׁמוֹרֵת הַר גּוֹדְרִים

נייץ 1862.2722.

שְׁמוֹרֵת - יָם אַכְזִיב

נייץ 1585.2720.

(השם הזמני הקודם: ימית מולר).

שְׁמוֹרֵת - יָם רֵאשׁ הַנֶּקֶרָה

נייץ 1595.2755.

שְׁמוֹרֵת עֵינֹת פֶּחֶם

נייץ 2270.2637.

(השם הזמני הקודם: פחם).

שְׁמוֹרֵת תַּל מְרוּחַ

נייץ 1727.2694.

(השם הזמני הקודם: תל קידה ותל מרוח).

שְׁמוֹרֵת חֶרְבַּת קֶרֶת

נייץ 1452.2349.

(השם הזמני הקודם: חירבת קרתא).

שְׁמוֹרֵת - יָם עֵת לִית

נייץ 1452.2367.

גיליון מס' 2, קנ"מ 1:100,000 - "שמורות טבע בישראל"

שְׁמוֹרֵת עֵין אַבְוֶקָה

נייץ 2012.2082.

שְׁמוֹרֵת זִכְעַת בַּלְנִיּוֹת

נייץ 1521.2053.

שְׁמוֹרֵת - יוֹם נְדוּר

ני"צ 1377.2045

(חשם הזמני הקודם: ימית אולנה).

שְׁמוֹרֵת - יוֹם מְכַמְרֵת (מְכַמְרֵת)

ני"צ 1374.2002

שְׁמוֹרֵת - יוֹם בְּרֵכַת הַדָּרָה

(בְּרֵיכַת הַדָּרָה)

ני"צ 1402.2045

(חשם הזמני הקודם: שמורת שלולית הדרה).

שְׁמוֹרֵת - יוֹם פּוֹלָג

ני"צ 1335.1842

(חשם הזמני הקודם: שמורת ימית שפך פולג).

שְׁמוֹרֵת בְּרֵכַת בְּרֵקָת

(בְּרֵיכַת בְּרֵקָת)

ני"צ 1468.1577

(חשם הזמני הקודם: שמורת שלולית ברקת).

גיליון מס' 3, קנ"מ 1:100,000 - "שמורות טבע בישראל"

שְׁמוֹרֵת - יוֹם יְבֵנָה

ני"צ 1212.1482

(חשם הזמני הקודם: שמורה ימית יבנה-ים).

שְׁמוֹרֵת - יוֹם שְׁקֵמָה

ני"צ 1025.1132

(חשם הזמני הקודם: שמורה ימית שפך נחל שקמה).

שְׁמוֹרֵת - יוֹם אֲבֵטָח

ני"צ 1109.1261

(חשם הזמני הקודם: שמורה ימית שפך נחל אבטח).

גיליון מס' 4, קנ"מ 1:100,000 - "שמורות טבע בישראל"

שְׁמוֹרֵת הַלְמוֹנֵי־זֵרֵהָם (יְרוּחָם)

ני"צ 1387.0425

שְׁמוֹרֵת נְרֵקֵי־סִימָעָד

ני"צ 1347.0444

שְׁמוֹרֵת נַחַל אַפְקִים (אופקים)

ני"צ 1160.0784

(השם הזמני הקודם: שמורת מנור).

שְׁמוֹרֵת נַחַל שֵׁיף

ני"צ 1732.0140

גיליון מס' 5, קנ"מ 1:100,000 - "שמורות טבע בישראל"

שְׁמוֹרֵת רְמוֹן

ני"צ 133.000

שְׁמוֹרֵת רְמוֹן - פְּרֵק גֵּיאולוֹגִי

ני"צ 1305.0015

שְׁמוֹרֵת הַר טְרִיז

ני"צ 1392.0015

השם הזמני הקודם: לקוליט.

ע"ש עצם גיאוגרפי בתחום השמורה.

שְׁמוֹרֵת גִּבְעוֹת רָבִד

ני"צ 1345.0030

השם הזמני הקודם: הנריית.

כינויו של העצם הגיאוגרפי בתחום השמורה.

שְׁמוֹרֵת מוֹחֵי לָה

ני"צ 1415.0035

השם הזמני הקודם: בורות אל ביאר

כשם העצמים הגיאוגרפיים שבתחום השמורה,

באר, נחל ושלוחה.

שְׁמוֹרֵת גִּבְעַת מַצַּח

ני"צ 1382.0074

כשם העצם הגיאוגרפי בתחום השמורה.

5. שמות לעצמים גיאוגרפיים

בגולן

נַחַל נִשְׁרִים

מני"צ 2191.2587

עד ני"צ 2161.2586

השמות הקודמים: ואדי נחילת, ואדי צלבת

יורד מצמון לכיפת נשרים (קובת קרעא)

אל נחל בתרה (ואדי אל-בתרא).

נחל בתרה

מניצ 2190.2610

עד ניצ 2138.2565.

חשם הקודם: ואדי אל-בתרא

משפך לנחל דליות.

נחל עזיט

מניצ 2277.2683

עד ניצ 2171.2618.

חשמות הקודמים: ואדי א-נאשף,

ואדי נחילה וואדי א-טיבת.

נחל קצרון

מניצ 2205.2713

עד ניצ 2122.2613.

חשמות הקודמים: ואדי א-שיחי מנסא

ואדי עסליח

משפך לנחל משושים.

חוצץ בין קצרון ובין בית הכנסת העתיק שלה.

נחל יוסיון

מניצ 2273.2762

עד ניצ 2230.2718

עייש החר שבסמוך.

נחל אזלת

מניצ 2262.2590

עד ניצ 2218.2560.

חשם הקודם: מסיל א-דבס,

יובלו הצפוני של נחל דליות.

עייש סלע הגעש - הבולת, המצוי במיוחד באזור האמור.

נחל חוואי

מניצ 2233.2623

עד ניצ 2169.2598.

חשם הקודם: ואדי מוסח

עייש חעף החוואי, עוף דורס המצוי באיזור.

נחל חבושי

מניצ 2234.3015

עד ניצ 2205.3023.

יובלו המזרחי של נחל שיון.

עייש שיח החבושית.

ע י ן נ ש ר י ם

נייץ 2187.2587

חשם הקודם: מעיין וחשרה.

ע י ן נ ש ו ט

נייץ 2151.2684

צליל עברי לשמו הערבי נשוט.

ע י ן ע י ט

נייץ 2209.2623

חמעין הוקע לרגלו העילי שבמפעלי עיט.

ע י ן ק צ ר י ן

נייץ 2163.2572

חשם הקודם: עין אס-קרון

סמוך לבית הכנסת העתיק.

ע י ן א ל ב ן

נייץ 2103.2718

צורה עברית לשם הערבי גילבינה.

ע י ן ב ג י - ז ה ו ז ת

נייץ 21240.24525

עייש האתר בני-יהודה (הישנה), מקום התיישבות של יהודים מצפת בסוף

חמאה הקודמת ועד שנת 1920.

ע י ן ע ל מ י ן

נייץ 21015.26670

חשם הקודם: עלמין

חמעין סמוך לאתר "עלמין".

ע י ן ס ע ר

נייץ 2238.2967

מעין שומע, במקורו של נחל סער.

ע י ן ו ת ב ז ל ת

נייץ 2271.2597

חשם הקודם: עיון א-דבס.

מ א ג ר ב ז ל ת

נייץ 223.258

שם מאגר מים.

חשם הקודם: מאגר דבש.

מאגר דליות

ניצ 223.256

שם מאגר מים.

השם הקודם: מאגר שעבאניה.

מפל בזלת

ניצ 2220.2563

מפלי דליות

ניצ 2224.2560

עייש נחל דליות שבו מצויים שלושה המפלים.

מפלי עיט

ניצ 2209.2623

וניצ 2207.2622

שמך דליות

ניצ 209.254

השם הקודם: נחר אל מגרסה.

הלגון בשפך נחל דליות אל הכנרת.

שמך שפמנון

ניצ 209.253

אין שם קודם.

הלגון בשפך נחל שפמנון אל הכנרת.

חרבני-רסן

ניצ 2283.2765

השם הקודם: תל אל-עיסניה

גובה: 1072 מ'

על שמו של שבט ערבי חזק ותקיף שחי באזור בתקופה הביזנטית.

חרבני-צפת

ניצ 228.272

השם הקודם: תל אבו-קטיף.

על שם אנשי אגודת "בית יהודה",

מבני צפת שנאחזו ברמטניה הסמוכה בשנים 1885-1887.

חרקקטום (קורטום)

ניצ 229.279

השם הקודם: תל אל חריועה.

הקורטום, צמח בר קוצני חד שנתי, הגדל בקיץ בשטחים מתוחים, זהו

צמח חיריועה הנוצר במשנה (כלאים ב' ה).

ח ר ס נ א י ם

ניצ 2178.2975.

חשם הקודם: גיבל סירי.

עיש הנחל שבסמוך, שנקבע גם הוא עיש חסנאי, בעל חיים יונק המצוי באזור.

ח ר ש ז י ף

ניצ 2198.2990.

ניצ 1541.

על שם עצי שזיף הדב, עצי בר ממשפחת חורדיים הגדלים באזור.

ח ר ש ל ת ב י ת

ניצ 2220.3042.

שם לנקודה הגיאוגרפית במ פגש הגבולות ישראל, לבנון וסוריה.

עיש שיחי שלהבית צחוכת-עלים המצויים באזור.

ח ר ח ג ו ש י ת

ניצ 2229.3012.

עיש שיח החבושית הגדל באזור ומכאן אף שמו של נחל חבושית חסמוך.

ש ל ו ח ת ד ב ד ב ן (ד ו ב ד ב ן)

ניצ 223.302.

עיש שיחי דובדבן שרוע, השכיח באזור.

ק פ ת נ ש ר י ם

(כ י ם ת נ ש ר י ם)

ניצ 2172.2582.

חשם הקודם: קובת קרעה.

הכיפה ממוקמת בלב שמורת יהודיה, שבה מקננים נשרים רבים.

ס צ פ ו ר ג נ ב - ב נ ר ו ת

ניצ 2109.2337.

חשם הקודם: תל א-תריא.

ס צ פ ו ר ג י ת - צ י ד ה

ניצ 2150.2548.

אין שם קודם.

חאגתר צופה אל בקעת בית ציידה.

ס צ פ ו ר ג ו ב ת ה

ניצ 2196.2980.

צופה אל נחל גובתח.

צליל עברי לשם חערבי גבתח.

הַנְּקִיק הַשְּׁחוֹר

ני"צ 2146.2624.

קטע קניוני בחל זויתן.

חֲרֻשַׁת עֲרַעְרֵי - פֶּחַל

ני"צ 2183.2993.

חורשת עצי ערער בסמוך להר כחל.

עֵין פְּנִיָּס (מְנִיאָס)

ני"צ 215.294.

חשם הקודם: עין בניאס מניאס.

החלטת הוועדה בדבר השם "עין מניאס", שפורסמה בילקוט הפרסומים

מסי 2633 עמי 1834, בטלה.

בגליל

נַחַל מְרוֹת

מני"צ 199.271

עד ני"צ 201.271.

חשם הקודם: נחל מריש.

ע"ש החרבה שבסמוך.

החלטת הוועדה בדבר השם "נחל מריש", שחתפרסמה בילקוט הפרסומים מסי

605 מיום 12.6.58, עמי 1130, בטלה.

הַר אַבְטָלְיוֹן

ני"צ 1838.2492.

שם היסטורי.

מחכמי הוונות (בן-זונו של שמעיה).

מַעְלֵה שְׁמֵחָה

ני"צ 1825.2584.

שם מצמור בדרך העולה מכרמיאל אל כמון ומכמנים.

ע"ש שמחה ארליך, יו"ר המפלגה הליברלית וסגן ראש הממשלה.

מַעְרַת מְרוֹת

ני"צ 200.271.

חשם הקודם: מערת מריש.

החלטת הוועדה בדבר השם "מערת מריש" מיום 12.10.58, דו"ח מסי

119, בטלה.

חֲטָם הַמְּרָמֵל

(חֲוֹטָם הַכְּרָמֵל)

ני"צ 1442.2156.

בעקבות שמו הערבי אל-חישם.

ג. ח. ל. צ. ו. ר.

מניצ 1456.2178

עד ניצ 1460.2170.

כשם החוזה החקלאות "תל צורי" שהוקמה במקום בתחילת המאה הנוכחית.

ר. א. ש. ה. כ. ר. מ. ל.

ניצ 1470.2484.

שם מקראי, עמוס א', 2 " - ויבש ראש הכרמלי".

ה. ב. ע. ה. ס. כ. מ. ו.

ניצ 1717.2441.

השמות הקודמים, גבעת מכמנים, אל-מכמן.

החלטת הוועדה בדבר השם "גבעת מכמנים" מיום 22.1.61, דו"ח מסי

146, בטלה.

ה. י. א. ה. י. ר. ה. ו.

מניצ 2091.2686

לניצ 2079.2549

מדובר בקטע עמק נהר הירדן שבין גשר בנות יעקב לשפך הירדן

לכנרת.

בערבות יריחו

מ. ע. ר. ת. א. כ. י. א. ו. ר.

ניצ 1908.1424.

אבאור, אחד השמות המופיעים על המפירושים שנמצאו במערה, מהתקופה

הפרסית (מאה 4 לפנה"ס).

באזור ים המלח

ס. ל. ע. ה. ק. ר. ו. ה. ב. ר. י. ט. י. ת.

ניצ 1924.1247.

סלע זקוף, בצד עינות צוקים, שקו נחרת על גביו מטעם הקרן הבריטית

לחקירת אי"י (P.E.F. 1913-1900) ושימש למידת התנוודות במ פלסו של

ים-המלח).

ג. י. ו. י. ש. י.

ניצ 1875.0976.

ע"ש החר שבסמוך לו נובע המעיין.

ביהודה (כולל מדבר יהודה)

ג. ח. ל. ק. ר. ת.

הוחלט להעתיק את מוצא הנחל מניצ 1855.1382 (החלטה מיום

26.10.79

לניצ 1723.1381, מערבה.

נחל זמרי

מנייץ 1725.1360

עד ני"צ 1772.1380

סימבול, דבתי"א ח', ל"ו.

יואחז הוליד את יהועדה, ויהועדה הוליד את עלמות ואת עזמות ואת זמרי וזמרי הוליד את מוצאי.

הר הירודיון

ני"צ 1730.1194

שמות קודמים: הרודיון, הרדוס.

נחל רמות

מנייץ 1683.1363

עד ני"צ 1695.1351

יובלו של נחל שורק, החוצה את שכונת רמות.

נחל גילה (גילח)

מנייץ 1684.1266

עד ני"צ 1674.1281

יובלו של נחל רפאים

הר מונטר

ני"צ 1828.1268

צורה עברית לשם הערבי ניבל מונטר.

הר השנה

ני"צ 1728.1307

במקום חשם "הר המשחית".

הר אצל

ני"צ 1725.1290

שם מקראי, זכריה י"ד, ה.

הר רומה

ני"צ 1696.1331

ביהודה (אזור גוש עציון)

נחל צופית

מנייץ 1604.1194

עד ני"צ 1580.1196

השם הקודם: ואדי אבו ריש.

הוא כינויה הערבי של הצופית, הוא צמור שיר זעירה.

ג ח ל ל ב נ ה (ל י ב נ ה)

מניצ 1602.1183

עד ניצ 1587.1197.

חשם הקודם: ואדי אבהרה.

מקורו בשם הערבי אבהר, לעץ לבנת רמואי.

ג ח ל מ ש ו ה ת

מניצ 1608.1183

עד ניצ 1548.1183.

חשם הקודם: ואדי סגימה.

ראשיתו של הנחל בקרבת מקומו לשעבר של חיישוב "משואות יצחק" בימי

מלחמת העצמאות.

ג ח ל ה ע ץ

מניצ 1615.1186

ועד ניצ 1604.1213.

חשם הקודם: ואדי אבו נפל.

ראשיתו של הנחל בקרבת עץ האלוך הנודע של גוש עציון.

ג ח ל נ ע מ נ י ם

מניצ 1623.1190

עד ניצ 1595.1218.

חשם הקודם: ודאי נעמן

נעמנים - מרחי הכלנית, עמיי ישעיה ייז, י.

"... על כן תטעי נטעי נעמנים..."

ג ח ל ר ב ד י ם

מניצ 1617.1198

עד ניצ 1605.1208.

ראשיתו של הנחל ליד מקומו לשעבר של קיבוץ רבדים בימי מלחמת

העצמאות.

ג ח ל ש ב ו ת

מניצ 1614.1176

עד ניצ 1614.1167.

חשם הקודם: ואדי שחט.

ראשיתו של הנחל באזור הישוב אלון שבות, לכיוון דרום.

ג ח ל פ י ר י ם

מניצ 1634.1167

עד ניצ 1641.1206.

חשם הקודם: ואדי אל-ביאר.

ע"ש סדרת הפירים הקשורים לאמת המים העתיקה, לירושלים.

ע י ן ס ל ע

נייצ 1607.1196.

השם הקודם: עין אבו כליב
על יסוד נומו הסלעו שבו ממוקם המעיין ועל יסוד שם הגרעין ימסלעי
שחבריו ישבו בקיבוץ רבדים, בימי מלחמת העצמאות.

מ ע י ן צ ו ר י ם

נייצ 1616.1196.

השם הקודם: עין אבו זיד.
מעין לרגלי היישוב ראש צורים.
בעבר שימש מקור מים לותיקו היישוב עין צורים, עד מלחמת
העצמאות.

ע י ן ה א מ ה

נייצ 1640.1183.

השם הקודם: עין דרגי.
המעין מצוי בראשיתה של אמת המים לירושלים.

א ב ע ת ה י ״ ש

נייצ 1626.1181.

השם הקודם: חי סאור.
חייש - חיל שדה.
הנבעה שימשה בימי מלחמת העצמאות מישלט למנויני גוש עציון.

א ב ע ת ה ש ל ע י ם

נייצ 1607.1178.

על יסוד הסלעים (סלעי הגיר) המרשימים הכולטים בראש הנבעה.

ה ג ב ע ה ה צ ה ב ה

נייצ 1614.1184.

שכבת החוואר המצויה על הנבעה נותנת את הנוון הצהוב, ומכאן השם.
מכאן גם כינויה "הנבעה הצהובה" בימי מלחמת העצמאות.

א ב ע ת ה מ נ ר

נייצ 1619.1170.

עייש שרידי המנור הרוסי המצוי בפסגת החר, שנבנה בתחילת המאה
ונחרס בקרבות מלחמת העצמאות.

מ צ פ ה ע ז (ע ז ז)

נייצ 1631.1161.

השם הקודם: חי אום א-טלע.
המקום משמש נקודת תצפית נהדרת על הסביבה ובמיוחד אל עבר הר
הבית.
השם בעקבות שם היישוב הסמוך, מגדל עז.

עֶמֶק בְּרֵכּוֹת

ני"צ 1613.1164.

השם הומני: עמק ברכה.

ע"ש חֲרַבַת בְּרֵכּוֹת שֶבַסְמוֹךְ.

בְּבִקְעַת בְּאֵר שֶׁבַע

הַר נוֹקֵד

ני"צ 139.059.

השם חקודם: נוכל שקיב.

השם הרשמי חקודם: הַר בְּקַע.

החלטת הוועדה בדבר השם "הר בקעי", שפורסמה בשנתון הממשלה, רשימון

השמות הגיאוגרפיים, תשי"א, עמי מס' 7, בטלה.

נַחַל נוֹקְדִים

מני"צ 140.057

עד ני"צ 128.070.

השם חקודם: ואדי שקיב.

השם הרשמי חקודם: נחל בקע.

החלטת הוועדה בדבר השם "נחל בקעי", שפורסמה בשנתון הממשלה,

רשימון השמות הגיאוגרפיים, תשי"א, עמי מס' 7, בטלה.

במכתש הגדול

סַעֲלַה פֶּלֶם "ח

ני"צ 1549.0380.

המעלה בנחל חתירה בין המכתש הגדול לנחל צין. נפרץ בשנת 1944 ע"י

סיירי פלוגה ג' של הפלמ"ח.

באזור מכתש רמון

נַחַל אֲדָם (אדום)

מני"צ 1460.0033

עד ני"צ 1458.0023.

השם על יסוד הסחף האדום המגיע מעמק אדום.

נַחַל קַמְאִי

מני"צ 1449.0060.

עד ני"צ 1550.0047.

השם חקודם: נחל חולית.

ע"י ממער קמאי.

קמאי, מלשון "קמאי" - ראשון בארמית, קיצור מן קדמא.

החלטת הוועדה בדבר השם נחל חולית שהתפרסמה בילקוט הפרסומים מס'

3165 מיום 24.2.85, עמי 1503, בטלה.

נחל חולית

מנייץ 1484.0042

לנייץ 1517.0066

חורוץ המנוקות את מרחב בקעת ארדון, והיורדת אל נחל קמאי

נחל גלד

הוחלט להעתיק את השם נחל גלד, שנקבע ביום 28.1.62 לנחל

מנייץ 150.003

לנייץ 154.001

הוחלט להעתיק לנחל סמוך,

מנייץ 1528.0041

לנייץ 1543.0049

נחל מעוק

מנייץ 1503.0037

עד לנייץ 1550.0014

להערה: מדובר במיקומו של נחל גלד המקורי בשינוי מזערי של נקודת הציון.

נחל עסיסון

מנייץ 1293.9947

עד לנייץ 1312.9999

ראשיתו ממערב לאוכף של מ-פער מיטם והוא נשפך אל נחל רמון.

ע"ש מיתקן קדום לצייד צבאים המכונה "עסיסון" בשל צורתו.

מפער קמאי

נייץ 1523.0064

מפער קמאי הינו מתח הניקוז הראשון והקדום ביותר של המכתש.

מפער קמאי עלי

(מ'ס'פ'ר קמאי עלי)

נייץ 1503.0085

מפער מיטם

נייץ 1302.9959

עפ"י הר מיטם שבסמוך.

מפער ערוד

נייץ 1170.9895

עפ"י שמו של מעבר ערוד הסמוך.

מפער נקרות

נייץ 1454.0015

נחל נקרות עובר בתוך מ-פער זה.

מפערי מעוק

נייצ 1496.0029

חשם עמייו הטומוגרפיה.
(נחל מעוק עובר במפער זה).

מפערי שון-רמון

נייצ 1349.9972

מפערי גוונים (גוונים)

נייצ 1397.9995

מפערי מרק

נייצ 1422.9996

עיון חרקטום

נייצ 1398.9976

חמעיון נובע למרגלות הדרומיים של הר קטום, ומכאן שמו.

עיון גלד

נייצ 1529.0046

חשם עיון גלד נקבע ביום 29.5.50 למעיון בנייצ 151.004 ולא מכבר
חוחלט להעתיק את חשם למעיון בנייצ האמורה לעיל.

הר לבני

נייצ 1310.9913

שם מקראי, בן גרשון.
במדבר ג, יח.
הר שולחן.

הר שמעי

נייצ 1313.9918

שם מקראי, בן גרשון.
במדבר ג, יח.

הסנסרה

נייצ 1343.0028

חשם העממי המקובל, הנגרייה.
אלה עמודונים בצורת מנסרות הבנויות מקוורציט.

עסק אדם (אדום)

נייצ 1457.0040

חשם עמייו תחרסיות האדומות והחולות האדומים המצויים בו.

פרמלת חרר

נייצ 1470.0021

חשם עמייו צורתו של גב חרכס.

גבעת געש

נייצ 138.007.

השם הקודם: גבעת מצח.

זו גבעת הבנויה בזלת ובדפנותיה מחשופי טוף.

החלטת הוועדה בדבר השם "גבעת מצח" מיום 15.2.59, ד"ח מס' 124, בטלה.

ביטול שמות

* החלטת הוועדה בדבר השם "נחל מצח" מנייצ 138.007 ועד לנייצ 141.003, מיום 15.2.59, ד"ח מס' 124, בטלה.

החלטת הוועדה בדבר השם "מעלה אמרי", נייצ 139.999, מיום 26.6.53, ד"ח מס' 43, בטלה.

בחרי לוח - חרשה במערב הר הנגב

נחל אשחריים

מנייצ 1114.9906

ועד לנייצ 1097.9867.

השם הקודם: נחל אילונים.

ע"ש שיחי אשחר דו זרעי הגדל בסלעי ובערוצי האזור.

החלטת הוועדה מיום 18.1.59, ד"ח מס' 123, בדבר השם נחל אילונים לנחל האמור, בטלה.

נחל שקדיים

מנייצ 1122.9895.

נשמך לנחל לוח, בנייצ 1108.9872.

נחל דרובן

מנייצ 1164.9964

עד נייצ 1135.9998.

כשם בעל חיים יונק, המצוי באזור.

נחל קוצן

מנייצ 1148.9952

עד נייצ 1136.9995.

ע"ש בעל חיים קטן, יונק, ממשפחת העכברים המצוי באזור.

נחל ערטנות

מנייצ 1094.9928

עד נייצ 1067.9956.

ע"ש צמח רב שנתו, בעל פקעת, הגדל באזור, בקרקעות לס שאינן מעובדות, הצמח מרשים בפריחתו הצהובה.

נחל אליאל

מנייץ 1100.9806

ועד ני"צ 1085.9837

שם מקראי, דבתי"א ו', יט.

מצטרף אל השמות הקיימים באזור, נחל אליאב, נחל אליצור, נחל אליעז.

פאר חרשה

ני"צ 1078.9923

עפ"י השם נחל חרשה, בו מצויה הבאר.

וז באר מים חיים, השומרת על מימיה כל השנה ומשמשת את סביבתה.

פור לוף

ני"צ 1125.9913

שם רשמי קודם, באר לוף.

החלטת הוועדה בדבר השם "פאר לוף", שפורסמה בשנתון הממשלה, רשימון השמות הגיאוגרפיים, תשי"א, עמ' מס' 3, בטלח.

ראש אלות

ני"צ 1122.9933

צוק בולט המתנשא מעל נחל אלות. ני"צ 980 מ'.

צוקי אלות

מנייץ 1117.9935

ועד ני"צ 1115.9947

מתנשאים מעל נחל אלות שבסמוך.

אזור נחל פארן

גבעות קדום

ני"צ מרכזי 166.972

שורת גבעות ממזרח לכביש הערבה בניו לבין נחל הערבה, בנפרד מרכס עשת.

גבעות פנוחה

מנייץ 1640.9705

עד ני"צ 1603.9684

מצמון לבאר מנוחה.

גבעות עורקי

ני"צ 1600.9675

רְבֵדוֹת עֶשֶׂת

מנייץ 1660.9745

עד נייע 1574.9706

בעקבות נטיית השכבות לרגלי כיפת עשת וחר עשת

תֵּלֵם עֶשֶׂת

מנייץ 1653.9738

עד נייע 1574.9706

הַרְיָרֵבֵד

נייץ 160.970

בעקבות השם ובעות רבד.

עֵמֶק דִּמְמָה

נייץ 1568.9673

בעקבות השם נחל דממה.

עֵמֶק הַרְוֵז

נייץ 1285.9685

זחו עמק סחיפתו.

השם עמיי נחל חרוז שקבע בשנת 1950 עמיי השם הערבי ואדי אל-חרו.
(צורה עברית לשם הערבי).

קִפְתָּאָרֵן

נייץ 1535.9695, נייג 406

על יסוד הצורה הטופוגרפית כיפה הנשקפת על נחל פארן.

צִוְקֵי פֶּאָרֵן

מנייץ 1468.9709

עד נייץ 1487.9702

כשם הנחל שבסמוך.

צִוְקֵי אֹבֵיל

נייץ 146.966

על יסוד שם הנחל שבסמוך.

מְצֵרֵעֵרוֹד

נייץ 1414.9762

כשם הנחל העובר בו.

מְצֵרֵבְרָגִים (כְּרוֹם)

נייץ 1325.9758

כשם הנחל העובר בו.

מְצֵרֵפֶּאָרֵן

נייץ 1473.9707

בְּחַל חֲדָד

מניצ 1500.9755

עד ניצ 1506.9700

על יסוד השם צנקי חֲדוּד שבסמוך.

בְּחַל עֶשֶׂת

מניצ 1577.9697

עד ניצ 1601.9739

אזור נחל חיון

הַר מְנוּחָה

ניצ 155.960

השם הקודם: הר חמדה.

החלטת הוועדה בדבר השם "הר חמדה", שפורסמה בשנתון הממשלה, רשימון השמות הגיאוגרפיים, תשי"א, עמ' מס' 3, בטלה.

גְּבַעַת חֶמְדָּה

ניצ 156.959

השם הקודם: גבעת מנוחה.

החלטת הוועדה בדבר השם "גבעת מנוחה" שפורסמה בשנתון הממשלה, רשימון השמות הגיאוגרפיים, תשי"א, עמ' מס' 3, בטלה.
עפ"י שם הנחל הסמוך.

6. שמות לצמתים

גיליון מס' 2, קני"מ 1:100,000 - ישראל

צִמַּת (צומת) קֶצֶר יֵן צֶמֶן

ניצ 2140.2683

צִמַּת הַמַּלְיָם

ניצ 2205.2657

צִמַּת קֶשֶׁת

ניצ 2239.2665

צִמַּת בְּשׁוֹן

ניצ 2284.2690

צִמַּת גְּדוֹת

ניצ 2084.2688

צִמַּת גֹּזֵן

ניצ 2108.2805

צִמַת גִבְעָשׁ
(גִּוּב גִּעַשׁ)

נייצ 2188.2867

צִמַת הָאֵמִיר

נייצ 2185.2825

עייש חרבת האמיר הסמוכה.

צִמַת אֶל-רֹם

נייצ 2224.2867

צִמַת נְשׁוּט

נייצ 2132.2705

עייש המעיין שבסמוך

גיליון מס' 3, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צִמַת חֶסֶדִים

נייצ 1580.2408

צִמַת פְּרֵמִיָּאל

נייצ 1786.2588

צִמַת פְּרֵמִיָּאל מַעְרָב

נייצ 1767.2575

גיליון מס' 4, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צִמַת חַפְתֵּי-גִדָּר

נייצ 2119.2324

צִמַת כּוֹרְסִי

נייצ 211.248

חשם הקודם: צומת סָמָךְ.

החלטת הוועדה בדבר חשם צומת "סָמָךְ" שהתפרסמה בייפ מס' 3165 עמ'

1505, בטלה.

צִמַת כּוֹכַב הַיְרֵדָן

נייצ 2013.2226

גיליון מס' 5, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צִמַת הַדְּסִים

נייצ 1404.1877

צִמַּת סִירָה
ניצ 1487.1821

צִמַּת שַׁעַר - אֶסְרִים
ניצ 1508.1874

צִמַּת הַנָּה
ניצ 1490.2072
בכניסה לישוב פרדס-חנה.

צִמַּת רוֹמֵן
ניצ 1415.1946

צִמַּת הַסֵּר
ניצ 1415.1978

צִמַּת פְּרֻדְסִיָּה
ניצ 1409.1901

צִמַּת יָנוּב
ניצ 1462.1913

צִמַּת שְׁמֵרוֹן (שׁוֹמְרוֹן)
ניצ 1675.1845

צִמַּת מִי-עַמִּי
ניצ 1616.2134

צִמַּת פְּלִנְיֹת
ניצ 1523.2055

צִמַּת הָעֵגוֹן (הַעֲוֹן)
ניצ 1418.1960

גיליון מס' 6, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צִמַּת שֶׁאֵן
ניצ 1991.2127

צִמַּת יִשְׁשֻׁכָּר
ניצ 1862.2179

גיליון מס' 7-8, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צִמַּת פֶּדֶק
ניצ 1414.1584

צִמַת גִּית - חוֹרוֹן

נייצ 1540.1445

צִמַת גִּתוֹן

נייצ 1413.1516

צִמַת עֲנוֹאֵל

נייצ 1625.1767

צִמַת גִּזֵר

נייצ 1394.1470

צִמַת עֵין - הַקוֹרֵא

נייצ 1298.1514

הכינוי של המושבה "ראשון לציון"
במי מייסדיה.

צִמַת רֵאשׁוֹנִים

נייצ 1315.1509

בעקבות הכינוי שדבק בתושביה הראשונים
של "ראשון לציון".

צִמַת מַעֲשֵׂהוּ

נייצ 1386.1487

צִמַת סַפֵּר - סַבֵּא מִזְרַח

נייצ 1453.1769

צִמַת אֵיל

נייצ 1477.1795

צִמַת יְהוּד

נייצ 1399.1591

צִמַת יְהוּד מַעֲרָב

נייצ 1389.1595

צִמַת רַעֲנַנְה צַפּוֹן

נייצ 1397.1775

צִמַת הַשּׁוֹמֵר

נייצ 1357.1603

צִמַת גֶּשֶׁר לוֹד

נייצ 1408.1530

צמת נוח זמין
ניצ 1459.1747

צמת גילגולין
ניצ 1454.1735

צמת חורשים
ניצ 1451.1724

צמת רמת ים
ניצ 1457.1603

צמת נבט
ניצ 1456.1545

צמת בית-מרל
ניצ 1423.1784

צמת צריסין
ניצ 1353.1530

עיש המחנה הצבאי שבסמוך.

צמת ניר-צבי
ניצ 1366.1512
עיש הישוב שבסמוך.

צמת רמלה צמון
ניצ 1375.1496

צמת נטעים
ניצ 131.152

החלטת הוועדה מיום 10.2.52, דריה מליאה מסי 18, בדבר השם יצומת
נטעים"בטלה.

גיליון מס' 10, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צמת חבל עזה
ניצ 1067.1075

צמת שערי-עזה
ניצ 1007.1000

צמת עזה צמון
ניצ 1040.1043

צמת גית - ג'פן
נייצ 1246.1364

גיליון מס' 11, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צמת צור - ה'שה
נייצ 1588.1256

צמת תל-ע'קה
נייצ 1446.1233

צמת נ'ס - ת'רים
נייצ 1572.1268

גיליון מס' 13, קנ"מ 1:100,000 - ישראל

צמת פ'סוסימ
נייצ 0948.0868

צמת מ'ע'רב - ר'ס'ח
נייצ 0795.0735

צמת ר'ס'ח
נייצ 0815.0752

צמת ה'ן - י'ונ'ס מ'ז'ח
(ח'אן י'ונ'ס מ'ז'ח)
נייצ 0848.0838

צמת ה'ן - י'ונ'ס צ'ס'ן
(ח'אן י'ונ'ס צ'ס'ן)
נייצ 0865.0869

חשם חקודם: צמת קטיף.
תחלטת הוועדה בדבר חשם צמת "קטיף" שהתפרסמה בילקוט חסרסומים מס' 2633, עמי מס' 1840, בטלח.

צמת ק'ט'יף
נייצ 0879.0892

צמת ד'יר א'ל - ב'ל'ח
נייצ 0891.0911

צמת מ'ז'ג
נייצ 0816.0799

צִמּוֹת קַפֵּר - דְּרוֹם

ני"צ 0880.0894

7. שמות למחלמים

מחלף בן - גִּדְרֵי יוֹן

ני"צ 140.155

שמות קודמים: נת"יב, נתב"יג.

החלטת הוועדה מיום 17.6.88 בדבר השם נתב"יג, בטלה.

מחלף בְּרֵקֶת

ני"צ 1427.1582

מחלף נחל נַעֲמָן

ני"צ 1586.2570

מחלף שְׁמֵרֶת (שומר ת)

ני"צ 1587.2616

מחלף עֶסוֹ מוֹרֶחַ

ני"צ 1593.2584

מחלף מַל"ל

ני"צ 1402.1752

מחלף רַעֲנַנָּה דְּרוֹם

ני"צ 1392.1753

מחלף רַעֲנַנָּה

ני"צ 1397.1760

מחלף מְכַמֶּרֶת (מכמורת)

ני"צ 1393.2021

מחלף חֲבִיבָת

ני"צ 1510.2021

מחלף אוֹלָנָה

ני"צ 1403.2059

החלטת הוועדה מיום 21.2.69, שפורסמה ב"פ מס' 2633, בדבר השם

צומת נבעת אולנה - בטלה.

מחלף אַז"ר

ני"צ 1355.1637

שמות למחלפים או צמתים בשלב ראשוני של תכנון

צמת / מחלף עוקה
ני"צ 1446.1233

צמת / מחלף יד בנימין
ני"צ 1346.1344

צמת / מחלף חרו-בית
ני"צ 1333.1283

צמת / מחלף בתיה
ני"צ 1364.1385

צמת / מחלף יד-רמב"ם
ני"צ 1388.1471

צמת / מחלף דניאל
ני"צ 1433.1490

צמת / מחלף שדי חמד
ני"צ 1450.1738

צמת / מחלף טיבה (טיבה)
ני"צ 1496.1860

צמת / מחלף טול כרם
ני"צ 1565.1907

8. שמות למועצות אזוריות (מ"א)

מ"א מ"ש
שם למועצה אזורית בבקעת באר שבע,
הכוללת את היישובים ערוער, כסיפה ושנב שלום.

מ"א ש"ק (שוקת)
שם למועצה אזורית בבקעת באר שבע,
הכוללת את היישובים חורה ולאקיה

9. שמות לחופי ים

א. שמות רשמיים לחופי ים כנרת

חוף סַנְר	ניצ מרכזי	2108.2512
חוף דו-ג'ית	ניצ מרכזי	2110.2508
חוף גוֹלָן	ניצ מרכזי	2110.2505
חוף צאלון	ניצ מרכזי	2110.2495
חוף אַשְׁלִים	ניצ מרכזי	2106.2490
חוף חֵלֹקִים	ניצ מרכזי	2107.2470
חוף גֶסֶרָה	ניצ מרכזי	2106.2456
חוף צֶלְצֶל	ניצ מרכזי	2104.2450
חוף סוֹסִיָּתָה	ניצ מרכזי	2103.2440
חוף עֵין-גֶב	ניצ מרכזי	2102.2418
חוף שְׁטִים	ניצ מרכזי	2101.2410
חוף הַאֲלָה	ניצ מרכזי	2101.2470
חוף קֶנָה	ניצ מרכזי	2098.2400
חוף שִׁיָּף	ניצ מרכזי	2098.2398

חוף רתם

נייצ מרכזי 2098.2397.

חניון תאון

נייצ מרכזי 2085.2368.

חניון מעין

נייצ מרכזי 2062.2347.

חוף צפת

נייצ מרכזי 2053.2347.

חוף שלג

נייצ 2037.2365.

חוף צנברי

נייצ 2037.2378.

חוף שחר

נייצ מרכזי 2036.2378.

חוף פרנקי

נייצ מרכזי 2031.2398.

חוף שקמים

נייצ מרכזי 2025.2409.

חוף כהל

נייצ מרכזי 2023.2364.

חוף דקל

נייצ מרכזי 1995.2463.

חוף מגדלה

נייצ מרכזי 1988.2476.

חוף ארמל

נייצ מרכזי 1988.2482.

חוף אילנות

נייצ מרכזי 1989.2491.

חוף תמר

נייצ מרכזי 1989.2493.

חוף עמוד
ניצ מרכוי 2005.2520.

חוף אמן
ניצ מרכוי 2058.2550.

ב. שמות רשמיים לחופים בדרום הארץ - חוף חבל עזה

חוף שקמה
ניצ מרכוי: 1010.1105.
שמות קודמים: חוף צמון-עוז.
חוף ניסנית.

חוף תמר
ניצ מרכוי: 0818.0880.
שם קודם: חוף קטיף.

חוף דקלים
ניצ מרכוי: 0805.0865.
שם קודם: חוף נוה-דקלים.

חוף הקפור
ניצ מרכוי: 0908.0975.
שם קודם: חוף נצרים.

חוף אשלים
ניצ מרכוי: 0780.0840.
שם קודם: חוף גן-אור.

10. שמות לאתרי קרוונים

בגליל התחתון

שעורים
ניצ 1893.2338.
בתחום מ"א גליל תחתון.
חשם סמלי.

אתגר
ניצ 1742.2516.
בתחום מ"א משנב.
חשם סמלי.

חבל הכשור

אֲבִשָׁלוֹם

נייצ 0866.0678

בתחום מיא אשכול.

עיש אבשלום מינברג ז"ל.

שְׁמֵרִי

נייצ 0948.0719

בתחום מיא אשכול.

שם מקראי, מבני שמעון, דבהי"א ד', ל"ז.

שמות לאתרי קרוונים עם קדומת זהה של שמות; חצרות, חצר או בת.
תוספת שם היישוב או העצם הגיאוגרפי שבסמוך.

(חרישמה ערוכה עפ"י המיקום, מצפי לדר').

חצרות, חצר או בת נקבע עפ"י יהושע ט"ו, מ"ח. "עקרון ובגתיה וחצריה".

חֲצֵרוֹת נֶסֶף

נייצ 1579.2629

חשם הזמני: סנט ניין.

בתחום מיא מטח אשר.

צורה עברית לשם הערבי, יסוף.

חֲצֵרוֹת כְּרַמֶּל

נייצ 1470.2435

חשם הזמני: חוף כרמל.

בתחום מיא חוף כרמל.

חֲצֵרוֹת גַּעַשׁ

נייצ 1355.1815

חשם הזמני: שפיים.

בתחום מיא חוף השרון.

חֲצֵרוֹת חֶפֶר

נייצ 1400.2018

חשם הזמני: עמק חפר.

בתחום מיא עמק חפר.

חֲצֵר פְּאֵרוֹתִים

נייצ 1500.1915

בתחום מיא חפר.

ח צ ר ו ת ח ל ק ה (ח ו ל ד ת)

נייץ 1375.1388.

חשם הזמני: חולדה.

בתחום מ"א גור.

ח צ ר ו ת כ"ח

נייץ 1456.1612.

חשם הזמני: מזור.

בתחום מ"א חבל מודיעין.

ח צ ר ו ת שׁוֹרֵק

נייץ 1260.1495.

חשם הזמני: מלמחים.

בתחום מ"א גן רוה.

ב ת ח צ ו ר

נייץ 1245.1320.

חשם הזמני: חצור.

בתחום מ"א באר טוביה.

י"ט באייר התשנ"ב (22 במאי 1992)

(חמ 3-1104)

אברהם כירן
יושב ראש הוועדה

מדינת ישראל

משרד ראש הממשלה
ועדת השמות הממשלתית

ירושלים, תאריך ט' בתמוז תשנ"ב
10.7.1992
מס'

לכבוד

אדריכל ד"ר רז בהג
מנהל אגף תכנון
החברה הממשלתית לתיירות
ת.ד. 2645
ירושלים 91026

שלום וברכה,

הנני שמחה להעביר לכם את ריכוז החלטות ועדת השמות
הממשלתית מיום כ"ב בסיון חשמ"ד, 22 ביוני 1984, ועד יום ב' באדר א'
תשנ"ב, 6 בפברואר 1992, כפי שהתפרסמו ב"רשומות" ילקוט הפרסומים
מס' 4012 מיום 4 ביוני 1992.

ב ב ר כ ה

חנה ביתן

חנה ביתן

מרכזת הוועדה

גדעון יגר אדריכל ומתכנן ערים

רח' שמעון הצדיק 28 ירושלים 97762, טל' 819810, 02-814403, פקס' 02-819810

ירושלים, 1.7.92
תיק 257 - כ.

אדריכלות
תכנון אזורי תוכנית
אמצעים עירוניים
העיון והתכנון

לכבוד
מר אפרים רונן - מנכ"ל
החברה הממשלתית לתיירות
רח' קרן היסוד 38
ירושלים

א.נ.

הנידון: תכנון מרכז מרפא ונופש רווחה

הגיע למשרדי העתק מכתב ממושב רווחה המיועד אל כבודו והנה אני מבחין בטעות הכתובת שבראש המכתב.

מחשש שאולי המכתב לא יגיע לכתובתו הנכונה, אני מצרף למכתבי זה צלום המכתב של מושב רווחה.

אנו מצפים להענות מצד החברה הממשלתית לתיירות ונשמח לקיים פגישת היכרות עם יזמי הפרוייקט - הנהלת מושב רווחה.

בכבוד רב,

גדעון יגר

העתק: מר שבתאי מזרחי - י"ר מושב רווחה .

גדעון יגר / אדריכל ומתכנן
ירושלים / תל אביב
פיקס / 02-819810
טל / 02-814403

ת"פ - 17010

רוחה

מושב עובדים של הפועל המזרחי להתישבות שתופית בע"מ

דאר נע שדה גת

טלפון: 2020 (05) קריית גת

ב"ה, רוחה

לכבוד
מר אפרים רונן
מנכ"ל משוד התיירות
ירושלים.

23.06.92

שלום רב |

הנדון : מרחצאות נופש ומרפא כמושב רווחה.

אנו מבקשים לקיים פגישה בנושא השתתפות החברה הממשלתית לתיירות.

לתכנן וליעד קרקע למרכז מרפא ונופש במשכנת מושב רווחה הנימצא ליד מעיין המים המליחים (חמים).

זאת, בהמשך לשיחה שהייתה לאדריכל גדעון יגר, עם האדריכל ד"ר רן כהן. אנו מבקשים את קיום הפגישה כינינו לסיכום הנושא.

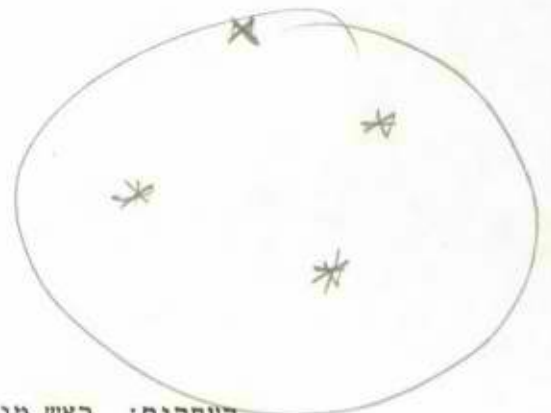
ידוע לנו על השתתפותכם בסדר גודל של כ-50% מהשקעה ובתכנון וכן בהכנת חוברת ליזמים.

לטיפולך המהיר אודה.

ככבוד רב,

ועד מושב רווחה.

רוחה
מושב עובדים של הפועל המזרחי
להתישבות שתופית בע"מ

העתקים: ראש מועצה אזורית שפיר, מר משה אברהמי
אדריכל, ד"ר רן כהן
אדריכל, גדעון יגר.

ד"ר חסלר החסמ"ג
22 בנובמבר 1982

ד"ר חסלר החסמ"ג
22 בנובמבר 1982

לכבוד
מר חגי חפץ, מנהל האגף ל-ה"ח ו-ה"מ,
משרד הפנים.

שלום רב,

הנדון: מחקני ונברואה בחופי רחצה - דו"ח מסמך.
מכתב מס' 6060 מיום 10.9.82

כ ל ל י

1. הועדה קיימה 3 פגישות אשר כללו סיור בחוף בת-ים. בפגישה הראשונה בה ניתן על-ידך הדרוך לועדה, נתבקשו להתייחס בעבודתנו גם למחקני חוף נוספים הממוקמים בחופי הרחצה (תחנת ע"ר, חדר מסרה, משרד, סככות צל וכו').
2. כן נתבקשה הועדה להגיש המלצות/הנחיות לגבי:-
 - א. פחי אשפה - גודלם ומקומות הצבתם.
 - ב. פחי סמוס - גודל האויט, סוג המוסבים, סוג הבניה, מותנה במים זורמים וכו'.
 - ג. מקלחות פתוחות - סוג הרצפה למניעת החלקה.
 - ד. מקלחות סגורות - גודל התאים, סוג הבניה וכו'.
 - ה. מחקן לסטיפת רגלים ולהורדה זפת.
 - ו. מלתחות.
3. הועדה התבססה בעבודתה גם על המסמכים/נתונים הבאים:-
 - א. טרותים ומחקנים בחוף רחצה - 1975 - פורסם ע"י משרד התיירות.
 - ב. מחקנים וטרותים לחוף המסרת 3000 מתרחצים - 1975. פורסם ע"י משרד התיירות.
 - ג. מחקנים וטרותים בחניונים - 1980 - פורסם ע"י משרד התיירות.
 - ד. נתונים לגבי המצב בפועל של מחקני החברואה בחופי הרחצה - הוכן ע"י האגף.
 - ה. נוהל מס' 2 - פיתוח חופי רחצה - מתוך לקט הנוהלים להסדרת מקומות רחצה.

ת פ ק י ד ה ו ע ד ה

4. תפקיד הועדה היה להמליץ על קריטריונים להקמת מחקני חברואה (ומחקנים אחרים), בחופי הרחצה.

ש י ק ו ל י י ם ע ק ר י י ם

5. הועדה לקחה בחשבון בשיקוליה את המגוון הרחב של חופי הרחצה כגון:-

א. חופים עמוסים ודלילים.

ב. חופים המופעלים כל העונה או רק חלק ממנה.

ג. חופים קרובים ומרוחקים (לגבי חופים מרוחקים נלקח בחשבון מסך זמן הנסיעה אליהם ובחזרה וכן מסך השהייה בהם).

ד. חופי ים התיכון, ים סוף, ים המלח, וים כנרת בכל הקטור למליחות המים והאקלים (מקלחות וברזי שתייה).

ה. חופי רחצה המטולבים בגנים לאומיים (אשקלון, סולס צור), וכאלה המטולבים בחניונים (עין גב, מעגן).

6. מסקנות הועדה הן:-

א. ככלל יט לקבוע תקן התבסס על היקף קהל המתרחצים המסתמך/נזקק לכל אחד מהמתקנים שבחוף.

ב. הסדורים שבחניונים הכוללים חוף רחצה צריכים להתבסס על הנאמר בבו הסדרה מקומות רחצה, על נוהל מס' 2 שבקובץ הנוהלים להסדרה מקומות רחצה ועל המלצות הועדה המפורסות בהמשך וכן על ההנהיות בדבר מתקנים וטרותים בחניונים שהוצאו ע"י משרד התיירות. בחופים הנ"ל ניתן להתבסס בכל הקטור למקלחות, בתי שמוס, וברזי מים לשתייה על המתקנים הנ"ל שנמצאים בחניון עצמו והיבט קרובים לחוף הרחצה.

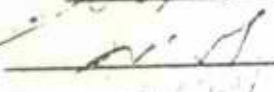
ה מ ל צ ו ה

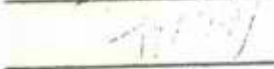
7. פרוט האמלצות הכוללות את המתקן, התקן, הנחיות סכניות והנחיות פריסה/מיקום - ראה נספח א'.

8. כומלץ לפרסט את ההמלצות הנ"ל כהנחיות (ולא כחקיקה) במסגרת קובץ הנוהלים לאתרי הרחצה.

בכבוד רב,

מג"ד נפתלי כהן - יו"ר הועדה

יהוסע לוי - ח"ב ר

נתן טרעף - ח"ב ר

אבי אלימלך - מרכז הועדה

הערה

מר יעקב מרקוביץ, מנהל הכינהל ל-ט"ח ו-ח"מ. חברי הועדה.

קריטריונים לזיקת מוקדי רשת - ומלאות

תצורת כלליות	תצורת סביבית	פרימה/מיקום	תקן	הסתקן
<p>יש לקחת בחשבון יעמדתן משמש את קהל המשתמשים לענייניו או במסגרת כלים דבר המיועד לגרום למתימות.</p>	<p>רצוי ברך מדידת המושל ע"י לאורך או מרוץ. מתקן המיועד לכלול לא יותר מ-4 בודים. ריקוד - מקומי בהתאם לתנאי המקום, ובנוסף שלא יהיה מטרד.</p>	<p>מאחורי הקהל ולא יותר מ-30-50 מטר תקן המיועד בחוף ירושלים כ-150-250 מטר רצוי לתצב את הכרזים בחצי אורזים לעתות</p>	<p>250- לכל 300 מרחקים 1 \$/מ"ר</p>	<p>ברזי מים לשימוש רגילים</p>
<p>רצוי שהמתקן יאפשר גם חדרות זפת.</p>	<p>המתקן צריך לאפשר שימוש של 2-3 אנשים בו-זמנית. לצורך חדרות זפת יית צורך המתקן המכיל נפה/סולר וכן במברש קבוע או ידנית. יש צורך בכריכת מתייש על חומר הניקוי.</p>	<p>בזווית היצישה מתוחף ובקריבה משתי הליכה (מדרגה, יפיל, ספילה).</p>	<p>2-1 מתקנים לכל חוף</p>	<p>ברזי מים לשימוש רגילים</p>
<p>בחוף טוב משמשים במיכלים בקלי נפח קטן יותר יש צורך במטפר מיכלים רב יותר וכן בהכנת חדרות חנופה יותר. מיקום מיכלי האשפה צריך לאפשר גישה נוחה וכן להם פענה לאחורית והתקנת שאיבת המרחוצים מטיבה בתחנות.</p>	<p>מיכל פלסטי בקבולת של 50-60 ליטר רצוי לספק את שתי היציבה האמצעות חורן (צינור 1/2) עם דגלון. בכל חוף יש צורך ב-2-1 מיכלי אשפה גדולים המוגבלים בעורף לרובד האשפה מהמיכלים ימנעו.</p>	<p>ככלל רצוי לתצב את המתייש סביב לקהל המרחוצים כך יזנית יהיה להמיון בהם. מרחק המתייש מקו המים לא יעלה על 30-50 מטר. כל עם יצרת אוכלוסיה ברזים של 10-15 למטר, ניתן לתצב שתי אשפה לעמודי סכנו חצל.</p>	<p>1 מיכל (50-60 ליטר) לכל 200 מרחצים</p>	<p>פתי אשפה/מכלי אשפה</p>

הקרות כלליות	הקרות ספציפיות	פרטים/מיקום	תקן	המקום
<p>המלצות משמעותיות בפועל גם לשיפוט המצטיינות הכוללות לעיתים קרובות אובדן, שקיפות פלסטית וכן את החול המבטיח עם המחזוריות. סוג הכרז יחיד עם סגירת אוטומטית כדי להסוך במים.</p>	<p>ככלל המלצות הנוקטות על משותף בסוף משופטית ומתמססית ומכלולות 2-4 מקלחות בכל משתה. ראש המלצות צריך להיות מזורז בקוטר של $\frac{1}{2}$ אינץ'. גובה המקום צריך להיות מעל 2 מטר כך שלא ניתן יהיה להשתמש בו להסמלות. סוג הכרזים - עדיפות לרזים בדגמת ברזי סטיפה של אסלות המפעלות יסודות ע"י המתחץ. ניקוד - מחיר צמוד של 6-4. אר אפירות ספוגה בחול בתנאי שלא יהיה פסול תברואתי.</p>	<p>המלצות הנוקטות מאחורי קול המרחיק בווטר היציאה ובקרת משותף הליכה (מדרגה, יוביל טיילת).</p>	<p>ראש מקלות לכל ריש 300-200 מתמזגים.</p>	<p>מקלות פתוחות</p>
<p>בחי המימון יחיד נפרדים לגבריט ולנשים. בחי המימון לגבריט יכלול משתה. יסו לחם לנשים יותר מאיט מספר לגבריט.</p>	<p>החיי המימון מבינה קשה וידידותיות להיות מים זורמים באמצעות ברזי שיניים. יש צורך בחבור למסרכת ברז. ככלל יש להחמיק על אסלות. מקריט חריגים יאריך מותב שונה ובתנאי שיינו מיועד להיות נדיים. גודל כל חמ לא יפוח עם 1.20x80 מ' ותקירות יחיד מרצפת מרשימה. במבנה אחרי ניות להסתובב תאב סע/עלמטי מתאים.</p>	<p>בחי המימון יסוקט מזורז מקול, ברזי כגבול המרוחק אל חוף הרחבה ובמרוחק ליליזעלה על 30-50 מטר. בחוף המאכלט קול רב יסנה אפירות לסקט את מנני המרוחם בסני האגפים של החוף.</p>	<p>לגבריט 1 סוקט לכל 1000 איס. לנשים 1/4, מוסב לכל 1000 נשים. טה"כ בחוץ גדולה יותר לפחות 4-6 חמלי לגבריט 5-7 חמים לגינות. בחומה קטנה יותר לפחות 2-3 חמים לגבריט 1-4 לגינות. בחי המימון לגבריט יכלול משתה כמספר החמים.</p>	<p>בחי סוכס</p>

Handwritten notes and calculations:

- Handwritten numbers: 35, 50, 1/200
- Handwritten text: "מחיר", "מספר", "משתה"

נספח א' (המשך)

הקרות כלליות	הקרות סניפיות	פריסת מיקום	חוק	המתקן
<p>ומוכנה אריבה לאפשר תצפית בו-זמנית על 2-3 מציליים. מהחם לסוכה או באמוד לה ניתן לסקט מקלות. יש לאפשר למציליים סדרה מנורה ואכילה נאותה בחוף. אפשרי במבנה נפרד ילימא בקרבת סוכה המציל. במקרים שחזר ליה ניתן אפשרי להחמט בחוף הסוכה למנוחה ומטבתות.</p>	<p>סוכה המציל אפשרי יחשבה כמבנה קבוע או כמבנה ארעי הניתן לפירוק בעונה החורף.</p>	<p>ככלל המיקום הסוכה בקרבת קו המים כאשר סוכה ניתן לראות ברור ברדיוס של 100 מ' לכל כוון. וזהו במידה מהקביעה הנוכחית באר בה מודבר על 75 מטר.</p>	<p>גובה של לפחות 2.50 מ' מעל לקרקע מידות: לא פחות מ-2.25 מ' אורך, רוחב, גובה. יעלו עליה במידות גורמות עם מקנה.</p>	<p>סוכה מציל</p>
<p>הסכנות צריכות להח מענה לכ- 5% מקהל המורחבים. יש לקחת בחשבון את הסכנות הנרמת במדינות אל פרסיות.</p>	<p>סכנות אל אפשרי יחשבה כגדלים סוגיים ומודלי בגיה זרניים. יש לחזור לסכנות הנרמות לפירוק (לפחות הגג). יש להעדיף סכנות קטנות וננוניות על סכנות גדולות.</p>	<p>כללית בין קו החוף לבין מחנה היחידות. ככלל הסכנות חוקמה מחורי סוכה המציל.</p>	<p>1000 מ"ר לכל 50- כ-50 מ"ר. איט.</p>	<p>מלחיות</p>
<p>יש צורך במלחיות נפרדות לגברית וננויות. ככלל מלחיות חלול קלחות והנאים נאותים לחלכיות והמפסיות. אין חובה באר להקיס מלחיות.</p>		<p>מיקום המלחיות מאורזי מקהל בקרבת הסניפים לחוף.</p>	<p>לארבי המלחיות והמפסיות יש צורך מ-10 מ"ר לכל 1000 איט לכל מין. מט' המפסיות מוסע ממספר המקלות המפסיות סניפיות.</p>	<p>מלחיות</p>
<p>החובה צריכה לאפשר תג'מ ע"י ינפנפ כולל המכונות, לאפשר אחסנה ציוד ע"י זאריך להכנת בו כרז מיט וכיור.</p>		<p>החובה מוקד באזור המוקפסית המרכזית ובקרבת לאיר פינוגי לאמבולנט.</p>	<p>9-12 מ"ר</p>	<p>חתינה ע"י</p>
<p>צריך לאפשר ירידה של איצי אחד/סניפים כולל קבלת קהל ובהתאם לאורך בו בדיקה/חסימה.</p>	<p>ניתן לטילב עם שטיח מנוול חוף. רצוף שתיחיה אפשרות מודר זה להפעיל את מערכת המפסיות המלכיות.</p>	<p>ימוק בקרבת המוקפסית המלכיות.</p>	<p>9-12 מ"ר</p>	<p>מודר מסמות ופיקוח עירונבי</p>

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page.

קריטריונים לחיסון מתקדם בוגרי רוחה - ושלצמח

הערות כלליות	הערות טכניות	פרימה/מיקום	תקן	המחנה
<p>גודל מגרש התנייה פומבה בהיקף קהל המשוריינים הפוקד את החוף, מיקום החוף (במחוז הירדן או מחוצה לה) וכן מגרשי התנייה שבאזור.</p>	<p>המגרש אמרתי ייסלל ע"י אספליט, בורמל, חול סחודק וכו'.</p>	<p>רצף ריזומקום קרוב ככל האפשר לכביש לחוף.</p>	<p>25-30 מ"ר ברזנט למכונות. מים ונוזל לרכב נוסעים ברז 5x2,3 מטר. רווח סבירים לכלי רכב במגרש התנייה רכב 6,5 מטר.</p>	<p>מגרש ונוזל מ"ר 910 מ"ר 1010 מ"ר 1010</p>
	<p>ניתן לילג עם חדר המטבח.</p>	<p>ימקום האזור המתקדם</p>	<p>9-12 מ"ר</p>	<p>מסד לפנאל חוף</p>

4. יעודי קרקע בגבולות התכנון

- א. אזור תנודת מפלס המים : איזור החוף
- ב. אזור נופש חופי: " "
- ג. מעגן משני לשייט: " "
- ד. איזור איכסון.
- ה. מרכז נופש.
- ו. אתר נופש עורפי.

5. פרוגרמה

1. אזור תנודת מפלס המים :

אזור זה ישמש לחופי רחצה ציבוריים, להוציא את השטח המיועד למעגנה משנית.

עפ"י המלצות תוכנית האב לפיתוח אזור סובב כנרת יש להכשיר את החוף לרחצה וליצור גישה נוחה לים.

הפיתוח המוצע באיזור זה הוא-סככות צל, ברזיות מים לשתייה וסוכת מציל.

ע"פי המלצת תוכנית האב לתיירות יש למקם:

(א) ברזיות שתיה - 1 לכל 30 מ"א, דהיינו 30 ברזיות בקטע 1.3 ו-35 ברזיות בקטע 1.4.

(ב) סככות צל- 50 מ"ר לכל 1000 איש = 120 מ"ר לקטע 1.3 ו-125 מ"ר לקטע 1.4. סככות הצל יכולות להיות בגדלים שונים ומחומרי בניה שונים.

שרותי החוף האחרים ימוקמו באיזור הנופש החופי.

2. אזור נופש חופי

מיועד לפעילויות נופש יום, הכוללת מתקני רחצה, שרותים רטובים, מתקני פקניק, שצ"פ, מזנונים, קיוסקים, מגרשי משחקים וחניה.

הבניה המותרת באיזור זה עד 10% בגובה של עד 4 מ'. בהתאם להמלצת תכנית האב לתיירות יש צורך במתקנים הבאים:

בתי שימוש - אחד ל-200 איש.

מלתחות - כ-10 מ'ר לכל 1000 איש לכל מין.
לפיכך מומלץ על 48 מ"ר בקטע 1.3 ו-50 מ"ר בקטע 1.4.

מקלחות - מאחר וזהו חוף ארצי והשימוש בו לנופש יומי כולל פיקניק, מומלץ לכלול במתקני הרחצה מקלחות סגורות. ע"פי המלצת תוכנית האב לתיירות, יש לחשב מקלחת אחת ל-125 איש.

חניה - בהתאם להמלצת תוכנית אב לתיירות דרוש 7 מ"ר שטח חניה למבקר. בהתאם לכך, יש להקצות שטח של 16.8 דונם חניה לקטע חוף 1.3 וכ-17.5 דונם לקטע חוף 1.4.

3. מעגן משני לשייט

הפרוגרמה למעגנה תוגש במועד מאוחר יותר אחרי בדיקה עם גורמים מוסכמים.

4. איזור איכסון

איזורי האיכסון בתוכנית כוללים שני סוגי איכסון:

(א) איכסון ב' - כפרי נופש.

(ב) איכסון ה' - חניוני קמפינג.

א. איכסון ב

מומלץ לחלק את השטח המוסמן בתשריט זה לשני מגרשים.

(1) מגרש בקיבולת של 500 מיטות בגודל של כ-30 דונם. שהם 166 חדרים בחישוב ממוצע של 3 מיטות לחדר

(2) מגרש בקיבולת של 300 מיטות בגודל מינימלי של 20 דונם שהם 100 חדרים בממוצע של 3 מיטות לחדר.

מקדם הצפיפות הוא 5 יחידות איכסון לדונם.

צורת הבניה

גובה מבנה המגורים לא יעלה על 7 מ"ר עד 25% בניה. תכנון כפר הנופש יהיה בהתאם לקריטריונים של משרד התיירות.

7 באוגוסט 1992

19
דבורה מ. כהן
אורי

נספה - אתר מים תרמומינרליים

לכבוד
שר התירות
מר עוזי ברעם

אדון נכבד,

קיבוץ אורים בודק הקמת אתר תירות המבוסס על מים תרמו מינרליים הנמצאים בקידוח קיים והמשמש כיום להשקית שדות הקיבוץ. האתר נמצא ליד חל חסי כ-2 ק"מ מערבית למושב אחוזם ולכביש הראשי קרית גת - באר שבע (מספר 40).

לצורך בדיקת הפוטנציאל הטמון באתר הכנו תכנית רעיונות הכוללת אמדן כלכלי ראשוני שתמציתו מצורפת.

בכוונתנו לגוון את מקורות ההכנסה של הקיבוץ אבל סביר להניח שהאזור יפתח ליוזמות תירותיות נוספות ולהגדלת מקורות הפרנסה לתושבי האזור.

אנו פנינו לדר רן כהן שהנחה אותנו במתן חוות דעת מקצועית במסגרת מאמצי הח.מ.ת. לאתר פלחי שוק תירותיים חדשים.

אנו מבקשים להפגש אתך ע"מ להציג את הפרויקט בלשכתך או באתר ולבדוק שיתוף משרד התירות בפרויקט זה בנושאי חשתי ובמימון תכנית מפורטת לצרכי תב"ע ושינוי יעוד הקרקע.

בכבוד רב,

דבורה מ. כהן
נספה אורים
057-920333
057-920470

טל'

העתק:
אפרים רוכן מנכ"ל ח.מ.ת.
דר רן כהן ח.מ.ת.
ד"ר חיים צגן צנובר בע"מ
עמנואל אלון הליפקס.

אתר אורים

צוות התכנון

עמואל אלון - יועץ תיירות

דני בר קמה - מניקה גלייט - א. ב. תכנון

•

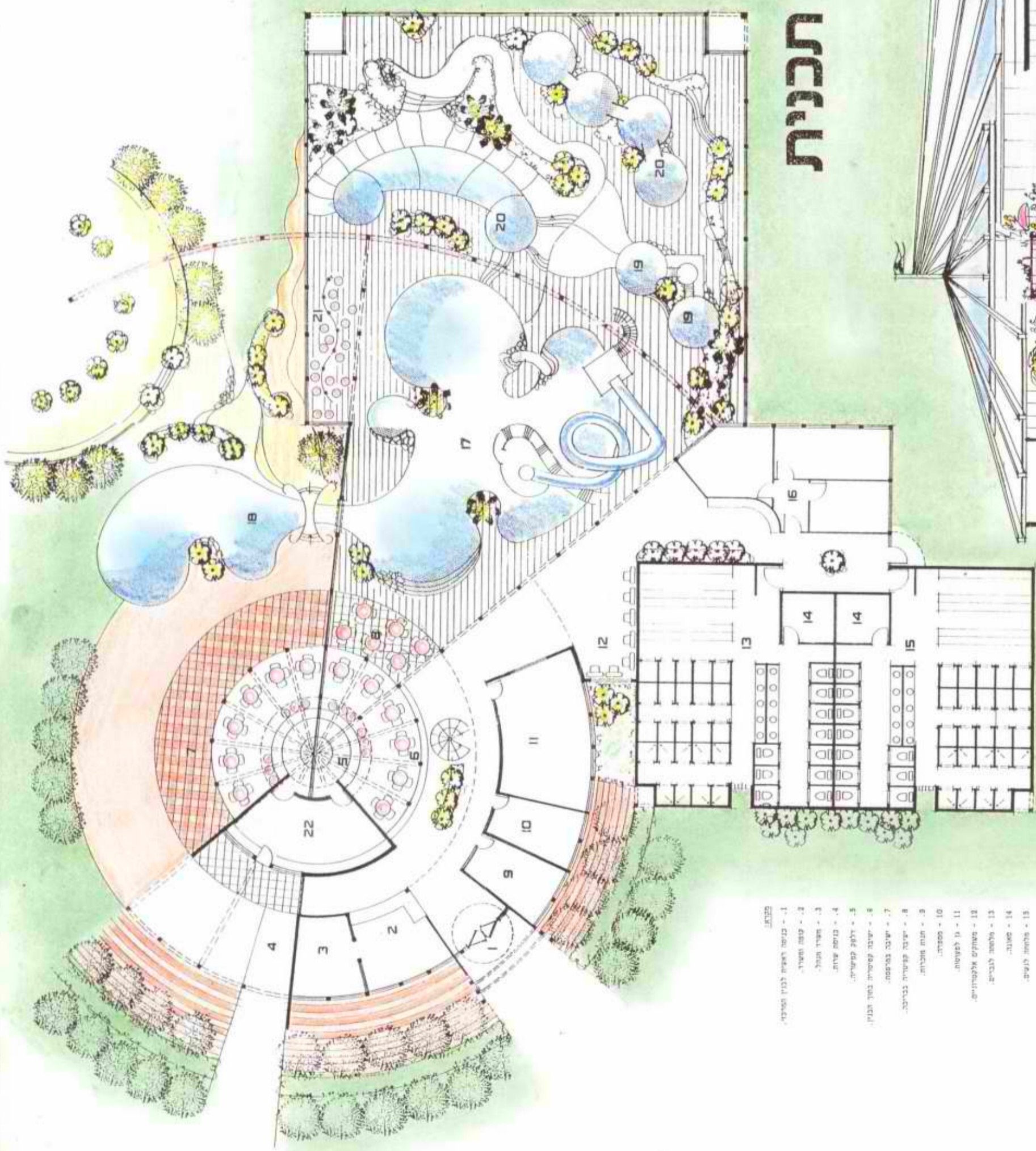
• •

• •

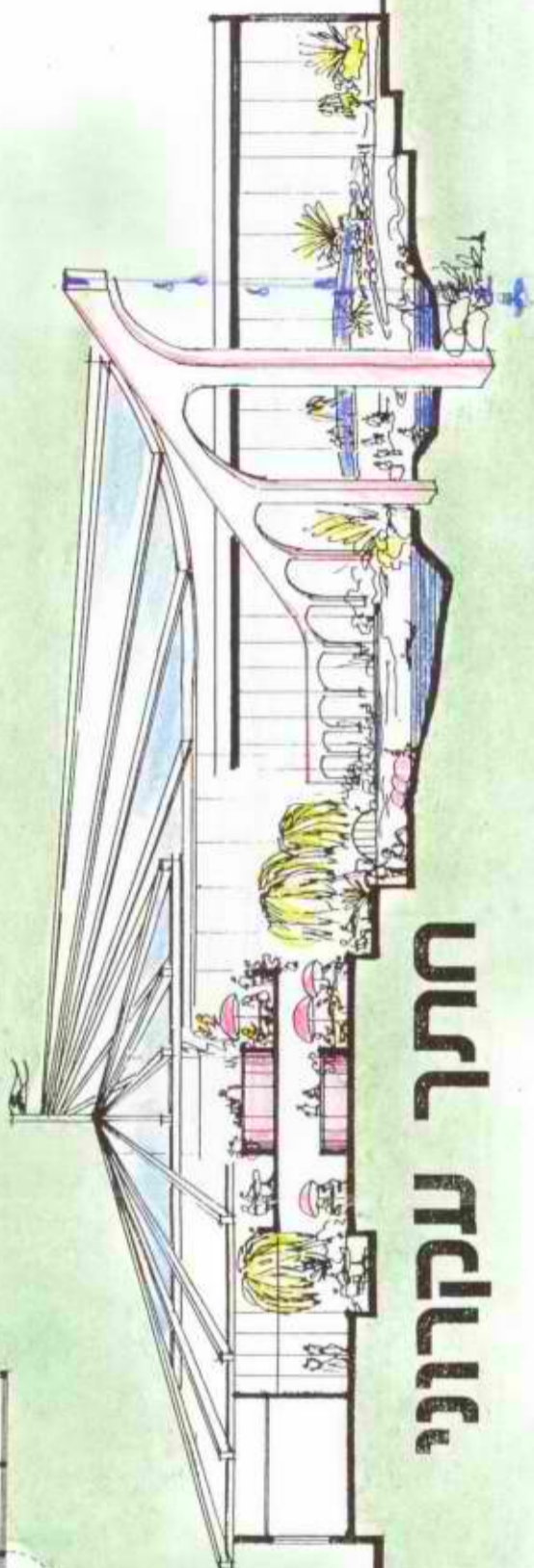
•

אתר אורים מבנה מרכזי

ס.א.ב. תכנון
חברה קיבוצית לאדריכלות, ייעוץ והנדסה בע"מ

תכנית

חתך מקורני

- מפתח:
- 1 - בנייה ראשית לבנין המרכזי
 - 2 - קומה חיצונית
 - 3 - חצרית המכל
 - 4 - בזמית שירות
 - 5 - ילדית קטנה
 - 6 - ישיבה קטנה לחדר הנוער
 - 7 - ישיבה מרכזית
 - 8 - ישיבה קטנה בבנין
 - 9 - תחנת מים
 - 10 - ספסלים
 - 11 - גן לפעילות
 - 12 - מתחם אלקטרוניקה
 - 13 - מלחמה לבנייה
 - 14 - ספסלים
 - 15 - מלחמה לנשים
 - 16 - חדרי קטנה
 - 17 - בנייה + מלחמה
 - 18 - בנייה חצר לבנין
 - 19 - לוח
 - 20 - בנייה מכל
 - 21 - מלחמה
 - 22 - מלחמה

אתר נְסֵפָה

תמצית מנהלים

רקע קיבוץ אורים החליט להקים פרויקט תירותי של מרחצאות בריאות SPA מסוג "MINERAL SPRING SPA" המיועד לרחצה ולטיפולים קלים ומשלב נופש ושעשוע לכל המשפחה.

הפרויקט יוקם באתר באר המים התרמומינרליים הנמצא כ-75 ק"מ דרומית מתל אביב וכ-2 ק"מ מערבית לכביש הראשי (מספר 40) לבאר שבע, בקרבת תל חסי מפגש נחל אדוריים ונחל שיקמה. האתר ממוקם צפונית לשמורת יובלי השיקמה ואזור בתרונות עשיר בתבניות נוף מרתקות.

הקיבוץ מחפש שותף חיצוני להקמת הפרויקט.

האתר יכלול שני מרכיבים עיקריים:

(א) בריכות, חדרי טיפולים, שרותים, חדרי משחקים, חנויות ומסעדות.
(ב) אזור פיקניק נושק לאגם שימשש נקודת יציאה לטיולים רגליים, סיורים ממונעים, וטיולי סוסים.

האתר מיועד לכל המשפחה לתירות פנים וחוף.

אקלים האזור נמצא במעבר בין האקלים היס-תיכוני בצפון הארץ, והאקלים הסמי-ארידי בדרום.

הקירבה לים מהווה גורם הממתן את הפרשי הטמפרטורות בין עונות השנה (13° בינואר עד 27° באוגוסט). כמות הגשם השנתית נעה בין 150 - 350 מ"מ, הרוח השכיחה באזור היא דרום מערבית.

הפרויקט האתר יתוכנן לפעול 363 יום בשנה ויתבסס בשלב ראשון על תיירות פנים, בעיקר מגוש דן.

האתר יתוכנן לפעול גם בלילה ויועסקו בו כ-12 עובדים.

בשלב ב' יפותחו באתר גם: שרותי לינה ברמה של 4 - 3 כוכבים, מסעדה בשרות עצמי, מגרשי טניס, חוות סוסים וכרכרות, חדרי טיפולים אישיים, חדרי כושר וחדרי הרצאות.

השלב הראשון יכלול: הסדרת תשתיות טלפון, חשמל, ביוב, דרכי גישה וחנייה. מבנה מרכזי מקורה שיכלול: קפטריה, מקלחות, מלתחות, בריכת טבילה, בריכה מרכזית פנימית וחיצונית + מגלשה רטובה, גיקוזי, סאונה, אגם שייט ונוף, 4 יחידות טיפולים, חדרי משחקים, חדרי פעילות לילדים וחנוות.

סה"כ השקעה של 3.2 מליון דולר.

אומדן ההשקעה והפדיון: כ - 3% מהתיירות העולמית היא תיירות מרפא. בארץ מבקרים באתרי תיירות המרפא 1.5 מליון מבקרים בשנה, ב-6 אתרים בהם מחיר הכניסה למבקר נע בין 15 - 29 ש"ח ומחיר ארוחה נע בין 14 - 40 ש"ח.

לצורך אומדן ראשוני להתכנות הפרוייקט הנחנו כמות אורחים צפויה 250 - 200 אלף בשנה (באתר חמי יואב בקרו בשנת 1991 כ-250 אלף מבקרים). ההכנסות ממבקר ממוצע 29 - 20 ש"ח (12 - 8 דולר) + הכנסה מהמזנון 1.0 דולר, והכנסות נלוות (סירות, מנגל, פארק, מסאג' וכוי) 0.5 דולר למבקר.

ניתוח כלכלי של שלב א' בדיקת ההיתכנות הכלכלית שנעשתה התבססה על ההנחות הבאות:

- (1) קיבוץ אורים נמצא באזור פיתוח א', הזכאי ל-11% מענק להשקעה בתיירות.
- (2) הפדיון הצפוי נאמד בכ- 2-4 מיליון דולר בשנה (200,000 - 250,000 מבקרים לשנה לפי 13.6 - 9.8 דולר למבקר).
- (3) הרווח התפעולי נאמד ב-30% מהפדיון על פי נתונים ממפעלים דומים בארץ.
- (4) שער ריבית שנתית 7%.
- (5) ההשקעות בשלב א' 3.2 מליון דולר. בניכוי 11% מענק 0.35 מליון דולר. השקעה נטו של הקיבוץ 2.85 מליון דולר.

בתנאים אלה תקופת החזר של ההשקעה תהיה 4-7 שנים והערך הנוכחי הנקי של ההשקעה הוא 4.3 - 1.3 מליון דולר כמפורט בטבלה הבאה:

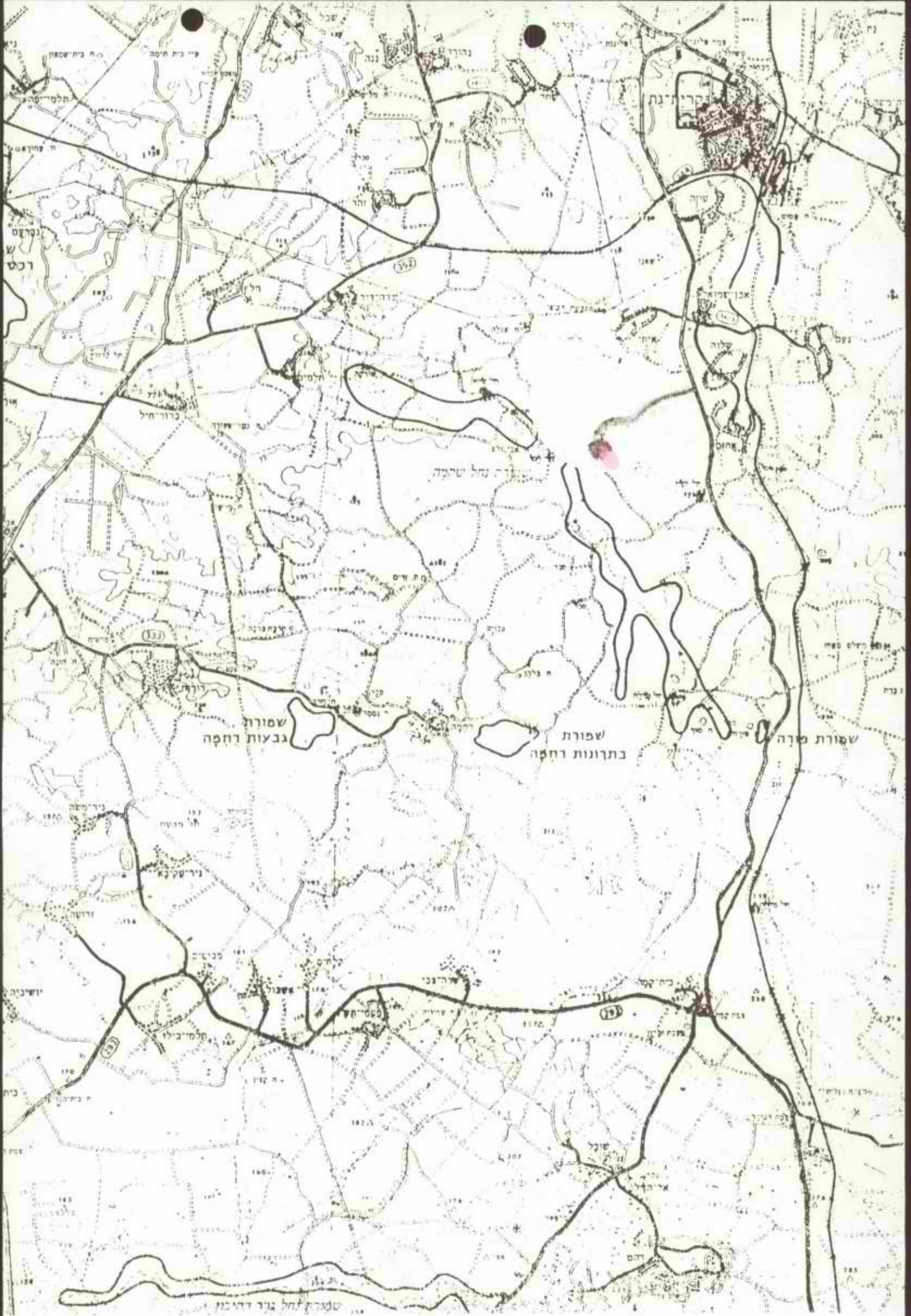
250,000		225,000		200,000		מס' מבקרים בשנה
שנת החזר	עני"ן	שנת החזר	עני"ן	שנת החזר	עני"ן	ההכנסה ממבקר בש"ח
4	2,323,579	6	1,805,590	7	1,287,601	20
4	3,421,013	4	2,793,281	5	2,165,548	25
4	4,298,561	4	3,583,434	5	2,867,906	29

לקבלת פרטים נוספים אפשר לפנות לחבר דב פלג, קיבוץ אורים, טל. 920333 - 057.

העבודה המלאה נמצאת בקיבוץ אורים.

השתתפו בביצוע הבדיקה:

מנחה הצוות	- ד"ר חיים צבן	- צנובר יועצים	טל. : 5719693 - 03
פרוגרמה	- אלון עמנואל	- הליפקס	טל. : 699231 - 053
אדריכל	- דני בר קמה	- מוניקה גליים - א.ב. תכנון	טל. : 5452472 - 03
כלכלה	- יוקי לוטן	- צנובר יועצים	טל. : 5719693 - 03

שפורת נבצות רחמה

שפורת בתרונות רחמה

שפורת מרה

שפורת מרה

150

150

150

150

150

150

150

150

150

150

150

שפורת מרה

*אורי
מחלקת
המכירות
אורים*

7 באוגוסט 1992

דואר-נכנס
27-8-1992

נספה - אתר מים תרמומינרליים

לכבוד
שר התירות
מר עוזי ברעם

*כן
שאלה האם יש אפשרות
לשכור מקומות למגורים
למנוע מלמכור את המטח
למנוע מלמכור את המטח*

אדון נכבד.

קיבוץ אורים בודק הקמת אתר תירות המבוסס על מים תרמו מינרליים הנמצאים בקידוח קיים והמשמש כיום להשקית שדות הקיבוץ. האתר נמצא ליד חל חסי כ-2 ק"מ מערבית למושב אחוזה ולכביש הראשי קרית גת - באר שבע (מספר 40).

לצורך בדיקת הפוטנציאל הטמון באתר הכנו תכנית רעיונות הכוללת אמדן כלכלי ראשוני שתמציתו מצורפת.

בכוונתנו לגוון את מקורות ההכנסה של הקיבוץ אבל סביר להניח שהאזור יפתח ליוזמות תירותיות נוספות ולהגדלת מקורות הפרנסה לתושבי האזור.

אנו פנינו לדר רן כהן שהנחה אותנו במתן חוות דעת מקצועית במסגרת מאמצי הח.מ.ת. לאתר פלחי שוק תירותיים חדשים.

אנו מבקשים להפגש אתך ע"מ להציג את הפרויקט בלשכתך או באתר ולבדוק שיתוף משרד התירות בפרויקט זה בנושאי חשתי ובמימון תכנית מפורטת לצרכי תב"ע ושינוי יעוד הקרקע.

בכבוד רב,

ד"ר

דן פלג
נספה אורים
057-920333
057-920470

טל'

העתק:

אפרים דונן מנכ"ל ח.מ.ת.
דר רן כהן ח.מ.ת.
ד"ר חיים צבן צנובר בע"מ
עמנואל אלון הליפקס.

קבוץ אורים

דאר נע הנגב 85 530 טלפון: 057-920111

אתר נְסֵפָה

תמצית מנהלים

רקע קיבוץ אורים החליט להקים פרויקט תירותי של מרחצאות בריאות SPA מסוג "MINERAL SPRING SPA" המיועד לרחצה ולטיפולים קלים ומשלב נופש ושעשוע לכל המשפחה.

הפרויקט יוקם באתר באר המים התרמומינרליים הנמצא כ-75 ק"מ דרומית מתל אביב וכ-2 ק"מ מערבית לכביש הראשי (מספר 40) לבאר שבע, בקרבת תל חסי מפגש נחל אדוריים ונחל שיקמה. האתר ממוקם צפונית לשמורת יובלי השיקמה ואזור בתרונות עשיר בתבניות נוף מרתקות.

הקיבוץ מחפש שותף חיצוני להקמת הפרויקט.

האתר יכלול שני מרכיבים עיקריים:

(א) בריכות, חדרי טיפולים, שרותים, חדרי משחקים, חנויות ומסעדות.

(ב) אזור פיקניק נושק לאגם שימשש נקודת יציאה לטיולים רגליים, סיורים ממונעים, וטיולי סוסים.

האתר מיועד לכל המשפחה לתירות פנים וחוף.

אקלים האזור נמצא במעבר בין האקלים הים-תיכוני בצפון הארץ, והאקלים הסמי-ארידי בדרום.

הקירבה לים מהווה גורם הממתן את הפרשי הטמפרטורות בין עונות השנה (13° בינואר עד 27° באוגוסט). כמות הגשם השנתית נעה בין 150 - 350 מ"מ, הרוח השכיחה באזור היא דרום מערבית.

הפרויקט האתר יתוכנן לפעול 363 יום בשנה ויתבסס בשלב ראשון על תירות פנים, בעיקר מנוש דן.

האתר יתוכנן לפעול גם בלילה ויועסקו בו כ-12 עובדים.

בשלב ב' יפותחו באתר גם: שרותי לינה ברמה של 4 - 3 כוכבים, מסעדה בשרות עצמי, מגרשי טניס, חוות סוסים וכרכרות, חדרי טיפולים אישיים, חדרי כושר וחדרי הרצאות.

השלב הראשון יכלול: הסדרת תשתיות טלפון, חשמל, ביוב, דרכי גישה וחנייה. מבנה מרכזי מקורה שיכלול: קפטריה, מקלחות, מלתחות, בריכת טבילה, בריכה מרכזית פנימית וחיצונית + מגלשה רטובה, גיקוזי, סאונה, אגם שייט ונוף, 4 יחידות טיפולים, חדרי משחקים, חדרי פעילות לילדים וחנוות.

סה"כ השקעה של 3.2 מליון דולר.

אומדן ההשקעה והפדיון: כ - 3% מהתיירות העולמית היא תיירות מרפא. בארץ מבקרים באתרי תיירות המרפא 1.5 מליון מבקרים בשנה, ב-6 אתרים בהם מחיר הכניסה למבקר נע בין 15 - 29 ש"ח ומחיר ארוחה נע בין 14 - 40 ש"ח.

לצורך אומדן ראשוני להתכנות הפרוייקט הנחנו כמות אורחים צפויה 250 - 200 אלף בשנה (באתר חמי יואב בקרו בשנת 1991 כ-250 אלף מבקרים). ההכנסות ממבקר ממוצע 29 - 20 ש"ח (12 - 8 דולר) + הכנסה מהמזנון 1.0 דולר, והכנסות נלוות (סירות, מנגל, פארק, מסאגי וכו') 0.5 דולר למבקר.

ניתוח כלכלי של שלב א' בדיקת ההיתכנות הכלכלית שנעשתה התבססה על ההנחות הבאות:

- 1) קיבוץ אורים נמצא באזור פיתוח א', הזכאי ל-11% מענק להשקעה בתיירות.
- 2) הפדיון הצפוי נאמד בכ- 2-4 מיליון דולר בשנה (200,000 - 250,000 מבקרים לשנה לפי 13.6 - 9.8 דולר למבקר).
- 3) הרווח התפעולי נאמד ב-30% מהפדיון על פי נתונים ממפעלים דומים בארץ.
- 4) שער ריבית שנתית 7%.
- 5) ההשקעות בשלב א' 3.2 מליון דולר. בניכוי 11% מענק 0.35 מליון דולר. השקעה נטו של הקיבוץ 2.85 מליון דולר.

בתנאים אלה תקופת החזר של ההשקעה תהיה 4-7 שנים והערך הנוכחי הנקי של ההשקעה הוא 4.3 - 1.3 מליון דולר כמפורט בטבלה הבאה:

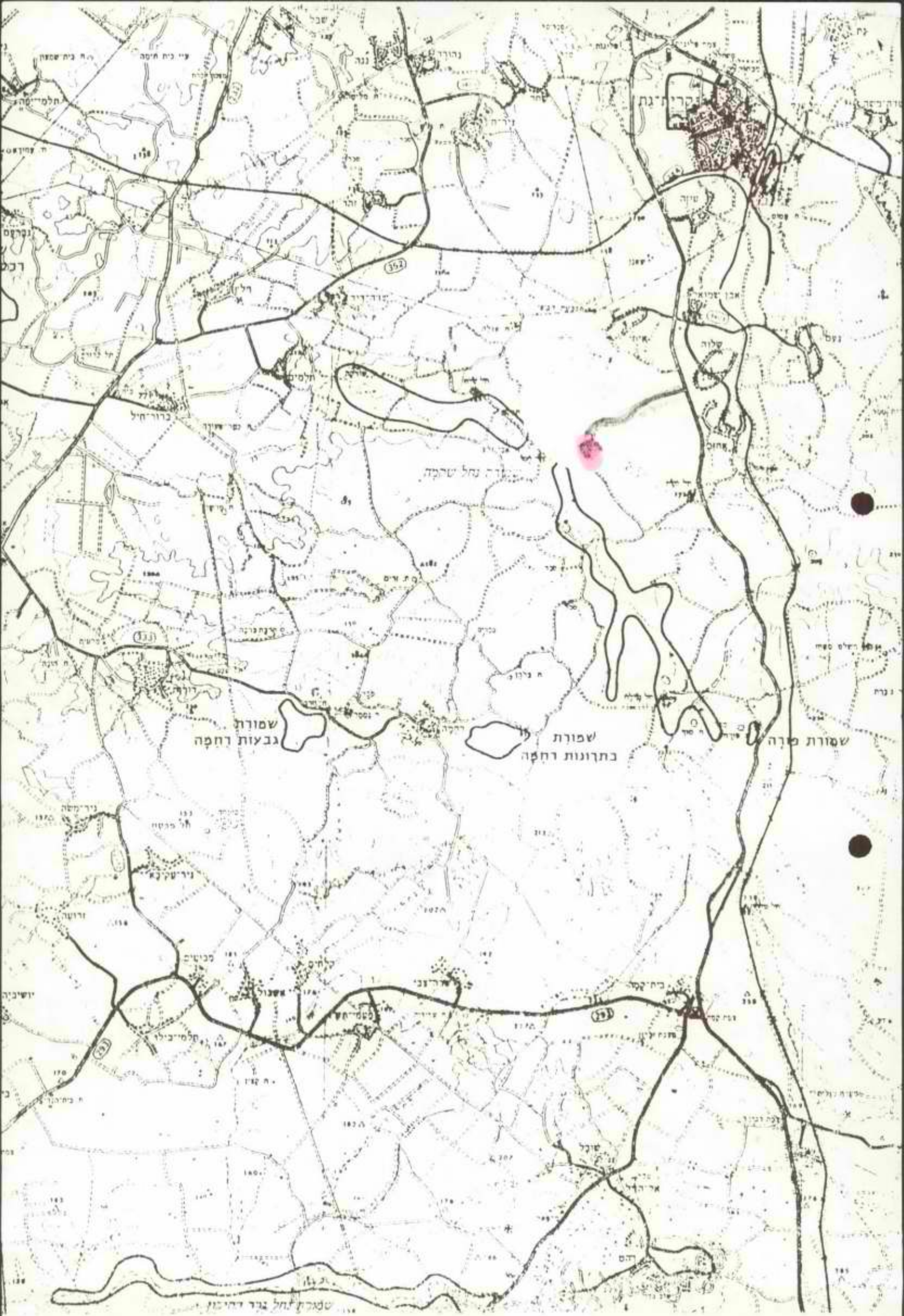
250,000		225,000		200,000		מסי מבקרים בשנה
שנת החזר	עניינ	שנת החזר	עניינ	שנת החזר	עניינ	ההכנסה ממבקר בש"ח
4	2,323,579	6	1,805,590	7	1,287,601	20
4	3,421,013	4	2,793,281	5	2,165,548	25
4	4,298,561	4	3,583,434	5	2,867,906	29

לקבלת פרטים נוספים אפשר לפנות לחבר דב פלג, קיבוץ אורים, טל. 920333 - 057.

העבודה המלאה נמצאת בקיבוץ אורים.

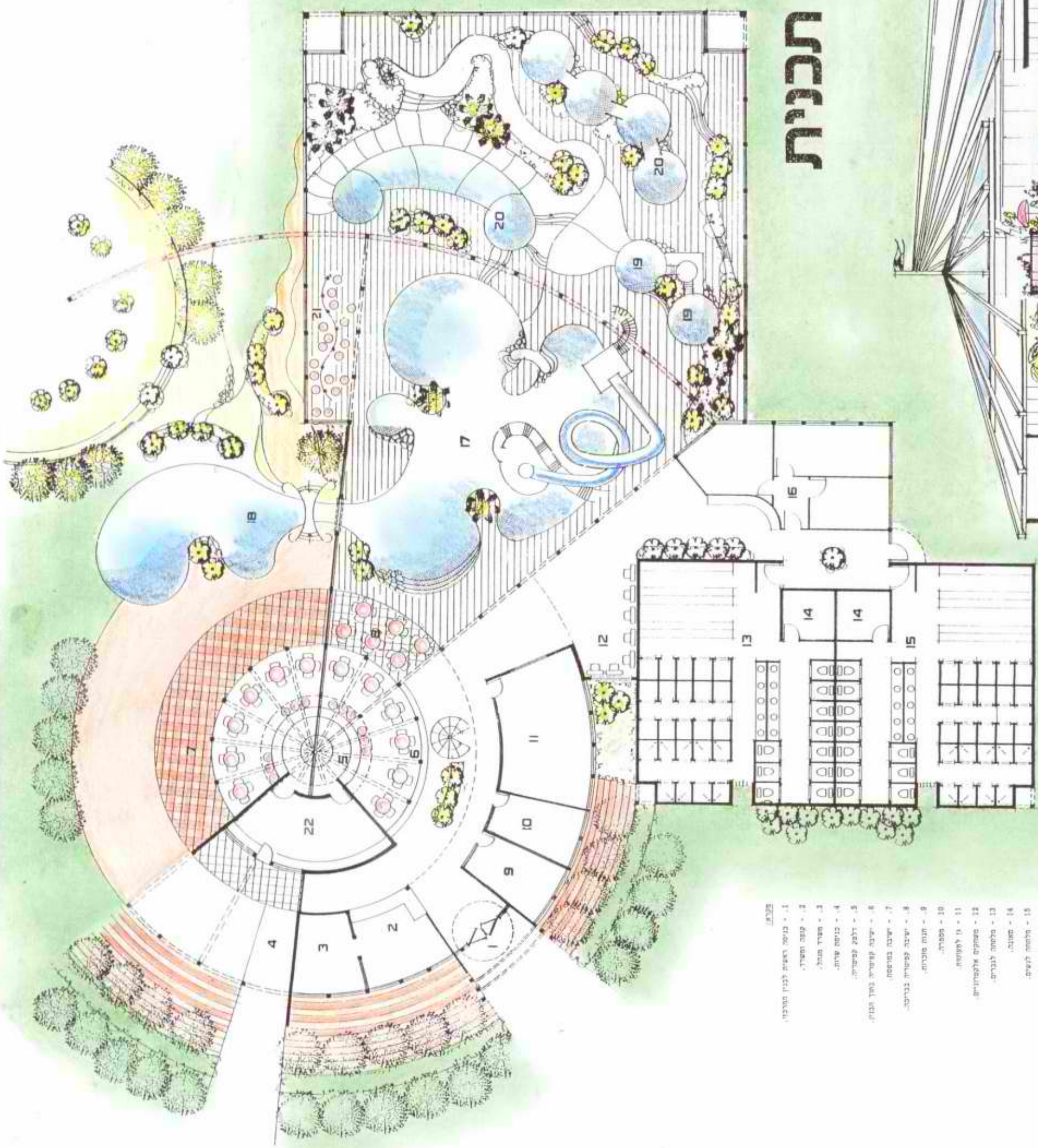
השתתפו בביצוע הבדיקה:

מנחה הצוות - ד"ר חיים צבן	- צנובר יועצים	טל. : 5719693 - 03
פרוגרמה - אלון עמנואל	- הליפקס	טל. : 699231 - 053
אדריכל - דני בר קמה	- מוניקה גליים - א.ב. תכנון	טל. : 5452472 - 03
כלכלה - יוקי לוטן	- צנובר יועצים	טל. : 5719693 - 03

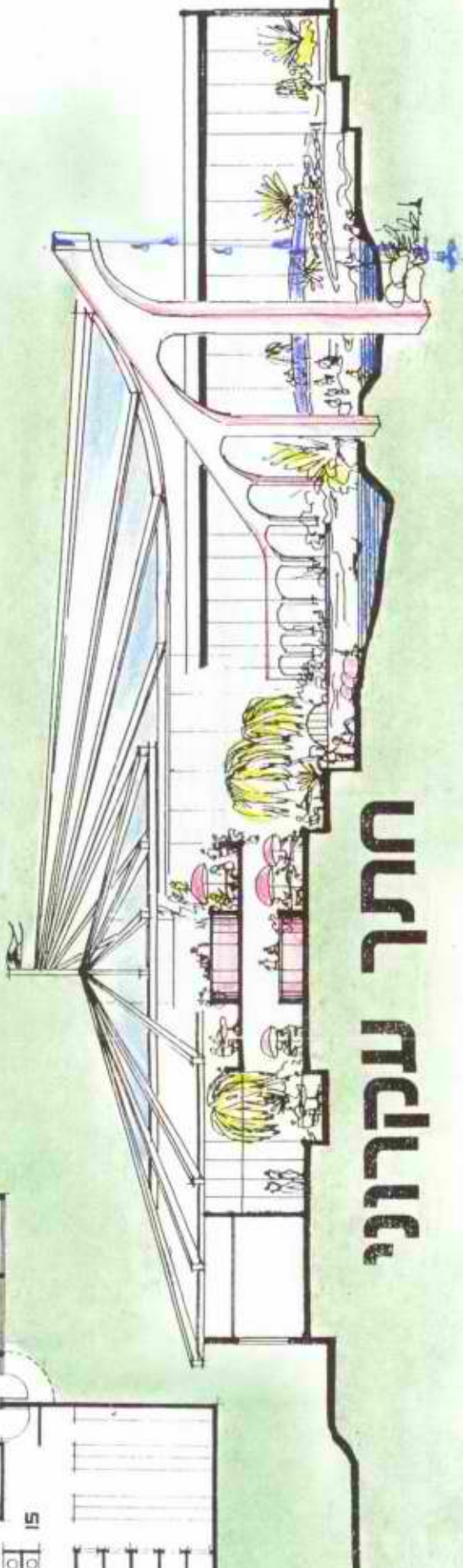

אתר אורים מבנה מרכזי

ת.א.ב. תכנון
חברה קיבוצית לאדריכלות, ייעוץ והנדסה בע"מ

תכנית

אתר מקורני

- מפתח:
- 1 - בריכת ראשית לגנין המרכזי
 - 2 - קופה המשרד
 - 3 - משרד המנהל
 - 4 - בריכת שנייה
 - 5 - דלפק קמעונאי
 - 6 - ישיבה קופתית נפרד לגנין
 - 7 - ישיבה בריכת
 - 8 - ישיבה קפטיבית בגנין
 - 9 - תחנת מים
 - 10 - משרד
 - 11 - קופה
 - 12 - משרד אלקטרוניקה
 - 13 - מלחמה לגנין
 - 14 - סגנון
 - 15 - מלחמה לגנין
 - 16 - חדרי משרד
 - 17 - בריכה + גולף
 - 18 - בריכה חוף לגנין
 - 19 - לוי
 - 20 - בריכה עתידית
 - 21 - מלחמה
 - 22 - משרד

אתר אורים

צוות התכנון
עמנואל אלוו - יועץ תיירות
דני בר קמה - מוניה גלייט - א. ב. תכנון

אויף
קריסטל די/א/א

מועצת אתרי הנצחה

מועצת אתרי הנצחה

תאריך: ג'ו תשנ"ד

31 אלול 1994

מספר: הן (55) 68

לכבוד מרן קריסטל

הנידון: ישיבת מועצת אתרי הנצחה

1. הריני מתכבד להזמין לשיבת המליאה של מועצת אתרי הנצחה, שתערך ביום ה' ה 8 בדצמבר 1994 בשעה 11:00, במשרדי מטה מל"ח ארצי, רח' קפלן 37, הקריה - תל אביב.

2. משך הישיבה כשעה אחת.

3. סדר היום:

א. הכרות עם חברי מועצה חדשים

ב. עדכון חברי הועדה המורחבת של המועצה

ג. סקירת היו"ר, מר שרמן, על הפעילות השוטפת של המועצה

ג ב ר כ ה
עמי כספי
מזכיר המועצה

מזכיר הממשלה

ירושלים, כ"ט בתשרי התשנ"ה
4 באוקטובר 1994

לכבוד

מר יצחק אגסי, משרד הפנים
מר אהוד גבריאל, משרד הפנים
מר גל שילה, ראש המועצה האזורית, גוש עציון
מר יצחק וכטל, משרד הבטחון
מר כהן רון, משרד התיירות
מר טל נוימן, משרד האוצר
מר דוד נחמיאס, המשרד לאיכות הסביבה
מר נעמן סחייק, משרד הבטחון
מר אלי פז, משרד העבודה והרווחה
מר מנחם אריאב, ראש העיר, נצרת עלית
מר שי חרמש, ראש המועצה האזורית, שער הנגב
מר מולה כהן, ראש המועצה האזורית, קישון
מר צבי פולג, ראש עיריית נתניה
מר יוסף שמש, רחוב אהרונוביץ 22, כפר סבא
מר מנחם שרמן, רחוב קפלן 37, תל-אביב
מר אורי ביידץ, רשות שמורות הטבע, רחוב ירמיהו 78, ירושלים
מר מרדכי בן-פורת, רשות הגנים הלאומיים, רחוב מקלף 4, ת"א
גב' אילנה רומנו, משרד העבודה והרווחה

שלום רב,

הריני מתכבד להודיעכם, כי על-פי סעיף 51 לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992, החליטה הממשלה למנותכם, על-פי הצעת שרי הפנים, הבטחון והעבודה והרווחה, כחברי המועצה לאתרי הנצחה.

אני מאחל לכם הצלחה.

בכבוד רב,

שמואל הולנדר

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
ג' תמוז תשנ"ד
12 יוני 1994
מנ - 84

א"ר אבי
ק"מ
ק"מ

לכבוד: א"ר אבי

הנדון: פרוטוקול ישיבת מועצת אתרי הנצחה מיום 2 יוני 1994

לוט מועבר לך בזה פרוטוקול הישיבה הנ"ל.

ב ו ר כ ה

עמי כספי
מזכיר המועצה

פרוסוקול ישיבת מועצת אתרי הנצחה מיום 2 יוני 1994

נוכחים: מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, אהוד גבריאלי, רן כהן, סל נוימן, יוסף שמש, אורי ביידיץ, מרדכי בן פורת, אילנה רומנו, יצחק וכסל ועמי כספי.

סדר היום:

1. מר שרמן דיווח שמר משה נצר נעדר מהישיבה עקב החלמה לאחר ניתוח. מועצת אתרי הנצחה מאחלת למר נצר החלמה מלאה ומהירה.

2. סקירת מר שרמן על פעילותה השוטפת של המועצה:

א. המועצה פועלת ב 2 מישורים:

1) המלצה לשר הנוגע בדבר על אתרי הנצחה חדשים שהוקמו לאחר התאריך הקובע להחלת חוק אתרי הנצחה ב 16.4.1986.

2) הכנת תכנית מיתאר ארצית להכרזה על כלל אתרי ההנצחה הקיימים במדינה, כשהמדובר ב כ 1000 אתרים.

- עד היום נפתחו 74 תיקים לטיפול בבקשות להכרזה על אתרי הנצחה. נשלחו להכרזה 16 אתרי הנצחה לשר הפנים ואתר הנצחה ממלכתי אחד (גבעת התחמושת) לשר הבטחון.

- עד עתה הוכרזו 7 אתרי הנצחה:

גבעת התחמושת (ממלכתית), אתר לחללי האצ"ל בקרב על רמלה, אתר התותחנים בזכרון יעקב, אתר "גולני" בצומת גולני, אתר חיל הקשר והאלקטרוניקה ביהוד, אתר חללי כרמיאל ואתר אלכסנדרוני בנתניה.

- הכנת תכנית מיתאר ארצית לאתרי הנצחה - ראה סעיף 4 להלן.

ב. בנוסף לטיפול באתרי הנצחה פעלה המועצה לשינוי חוק אתרי הנצחה וב 1992 פורסם חוק חדש ל"גנים לאומיים שמורות טבע אתרי לאום ואתרי הנצחה התשנ"ב-1992".

השינויים העיקריים בחוק הם הטלת אחריות מימון הקמת אתר הנצחה על היזם והטלת אחריות אחזקת אתרי ההנצחה על הרשויות המקומיות. כמו כן חלו שינויים קלים בהרכב מועצת אתרי הנצחה.

ג. התרעה על הקמת אנדרטאות חדשות שלא כחוק -

בכל מקרה בו מובא לידיעתה של מועצת אתרי הנצחה על הקמת אנדרטה חדשה שלא כחוק וללא אישורה, היא מתריעה על כך בפני הגורמים הנוגעים בדבר ונוקטת בצעדים כפי יכולתה על מנת לשרש את התופעה. מן הראוי לציין שהמועצה הצליחה למנוע הקמת אנדרטאות לא חוקיות אך לא הצליחה לשרש את התופעה דווקא מצד רשויות מקומיות, על אף פרסום חוזר מנכ"ל משרד הפנים לרשויות המקומיות בנדון. בשום מקרה לא הוסרו אנדרטאות שכבר הוקמו.

התייחסות: מספר חברי מועצה תוהים אם לחוק יש שינויים וסבורים שיש לפנות לגורמי מערכת הבטחון שישפיעו על מניעת התופעה ושלא יתמכו בהקמת אנדרטאות שלא כחוק.

סיכום מר שרמן: האחריות על אכיפת החוק מוטלת על משרד הפנים ויש גם סעיף של ענישה שמימושו פעם אחת אולי ירתיע לעתיד.

ד. טיפול בפניות לסיוע למניעת פגיעה באתרי הנצחה - הבעיה מתעוררת בעיקר במקרים של שינויים תכנוניים של רשות מקומית או הרחבת כבישים ע"י מע"צ. המועצה הצליחה בכך שכיום במקרים כאלה פונה מע"צ ביוזמתו למועצה לקבלת אישור להזזת אנדרטה ממקומה.

ה. המועצה משמשת כגורם ממליץ בפניות למתן סיוע ביניים להקמת אנדרטאות ולסיוע לאחזקה ושיפוץ אנדרטאות מכספי עזבונו.

3. אישור המועצה לתיקון הכללים לפעולותיה וסדרי עבודתה בעקבות פירסום החוק החדש

- א. הופצה לחברים טיוטא בנדון להתייחסות ולהערות
- ב. לא היו הערות נוספות לחברי המועצה פרט להערות של מר מרדכי בן פורת ומבקש לקבוע שמועצת אתרי הנצחה תתכנס בתדירות מינימלית שתיקבע.

סיכום

- 1) הערת מר בן פורת מתקבלת, המועצה תתכנס לפחות פעם בשנה.
- 2) המועצה מאשרת את טיוטת הכללים לפעולותיה בצרוף ההערה הנ"ל. לאור זאת יתוקן סעיף 7 בכללים כדלהלן:
"7, כינוס המועצה והועדות:
א. המועצה תתכנס לפחות פעם בשנה במועד ובמקום כפי שיורה היו"ר.
ב. הועדות יתכנסו במועד ובמקום כפי שיורה היו"ר.
ג. החלטה על הצורך בכינוס מיוחד של המועצה תינתן ע"י היו"ר, ע"י הועדה המורחבת או על פי דרישת אחד עשר מחברי המועצה לפחות.
ד. החלטה על הצורך בכינוס הועדה המורחבת תינתן ע"י היו"ר או על פי בקשת ארבעה מחברי המועדה המורחבת לפחות.
ה. ניתנה החלטה או באה דרישה לכנס את המועצה או הועדה המורחבת כאמור לעיל, יכנסה היו"ר בתוך זמן סביר הסמוך למתן החלטה או הצגת הדרישה"
3) חוברת הכוללת את חוק אתרי הנצחה והכללים לפעולותיה וסדרי עבודתה של המועצה תודפס ותופץ לחברי המועצה.

4. סקירת מר אהוד גבריאלי על הכנת תוכנית מיתאר ארצית לאתרי הנצחה

- א. במרץ 89 אישרה המועצה הארצית לתיכנון ובניה הצעה להכנת תוכנית מיתאר ארצית לאתרי הנצחה.
- ב. מאחר שמדובר בלמעלה מ 1000 אנדרטאות הפזורות ברחבי המדינה הוחלט לבצע ולאשר את התכנית בחלקים בחלוקה מחוזית.

ג. הוקם צוות במינהל התכנון במשרד הפנים הכולל את מר משה בן גרשון וגב' אסתר צ'יפמן ובסיוע הח"מ, למיפוי כל האתרים. הצוות מסתייע בעבודתו בספר "גלעד" שהוצא ע"י היחידה להנצחת החיל ויוצא לשטח על מנת לציין ולפרט תיאורו ומיקומו המדוייק של כל אתר ואתר. תוך כדי עבודתו מתגלות לצוות גם אנדרטאות נוספות שלא צוינו בספר "גלעד".

ד. עד עתה נסתיימה עבודת המיפוי במחוזות ירושלים וחיפה והתוכניות של 2 המחוזות הנ"ל הוגשו לאישורה של המועצה הארצית לתכנון ובניה.

ה. כעת נמצאת בשלב מתקדם עבודת המיפוי במחוז בדרום.

רשם: עמי כספי

לוסה: רשימת חברי מועצת אתרי הנצחה ע"פ ייצוגם.

חברי מועצת אתרי הנצחה יוני 1994

<u>שם</u>	<u>סוג נציגות/ קבוצת מינוי</u>	<u>מס' סידורי בתוך קבוצה</u>	<u>מס' סידורי</u>
* מנחם שרמן	נציג ציבור משהב"ט יו"ר	1	1
* נעמן סחייק	נציג ממשלה, משהב"ט	1	2
יעקב מרקוביץ	נציג ממשלה משהב"ט	2	3
מימון בן דוד	נציג ממשלה - משרד העו"ר	3	4
* אהוד גבריאלי	נציג ממשלה - משרד הפנים	4	5
— (חסר)	נציג ממשלה משרד הפנים	5	6
שילה גל	נציג ממשלה (מועצות אזוריות)	6	7
רן כהן	נציג ממשלה - משרד התיירות	7	8
* דוד נחמיאס	נציג ממשלה משרד לאיכות הסביבה	8	9
* טל נוימן	נציג ממשלה - משרד האוצר	9	10
מנחם אריאב	נציג רשויות מקומיות - משרד הפנים	1	11
— (חסר)	נציג רשויות מקומיות - משרד הפנים	2	12
— (חסר)	נציג רשויות מקומיות - משרד הפנים	3	13
— (חסר)	נציג רשויות מקומיות - משרד הפנים	4	14
* משה נצר	נציג ארגון משפחות שכולות יד לבנים משהב"ט	1	15
יוסף שמש	נציג ארגון משפחות שכולות יד לבנים משהב"ט	2	16
— (חסר)	נציגת ארגון האלמנות - משהב"ט	1	17
* יצחק אבינועם	נציג המועצה הציבור להנצחת החייל משהב"ט	1	18
אורי ביידץ	נציג מועצה לגנים לאומיים ושמורות טבע	1	19
מרדכי בן פורת	נציג מועצה לגנים לאומיים ושמורות טבע	2	20
אילנה רומנו	נציג משפחות חללי פעולות איבה - משרד העו"ר	1	21

<u>שם</u>	<u>סוג נציגות/ קבוצת מינוי</u>	<u>מס' סידורי בתוך קבוצה</u>	<u>מס' סידורי</u>
משה בן גרשון	<u>נציגים שאינם חברים ללא זכות הצבעה</u> נציג מינהל התכנון משרד הפנים	1	22
יצחק וכטל	יועץ משפטי	2	23
עמי כספי	מזכיר המועצה	3	24

* - חקוי הוצנה האוהק

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

תאריך 5/6/94

אל _____ 33

מאת _____ 7

הנדון: _____ מכתב יצוא

רצתי ללכת!

בילוי ליהודים
בנוסף אבי הנחה למי
נאן סטיק - הנחה
אנא קי שלב עז ידו נולד
עז - עז ארץ הארץ
עז עז -

אוריאל

ד"ר דן כהן
מנהל אגף תכנון

מועצת אתרי הנצחה

Handwritten notes in blue ink: "א.א.א", "למטה", "המועצה", "תאריך: 2", "8 אטו", "מספר: "

מועצת אתרי הנצחה

תאריך: 2

8 אטו

מספר:

לכבוד א.א.א כהן

הנדון: ישיבת מועצת אתרי הנצחה

1. הריני מתכבד להזמין לשיבת המליאה של מועצת אתרי הנצחה שתערך ביום ה' ה - 2 ביוני 1994 בשעה 13:30 במשרדי מטה מלי"ח ארצי, רח' קפלן 37 הקריה, תל אביב.
2. משך הישיבה כ - 2 שעות.
3. סדר היום:
 - א. סקירת היו"ר מר מנחם שרמן על פעילותה השוטפת של מועצת אתרי הנצחה.
 - ב. אישור לתיקון הכללים לפעולותיה וסדרי עבודתה של מועצת אתרי הנצחה בעקבות החוק החדש, (ראה בלוט).
 - ג. הצגת תכנית המתאר הארצית לאתרי הנצחה למחוזות ירושלים וחיפה שהוגשה לאישור המועצה הארצית לתכנון ובניה.

ב ב ר כ ה
עמי כספי
מזכיר המועצה

לוט: טיוטת הכללים לפעולותיה של מועצת אתרי הנצחה

מאי 1993

כללים לפעולותיה וסדרי עבודתה של מועצת אתרי הנצחה

1. כללי

כללים אלה נקבעים על פי הוראות סעיף 51 (ד') לחוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, תשנ"ב - 1992.

2. חברי המועצה

חברי מועצת אתרי הנצחה (להלן - "המועצה"), מתמנים על פי סעיף 51 (א') לחוק.

3. יושב ראש המועצה

- א. יו"ר המועצה מתמנה על ידי שר הבטחון, על פי סעיף 51 (ב') לחוק.
ב. יו"ר המועצה יישב ראש בישיבותיה ובישיבות הועדה שמינתה, ובהעדרו יישב בראש הישיבה מי שהוא מינה לכך כממלא מקומו.

4. מזכיר המועצה

מזכיר המועצה, ממונה ע"י יו"ר המועצה ופועל לידו בכל ישיבות המועצה, לרבות ישיבות בוועדות.
התנגדו רוב חברי המינוי המזכיר ו/או לפעולותיו - יחליפו יו"ר המועצה באחר.

5. ועדה מצומצמת וועדה מורחבת

- למימוש סמכויותיה שעל פי החוק, ולצורך ביצוע משימותיה, קובעת המועצה מתוכה את הגופים שלהלן:
א. ועדה מורחבת, בהרכב היו"ר ושישה חברי המועצה, שנקבעו על ידי המועצה, תכהן כועדת הקבע של המועצה.
ב. ועדה מצומצמת, בהרכב היו"ר ושני חברי מועצה, שייקבעו לעניין מסויים אד-הוק על ידי המועצה או על ידי הועדה המורחבת.

6. תפקידי הועדות

- א. הועדה המורחבת תבצע מטעם המועצה את כל שצריך למימוש סמכויותיה, ובכל עניין הנוגע למימוש סמכות המועצה עפ"י החוק ולפי כללים אלה, לרבות אישור והמלצה על הקמת אתר הנצחה.
ב. הועדה המצומצמת פועלת מטעם הועדה המורחבת, בעניינים הצריכים ברור, בדיקה או גיבוש הצעות, וחברי המועצה החברים בה ייקבעו לפי העניין.

7. כינוס המועצה והועדות

- א. המועצה והועדות יתכנסו במועד ובמקום כפי שיורה היו"ר.
- ב. החלטה על הצורך בכינוס המועצה תינתן ע"י היו"ר, ע"י הועדה המורחבת או על פי דרישת אחד עשר מחברי המועצה לפחות.
- ג. החלטה על הצורך בכינוס הועדה המורחבת תינתן ע"י היו"ר או על פי בקשת ארבעה מחברי הועדה המורחבת לפחות.
- ד. ניתנה החלטה או באה דרישה לכנס את המועצה או הועדה המורחבת, כאמור לעיל, ייכנסה היו"ר בתוך זמן סביר הסמוך למתן ההחלטה או הצגת הדרישה.

8. סוגי ההחלטות

- א. לאישור המועצה יובאו החלטות אלה:
 1. החלטה בענין המלצה לשינוי החוק.
 2. החלטה שיש בה היבט כלל ארצי או ציבורי כללי.
 3. כל החלטה עקרונית אחרת, על פי שיקול דעת היו"ר, הועדה המורחבת או אחד עשר חברי המועצה לפחות, ואולם, לא תובא החלטה בפני המועצה אם הענין לא בא קודם לכן בפני הועדה המורחבת.
- ב. החלטה בענין המלצה להקים אתר הנצחה תובא לאישור הועדה המורחבת. בכל מקרה בו יתעוררו ספיקות או מחלוקות בועדה המורחבת בעניין הקמת אתר הנצחה יובא הנושא לדין בפני המועצה ולהכרעתה. ואולם אישור הועדה המורחבת לענין המלצה כנ"ל ייראה כאישור המועצה כולה לצורך העברתה לשר המתאים, אך ורק בכפוף לבצוע האמור בסעי' 11 ז' להלן.

9. קבלת החלטות

- א. החלטות המועצה מתקבלות ברוב דעות החברים הנוכחים בישיבה באותה עת.
- ב. המועצה תחל בדיוניה בשעה הנקובה בזימון הדיון, אם באותה שעה נוכחים 15 מבין חבריה או יותר. אם אין קוורום תדחה הישיבה. בתום 15 דקות מן השעה הנקובה בזימון הדיון השני, יפתח היו"ר את הדיון אם מספר חברי המועצה הנוכחים הוא לפחות חמישה, ואולם החלטות המועצה יקבעו לפי האמור בס"ק א'.
- ג. הועדה המורחבת תחל בדיוניה בשעה הנקובה בזימון הדיון, אם באותה שעה נוכחים 5 מבין חבריה או יותר. בתום 15 דקות מן השעה הנקובה בזימון הדיון יפתח היו"ר את הדיון בהשתתפות חברי הועדה הנוכחים אותה עת, אם מספר חברי הועדה הוא לפחות שלושה. החלטות הועדה מתקבלות ברוב דעות הנוכחים. שינוי בהרכב הקוורום במהלך הדיון אין בו כדי לפגום בתקיפות ההחלטות.

10. זימון אדם למועצה ולועדות

- א. המועצה וכל אחת מן הועדות, לפי הענין, מוסמכות לזמן את הנוגעים בדבר להופיע בישיבותיה על מנת להשמיע את דבריהם, וכן להסתייע במומחים.
- ב. הצעה להזמין אדם כאמור תופנה אל היו"ר, שיקבע, בין היתר, את מועד הופעתו של אותו אדם, ובפני איזה גורם ישמיע דבריו.
- ג. סברו אחד עשר מחברי המועצה לפחות כי דברי אדם מסויים חשוב שישמעו, או חשוב שישמעו בפני המועצה במליאתה או אחת מועדותיו, יפעל היו"ר על פי הדרישה.

11. פרוטוקול

- א. המועצה והועדה המורחבת ינהלו פרוטוקול של ישיבותיהן.
- ב. הפרוטוקול יירשם ע"י מי שיושב ראש הישיבה מינהו לכך.
- ג. עותק הפרוטוקול של ישיבות המועצה יועבר לכל אחד מחבריה.
- ד. פרוטוקול שאושר ע"י היו"ר, ולא נתקבלו הערות החברים שקיבלו את הפרוטוקול בתוך שלושה שבועות מעת שליחתו, מהווה ראיה לתוכנו.
- ה. עותק הפרוטוקול של הועדה המורחבת יועבר לכל אחד מחבריה, ולפי קביעת היו"ר או הועדה - לחברי המועצה שאינם חברי הועדה.
- ו. תפוצה נוספת של הפרוטוקול תהיה בהתאם לקביעת היו"ר, לפי הענין.
- ז. ואולם למרות האמור לעיל עותק מפרוטוקול ועדה מורחבת בה המליצה על אתר הנצחה - יועבר לכל חברי המועצה. לא התקבלה התנגדות כלשהיא בתוך 10 ימים, יראו את ההמלצה כאשור של המועצה כולה. התנגד מי מהחברים והודיע על כך ליושב הראש תוך הזמן האמור - יועבר ענין ההמלצה להחלטת המועצה כולה.

12. הגדרות לענין מהות אתרי הנצחה שבתחום סיפול המועצה

- א. בהתאם להגדרת החוק אתר הנצחה הוא אתר להנצחת לוחמי צבא ההגנה לישראל ומערכות הבטחון, שנתנו נפשם על הבטחת קיומה של מדינת ישראל, להנצחת לוחמי מערכות ישראל שנפלו למען תקומת ישראל ולהנצחת חללי פגיעות איבה - שהוכרז כאתר הנצחה.
- לפי קביעת המועצה אתר הנצחה יוכרז רק על שטח בו קיימת או תוקם אנדרטה. לא יוכרז אתר הנצחה על שטח ציבורי פתוח, על לוח זיכרון, על שלט, על מבנה המשמש לארועים, על מצבה או אנדרטה בתוך בית קברות ובתוך מחנה צבאי, בבית יד לבנים ובתוך כל מבנה אחר.

13. סוגי אתרי הנצחה

א. להלן סוגי אתרי הנצחה

1. אתרי הנצחה ממלכתיים

אתרי הנצחה יחשבו לממלכתיים כאשר הארועים שבעקבותיהם הוקמו, או יוקמו היו בעלי משמעות ייחודית, ואשר מסמלים ומאפיינים את המהות של מערכות ישראל שהיו:

- א. בדרך לתקומת ישראל לשחרור ולעצמאות.
- ב. בהגנה על ריבונותה של מדינת ישראל.

2. אתרי הנצחה (שאינם ממלכתיים) :

א) אתרי הנצחה ציבוריים הינם אתרים המנציחים את:

1. לוחמי מערכות ישראל שנפלו למען תקומת ישראל.
2. חללי החילות, העוצבות ויחידות צה"ל.
3. חללי מערכות הבטחון של מדינת ישראל.
4. חללי פעולות איבה.
5. אתרי הנצחה שיש להם היבט ציבורי מיוחד.

ב) אתרי הנצחה מקומיים הם אלו אשר מיועדים להנציח את הנופלים בני מקום, כולל חללי פעולות איבה, ואלה שנפלו על הגנתו.

ג) אתרי הנצחה אישיים הם אלה אשר מנציחים חלל יחיד או מספר חללים או מנציחים חללים של מוסד שנפלו על הגנתו (כשהיזם הוא המוסד, כגון אוניברסיטה).

ב. המועצה מוסמכת לקבוע סווגו של אתר הנצחה לפי אחד הסוגים דלעיל, אף אם לכאורה הוא עונה על קריטריונים של סוג אתר הנצחה אחר, אם ראתה לנכון לעשות כך, מטעמים מיוחדים שיירשמו.

ג. כל אשר יועד כדין למטרות לעיל והוכרז, יהא אתר הנצחה.

14. תנאים להכרזה

א. המועצה תמליץ להכריז על אתר הנצחה ע"פ הקריטריונים שקבעה.

ב. המועצה רשאית לקבוע כללים ולהתנות תנאים בהמלצותיה, ובכללם לענין הקמה וניהול של אתר הנצחה, כגון אי גביית דמי כניסה, יעודי שימוש נוספים באתר וכד'.

15. הזזת אנדרטה באתר הנצחה מוכרז -
הזזת אנדרטה או הסרתה ממקומה תיעשה אך ורק באישור המועצה.

16. מסגרת להצגת תכנית לאתר - הנצחה בפני הועדה המורחבת של מועצת אתרי הנצחה

היזם וראש הרשות המקומית או נציג מטעמו יציג את הרקע לפרוייקט אתר ההנצחה בפני הועדה המורחבת (להלן - הועדה), וכן את מקורות המימון ואופן החזקתו לאחר שיוקם. האדריכל-המתכנן או גורם אחר לפי החלטת היזם, יציג את הפרוייקט בפני הועדה, מההיבט התכנוני הארכיטקטוני והטכני. פניית הבקשה להקמת הפרוייקט שיוצג כאמור, תועבר לועדה לפחות שבועים לפני המועד שנקבע להצגת הפרוייקט.

כל תוכנית תוצג לפני הועדה בטרם המלצה להכרזה.

בשלב ראשון, תקויים התייעצות מוקדמת עם הועדה. לקבלת חוות-דעת ראשונית של הועדה, ובה יוצגו הרקע לתוכנית אתר הנצחה וכן ההיבטים התכנוניים-הארכיטקטוניים בשלב שני טובא התכנית בפני הועדה לצורך המלצה על הכרזת האתר כמתחייב בחוק אתרי הנצחה.

החליטה הועדה לאשר עקרונית הקמת אתר הנצחה, על נציג הרשות המקומית ו/או היזם להציג בפני הועדה את המסמכים הסטאטוטוריים המאושרים לפי חוק התכנון והבניה. (תוכנית בנית ערים מפורטת הכוללת הוראות תוכנית) לפני העברת ההמלצה לשר הנוגע בדבר לשם הכרזה על האתר כאתר הנצחה. ניתן להמליץ על התוכנית ללא אישורה, אך בכל מקרה יש להציג אישורה בטרם ההכרזה.

העזרים הנדרשים להצגת תכנית בפני הועדה:

1. דברי הסבר בכתב המנמקים את הבקשה להקמת אתר הנצחה.
2. אישור בעל הקרקע על הסכמתו להקמת אתר הנצחה במקום המיועד.
3. תכנית מיקום של האתר בתוך הישוב במפה בקנ"מ 1:5000-10,000, ובמקרה של אתר הנמצא מחוץ לשטח בנוי יש לציין מיקומו ע"י נקודות ציון המפורשות במפה.
4. תכנית מיקום האתר בסביבתו הקרובה, כולל דרכי הגישה לאתר ההנצחה ומיקום החנייה, בקנ"מ מתאים ביותר.
5. תכנית בינוי מפורטת לביצוע בקנ"מ 1:500-1:250 קנ"מ תלוי בגודל האתר ובמורכבותו.
6. חתכים וחזיתות של האתר/האנדרטה המוצעים בקנ"מ 1:100-1:200.
7. תרשים תלת מימדי (איזומטריה או פרספקטיבה) וכן רצוי מודל או צילום מודל.
8. יש לציין במפורש את החומרים המוצעים למבנה האתר והאנדרטה.
9. עלות הקמת האתר ומקורות מימון להקמתו.
10. התחייבות היזם או הרשות המקומית הנוגעת בדבר אחזקת האתר.

התכניות תיבדקנה גם באמצעות אדריכל, יועץ לועדה, לפי העניין.

מועצת אתרי הנצחה
(מכתב ליזום)

נספח א'

לכבוד

.1.א

הנדון: הצגת תכנית לאתר הנצחה

לצורך בדיקת האפשרות כי מועצת אתרי הנצחה תציע לשר הפנים להכריז על _____
כאתר הנצחה, במשמעות הכרזה זו כאמור בחוק גנים לאומיים, שמורות טבע אתרי לאום
ואתרי הנצחה התשנ"ב - 1992, הנך מוזמן, יחד עם ראש הרשות המקומית או נציג
מטעמו, להציג את הרקע לפרוייקט אתר הנצחה בפני הוועדה המורחבת של מועצת
אתרי הנצחה, המוסמכת מטעם המועצה לדון בעניין.
ישיבת הוועדה המורחבת בעניין זה תתקיים בתאריך _____ בשעה _____
במשרדי מטה מל"ח ארצי קפלן 37 הקריה תל-אביב.

העזרים הנדרשים להצגת התוכנית בפני הוועדה הם אלה:

- א. בקשה מנומקת להקמת האתר ולמי נועד.
 - ב. תכנית מיקום של האתר בתוך הישוב, במפה בקו"מ 1:5000 - 1:10,000.
במקרה של אתר הנמצא מחוץ לשטח בנוי, יש לציין את מיקומו על ידי נקודות
ציון מפורשות במפה.
 - ג. תכנית מיקום האתר בסביבתו הקרובה, כולל דרכי הגישה לאתר ההנצחה ומיקום
חנייה, בקו"מ 1:2500 או בקו"מ מתאים אחר.
 - ד. תכנית בינוי מפורטת לביצוע בקו"מ 1:500 - 1:250, קו"מ, תלוי בגודל האתר
ומורכבותו.
 - ה. חתכים וחזיתות של האתר והאנדרטה המוצעים, בקו"מ 1:100 - 1:200.
 - 1. תרשים תלת - מימדי (איזומטריה או פרספקטיבה) וכן רצוי מודל או צילום מודל.
 - 2. ציון החומרים המוצעים למבנה האתר והאנדרטה.
 - 3. אישור בעל הרקע על הסכמתו להקמת האתר.
 - 4. עלות הקמת האתר ומקורות המימון להקמה.
 - 5. התחייבות היזם או הרשות המקומית הנוגעת בדבר בעניין אחזקת האתר.
- בפגישה הראשונה עם הוועדה המורחבת, תקויים התייעצות המוקדמת עם הוועדה,
לצורך קביעת עמדתה הראשונית.
אם תאשר הוועדה עקרונית הקמת אתר ההנצחה, יש צורך להמציא את כל האישורים
הסטטטוריים הנדרשים בחוק (תכנית בניין ערים מפורטת הכוללת ציון יעוד השטח כאתר
הנצחה) על מנת להעביר המלצה להכרזה לשר הפנים, וכל זאת בטרם הקמת האתר.

מועצת אתרי הנצחה

נספח ב'

לכבוד

הנדון: תשובה בענין הקמת אנדרטה.....

הועדה המורחבת של מועצת אתרי הנצחה, המוסמכת מטעמה בענין המלצה להקים אתר הנצחה, דנה בפניה שבנדון בישיבה מיום _____ והחליטה כדלקמן:

א. הועדה דנה בפניה להקמת אנדרטה _____, והחליטה לאשר עקרונות הקמת אתר ההנצחה.

ב. על מנת שהועדה תוכל להעביר המלצתה לשר הפנים לשם הכרזה ולאפשר הקמת האתר הנ"ל, עליכם לנקוט בצעדים הבאים:

א.

ב.

ג. הועדה מפנה תשומת הלב לכך שלפי סעיף 58 לחוק גנים לאומיים, שמורות סבע, אתרי הלאום ואתרי הנצחה התשנ"ב 1992 - תנאי להכרזת שר הפנים על אתר הנצחה הוא, בין היתר, קיומה של תוכנית מאושרת בנוגע לאותו אתר, במשמעותה החוק התכנון והבניה, התשכ"ה - 1965.

ד. הועדה מפנה תשומת הלב לסעיף 60 לחוק גנים לאומיים, לפיהם הקמת אנדרטה בלא שניתנה לגביה הכרזה של שר הפנים, כאמור לעיל, מהווה עבירה.

(מכתב במקרים מתאימים)

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
ח' ניסן תשנ"ד
20 מרץ 1994
מנ - 68

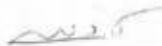
אורי
מועצת אתרי הנצחה
מנ

לכבוד:
מנהל מרכז

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 3 במרץ 1994

לוח מועבר לך בזה פרוטוקול הישיבה הנ"ל

ב ב ר כ ה

עמי כספי
מזכיר המועצה

החברה הממשלתית לתיירות	
דואר נכנס	
31-03-1994	
לידיעה	לטיפול
	1

טלפון 03-6975686

ת.ד. 7109 הקריה תל-אביב 61070

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מיום 3 מרץ 1994

נוכחים: מר מנחם שרמן - יו"ר, יצחק אבינועם, אהוד גבריאלי, יצחק וכטל, טל נוימן (במקום עוזי לוי, נציג האוצר), נעמן סחייק ועמי כספי.

סדר היום

1. הצגת תכנית הקמת פינת זיכרון ואנדרטה לזכר יצחק בן מנחם - "גוליבר"

תלמידי כתות ז' מבי"ס דליות ברמת הגולן פנו במכתב לסגן שר הביטחון, מר מוטה גור, לסייע בהקמת פינת זיכרון ואנדרטה לזכר "גוליבר" שנפל ב 1955 במבצע "עלי זית" בקרב על מוצב "עקב" לחוף הכנרת. מיקום האתר לחוף הכנרת בשטח כפר הנופש "כינר" כשכיום יש במקום רק שלט קטן ומוזנח שהציבה בזמנו הקק"ל. נשלח מכתב תשובה המסביר את התהליך המתחייב בחוק. בעקבות זאת הציג נציג הורי הילדים מר דרור פבזנר את התכנית בפני המועצה. עלות הקמת כלל האתר מוערכת בכ 18000 ש"ח כשהמועצה האזורית הקצתה לכך תקציב של 6000 ש"ח. כמו כן יש אישור המועצה המקומית, כפר הנופש כינר שהתחייב גם לתחזק את האתר ושל רשות העתיקות, מאחר שהאתר מצוי באזור של אחת עתיקות.

סיכום מועצת אתרי הנצחה

- א. המועצה מאשרת עקרונית הקמת אתר הנצחה לזכרו של יצחק בן מנחם "גוליבר" לחוף הכנרת בכפר הנופש כינר.
- ב. על מנת שניתן יהיה לממש הקמת האתר על היזמים לנקוט בפעולות הבאות.
 - 1) לדאוג לפנייה רשמית של המועצה האזורית למועצת אתרי הנצחה בבקשה להקמת האתר ובמכתב התחייבות לאחריות על תיקוב הקמתו ואחזקתו.
 - 2) לשלוח למועצה אתרי הנצחה את התכניות המפורטות והעזרים הקשורים לאתר כמפורט במכתב הנדון מה 17.2.94 (מנ - 67) שנשלח לגב' שושנה דור מבי"ס דליות.
 - 3) לדאוג לאישור ועדת בניין ערים על התכנית בהתאם לחוק התכנון והבניה (ציון האתר והתכנית כאתר הנצחה/אנדרטה). לשם כך ניתן להסתייע במר אהוד גבריאלי במינהל התיכנון, משרד הפנים.
- ג. לאחר ביצוע האמור לעיל ניתן יהיה לפנות למר נעמן סחייק, מנהל היחידה להנצחת החייל במשרד הבטחון לקבלת סיוע תקציבי להשלמת הקמת האנדרטה.

2. אישור הטייטה המתוקנת לקביעת כללים לפעולותיה של מועצת אתרי הנצחה

הטייטה הוצגה שנית לחברי הועדה לאחר תיקון, לאור הערות החברים.

סיכום

- א. הטייטה המתוקנת התקבלה על דעת חברי הועדה המורחבת.
- ב. הטייטה תועבר לאישור מועצת אתרי הנצחה ותובא לדיון בישיבת המועצה.
- ג. לאחר קבלת אישור המועצה תצא חוברת הכוללת את חוק אתרי הנצחה וכללי פעולות המועצה, אשר תופץ כחוזר מנכ"ל משרד הפנים לרשויות המקומיות.

3. אתר הנצחה לחללי השריון - כתבה בכלבוטק בעניין גביית כספים

מר שרמן הוזמן להתראיין לכתבה של הטלוויזיה הכללית במסגרת תכנית כלבוטק בעניין גביית כספים באתר לטרון, וזאת בעקבות פניית גורמים במערכת החינוך לכלבוטק במחאה על גביית כספים באתר.

סיכום

מר שרמן מציע לשלוח מכתב מטעם המועצה לעמותת לטרון בבקשה נוספת למצוא פתרון לגישה חופשית לאנדרטת שמות החללים, לאור הבעיה הציבורית שהתעוררה כשאלטרנטיבה שמציעה המועצה היא ליצור תעלה דמויית תעלת נ"ט שתגיע מחוץ למתחם רק לקיר ההנצחה.

4. אנדרטה לזכר האחים לייבוביץ שניספו במדבר יהודה

רשות שמורות הטבע מבקשת להרוס את האנדרטה שהקימו תלמידי בי"ס "ליאו בק" מחיפה בנחל דרגות לזכרם של האחים הנ"ל.

סיכום

מאחר שמדובר באנדרטה שהוקמה בתוך שמורת טבע וגן לאומי, אין המועצה רואה מקום להיות מעורבת בנושא. המועצה מפנה תשומת לב משרד הפנים לאכיפת החוק במקרה של אנדרטאות שנבנו שלא כחוק שלא בשמורות טבע.

5. דווח מר אהוד גבריאלי בעניין תכנית מיתאר הארצית למחוז ירושלים ומחוז חיפה

לבקשת המחוזות הנ"ל ניתנה ארכה לפירסום התכנית לשם מתן הערות. מחוז חיפה הגיש כמו כן רשימה של 33 אתרים נוספים לבדיקה לשם הוספה לתכנית.

רשם: עמי כספי

מועצת אתרי הנצחה

7109 ת.ד.
תל-אביב 61070
ד' שבט תשנ"ד
16 ינואר 1994
מנ - 62

החברה הממשלתית לתיירות	
דואר נכנס	
24-12-94	
כמות	כמות

לכבוד: כ/כ/כ

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 6 ינואר 1994

לוט מועבר לך בזה פרוטוקול הישיבה הנ"ל

ב ב ר כ ה
כנס
עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

טלפון 03-6975686

ת.ד 7109 הקריה תל-אביב 61070

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 6 ינואר 1994

נוכחים: מר מנחם שרמן - יו"ר, יצחק אבינועם, אהוד גבריאלי, נעמן סחייק, עמי כספי.

כללי

הישיבה נערכה באתר הנצחה לחללי השריון בלטרון וכללה סיור של הועדה באתר. יו"ר מועצת אתרי הנצחה וחברי הועדה מודים מקרב לה"ה אריה קרן ודוד גלעם על הסיור המאלף והארוח הלבבי.

סדר היום

1. פארק העוצבות בלטרון.

לאחר סיור באתר ובהמשך לסיכום הפגישה עם מנכ"ל עמותת השריון, מר קרן מה- 2.9.93, מציע מר שרמן לעמותת השריון לפנות לכל העמותות והמיפקדות של יחידות השריון להן ישנן אנדרטאות הממוקמות במקומות שונים בארץ בהמלצה להעתיק את האנדרטאות שלהן לפארק העוצבות בלטרון, שבו ירוכזו כל האנדרטאות של עוצבות השריון, מאחר שלמטרה זו יועד השטח. כמו"כ מתבקש מר קרן לפעול בהתאם להנחיות שניתנו בפגישה הקודמת בעניין הגשת תכנית מפורטת לייעוד שטח פארק העוצבות, כמפורט בסיכום הישיבה הנ"ל.

2. הצגת תכנית אתר הנצחה לחללי מושב פורת.

מזכיר מושב פורת והאדריכל של האנדרטה הציגו את תכנית אתר, הנצחה. במושב פורת 5 חללים, וועד המושב החליט וקיבל אישור התושבים להקמת אתר הנצחה באזור חורשת הבנים מעל למיקלט הציבורי. אמדן מחיר עלות כלל מיתחם האתר כולל גדר מסביב כ 170.000 ש"ח, עלות האנדרטה עצמה כ 80000 ש"ח. מקורות מימון: 30,000 ש"ח השתתפות התושבים מתוך תקציב המושב 50.000 ש"ח מתקציב המועצה האזורית. קיר הגדר ייבנה בשלב שני.

מר אהוד גבריאלי מציע שאם אכן (כדברי מזכיר המושב) ישנה ת.ב.ע. מאושרת למושב, יש רק להוסיף ברשימת השימושים בת.ב.ע. בשטח המיועד: "אנדרטה/ אתר הנצחה". מר שרמן מתנה המלצת המועצה בכך שיובטח שבמיקלט הציבורי ייעשו שימושים שאינם נוגדים את אופי המקום כאתר הנצחה (לדוגמא לא יוקם בו דיסקוסק וכד'). כמו כן מבקש מכתב התחייבות של המושב לגבי אחזקת האתר בעתיד ע"י המושב.

סיכום

מועצת אתרי הנצחה ממליצה עקרונית על הקמת אתר ההנצחה לחללי מושב פורת. על מנת שהמועצה תוכל להעביר המלצתה לשר הפנים להכרזה מתבקשים היזמים לנקוט בצעדים הבאים טרם הקמת האתר:

- (1) לשלוח למועצת אתרי הנצחה ת.ב.ע. מאושרת בה מצויין שטח האתר כאתר הנצחה או פרוט ברשימת השימושים בשטח הציבורי הפתוח כאתר הנצחה.
- (2) לשלוח למועצה מכתב התחייבות בעניין שימוש נאות במיקלט הציבורי באופן ההולם את המקום והתחייבות לתחזק את האתר לאחר הקמתו.

3. אישור הטיוטא המתוקנת לכללי פעולות המועצה.

קב מיעוט המשתתפים בישיבה נדחה הדיון בנושא לישיבה הבאה. עותקים של הטיוטא נשלחו לחברי הועדה להתייחסות. חברי הועדה מתבקשים לשלוח הערות בכתב לח"מ לפני הישיבה הבאה או להציגן בישיבה עצמה.

4. ישיבתה הבאה של הועדה המורחבת תערך במשרדי מטה מל"ח ארצי ביום 3.3.94 בשעה 11:00.

רשם: עמי כספי

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
כה' בחשון תשנ"ד
9 נובמבר 1993
מנ - 56

לכבוד אבן כהן

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 4 נובמבר 1993

כוח מועבר לך בזה פרוטוקול הישיבה הנ"ל

ב ב ר כ ה ,

עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

טלפון 03-6975686

ת.ד 7109 הקריה תל-אביב 61070

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה מיום 4 נובמבר 1993

נוכחים: מר מנחם שרמן-יו"ר, יצחק אבינועם, משה בן-גרשון, אהוד גבריאלי, יצחק וכטל, נעמן סחייק, עמי כספי.

סדר היום:

1. הצגת תוכנית להקמת אנדרטה לזכר פורצי כלא עכו

יו"ר ברית חיילי האצ"ל - מר מרדכי ציפורי וסגנו - מר פתחיה שמיר הציגו את התוכנית להקמת האתר הנ"ל. בתאום עם רשות העתיקות ועם עיריית עכו נקבע שטח למיקום האנדרטה ברחבת הכניסה למוזיאון הגבורה ברח' ההגנה בצד הצפוני של כלא עכו בין הכלא לחומה, השטח נמצא בתוך מכלול כלא עכו שהוכר ואושר כאתר לאומי (עדיין לא הוכרז) האנדרטה תכלול הן את סיפור קרב הפריצה והן את רשימת החללים.

סיכום מר שרמן:

מועצת אתרי הנצחה רואה בחיוב ומאשרת עקרונית הקמת האנדרטה. מאחר שהאנדרטה תוקם בשטח הכלול באתר הלאומי המאושר של כלא עכו, אין המועצה רואה כל צורך בהכרזת האתר במובן המוגדר בחוק, מה גם שהאנדרטה מוקמת להנצחת ארוע פריצת כלא עכו ולא להנצחת הנופלים בלבד, דבר המחזק העובדה שאין צורך בהכרזה על השטח כאתר הנצחה. על כן אין המועצה רואה כל מניעה לפניית היזמים לעיריית עכו לבקשת היתר בניה לאנדרטה כחלק מהאתר הלאומי.

2. חו"ד היועמ"ש בעניין הנצחת אתרים בבתי ספר, מוסדות ובמקומות סגורים שלא בשטח ציבורי -

לאחר בדיקת הנושא ביסודיות גורס עו"ד וכטל שהחוק קובע חד משמעית שלא יקים אדם אנדרטה אלא בשטח שיוכרז כאתר הנצחה. על כן סבור עו"ד וכטל שבכל שטח בו מקימים אנדרטה יש ע"פ החוק צורך בהכרזה. מאחר שחצר בית ספר הינה שטח ציבורי שמוקמת בו אנדרטה, אנו מעוניינים לשמרה ולהנציחה לדורות גם אם בעתיד ייסגר בית הספר או ישתנה ייעודו של השטח, על כן אין כל ספק שחייבים להכריז על האנדרטה בשטח זה. מאידך גיסא בהקמת אנדרטה בתוך חצר פרטית, אף על פי שהקמתה ללא הכרזה מהווה למעשה עבירה על החוק, הרי העניין הוא בין מקימה לבין הרשות המקומית, ועל כן אין לחייב במקרה זה פניה למועצת אתרי הנצחה.

סיכום:

המלצת היועמ"ש מקובלת על המועצה: הקמת אנדרטה בבי"ס או מוסד אחר מחייבת הכרזה ע"פ ההליך המצויין בחוק.
הקמת אנדרטה ע"י אדם פרטי בחצרו הפרטית אינה מחייבת פניה למועצת אתרי הנצחה.

3. התיחסות לטיוטת תיקון לכללים לפעולותיה וסדרי עבודתה של מועצת אתרי הנצחה

לאור ההערות וההתייחסויות של חברי הועדה תודפס טיוטא מתוקנת להערות בטרם הבאתה להתייחסותה ולאישורה של מועצת אתרי הנצחה.

4. כינוס המועצה:

מועצת אתרי הנצחה תכונס בחודש ינואר 1994 לקבלת דווח על פעילות הועדה תכנית מיתאר ארצית לאתרי הנצחה ואישור הכללים המתוקנים לפעולותיה וסדרי עבודתה של המועצה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:15

רשם: עמי כספי

החברות	7-1993
מועצת אחרי הנצחה	

מועצת אחרי הנצחה

ת.ד. 7109
 תל-אביב 61070
 סז' תמוז תשנ"ג
 5 יולי 1993
 מו - 38

אנוכי
 שמחה האולסלר

לכבוד אב כן כפן

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 14 ביוני 1993

לוס אני מעביר לך בזה את פרוטוקול הישיבה הנ"ל

בברכה

 עמי כספי
 מזכיר יו"ר המועצה

טלפון 03-6975686

ת.ד 7109 הקריה תל-אביב 61070

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הועדה מיום 14 ביוני 1993

נוכחים: מנחם שרמן - יו"ר, יצחק אבינועם, משה בן גרשון,
אהוד גבריאלי, יצחק וכטל, נעמן סחייק, עמי כספי

סדר היום:

1. הצגת משמעות חוק הר איתן בהקשר להכרזת האתר כאתר ממלכתי

לדעת היועמ"ש אם יחוקק חוק הר איתן ולאור פירסום החוק החדש לאתרי הנצחה, מספיק שבחוק הר איתן יוכרז האתר כאתר ממלכתי ואין כל צורך ששר הבטחון יכריז בנפרד על האתר כאתר ממלכתי ע"פ חוק אתרי הנצחה. הכרזה ע"פ חוק אתרי הנצחה תיצור כפילות, תפחית מערכו של חוק הר איתן, תהיה מוגבלת לשטח מצומצם של אנדרטת הנצחה בלבד וגם לא תוסיף מאומה מבחינה תקציבית, מאחר שלאחר יקבע תקציב משלו ע"פ חוק הר איתן.
חברי הועדה המורחבת קיבלו עמדה זו.

סיכום

המועצה סבורה בדעה אחת שהכרזה על האתר ע"י שר הבטחון כאתר ממלכתי מיותרת. מספיק שהאתר יוכרז כאתר ממלכתי בהתאם לחוק הר איתן בלבד,

2. הצגת טיוטת תיקון לכללים לפעולותיה וסדרי עבודתה של מועצה אתרי הנצחה

לאור פרסום החוק החדש לאתרי הנצחה ניסחו היועמ"ש ומזכיר המועצה טיוטת תיקון לכללי פעולותיה וסדרי עבודתה של המועצה, שהופצה לחברי הועדה. המגמה הוצגה כללית אך חברי המועצה ביקשו להתייחס ולהעיר בכתב לטייטא,

סיכום

חברי הועדה יעבירו אלינו את הערותיהם בכתב לפני הפגישה הבאה של הועדה, בה יועלה הנושא שוב להתייחסות, טרם הצגתו למועצת אתרי הנצחה.

3. הצגת תכנית מיתאר ארצית לאתרי הנצחה: מחוזות ירושלים וחיפה

- א. מר גבריאלי דיווח שהמועצה הארצית לתכנון ובניה הסכימה לפצל את תכנית המיתאר הארצית לאישור לפי שלבים, בישיבת המועצה הארצית בחודש תובא התכנית הראשונה למחוזות ירושלים וחיפה לסדר היום, אך תהליך האישור יקח עוד זמן מה עקב נהלי עבודת המועצה.
- ב. בניגוד לסיכום שהועלה בוועדת ההיגוי, יוגשו האתרים בתכנית עם ציון נ.צ. וללא תיחום שטח.

ג. מר שרמן סיכם שידבר עם מנכ"ל משרד הפנים ע"מ לזרז ולסיים במהרה את אישור התכנית ע"י המועצה הארצית.

ד. בטרם אישור הועדה על רשימת האתרים העלה הח"מ מספר בעיות:

1. 2 אתרים (מס' 9 בירושלים ומס' 58 בחיפה) הינם לזכר חללי מלחמת השנייה.

סיכום

אתרים אלה יוצאו מהרשימה.

2. ישנם מספר אתרים הנמצאים בתוך בתי"ס או מוסדות אחרים, כשבעבר התקבלה החלטה במועצה לא להכריז על אתרים מסוג זה.

סיכום

אתרים אלה יושארו בתכנית בשלב זה לפגישת המועצה הבאה מר שרמן מבקש לקבל חו"ד משפטית ברורה ומסכמת בעניין הנצחת אתרים בבתי"ס ובמקומות סגורים שלא בשטח ציבורי. המועצה מאשרת התכנית שהוצגה, למעט האמור לעיל. (סעיף ד' 1)

4. אתר הנצחה ממלכתי האריה השואג בתל-חי

הנושא דווח בישיבה הקודמת (ראה פרוטוקול מ 15.3.93 סעיף מס' 1). משתי האפשרויות להכרזה שהציע מר שרמן הודיע קיבוץ כפר גלעדי שהוא תומך בהצעה ב' להכרזת כל השטח כבית קברות צבאי כשבתוכו תוכרז אנדרטת האריה השואג כאנדרטת ממלכתית.

סיכום

מר נעמן סחייק יבדוק אפשרות מימוש התכנית בהתאם לאמור בפרוטוקול הישיבה הקודמת.

5. אתר הנצחה לעוצבת אגרוף הברזל במתחם לטרון

נתקבלה אצל מר סחייק פניה מצד עמותת לוחמי אגרוף הברזל לסייע כספית בהקמת אתר הנצחה ומורשת הקרב של העוצבה בתוך שטח שהוקצה למטרה זו בתוך מיתחם אתר השריון בלטרון, בשטח החורשה שסופחה למיתחם באישור מינהל מקרקעי ישראל. חברי הועדה נתבקשו להחליט אם להתייחס לאתר כאל אתר הנצחה חדש הדורש הכרזה או להכילה באתר הנצחה לכלל חללי השריון.

דעת חברי ועדה היא שמאחר שמדובר בהקמת אנדרטה חדשה נוספת לאנדרטה קיימת וגם לא בצמידות לאנדרטת הנצחה הכללית לשריון, שרק לגביה יש כוונת הכרזה כאתר הנצחה ולא לגבי המיתחם כולו, מסיבות אלה יש מקום להכריז על האנדרטה בנפרד בהליך הנדרש כחוק.

סיכום

תא"ל (מיל) שלמה איליה, יו"ר העמותה, יוזמן לישיבתה הבאה של הועדה להצגת הסבר מפורט יותר ולהצגת עמדת המועצה.

6. הצגת תכנית אתר ההנצחה לנופלים בני מושב עין הבשור

מושב עין הבשור פנה למועצה בבקשה לאישור וסיוע בהקמת אתר הנצחה לחללי המושב. תכנית האתר הוצגה לוועדה על פיה הסתבר שמולאו כל התנאים וההליכים הנדרשים כחוק, פרט לשינוי הנדרש בתכנית בניין ערים בעניין ציון השטח כאתר הנצחה.

סיכום

מועצת אתרי הנצחה מאשרת עקרונית התכנית להקמת אתר ההנצחה בעין הבשור. על מנת שהמועצה תוכל להמליץ לשר הפנים על הכרזת האתר כאתר הנצחה, על היזם לדאוג לשינוי ייעוד הקרקע בתכנית בניה מפורטת תוך ציון ייעוד השטח המתוחם כאתר הנצחה/אנדרטה. (הקמת אתר הנצחה ללא הכרזה מהווה עבירה על החוק) לאחר קבלת האישור המבוקש תוכל המועצה גם להמליץ על סיוע כספי כמבוקש.

הישיבה ננעלה בשעה 15:15

הישיבה הבאה תערך ביום ה' ה 2 בספטמבר 1993 בשעה 11:30

רשם: עמי כספי

מועצת אתרי הנצחה

איה
לאור האמצעים

15-3-93

לכבוד

חברי מועצת אתרי הנצחה

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 4 במרץ 1993

לוט אני מעביר לך בזה את הפרוטוקול הישיבה הנ"ל

בזלכה
עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

ת.ד. 7109 הקריה, תל-אביב 61070 - פקסמיליה 03-6975366 - טל' 03-6975686

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מיום ה-4 במרץ 1993

נוכחים: מנחם שרמן-יו"ר, יצחק אבינועם, משה בן גרשון,
יצחק וכטל, דוד נחמיאס, משה נצר, נעמן סחייק, עמי כספי.

סדר היום:

1. הצגת אתר ההנצחה לחללי אזור

ראש המועצה המקומית אזור, מר אמנון זך הציג את תוכנית האתר וציין שאין כיום באזור אנדרטה מרכזית לכלל חללי הישוב וכיום מקיימים את טכס הזכרון באנדרטה לזכר השבעה שאין בה משום הנצחה מרכזית לכלל חללי הישוב שמספרם עשרים ושמונה. מקום אתר ההנצחה בשטח של כדונם ברח' וייצמן ליד קופת חולים הכללית.

עלות הקמת האתר כ-100000 ש"ח. המועצה המקומית תממן בכל מקרה מינימום של 25000 ש"ח. ישנה הבטחה של משרד הבטחון למימון גבוה שקרוב לוודאי יכסה את כל היתרה.

בוצעו כל הפעולות הנדרשות לקראת הכרזה על האתר פרט לשינוי ייעוד הקרקע בהתאם לחוק התכנון והבניה.

סיכום המועצה:

- א. מועצת אתרי הנצחה מאשרת וממליצה עקרונית על הקמת אתר הנצחה מרכזי לחללי אזור ברח' וייצמן.
- ב. בטרם העברת ההמלצה לשר הפנים להכרזה ובטרם הקמת אנדרטה יש לדאוג לאישור ועדת בינוי ערים מחוזית לתכנית בהתאם לחוק התכנון והבניה כפי שפורט במכתבינו הקודמים.
כמו כן מתבקש היזם לשלוח למועצת אתרי הנצחה מכתב התחייבות המועצה המקומית על הקמת והשלמת אתר ההנצחה, והתחייבות לאחזקת האתר, ללא דרישת מימון ממועצת אתרי הנצחה.
- ג. מאחר שהובא לידיעת מועצת אתרי הנצחה על תכנית להרחבת הכביש ליד אנדרטת "השבעה", מבקשת המועצה ממר זך לשלוח לה את תכנית הרחבת הכביש על מנת לוודא שלא יפגעו ולא יזיזו את אנדרטת "השבעה" ללא אישור.

2. הצגת תכנית אנדרטת הנופלים בביה"ס המקיף ע"ש מנחם בגין בצפת:

מר חיים הרמלין - יו"ר יד לבנים בצפת הציג את תכנית האתר. מדובר באנדרטה המנציחה 25 חללים תלמידי ביה"ס שנפלו במערכות ישראל ואותם בלבד ולא אנדרטה מרכזית לחללי צפת כפי שהובן בטעות בעבר. האנדרטה נמצאת בתוך חצר ביה"ס בתחום המגודר של ביה"ס. עלות הקמת האתר כ 45000 דולר.

סיכום

מאחר שהאנדרטה היא אנדרטה פנימית של ביה"ס בתחומו והמנציחה את החללים מקרב תלמידיו, מועצת אתרי הנצחה אינה רואה באנדרטה זו כאתר הנצחה הדורש הכרזה ועמידה בתנאי חוק אתרי הנצחה. על כן אין המועצה רואה כל מניעה או התנגדות להקמת האנדרטה הנ"ל ואין לה כל הסתייגות בנוגע לכל מתן תמיכה כספית להקמת האנדרטה.

3. אתר הנצחה ל-3 עולי הגדום ליד בית יד לבנים בפתח תקווה-התנגדות

בהמשך להתייחסות מועצת אתרי הנצחה בעניין הקמת האתר הנ"ל משיבתה ביום 7.1.93, נתקבל מכתב ממר יואל חממי - יו"ר ארגון יד לבנים בפתח תקווה, לפיו דוחה סניף ארגון יד לבנים בפתח תקווה את הבקשה להקמת אתר ההנצחה הנ"ל בתחום בית יד לבנים.

סיכום

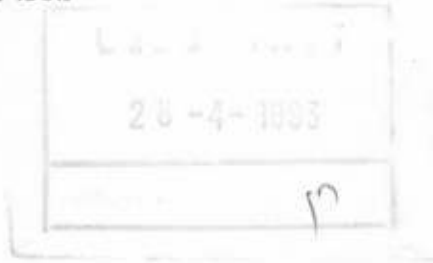
מאחר שקיימת מחלוקת בתוך הגורמים בפתח תקווה בעניין הקמת האתר הנ"ל, מנועה מועצת אתרי הנצחה מלטפל בבקשה להקמת האתר כל עוד לא סוכס הדבר על דעת כל הגורמים הנוגעים בדבר בפתח תקווה,

הישיבה ננעלה ב 13:45

רשם: עמי כספי

מועצת אתרי הנצחה

תאריך: כח' ניסן תשנ"ג
19 אפריל 1993
מספר: 28

לכבוד: מ. כ. רגל

הנדון: פרוסוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 15 באפריל 1993

לוט אני מעביר לך בזה את פרוסוקול הישיבה הנ"ל

בברכה,

עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

ת.ד. 7109, הקריה, תל-אביב 61070 * פקסמיליה 6975366 * טלפון 03-6975881

מועצת אתרי הנצחה

פרוסוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 15 באפריל 1993

נוכחים: מנחם שרמן - יו"ר, משה בן גרשון, יצחק וכסל,
דוד נחמיאס, נעמן סחייק, עמי כספי.

סדר היום:

1. אתר ההנצחה האריה השואג בתל חי

ראש המועצה האזורית הגליל העליון פונה במכתב למר שרמן בבקשה להכריז על אתר הזכרון בתל חי כאתר הנצחה כדי שניתן יהיה לשפצו ולשפרו כיאה למעמדו. מהנדס המועצה האזורית מר אורי אמיר הציג למועצה את האתר, מצבו הנוכחי ותכניות הפיתוח. בית הקברות בתל חי כולל 4 אתרים: האריה השואג, קברות השומר, בית קברות צבאי של כפר גלעדי ובית הקברות האזרחי של כפר גלעדי וכן רחבת טקסים ומסדרים בחזית המתחם. באתר זה מקיימים את מסדר הזכרון ב"א באדר במעמד ראש הממשלה, ובמשך כל השנה מגיעים אליו מבקרים רבים. למרות זאת האתר מוזנח, במיוחד מבחינת רחבת הטקסים, העדר שרותים, מגרשי חניה ולמעשה קבוץ כפר גלעדי והמועצה האזורית הם הנושאים הבלעדיים בעול אחזקתו. לפני כשנתיים הוצעה תכנית לשיפוץ וחידוש האתר ובמקביל אושרה ב- 6.1.93 תכנית מפורטת ע"י הועדה המחוזית לתכנון ובניה לציון ייעודו של האתר כאתר הנצחה.

הערת מר בן גרשון: כל שטח האתר מיועד להיכלל בשטח גן לאומי תל חי, ועל כן מטיל ספק בצורך להכריז על חלק ספציפי מהגן הלאומי כאתר הנצחה.

סיכום מר שרמן

עוד בשנת 1979 אישר שר הבטחון דאז, עזר ויצמן, המלצה לראות באנדרטת האריה השואג כאתר ממלכתי. מועצת אתרי הנצחה אישרה קביעת האנדרטה והרחבה שלפניה כאתר הנצחה ממלכתי שיוכרז במסגרת תכנית מיתאר ארצית לכלל אתרי הנצחה הקיימים. על מנת לקדם במהירות את הנושא מציע אחת מ-2 אפשרויות:

- א. להגיש למועצת אתרי הנצחה את התכנית המאושרת בה מצויינים ומתוחמים גבולות האנדרטה והרחבה שלפניה כאתר הנצחה ובעקבות זאת תמליץ המועצה לשר הבטחון להכריז בנפרד על האתר המתוחם כאתר הנצחה ממלכתי ולא במסגרת תכנית מיתאר ארצית לאתרי הנצחה, שתמומש עוד זמן רב.
- ב. לבדוק אפשרות הכרזה על כל השטח (פרט לבית העלמין האזרחי) כעל בית קברות צבאי ובנוסף לכך תכריז המועצה על אנדרטת האריה כעל אתר הנצחה ממלכתי כך שהטיפול ב-2 המקרים יהיה על משרד הבטחון. מר סחייק יבדוק האפשרות השניה וייתן חוות דעתו. לאחר קבלת חו"ד תקבע פגישה נוספת עם מר אמיר ומר סחייק בה תוצג גם התכנית והמפה המתוחמת והמאושרת ע"פ חוק התכנון והבניה, וגבולותיה יתוקנו בהתאם לצורך.

2. הצגת תכנית החלפת אנדרטה לחללי מערכות ישראל בקרית ים.

עיריית קרית ים פנתה למועצת אתרי הנצחה בבקשה לאישור הקמת אנדרטה חדשה לחללי מערכות ישראל בני העיר בפינת הרחובות משה שרת ובן צבי, וזאת במקום האנדרטה הקיימת במקום.
עלות משוערת כוללת להקמת האנדרטה כ- 290.000 ש"ח במימון תקציב שוטף מכספי העיריה.
צורפה תוכנית מפורטת של האנדרטה החדשה.

סיכום:

מתוך החומר שהוצג למועצת אתרי הנצחה למדה המועצה שהאנדרטה החדשה מתוכננת להיות חליפית לקיימת ובאותו אתר ועם הקמתה תוסר האנדרטה הישנה, המועצה מאשרת הקמת האנדרטה החדשה במקום הישנה ללא צורך בנקיטת צעדים נוספים כשלהם.
המועצה מבקשת מעיריית קרית ים שבתום ההקמה יצולם האתר החדש ויועברו 2 תמונות למועצה, האחת לעדכון ספר ההנצחה "גלעד", והשניה לצורך הכרזת האנדרטה החדשה כאתר הנצחה במסגרת תוכנית מתאר ארצית לאתרי הנצחה (בה כבר כלולה האנדרטה הישנה).

3. הקמת אנדרטה במושב עין שריד ללא אישור

במושב עין שריד הוקמה אנדרטה ללא אישור כנדרש בחוק אתרי הנצחה, ובדיעבד פנה ועד הישוב למועצת אתרי הנצחה לסייע לו כספית לסיום הפרוייקט.

סיכום:

מועצת אתרי הנצחה רואה בחומרה הקמת אנדרטאות בניגוד לחוק, וכפי שסוכם בעבר תעביר המועצה את הפניה בנדון לראש מינהל התכנון במשרד הפנים ולידיעת היועמ"ש של המשרד.

הישיבה נועלה בשעה 14:00.

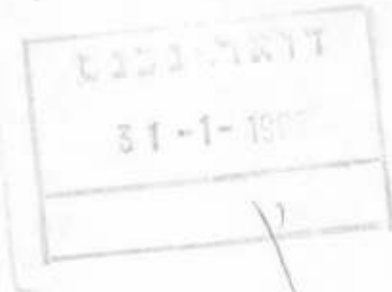
הישיבה הבאה תערך ביום ה' ה- 20.5.93 בשעה 13:30

רשם
עמי כספי

מ ד י נ ת י ש ר א ל

מועצת אתרי הנצחה

תאריך: כו' טבת תשנ"ג
19 ינואר 1993
מספר: מח - 4

*אזהרה
אנשים סמוכים*

לכבוד

א. כ. כהן
חברי מועצת הנצחה

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 7.1.93

לוט אני מעביר לך בזה את פרוטוקול הישיבה הנ"ל

בורכה,

כספי

עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

ת.ד. 7109, הקריה, תל-אביב 61070 * פקסנילית 6975366 * טלפון 03-6975686

מועצת אתרי הנצחה

פרוסוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום ה - 7 בינואר 1993

נוכחים: מנחם שרמן - יו"ר, יצחק אבינועם, אהוד גבריאל, משה נצר, נעמן סחייק, עמי כספי

סדר היום

1. חו"ד היוע"מש בעניין דמי כניסה לאתרי הנצחה.

- א. חו"ד הוצגה לחברי המועצה. מאחר שהיוע"מש נעדר מהישיבה לא הובא לדיון הנושא. ההערה הכללית של החברים היא שיש להגדיר הגדרה מדויקת לאתר הנצחה, שלעניין זה הכוונה לאנדרטה בלבד ואין כוונה למוע אפשרות גבית דמי כניסה לאתרים שאינם אנדרטאות בלבד אלא מבנים ומוזאונים, כדוגמת אתר הנצחה לחללי השריון בלטרון.
- ב. באשר לאתר ההנצחה בלטרון, ביקר יו"ר המועצה מר שרמן באתר וגם נפגש עם יו"ר עמותת יד לשריון אלוף (מ"ל) מנשה פלד. הועלו 3 נקודות באשר לגביית דמי כניסה לאתר:
1. ישנם אתרים נוספים, ביניהם שהוכרזו, בהם גובים דמי כניסה
 2. לכל משפחות השכולות של השריון הונפקו אישורי כניסה חינם לאתר.
 3. האתר עומד בפני שינויים תכנוניים על פיהם הובטח שלקיר ההנצחה תהיה גישה חופשית ללא דמי כניסה.

סיכום:

המועצה רשמה לפניה את הודעת עמותת יד לשריון, יו"ר העמותה אלוף מיל מוסה פלד ומנכ"ל מר אריה קרן שבפיתוח האתר בעתיד תהיה גישה חופשית לקיר ההנצחה וכן שכל המשפחות השכולות של השריון קבלו אישור כניסה חופשית לאתר. לאור זאת הסכימה המועצה להמליץ על אישור עיסקה לתוספת קרקע בין העמותה לבין מינהל מקרקעי ישראל, וכן תמשיך בטיפול להכרזת האתר כאתר הנצחה במסגרת תכנית מיתאר ארצית לאתר הנצחה.

2. הצגת אתר ההנצחה לנופלים בקרב על עוגיה אל חפיר במלחמת העצמאות

גבי לאה כהן גרנק, מר דב כהן ומר אליהו אלוני, 3 נציגי משפחות הנופלים, הציגו את התכנית להקמת אתר הנצחה למרגלות תל ניצנה בתחום כפר הנוער ניצנה. האנדרטה לזכר 23 נופלים מחטיבה 8 שנפלו בקרב על עוגיה אל חפיר ב 27 - 26 דצמבר 1948.

ההצעה להקמת האנדרטה באה מצידו של מר לובה אליאב - מנהל כפר הנוער. לא הוקמה עמותה והקמת האנדרטה תיעשה בתיאום עם עמותת חטיבת 8 אך לא ביוזמתה, אלא ביוזמת המשפחות השכולות.

האנדרטה אמורה לכלול זחל"מ שצה"ל הבטיח לספקו ואילו את עבודות החשתית והאחזקה התחייבה לבצע הנהלת כפר הנוער ניצנה, כך שעלויות הקמת האתר יהיו מזעריות.

סיכום:

- א. מועצת אתרי הנצחה רואה בחיוב הקמת האתר ההנצחה בתל ניצנה.
ב. לשם הקמת האתר יש צורך בפניה רשמית מיזם מוגדר שהינו גוף סטטוטורי, ומומלץ שתהיה זאת הנהלת כפר הנוער בניצנה או שתקום עמותה להנצחת חללי עוג'ה אל חפיר.
ג. בנוסף לפניה הרשמית יש צורך לנקוט בכל ההליכים הנדרשים ע"פ החוק שפורטו במכתב מהמועצה לגב כהן גרונק מה - 17.11.92 (מנ-87). רק לאחר הגשת התכנית המגובשת בהתאם לנדרש בחוק ניתן יהיה להגיש את תכנית להמלצה להכרזה לשר הפנים ולאחר הכרזתו להתחיל בבניתו.

3. הצגת אתר הנצחה לעולי הגרדום וחללי סניף האצל בפתח תקווה.

ה"ה מרדכי נדיבי - יו"ר סניף ברית חיילי האצל בפתח תקווה ושלמה הלחמי מהנהלת ברית חיילי האצל הציגו למועצה את תכנית האתר האמור להיות ממוקם בחזית בית לבנים בפתח תקווה. ישנה הסכמה של עיריית פתח תקווה להקמת האנדרטה והיתר בניה. עלות ההקמה כ-130000 ש"ח. מבדיקת החומר הסתבר שבמקור נקבעה האנדרטה לזכר 3 עולי הגרדום בני פתח תקווה ועליה ניתנו האישורים של העירייה ובית יד לבנים, ורק בשלב מאוחר יותר הוסיפו גם את כל חללי האצל בפני פתח תקווה כמונצחים באתר. הובעה הסתייגות חברי המועצה מהתוספת לאנדרטה המקורית ומהצבת אנדרטה לכל חללי האצל בני פתח תקווה בחזית בית יד לבנים, בו מונצחים כל חללי העיר פתח תקווה.

סיכום:

מועצת אתרי הנצחה ממליצה ליזום פניה מחודשת להקמת אתר הנצחה ל 3 עולי הגרדום בלבד ולצרף את אישור העירייה להקמת אתר זה והתחייבות לאחזקתו - וכל זאת על דעת ובהסכמת בית יד לבנים בפתח תקווה. כמו כן מתבקשים היזמים לציין עלות סופית של הקמת האתר ומקורות המימון להקמתו.

4. אנדרסאות במגדל צדק ובראש העין - מכתבו של מר צ. גרמן לעיריית פתח תקווה

אל"מ (מיל) צבי גרמן שפיקד על יחידות אלכסנדרוני שכבשו את מגדל צדק וראש העין במלחמת העצמאות, מנהל זה שנים רבות מאבק לתוספת שמות נופלים ל- 2 אנדרסאות שהוקמו ע"י עיריית פ"ת באתרים הנ"ל ובהם הונצחו רק נופלים בני פתח תקווה, וזאת תחת כותרת "גדוד עמל פתח תקווה, ארגון ההגנה" תוך התעלמות מגופים אחרים שלחמו במסגרת החטיבה.
עד עתה לא נענתה העירייה לפנייתו, ובצר לו פנה מר גרמן למועצת אתרי הנצחה וביקש את התיחסותה לנושא.

יצחק אבינועם מציע להזמין את מר גרמן להציג ולפרט את הסוגיה למועצה. יתר חברי הועדה סבורים שמיותר להזמין מאחר שהתמונה ברורה ולדעתם אין מקום להתערבות מועצת אתרי הנצחה בנדון, מה גם שהיא נתבקשה להתייחס לאמור ולא לב פעולות כל שהן.

סיכום:

תיכתב תשובה למר גרמן שהעניין אינו בתחום טיפולה של המועצה ויש לפתור את הבעיה עם עיריית פתח תקווה והארגונים הנוגעים לדבר.

הישיבה נועלה ב 13:30

הישיבה הבאה תערך ביום ה' ה 4.3.93 12:30
נא לרשום ביומנכם

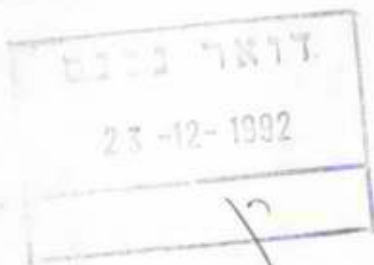
רשם: עמי כספי

איה
לחיות ולקיים
ולאמן את אלוהים
ביום

ה'תש"ו
אין צורך בקאמפ
בני-הסוד. אלה חתום א.פ.ס.

מועצת אתרי הנצחה

7109 .ת.ד.
61070 תל-אביב
כה' בכסלו תשנ"ג
3 מרץ 1992
מנ - 92

לכ' אב כו כהן

הנדון: ישיבת הוועדה המורחבת של מועצת אתרי הנצחה

1. הריני מתכבד להזמין לשיבה של הוועדה המורחבת של מועצת אתרי הנצחה שתערך ביום ה' 7 בינואר 1993 בשעה 12:30 במשרדו של מר מנחם שרמן במטה מל"ח ארצי רח' קפלן 37 הקריה ת"א.
2. משך הישיבה כ 1 1/2 שעות.
3. סדר היום:
 - א. הצגת אתר הנצחה לחללי מערכות ישראל בבי"ס מקיף בצפת.
 - ב. הצגת אתר הנצחה לעולי הגרדום בני פתח תקווה ברחבת יד לבנים בפתח תקווה.
 - ג. חוות דעת היועמ"ש בעניין התוכניות להכרזה על אתרי הנצחה (בהתאם לפרוטוקול הקודם מה 5.11.92 סעיף מס 1:סיכום)
 - ד. דיווח שוטף.

ב ב ר כ ה
עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום ה-5 בנוב' 1992
נוכחים: מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, דוד נחמיאס, אהוד גבריאלי, משה בן גרשון, עמי כספי.

סדר היום:

1. אתר ההנצחה לחללי השריון בלטרון - גביית כספים
בעקבות פניית מועצת אתרי הנצחה לעמותת השריון בדרישה לחדול מגביית כספים בכניסה לאתר הוזמן הח"מ לסיור באתר ולפגישה עם מנהל העמותה ומנהל האתר. הנקודות שהוצגו לזכות גביית כספים באתר:
א. התשלום נועד לשמש להחזקת האתר ומתן שרותים בצורה נאותה.
ב. המשפחות השכולות קבלו כרטיס כניסה הפוטר אותן מתשלום.
ג. בשלב זה אין כל אפשרות טכנית להפריד את קיר ההנצחה מכלל האתר המוזאוני ולהקצות לו כניסה נפרדת ללא תשלום כפי שדרשה מועצת אתרי הנצחה. עם מימוש תוכניות פיתוח האתר ניתן יהיה לעשות זאת בעתיד.
ד. ישנם עוד מספר אתרים הנצחה במדינה הכוללים מוזיאון הגובים דמי כניסה וחלקם אף הוכרזו (כגון גבעת התחמושת, גולני, מצודת יואב).

בנוסף לכך סבורים אנשי העמותה שעקב ייחודו ומיקומו של האתר יש להכריז עליו כעל אתר הנצחה ממלכתי.

אנשי העמותה הוזמנו לכתוב למועצה בנדון או להציג בפניה טעוניהם, אך לא הופיעו.

סיכום המועצה:

- א. המועצה עומדת על דעתה שאין לגבות דמי כניסה לאתרי הנצחה.
ב. היועמ"ש יבדוק האם ניתן ע"פ חוק אתרי הנצחה להתנות הכרזה על אתר הנצחה באי גביית דמי כניסה ואלו כללים ניתן לקבוע בענין זה.
ג. אין המועצה סבורה שיש מקום להפוך את האתר לממלכתי, אך תוכל להתייחס לנושא אם תבוא פניה מנומקת בכתב מצד העמותה.

2. אכיפת חוק אתרי הנצחה

לאחר פרסום החוק החדש ומאחר שמדי פעם אנו עדים לתופעה של הקמת אנדרטאות שלא כחוק אף ע"י רשויות מקומיות בעצמן, פונה מועצת אתרי הנצחה למשרד הפנים בדרישה לאכיפת החוק באמצעות פקחיו ונקיטת צעדים נגד הפועלים בניגוד לחוק כמתחייב. (מכתב בנדון נשלח בעבר ע"י היועמ"ש ליועמ"ש של משרד הפנים).
נציגי משרד הפנים במועצה מבקשים להעביר אליהם לידיעה כל פניה בנדון וכל מידע על אנדרטאות שהוקמו שלא כחוק על מנת שיוכלו לסייע באכיפת החוק.

3. פניות להקמת אתרי הנצחה חדשים

לאחרונה נתקבלו פניות ביח' להנצחת החייל, להקמת אתרי הנצחה בצפת ובאזור, שהועברו למועצת אתרי הנצחה. נשלחו תשובות לראשי הישובים הנ"ל באלו צעדים יש לנקוט, תוך ציון העובדה שבשני הישובים ישנם כבר מספר אתרי הנצחה.

הישיבה ננעלה בשעה 13:00

הישיבה הבאה תערך ביום ה' ה- 7.1.93 בשעה 12:30, נא לציין ביומנים.

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

דואר נכנס
20-10-1992

חאריך

1/10/92

שלטי-הכוונה

אויף
אויף
אויף
אויף
אויף
אויף
אויף
אויף
אויף
אויף

- מיסודם:
- אגודת האדריכלים והתכנני ערים בישראל
- אגף הנגזר - משרד החינוך
- אגף העתיקות
- ארגון המועצות האזוריות
- כרית התנועה הקיבוצית
- נזך המדינה
- האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- האגודה הניאוונשיית הישראלית
- האיגוד לתכנון סביבתי
- האיגוד הישראלי של אדריכלי נף
- ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל המרכז לחינוך ולתרבות
- החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- החברה להגנת הטבע
- החברה התיאטרלית הישראלית
- המועצה לישראל יפה
- המרכז החקלאי
- המרכז לתולדות כח מגן התבונה
- הסוכנות היהודית לארץ ישראל המחלקה להתיישבות היהודית
- השרות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- התאחדות האיכרים בישראל
- הסביבה
- ידי רחוק בן עמי
- מועצת תנועת הנוער
- מכון לחקר ונצרת העבודה
- מנהל מקרקעי ישראל
- מנהל התכנון, משרד הפנים
- מרכז ההסברה
- מרכז השלטון המקומי בישראל
- משרד הבינוי והשבון
- הסיווג לבניה כפרית ושוכים חדשים
- קרן קיימת לישראל
- רשות שמורות הטבע
- רשות הגנים הלאומיים
- תנועת המושבים

לכבוד

רן כהן

החברה הממשלתית לתיירות

י ר ש ל י ם

שלום וברכה,

הנדון: שלטי הכוונה לאתרים

בחודש מאי קיימת פגישה עם עוזי צ'פלין בנדון. הוגשה לך רשימת האתרים שראוי היה להסדיר אליהם שלטי הכוונה.

אבקש לשמוע התייחסותך, היכן הדברים עומדים וכיצד ניתן לקדם הנושא.

מחכה לתגובתך.

בברכת מועדים לשמחה,

יוסי פלדמן
מזכיר המועצה לשימור אתרים

העתק: עוזי צ'פלין

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים: 21/10/92
מספרנו : 2497

לכבוד
מר י. פלדמן
מנכ"ל המועצה לשימור מבנים
ואתרי ראשית ההתיישבות.

א.נ.

הנדון: מחנה מעפילים בעתלית.

קבלתי את תוכנית שיקום אתרים היסטוריים באמצעות עבודת עולים, שהוכנה בשיתוף ובמימון החמ"ת.

הופתעתי לראות בעמוד המתאר את פיתוח מחנה המעפילים בעתלית שבין המשתתפים במימון פיתוח האתר נעדר שמה של החמ"ת (?).

בלשון המעטה, זהו בסיס גרוע לשיתוף פעולה...

כברכה,

נירה פרץ
סמנכ"ל תקציבים

העתק: מר א. רונן - מנכ"ל חמ"ת.
ד"ר ר. כהן - חמ"ת.

7109	ת.ד.
61070	תל-אביב
תשנ"ב	ל' תמוז
1992	1 יולי
71-	מנ

דואר בכ"ט
- 7 - 7 - 1992

אני מעביר לך
את המכתב
הזה

לכ"ב
א. כ. כ. כ.

הנדון: פרוסוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום ה- 25 ביוני 1992

לוט אני מעביר לך בזה פרוסוקול הישיבה הנ"ל

ב ב ר כ ה

 עמי כספי
 מזכיר יו"ר המועצה

פרוסוקול ישיבת הועדת המורחבת מיום ה- 25 ביוני 1992

נוכחים:

מנחם שרמן-יו"ר, נעמן סחייק, אהוד גבריאלי, דוד נחמיאס, יצחק אבינועם, יצחק וכסל
משה בן גרשון, עמי כספי.

סדר היום:-

1. דיווח מר מנחם שרמן:-

א. העתקה זמנית של אנדרסת דב גרונר ועולי הגרודום ברמת גן-
עקב עבודות בינוי בככר דב גרונר, העתיקה עירית רמת גן את האנדרטה הנ"ל לחצר
משטרת רמת גן הנמצאת בסמוך.
ההעתקה בוצעה באישור יו"ר מועצת אתרי הנצחה לאחר שהובטח ע"י העירייה שההעתקה
תבצע בהשגחתה ובאחריותה של העירייה והתחיבות שתוחזר למקום הקבע עם סיום
העבודות בכיכר.

ב. אתר להנצחת החייל בסביון-
הרשות המקומית סביון הגישה תכנית לבניית בניין להנצחת החייל ליחי להנצחת החייל
הוגשה התנגדות מנומקת להקמת האתר מצד מספר גורמים.

סיכום

מאחר שמועצת אתרי הנצחה אינה עוסקת בהקמת מבני הנצחה היא אינה מביעה עמדה בשלב
זה ורושמת לפנייה את ההתנגדות שהוצגה.

ג. סקס חנוכת אנדרסת אלכסנדרוני בנתניה-
מתקיים ב 25 ביוני 1992 בשעה 18:00.
המלצה להכרזה על האתר נשלחה לשר הפנים ב-10.12.91 אך עדיין לא הוכרזה. משרד
הפנים מתבקש לזרז ההליך לשם ביצוע ההכרזה.

2. דווח היועמ"ש:-

א. עמותת "יד לשריון" בלטרון -
שטח אתר המשטרה הוקצה ע"י מינהל מקרקעי ישראל לעמותה. התעוררה הסוגיה אם האתר
נמצא בשטח ישראלי עליו חל החוק הישראלי, ונקבע שאכן האתר בשטח ישראלי ויש
להתייחס אליו כאל אתר הנצחה רגיל בתחומי המדינה (הוא נכלל בתכנית המתאר הארצית
לאתרי הנצחה).
התעוררה בעקבות כך סוגיה נוספת שלאחרונה החלו לגבות דמי כניסה לאתר, תופעה
שהינה חורגת ואינה מקובלת לגבי גישה לאתרי הנצחה.

סיכום מר שרמן:

א) מועצת אתרי הנצחה מתנגדת עקרונית לגבית כספים באתרי הנצחה.
ב) מאחר שאתר ההנצחה בלטרון עומד בפני הכרזה כאתר הנצחה במסגרת תכנית מיתאר
ארצית לאתרי הנצחה, מבקשת מועצת אתרי הנצחה לדאוג לכך שהגישה לאנדרסה עצמה
לפחות (קיר שמות הנופלים) תהיה חופשית ללא תשלום. תעשה פניה בנדון לעמותת
"יד לשריון".

ב. חוק "הר איתן": הכרזה כאתר הנצחה ממלכתי-
עפ"י החלטת הממשלה יחקק חוק הר איתן ובו יקבע כי הר איתן יהיה אתר הנצחה
ממלכתי (לאומי).
חוו"ד היועמ"ש היא שבמידה ויחוקק החוק לא יהיה צורך בהליך של הכרזה ע"י שר
הבטחון ע"פ חוק גנים לאומיים, אך גם אין מניעה לבצע הליך שכזה אף אם אין בו
צורך מבחינה משפטית. דעת מר שרמן היא שחוק הר איתן יעמוד מעל חוק גנים לאומיים
ולכן לא רק שאין צורך בהכרזה של שר הבטחון אלא שאין מקום בכלל להליך שכזה.

סיכום

הדעה במועצת אתרי הנצחה שאין להכליל את אתר הנצחה "הר איתן" ברשימת אתרי הנצחה הממלכתיים המוכרזים ע"י שר הבטחון.
המועצה תחליט סופית בנדון לאחר קבלת חו"ד היועמ"ש של "הר איתן".

ג. הקמת אתרי הנצחה בניגוד לחוק ע"י הרשויות המקומית -
היועמ"ש שלח מכתב בנדון ליועמ"ש של משרד הפנים ובבקשה לפעול כנגד הרשויות המקומיות שפעלו שלא כדין וכן למנוע מקרים כאלה בעתיד.
מר גבריאלי קיבל על עצמו לדבר עם מנכ"ל משרד הפנים להנחות את יח' הפיקוח של המשרד לפקח על הקמת אנדרטאות ללא היתר חוקי, מבקש כמו"כ להיות מדווח על אנדרטאות שהובא או יובא לידיעת המועצה על הקמתן שלא לחוק.

3. דיווח מר סחייק על אנדרטאות ואתרי הנצחה במגזר הדרוזי-

לאחרונה נתקבלו פניות להקמת אנדרטאות, אתרי הנצחה וחלקות צבאיות של בתי עלמין במגזר הדרוזי, בבית גאן ובינוח- ג'ת, מסתבר שלעתים יש אי הבנה או חוסר הבחנה במושגים של אתר הנצחה, ולמעשה הפניות הן בעיקרן בנושא קבורה ובתי עלמין.
לגבי ג'ת-ינוח, בעקבות דיון אצל יו"ר מועצת אתרי הנצחה נשלח מכתב לראש המועצה המקומית בו סוכם שלאחר ביקור של אנשי היח' להנצחת החייל במקום ייקבע במה ניתן לסייע בנדון.
לגבי בית ג'אן, בה ישנה כוונה להקים אנדרטה בשטח חלקה צבאית חדשה, סוכם שישלח ע"י היח' להנצחת החייל מכתב הבהרה לראש המועצה המקומית כיצד יש לפעול על מנת להקים אנדרטה.

4. דיווח מר בן גרשון על הכנת תכנית מיתאר ארצית לאחרי הנצחה -

הכנת תכנית המיתאר למחוז ירושלים וחיפה עומדת בפני סיום. נציג מינהל מקרקעי ישראל הבטיח סיוע של המפקחים בשטח לגבי תיחום האנדרטאות כולל ציון גוש וחלקה.

סיכום מר שרמן:-

מבקש לסיים הכנת התוכנית למחוזות שכבר ניסקרו ללא המתנה לממצאי המפקחים של ממ"י, וכמו כן עומד על כך שגם בהמשך הדרך נציגי המועצה בעצמם ימשיכו לפקוד את האנדרטאות ולא יסתמכו רק על עבודת המפקחים.

הישיבה נועלה ב- 13:00

הישיבה הבאה ביום ה' ב- 3.9.92 בשעה 12:00. נא לרשום ביומנוכם.

רשם: עמי כספי.

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

לראש המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות
א"י

תאריך

ל' תשרי תשנ"ה

92-אוק-27

אוקי על פאסר סיבול
אבלים
אסולס לחסל!

לכבוד

מר א. רונן

מנכ"ל תמ"ת

ירושלים

הנדון: חוכנית תיירות לשיקום אתרים היסטוריים

מכתבכם מ' 2392

רצ"ב חן מס' 12 של אילן בן יוסף - תכנון נופש ותיירות, בסך 3540 ש"ח, עבור הכנת חוכנית תיירותית לשיקום אתרים היסטוריים באמצעות עבודה עולים.

נודה לך אם תעביר את הקצבתך בהקדם.

בברכה,

א' יוסי פלדמן י"נה

מזכיר המועצה לשימור אתרים

- מיסודם:
- אגודת הארכיטקטים ומתכנני ערים בישראל
- אגף הנוער - משרד החינוך
- אגף העתיקות
- ארגון הסוכנות האזורית
- ברית התנועה הקיבוצית
- נגד המדינה
- האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- האגודה הניאוגרפית הישראלית
- האיגוד לתכנון סביבתי
- גוד הישראלי של יבלי נוף
- ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- החברה להגנת הטבע
- החברה ההיסטורית הישראלית
- המועצה לישראל יפה
- המרכז החקלאי
- המרכז לחלוצות כח מגן ההגנה
- הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- השירות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- התאחדות האיכרים בישראל
- יבלי נוף
- נחמן בן צבי
- מועצה תנועה הנוער
- מכון לחקר תנועת העבודה
- מנהל מקרקעי ישראל
- מנהל התכנון, משרד הפנים
- מרכז ההסברה
- מרכז השלטון המקומי בישראל
- משרד הבנוי והשבון המיוחד לבניה כפרית וישובים חדשים
- קרן קיימת לישראל
- רשות שמורות הטבע
- רשות הגנים הלאומיים
- תנועת המושבים

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

א"י
המועצה לשימור
אתרים
13/8/92
250

ד"ר רן כהן

אדריכל

החברה הממשלתית לתיירות

ירושלים

שלום וברכה,

הנדון: הכנת תוכנית כוללת של אתרי ראשונים בתיירות

בדיקה לשיחתנו בדבר חשיבות הכנת תוכנית כוללת לשימור אתרי ראשונים, אשר תהווה בסיס לדיון בנושא תכנון וגיוס משאבים, פניתי למתכנן אילן בן-יוסף שביצע עבורנו את העבודה הנ"ל, לפי קוי התכנון שסכמנו בינינו.

עלות הכנת החוברת הינה בסך - 5,000 ש"ח. כפי שסכמנו - אנחנו נשתף בסך של - 2,000 ש"ח והחמ"ת ביתרה, בסך - 3,000 ש"ח. ביקשתי מאילן לעמוד איתך בקשר להסדרת ההתקשרות הנ"ל.

בברכה,

איוטי פלדמן

מזכיר המועצה לשימור אתרים

- מיסודם:
- אגודת האדריכלים והמתכננים בישראל
- אגף הנדסה - משרד החינוך
- אגף העתיקות
- איגוד המועצות האזוריות
- כרית התנועה הקיבוצית
- ענף המדינה
- האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- רשות הנאמנות
- האיגוד לחינוך סביבתי
- האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
- החברות הכלליות של העובדים בארץ ישראל המרכז לחינוך ולתיירות
- החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- החברה להגנת הטבע
- החברה ההיסטורית הישראלית
- המועצה לישראל יפה
- המרכז החקלאי
- המרכז לתולדות כח-מגן הרבנות
- הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- הרשות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- רשות האזרחים
- חיים וסביבה
- יד יצחק בן-צבי
- מועצת תנועת הנוער
- מכון לחקר תנועת הצעירים
- מנהל מקרקעי ישראל
- מנהל התכנון, משרד הפנים
- מרכז החסברה
- מרכז השלטון המקומי בישראל
- משרד הביטוי והשכון המיוחד לבניה כפרית ויישובים חדשים
- קרן קיימת לישראל
- רשות שמורות הטבע
- רשות הגנים הלאומיים
- תנועת המושבים

איה
לפניך משה אהרן
הנביא

י

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
יחי' אלול תשנ"ב
16 בספטמבר 1992
מנ - 80

לכבוד

מר יצחק כהן

הנדון : פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום ה 3 בספטמבר 1992

לוט אני מעביר לך בזה פרוטוקול הישיבה הנ"ל

בברכת שנה טובה

עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מיום ה 3 בספטמבר 1992

נוכחים: מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, אהוד גבריאלי, משה בן גרשון, עמי כספי.

מחמת מיעוט נוכחים בעלי זכות הצבעה לא קוימה ישיבה מן המניין ונשמעו דיווחים בלבד.

סדר היום

1. דוח מר בן גרשון על מצב התקדמות תכנית המיתאר הארצית לאתרי הנצחה -

בימים אלה מסתיימת סריקת אתרי הנצחה שבמחוז ירושלים ובמחוז חיפה. משערים שבנובמבר או דצמבר ש.ז. יוכלו להגיש את תכנית המיתאר ל 2 המחוזות הנ"ל לסדר היום של המועצה הארצית לתכנון ולבניה.
התכנון בהמשך הוא לסרוק את אתרי הנצחה במחוז הדרום.

2. מעמד אנדרטת האריה השואג -

אנדרטת האריה השואג נכללת ברשימת אתרי הנצחה הממלכתיים אותם אישרה מועצת אתרי הנצחה.
מאחר שהאנדרטה ניצבת בבית קברות צבאי ובשטח שמיועד להיות מוכרז כגן לאומי ומאחר שחוק אתרי הנצחה החדש קובע שלא תהיה הכרזה כפולה על אותו אתר, מתעוררת השאלה מה יהיה מעמד אתר הנצחה הממלכתי האריה השואג וכיצד ניתן יהיה להכריז עליו, כמו גם על מספר אתרי הנצחה אחרים הנמצאים בתוך שטחים המהוים גנים לאומיים, שמורות טבע או אתרי לאום.
הדעה הרווחת בין חברי הוועדה היא שאין החוק החדש מהווה בעיה וניתן לתחום חלק מהשטח המוכרז כגן לאומי ולהכריז עליו כאתר הנצחה בלבד.

3. פיתוח בית יד לבנים בגבעת נשר -

מו"מ בגבעת נשר פנתה למשרד הבטחון בבקשה לסיוע כספי בפיתוח סביבתי של מתחם בית יד לבנים בישוב שכלל גם הקמת קיר זיכרון לנופלים.
מאחר שמועצת אתרי הנצחה אינה מכריזה על אתרים בתחום בית יד לבנים התעוררה הסוגיה האם מדובר בהקמת אתר הנצחה שנכלל בקריטריונים הדורשים הכרזה ע"פ החוק או שמדובר בקיר זכרון המהווה חלק מתחום יד לבנים.
לאחר שנשלחה תכנית מפורסת על האתר ותכנית פיתוחו והוצגה בפני החברים, מסכימים החברים לדעתו של מנחם שרמן שהקיר הוא חלק אינטגרלי מתחום בית יד לבנים ולכן אינו דורש הכרזה.

4. המלצה לחתימת הסכם הרשאה בין עמותת יד לשריון למינהל מקרקעי ישראל

עמותת יד לשריון פנתה בבקשה לשר הבסחון, לאור דרישת מינהל מקרקעי ישראל שמשדר הבסחון ימליץ על חתימת הסכם הרשאה בין העמותה לבין המינהל בעניין חכירת הקרקע של אתר ההנצחה של השריון בלטרון.

הפניה העוברה לחו"ד יו"ר המועצה מר שרמן.

תשובת מר שרמן היא שמועצת אתרי הנצחה יכולה לשמש כגוף הממליץ בפני המינהל בעניין חתימת ההסכם וזאת מהיות אתר השריון בלטרון כלול בתכנית המיתאר הארצית לאתרי הנצחה, אך מתנה הסכמת המועצה בכך שבאתר השריון יחדלו מלגבות תשלום עבור הכניסה לפחות לאזור האנדרטה/קיר הנופלים. דרישה זאת באה בהתאם למכתב שנשלח לעמותה בעניין זה על פי הסיכום שנקבע בנדון בישיבת המועצה הקודמת מה 25.7.92 (ראה סעיף 2 א, בפרוסוקול הנ"ל).

הישיבה ננעלה ב 13:00

הישיבה הבאה של הועדה המורחבת תערך ביום ה' ה 5 בנובמבר בשעה 12:00

רשם עמי כספי

כ"א
איה
קאן מאכע קטיליך
אמייס

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים: 30.9.92
מספרנו: 2392

לכבוד
מר יוסי פלדמן
המועצה לשימור אתרים

א.נ.,

הנדון: תוכנית תיירות לשיקום אתרים היסטוריים

בהתאם לסיכום שהושג בינד ובין מנהל אגף התכנון בחמ"ח, ד"ר רן כהן, הנני מאשר השתתפות החמ"ח בעלות הכנת התוכנית בסדר גודל של עד 3,000 ש"ח.

אבקש לדאוג לציון שם החמ"ח כשותפה בכירה ולהעביר אלינו 5 עותקים מהתוכנית לצורכי החברה.

מבדכה,
א. רזנן
מנכ"ל חמ"ח

העתק: אדריכל ד"ר רן כהן - מ.א. תכנון
הנה"ח - חמ"ח

עליזה רפופורט-רוטמן ואילן בו - יוסף תכנון נופש ותיירות
יעד ד.נ. משגב 20155 טלפון: 04-502246 פקסימיליה: 04-800159
רחוב גורדאו 40 נס-ציונה 04 0 4 0 7 טלפון: 08-405775 403955

27.8.92

לכבוד
יוסי פלדמן
המועצה לשימור אתרים
ב"ס חקלאי מקוה ישראל
מיקוד: 58910

שלום רב,

הנדון: חשבון עבור הכנת תכנית תיירותית לשיקום אתרים הסטוריים
באמצעות עבודת עולים

בהתאם לדיון שקיימנו במשרדך ביום 27.8.92, בהשתתפות ד"ר רו כהן,
ח.מ.ת., אני מעביר לך רצ"ב חשבון מס' 12 עבור העבודה, ומבקש
שתסדיר התשלום.

חשבון זה מבטל החשבון מיום 17.8.92 ששלחתי לד"ר רו כהן.

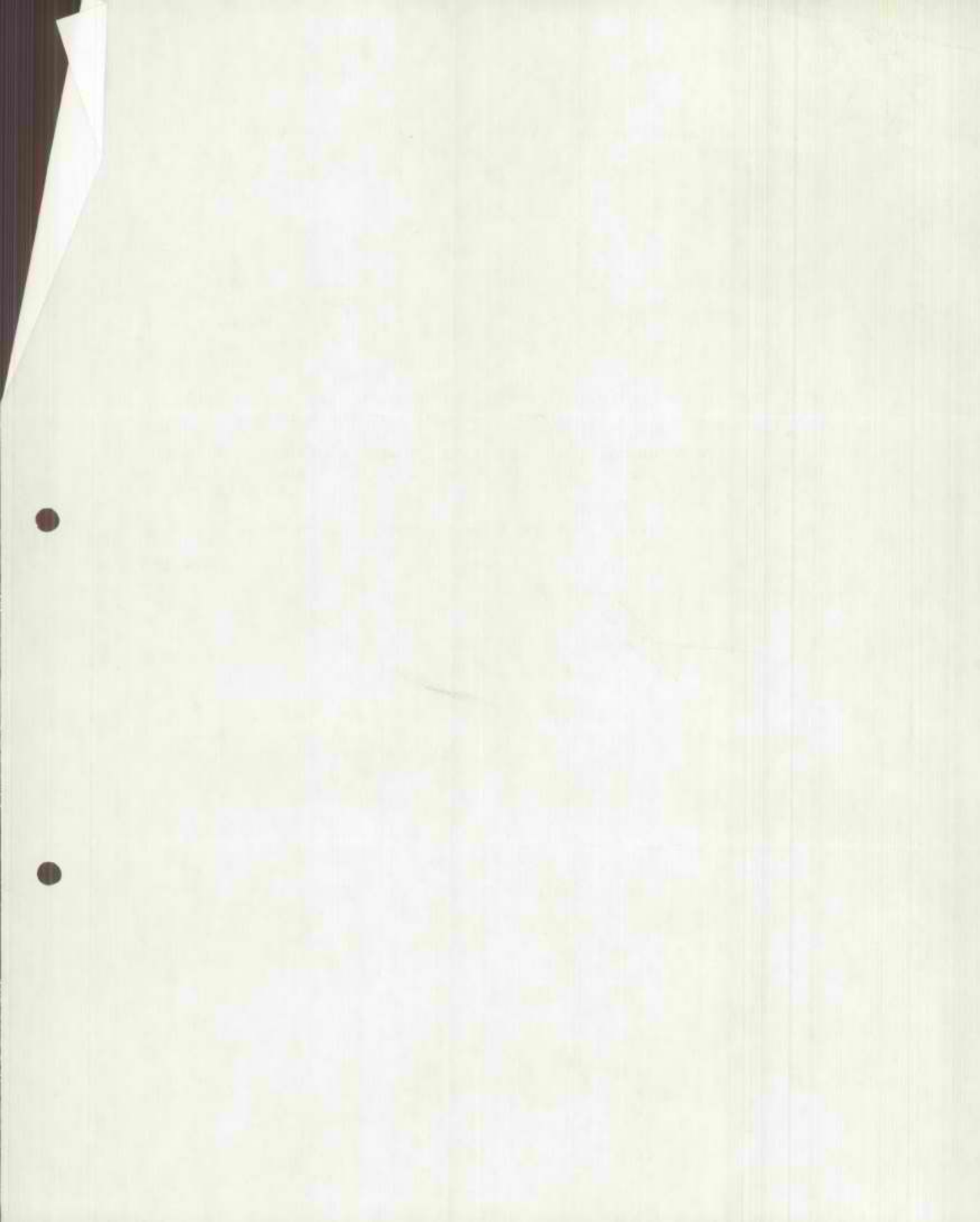
בהצלחה!

י ב ר כ ה

אילן בו יוסף

העתק: ד"ר רו כהן, ח.מ.ת. ✓

לופה: ח"ן מס' 12 ואישור לניכוי מס במקור

א"כ

בית דין א"כ

י

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

לנוסף

16.8.92

תאריך

אפרים

אל

כ

מאת

הנדון: תלכין פוגה אחי המייסד

אפרים שלמה!

בישיבה שקדחה ביני און ויסו בלדמן
מהרשל - אחי המייסד - סוכם של
הכר - תלכין - צדקה/פוגה שלמה
מארה - גב - 5000 ש"ח. מר בלדמן בקול
השלמה של האג" - בייאד של וכן
בהרשה סביב קולטא הכר - הארה והקרא
בסך של - 3000 ש"ח.

אבקל אישליך קולטא

ד"ר רובין
מנהל אגף תכנון

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך: 30/8/92
שיקום אתרים

לכבוד
ד"ר רן כהן
החברה הממשלתית לתיירות
שלום וברכה,

הנדון: הכנת תוכנית לשיקום אתרים היסטוריים באמצעות עבודת עולים

בהמשך לדיון שערכנו בנדון ובהתייחס להנחיותיך בתאום עם מנכ"ל החמ"ת, מר אפרים רונן, ביקשנו את המתכנן אילן בן-יוסף, להכין לנו תוכנית כוללת בנדון.

לאור העובדה שאילן סיים והגיש את העבודה לשביעות רצון, אודה לך מאד אם תוכל להעביר לנו את השתתפותכם בסך - 3,000 ש"ח מתוך העלות בסך - 5,000 ש"ח.

ב ב ר כ ה ,

יוסי פלדמן
מזכיר המועצה לשימור אתרים

*אמר לאלון
15/9/92
30000 ש"ח*

דיווח מס' 14-9-1992

- מיסודים:
- אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
- אגף הנדסה - משרד החינוך
- אגף העתיקות
- ארגון המועצות האזוריות
- כרית התנועה הקיבוצית
- גוף המדינה
- האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- האגודה הלאומית הישראלית
- האיגוד לתכנון סביבתי
- האיגוד הישראלי של אדריכלי גוף
- ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, מרכז לחינוך ולתרבות
- החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- החברה להגנת הטבע
- החברה ההיסטורית הישראלית
- המועצה לישראל יפה
- המרכז החקלאי
- המרכז לפולחנות בת מגן
- הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- השירות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- התאחדות האיכרים בישראל
- חיים וסביבה
- יד יצחק בן צבי
- מועצת תנועות הנוער
- לחקר תנועת דת
- מנהל מקרקעי ישראל
- מנהל התכנון, משרד הפנים
- מרכז ההסברה
- מרכז השלטון המקומי בישראל
- משרד הבנוי והשכון המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים
- קק"ל קימה לישראל
- רשות שמורות הטבע
- רשות הגנים הלאומיים
- תנועת המושבים

מועצת אחרי הנצחה

תאריך: י"ט ניסן תשנ"ב
22 אפריל 1992
מספר: מנ- 63

אין להחזיר
למקום שבו
התנהגו
אנשים
אחרים

לכ"ר

א"י ין כפן

הנדון: פרוטוקול ישיבת המועצה המורחבת מיום ה- 9 באפריל 1992

כות אני מעביר לך בזה את פרוטוקול הישיבה הנ"ל

בברכה,

עמי כספי

מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום ה 9 באפריל 1992

נוכחים:

מנחם שרמן-יו"ר, נעמן סחייק, יצחק אבינועם, אהוד גבריאלי, משה בן גרשון, יצחק וכמל, עמי כספי.

סדר היום

1. הצגת האנדרטה בצומת יד מרדכי לנפגעי האוטובוס במצרים -

בא-כח חברי עמותת נפגעי האוטובוס במצרים הציג את תכנית האנדרטה המתוכננת לקום על גבעה מעל צומת מפגש יד-מרדכי - התחנה האחרונה בה עצר האוטובוס בארץ לפני תחנת הגבול.
עלות הקמת האתר כ-37000 שקל, לה יש כיסוי מימון כבר כיום + כ-24000 ש"ח נוספים שיעלה פיתוח סביבתי לאחר הקמת האתר. ישנם כבר כל התכניות והאישורים הנדרשים פרט לשינוי יעוד הקרקע בתכנית המתאר על פי חוק התכנון והבניה.

סיכום

מועצת אתרי הנצחה ממליצה עקרונית על הקמת אתר הנצחה לניפגעי האוטובוס במצרים. בטרם ביצוע הקמת האתר והכרזתו ע"י שר הפנים על היזם לפנות לוועדת בניין ערים המקומית בבקשה לפעול לשינוי ציון יעוד הקרקע כאתר הנצחה בתכנית המיתאר המקומית עפ"י הנדרש בחוק התכנון והבניה.

2. חוק גנים לאומיים, שמורות טבע, אתרי לאום ואתרי הנצחה-

החוק החדש אושר בקריאה שניה ושלישית בכנסת בטרם התפזרה. מצ"ב החוק החדש בצרוף ההסתיגויות בנספח א'.

סיכום

המועצה תחל לעבוד בהתאם לחוק החדש. היועמ"ש ומזכ"ר המועצה יעבדו הצעה לעדכון כללי עבודתה של המועצה בהתאם לחוק החדש.

3. ועדת היגוי לתכנית המיתאר הארצית לאתרי הנצחה-

הועדה קיימה את ישיבתה השניה והכינה טיוטא לתקנון תכנית המיתאר הארצית לאתרי הנצחה, שתוגש בחלקים ע"פ חלוקה מחוזית, (עד עתה עומדת בפני סיום סריקת האתרים של מחוז ירושלים וחיפה). טיוטת התקנון מצ"ב בנספח ב'. בעת כתיבת הטיוטא התעוררה בעיה לגבי קביעת שטח האנדרטה בתכנית ע"פ סעיף 5 - "מהות אתר ההנצחה", הן לגבי השאלה מי יגדיר את השטח הקשור לאנדרטה והן לגבי מינימום המרחק מהאנדרטה לגביו יוטלו מיגבלות בינוי.

מר שרמן ממליץ לקבוע מינימום הכרחי של שוליים כפי שקיים גם בחוק התכנון והבניה.

סיכום

בסעיף 5 וסעיף 12 א' לטיוטא יתווסף נושא קו בניה מינימלי, של 3 מטר סביב האנדרטה.

4. דיוח שוטף

א. תוספת לספר גלעד- היח' להנצחת החייל הוציאה לאור ספר השלמות ותיקונים לספר "גלעד" של אנדרטאות הנופלים במערכות ישראל. הספר הופץ לחברי הועדה המורחבת.

ב. פניה בעניין הקמת אנדרטה לחיל שנספה בתאונת דרכים - היתה פניה טלפונית בנדון. השאלה אם אנדרטה מסוג זה נכללת בקריטריונים לפעולתה של מועצת אתרי הנצחה.

סיכום

אין לעשות הכללות בעניין הקריטריונים ויש להתיחס לכל פניה ופניה לגופו של עניין.

הישיבה ננעלה ב 13:15.

ישיבתה הבאה של הועדה המורחבת תערך ביום ה' ה 4.6.92 בשעה 12:00.

רשם

עמי כספי

טיוטה

1. השם

תכנית זו תיקרא: תכנית מתאר ארצית חלקית לאתרי הנצחה מס' תמא/29 (מחוז ירושלים ומחוז חיפה)

2. הגדרות

בתכנית זו:

"אתר הנצחה" - כמשמעותו בחוק גנים לאומיים שמורות טבע, אתרים לאומיים ואתרי הנצחה, התשנ"ב-1992 (להלן חוק הגנים והשמורות).

"אתר הנצחה ממלכתי" - כמשמעותו בחוק הגנים והשמורות.

בתכנית זו בכל מקום שנאמר אתר הנצחה - יחול האמור גם על אתר הנצחה ממלכתי.

"מועצה לאתרי הנצחה" - כמשמעותה בחוק הגנים והשמורות.

3. מטרות התכנית

א. לקבוע ייעודם של אתרי הנצחה שהוקמו עד ליום 16 באפריל 1986.

ב. לקבוע בתכנית זו את אתרי ההנצחה שאושרו עפ"י חוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 בתוכניות מפורטות לאחר המועד האמור בסעיף א'.

ג) לקבוע בתכנית זו את אתרי ההנצחה שכבר הוכרזו לפי חוק הגנים והשמורות.

4. מסמכי התכנית
(א) הוראות התכנית הכוללות 4 עמודים.
(ב) מפות מלוות או מצורפות בקני מידה שונים,
בהן מסומן מיקומם של האתרים.
(ג) רשימה הכוללת אתרי ההנצחה ופרטיט אודותם.

5. מהות אתר
ההנצחה
אתר ההנצחה יהיה אך ורק האנדרטה, או מבנה
הזכרון והשטח הסובב הקשור אליהם ישירות. הכל
כמפורט ברשימה המוזכרת בסעיף 4 ג'.

6. מיקום אתר
ההנצחה
מיקום אתרי ההנצחה ייקבע;
(א) באתרים האמורים בסעיף 3א' - באמצעות
נקודת ציון או בכתובת או בתאור מילולי אחר.
מדת הדיוק של המיקום היא ברדיוס של עד כ-100
מטר ממקום הצבתה של אנדרטה.
(ב) לגבי אתרים בהפקדה או בתוקף - לפי תכניות
מפורטות.
(ג) לגבי אתרים מוכרזים ע"פ חוק הגנים והשמורות -
לפי תרשים המצורף לצו האכרזה.

7. הכרזה על
אתרי הנצחה
על פי תכנית זו ניתן להכריז לפי חוק הגנים
והשמורות על אתרי הנצחה שהוקמו עד ה-16 לאפריל
1986 כולם או חלקם ללא צורך בהכנת תוכניות
מפורטות ניפרדות לאתרים.

8. הוספת אתרי הנצחה
ניתן לייעד אתרים נוספים בתכנית זו אם הוקמו עד ליום ה-16 באפריל 1986 ובלבד שתוספת זו תאושר ע"י המועצה הארצית לתכנון ובניה.

9. ביטול יעוד שטחים בתכנית.
א. ביטול ייעודו של אתר הנצחה בתכנית זו שטרם הוכרז יהיה לאחר התייעצות עם מועצת אתרי ההנצחה ואישורה של המועצה הארצית לתכנון ובניה.
ב. ביטול ייעודו של אתר הנצחה בתכנית זו שהוכרז, יהיה בהתאם לחוק הגנים והשמורות.

10. שמירת דינים
כל תוספת או שינוי באתרי הנצחה שבתכנית זו למעט תוספת שמות של נופלים, טעונת ק היתר לפי סעיף 145 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965.

11. יחס לתכניות אחרות
אין בכוונת תכנית זו לפגוע בהוראות תכניות מאושרות ערב אישורה של התכנית.

ניתן לקבוע את גבולותיו המדוייקים של אתר הנצחה
באמצעות תכנית מפורטת:

12. הכנת תכנית
מפורטת

(א) אם קיימת אפשרות שתכנית אחרת עלולה לפגוע
באופיו או בייחודו של האתר.

(ב) באתרים בעלי תפרוסת שטח רחבה - כפי שתקבע
הועדה המחוזית.

ט י ר ט ח

חלום חדש נרקם ב"מקווה"

צבי אילן

1 הנפחה במקווה ישראל, בית-הספר התבסס על משק עצמאי, שסיפק את כל צרכיו.

2 בית-הכנסת במקווה ישראל, שנחנך בתר"ה (1895). תוכנת המוסד עצמו חלה בשבת, פרשת "כחוקותי" - שבחפירה שלה נאמר: "מקוה ישאל ה' כל ענקי יבשו" ודמיתו י"ו, יז, ומכאן שם המוסד.

אולי שאלו שאלו את אילן

רבים עוברים על-פני הכניסה למקווה-ישראל, השוכן על ציר התנועה המרכזי לדרום ליד חולון, מבלי לתת כלל את הדעת על הנעשה בתוכו. הרגלים של יוס'ים משכיחים אולי את ייחודו של המוסד: בית-ספר חקלאי ראשון בארץ, שהוקם בתקופה שבה יהודים כמעט ולא עסקו בחקלאות בארץ-ישראל.

מקווה-ישראל, העומד על תלו מזה 110 שנים רצופות, הינו תמרור כה חשוב בתולדות היישוב עד כי דוד בן-גוריון כתב עליו: "ייסוד המדינה התאפשר הודות להקמת מקווה-ישראל. אלמלא הוקם מקווה-ישראל ספק אם הייתה קמה מדינת ישראל. הכל כבר התחיל מאז, ואנו רק באנו להשלים את המעשה מבחינה מוליטית-לאומית".

"מקווה" מיוחד גם בכך שהוא השתמר עד ימינו כ"שמורת טבע" ממש בסמוך לכרך החומה. הואיל והמוסד הוא מהותי-קיים בארץ יש בו מבנים ואתרים העושים אותה לאתר טיולים מובהק, שמיד עם הכנסך לתוכו אתה נכבש בקסמו, שוכת שאתה קרוב כליכך לעיר וצמוד לכביש הומה. יש כאן אווירה שונה, שאפילו רעש הסביבה אינו מפר אותה.

לפני שנתחיל לסייר במקווה נספר מעט על תולדותיו. על מקווה נכתבו זמרים שלמים (המקיף ביותר הוא זה של יוסף שפירא, "100 שנה למקווה-ישראל"). לנו כאן אין אפשרות אלא לדבר מעט על נסיבות ייסודו של בית-הספר ולדלג על מאה ועשר שנות קיומו הישר אל ימינו אלה ממש, כדי לשמוע על בית-הספר בוגמנו, וללמוד כיצד בעצם נראה ומתנהג מין ישיש כזה בן י"א עשורים.

הקמתו של מקווה-ישראל קשורה במצבו של היישוב היהודי בארץ במחצית השנייה של המאה הקודמת, ובפעולתה של אגודת הצדקה והחינוך היהודי "כל ישראל חברים" (כ"ח), הלא היא "אליאנס", שמושבה בפאריס.

ב-1868 שלחה החברה את המוכיר שלה, שארל (קארל) יעקב נטר, לערוך סיור בארצות המזרח כדי ללמוד את מצב היהודים בהן, לדווח ולהציע דרכים כיצד לעזור להם. בין השאר ביקר בארץ שבה גרו אז רק 13 אלף יהודים. תשעים אחוז מהם שכנו בירושלים, בחברון, בצפת ובטבריה, שהן ארבע "ערי הקודש". קהילות קטנות היו ביפו, צידון, חיפה, עכו ושכם. 2500 הנברים שבאוכלוסייה זו רק כישוית עסקו במלאכת-כפיים כלשהי או במסחר. רבים מהאחרים עסקו בלימוד תורה והתפרנסו מתרומות מחו"ל, הווי אומר מכספי "החלוקה" ששיגרו הנה יהודי מזרח אירופה. יהודים בודדים בלבד עסקו בחקלאות, מהם אחד בעל חלקת אדמה (שלא עיבד אותה כמו ידיו) במוצא - בצד הכפר הערבי קולוניה שליד ירושלים, ואחרים בפקיעין (שאת קהילתה נטר לא הכיר).

יותר על לחס'חסד ולהחליפו בפת'עמלים

בירושלים החלו בהקמת בית-ספר לעידוד החינוך והמלאכה, בכספי נדבנים מהגולה. היישוב היהודי היה שרוי בעוני ובמחסור, אך לא איבד את

חיוניותו ותקותו. למעשה ביקר נטר בארץ הודות לכי"ס זה. מאז ביקורו השני של השר משה מונטיפיורי בארץ ב-1839, החלו יותר ויותר אנשים ב"ערי הקודש" לדבר על יציאה ממעגל-הקסמים של ה"חלוקה" לחיים יצרניים בחקלאות, אף אם חלק מהם ראו עצמם רק כמחזיקי אדמה לאחרים. כך החזיק ישראל ב"ק בחווה על ראש הר מירון (הג'רמק), כך נוצר הניסיון לעיבוד אדמה במוצא, ב"כרם אברהם" בירושלים וליד בריכות שלמה.

בראש חודש כסליו תרכ"ח (סוף שנת 1867) שלחו 37 אנשים, רובם צעירים מירושלים, חלקם גורג'ים (יוצאי גרוזיה), מכתב אל יוסף קרינר, נציג "כל ישראל חברים" בירושלים, ובו ביקשו: "הבו לנו אדמה, תנו בידינו כלים, שלחו אלינו אנשים שילמדונו את עבודת האדמה". המכתב הועבר אל נטר, שהיה אז במצרים, והוא אשר נרם לו להאריך את שהותו במזרח ולחקור את מצב היהודים בארץ.

בעת שהותו של נטר בירושלים צבאו אנשים רבים על דלתו בבקשם עבודה. אז לא היו מדינה ומוסדות שידאגו לתעסוקה, ואת כל יתבס נאלצו האנשים להשליך על עזרה מבחוץ. כדי להסביר ליהודי ירושלים את מטרת שליחותו, קרא להם נטר להתאסף ברחבת בתי-מחסה, שמלאה מפה לפה, ושם הודיעו האנשים בהתלהבות בתשובה לשאלתו, כי הם מוכנים לוותר על לחס'חסד ולהחליפו בפת'עמלים.

נטר הסתמך על ניסיון נוסעים וחוקרים, שקבעו כי עבודת האדמה בלבד עשויה להציל את היהודים ויש לנסות להחזירה בקרבם. הוא הציע לחברת "כל ישראל חברים" להקים מוסד בו יכשירו את הדור הצעיר לעבודת האדמה, ובדרך זו ישתנה לאט לאט המצב כולו.

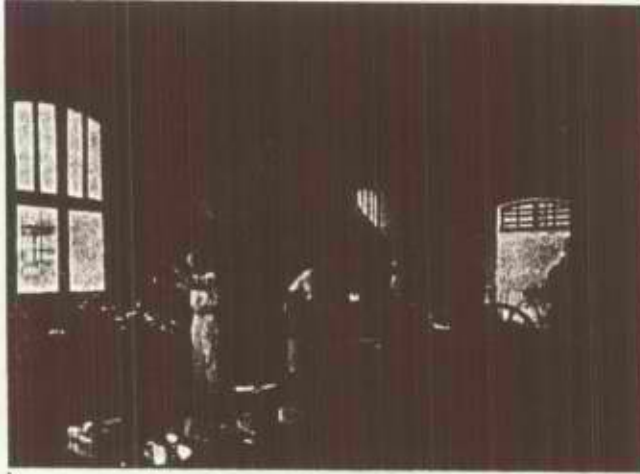
ביום האחד-עשר בינואר שנת 1869 החליטה "כל ישראל חברים" על הקמת בית-הספר. נשיא החברה, אדולף כרמיה (על-שמו קיבוץ בחוף הדרום) נשא נאום תמיכה ברעיון הקמת בית-הספר התקלאי. הוחלט על התקנון: מדי שנה יתקבלו בבית-הספר עשרה תלמידים. הלימודים יימשכו שלוש שנים. התלמידים יחיו בפנימיה, וכל צורכיהם יכסו על-ידי ההנהלה. תלמידים נוספים, אם ישהו בבית-הספר, יוחזקו על-ידי קהילות שונות.

החל מהשנה השנייה, כך הוחלט, תירכש מדי שנה חלקת-אדמה מספיקה לפרנסת עשר משפחות. קרקעות אלו יימכרו ליהודים שיקבלו למשקיהם תלמידים ממסיימי בית-הספר. אם לא יימצאו יהודים שירצו באדמות, תעבדן ההנהלה בעזרת התלמידים, שיקבלו חלק מההכנסה. ההנהלה תתן עדיפות לפועלים יהודיים, ותשתדל למצוא תעסוקה למחוסרי עבודה.

מהתקנון רואים כיצד התכוונה "אליאנס" להגדיל אטיאט את מעגל עובדי האדמה בארץ, סביב בית-הספר ובוגריו, ולספק עבודה לעולים החדשים, ואמנם אנשים רבים טוו או תוכניות לרוב כיצד להעסיק את בני היישוב בתחומים שונים. הן ממלאות מדפים בארכיונים ומעטים יודעים עליהן. נטר מדגים מה פירושו של תפקיד האישיות בהיסטוריה. הוא לא הסתפק בכך שתוכניתו התקלה, ופרסם "קול קורא" ליהודי העולם לעזור. היהודים שמחו, אך מיעטו לעזור. נטר, שהיה קודם סוחר, יצא למזרח בעצמו. היה עליו לעמול קשה ולהפעיל את כל כשרונותיו ומרצו לשכנע את הממשלה התורכית לתת לו אדמה לצורך זה, ליד יפו, ולהשיג כספים ותמיכה למפעל.

גבעות אברהם ושרה

בייעוצו של אגרונום בנה נטר כמו ידיו ממש את בית-הספר, השקיע מאמץ עצום בתכנון כל פרט, וקבע את צורת בית-הספר לעתיד, בתיו, שדותיו

אנדורטה לונפלים. ליד הגן מצויה אנדרטה לונפלים מבני הכשרת גבע, בוגרי מקווה, שנהרגו בשילטא שבאיוור מודיעין, במלכיה, חוליקאת ובית עפא; רובם בני י"ז, יש בני י"ח, והמבוגר שבהם היה בן י"ט שנים. בראותו זאת נבין מי הצעירים שהיו "מגש הכסף" שעליו קמה מדינת ישראל. לאנדורטה הוסף שמו של חברם להכשרה, עובד לדי'נסקי, שנהרג ב'1956 במיתלה. במקווה יש גם בית יד-לבנים, לזכר כל נופלי מקווה-ישראל. בבית מצוי גם דגם גדול של קריית בית-הספר. האם מורשת עבר מכובד כל-כך אינה עול כבד מדי למקווה של היום, משיחות עם תלמידים ועם המנהל, גדעון כץ, מחברר שלא כן הדבר. המוסד ידע לנווט עצמו ולהסתגל לחדושים ולהתפתחויות. מדי שנה בשנה לומדים כ-800 תלמידים ומסיימים כמאתיים. יש מדור כללי ומדור דתי החיים בשלום בכפיפה אחת. יש במקום גם בית-ספר לטכנאי חקלאות. לומדים בו בוגרי צבא ועתה גם בוגרי י"ב, שצה"ל הסכים לרחות את גיוסם. מיקום בית-הספר הוא אידיאלי מבחינת היותו מוסד חינוכי ארצי לחקלאות. יש בו תנאי גידול, אקלים ואדמות המתאימים לכל קשת הגידולים של ישראל, והיותו סמוך לתל-אביב נוח לתלמידים המגיעים אליו מכל קצות הארץ. כך מחזיקה מקווה בתואר של בית-הספר החקלאי הגדול ביותר והמניסיה התיכונית הגדולה ביותר. בצד החקלאי אין לה מתחרים, כי מצויים בה כל ענפי החקלאות כולם.

כך גם מצליחה מקווה לא לבייש את ימי נערוחה. בצד מרדס בן מאה שנה, המוסיף להגיב, ממשיך בית-הספר לטפח ענפים חדשים, ברוח הזמן. בוגרי מקווה, הפזורים בכל הארץ ובאים למקום בכל הזדמנות, נאים על היותם "מקוואים". אלפי עובדים עברו במקום בשנות קיומו. כל אלה מעידים שלא מעט מחוונו של נטר התנשם. הרבה ממה שנעשה בארץ החל במקווה. ובשוטטך בין שביליה תידבק גם כך, יש לקוות, אותה אווירה של ראשוניות צנועה, המרמזת שיש מקום לחולמים, המוכנים להתאמץ כדי להגשים את חלומותיהם.

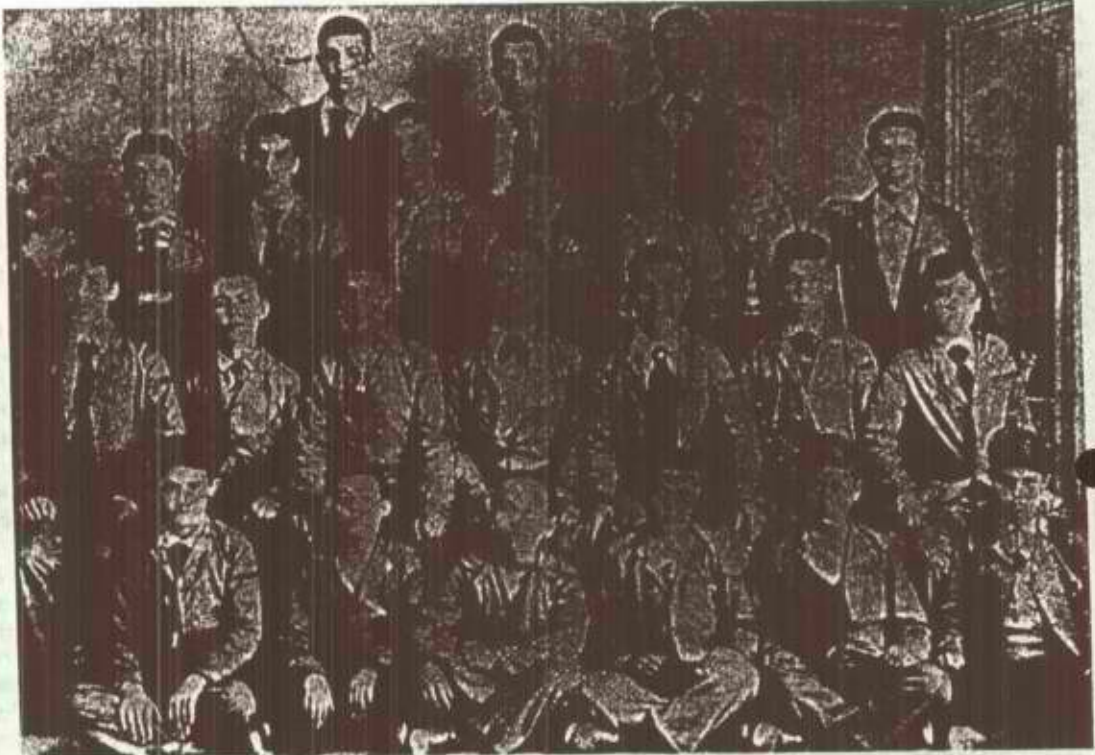
ההאנטיליה (מיתקן השאיבה) שלה לא נשתמרה, למרבה הצער, ומעברו אחת מעמדות הביטחון של מקווה, ששכנה בחזית בעת מלחמת העצמאות. בסמוך מצוי עץ ענק, פיקוס קננלי, שבעזרת שורשי-אוויר יצר ממש חורשה קטנה סביבו. העץ ניטע ב'1888.

בית-הכנסת, בניין נאה שתוכנן נאה ומעל פתחו שלט מהודר, מעשה אמנות: לוח שיש עם פיתוחים ותבליטים צבעוניים של אשכול-ענבים ומחרשה, וכתובת בעברית. ערבית וצרפתית, המספרת בין השאר שבית הכנסת נחנך בתרנ"ה.

רחבת רנה קאסן קרויה על שמו של נשיא "כל ישראל חברים" לשעבר ומצויה מצידם השני של בנייני הלימודים והמגורים. בעומדך בה תראה את הבנייה והתכנון שנעשו בקווים ישרים, בנוסח צרפתי. בצד, מבויש מעט, מצוי המבנה הראשון במקווה, מבנה נמוך, עתה שוכנת בו מועצת פועלי מקווה-ישראל (250 אנשי צוות, שישים מהם גרים במקום עצמו).

היקב הוא בניין רחב, בעל אנפים אחדים. לפני שנים אחדות חודש בשם "כרמיה" ושוב נסגר. יש בו שני פריטים נוספים ראויים לביקור: באגף המערבי מצוי "סליק-הנשק של מקווה. מבעד לפתח מלבני מכוסה וכנסו אל מנהרת עגולה קצרה ובה שלבים שהובילו אל חדר קטן, שלא נתגלה ע"י הבריטים והיה מיועד לאיחסון הנשק. במרתף שמתחת לאגף המזרחי היו נערכים בסתר אימוני אנשי ה"הגנה" באיוור תל-אביב. עתה נערכים במקום טכסי ההשבעה למשמר האזרחי. מצבו של הבניין גרוע. המרתף והגג הולכים ונהרסים. אחדות ממכוונות היקב נותרו, ומן הדיון להציל לפחות כמה מחלקי הבניין, ולשמרם כזכר לתרבות העשיית היין בארץ. הבתים הראשונים של מקווה הוכרו כאתרים היסטוריים ואת חלקם משפצים ומשקמים. ב'1976 נחקק בכנסת חוק "מקווה-ישראל", לפיו אין לנעת ב'3200 הדונאמים של בית-הספר ובנייניו, וכך ניצל בית-הספר מתוכניות חדשות לבקרים שביקשו להקים בשטחו עוד שכונות עם גורדי שחקים. כך הובטחו גם לאנשים החיים בכרך ריאות של ירק ואוויר צח. הגן הבוטני, ראשיתו בשנת 1929 ובו 1200 מינים שונים של צמחים. במקום עצים תגומים בצורה המזכירה את גויה המפוארים של צרפת. בן יש סוכה ארוכה לזכרו של אליהו שמיר (ועליו כתב משה שמיר, אחיו. את ספרו "מרקי אליק"), שנפל עם עוד שישה לחמים בעורבם בטנדר פתוח באיוור העוינת. על שמם מושב "משמר השבעה" ממזרח לאזור.

1 קטיף טכק כשנת
 חרפ"ב. הקוטפים
 הצטלמו על רקע שדה
 הטבק. כלבושם ניכר
 מיוזג התרבויות.
 המאפיין את העליות
 הראשונות:
 ה"רובאשקה" הרוסית,
 שהובאה ממזרח אירופה,
 עם ה"כאפיה" הערבית,
 שדימו לראת בה חזרה
 אל לבוש אבותינו מימי
 קדם.

2 קבוצת תלמידים
 יהודיים מבלגריה
 במקוה ישראל (1899).
 שמואל ענבי - בשורה
 התחתונה, ראשון מימין.
 במקוה ישראל למדו
 כאותה שנה 102
 תלמידים, חלקם בני
 האיכרים מהמושבות
 וחלקם ילדים מארצות
 הנטלה - רובם מרוסיה.

נער בן 95

יותר גדול, כשלמתע באו ערבים וניסו לנוכח את השוורים. מיהרתי למקוה
 וצילצלתי במעמון. כולם, בהם השומר הערבי, נזעקו ובאו לשרה והגנבים
 ברחו. שנישלישים מאדמת מקוהה היו אז נטועים כרמים. היקב עבד
 וייצאו את היין שיצרו. באו סוחרים מרוסיה וקנו הרבה תביות יין".
 הנער הזה בן ה-95 (ובמשפחה אומרים שהוא עוד יותר מבוגר) מתקשה
 כבר קצת כדיבור, והעברית שלו אינה מעולה. על-כך הוא מצטער מאוד.
 לכל חדש הבא לארץ הוא מייעץ: "דָּכָר ראשון - לפד עביותו" הוא עצמו
 לא יכול היה ללמוד, כי כל הילמודים במקוהה היו בצרפתית ורק שעה
 אחת בשבוע למדו עברית.

כעבור ארבע שנים, לאחר שחלה מנענעים למשפחתו, חזר לבלגריה.
 לדבריו היה הלימוד במקוהה כה יסודי עד שהכין את הבורים לכל מלאכת
 ומקצוע שנדרשו לעשות. תלמידים רבים ירדו מצרימה. אחד ירד
 לאיסטרליה ואילו הוא עצמו עסק בסחר פפריקה ואטונים. הודות לתעודה
 שקיבל במקוהה, נשלח לקורס קצינים בבלגריה והשתתף לפני מלחמת
 העולם הראשונה במלחמת הבלקן.

בפלורבייב לא שכח ענבי את תלמודו. הוא היה יו"ר "הוועדה
 הפלשתינאית" שעסקה בשליחת ילדים ומבוגרים לארץ. כבוא בן-גוריון
 לביקור בבלגריה נסעו איתו כמה מראשי הציונות בעיר, וענבי ביניהם,
 בקרון-רכבת מיוחד לסופיה, שם נאם בן-גוריון בפני עצרת-עם. אחר-כך
 נפתחו השערים וכל מי שרצה יכול היה ללכת ארצה. ב-1949 בא ענבי
 ארצה עם משפחתו. אשתו ומטרה, אך יש לו שני בנים ובת, ומחם שבעה
 נכדים וששה נוינים, כן ירבו.

המנהל הנוכחי של מקוהה, דוקטור כץ ("אדם טוב מאוד") הומינו לבקר
 במקוהה ועשה לו קבלת פנים נדונה. "ההבדל מאז עצום, ללא השוואה.
 קודם כל יש הרבה יותר תלמידים, יש הרבה בניינים חדשים. עתה הכל
 נעשה כמכוונות. אז - בידיים. היו רק שתי מכוונות, לקציר ולדיש. בזמנו
 לא היה חשמל. הכל היה על נפט".

ממחזורו של ענבי חי עוד אדם אחד, שלמה קורדובה, אך הוא צעיר -
 בסך-הכל בן 94, וחולה מאוד.

לפני שיצאתי אל המאה העשרים המשתוללת בחוף ביכתי את הישיש
 העירני ומלא המרץ שבאותה עירנות יגיע למאה העשרים ואחת ויספר גם
 לדורות הבאים על אותם ימים רחוקים...

"הרצל דיבר עם המנהל שלנו וביקש להכין קבלת-פנים לקיסר הגרמני
 שיעבור לידנו בדרכו לירושלים. ליד השער התקנו רחבה, שמנו שם
 מרחים וכלי עבודה. הרצל בא יום קודם לבדוק שהכל מסודר כהלכה.
 כשהתקרב הקיסר נתן הרצל סימן ואנו התלמידים שרנו את ההימנון
 הגרמני. ראיתי שהקיסר מסמך באצבעו להרצל לנשת אליו. הם לחצו
 ידיים ושוחחו מספר דקות. עמדתו ליד הרצל כמו שאני יושב מולך עתה".
 לא קראתי קטע זה בספר או בעתון מצוי, אלא שוחחתי עם אדם
 שראה זאת והוא היה תלמיד מקוהה-ישראל במאה ה-19, שמו שמואל
 ענבי, והוא היום (מפברואר 1980) בן 95. בפגישת הרצל עם הקיסר הגרמני
 וילהלם השני, שנערכה ב-1898, חזו כמו ענינו.

בתחילה לא ידעתי אם אני מבין בדיוק את מה שנאמר לי, כשבאתי
 אליו בבוקר סגריי אחד ואמר לי שהאיש יצא לבנק ולעוד סידורים
 שונים... כשחזר ראיתי אדם נמוך-קומה, אך זקוף, שפמו הגדול ושערו
 כולם שיבה טובה, והוא עדיין קורא בלי משקפיים.

שמואל למד בבית-ספר של "כל ישראל חברים" בפלורבין שבבלגריה.
 יום אחד ביקשו מהתלמידים לכתוב מה יעשו אם יהא להם כסף רב.
 שמואל כתב שיקנה בכסף משק חקלאי, בו יגדל ירקות, פירות, עופות
 ומרה. זאת כתב, חושב שמואל, מפני שנתג ללוות את אביו, בן-ציון, שהיה
 סוחר ירקות, ולכן חלם שיהיה בעצמו בעל משק מהסוג אותו ראה
 בסויריו. ראו המורים שזה חלומם ושלחו אותו ללמוד במקוהה-ישראל יחד
 עם עוד חבר. הוריו נותרו בחו"ל.

בבית-הספר היו אז, בין 100 התלמידים, עוד נערים מבלגריה. שאר
 התלמידים היו בני האיכרים מהמושבות וילדים מכל קצות העולם, בעיקר
 ילדים מרוסיה. ב-1898 בא שמואל ארצה והוא בן 14 שנה. כמוסד היו אז
 ששה מורים מלבד המנהל, והאטרונם מתורכיה יוסף ניינו. ענבי לא חדל
 מלשבח ולהלל את ניינו, המנהל והאדם.

ענבי מספר שלמדו אז במקוהה כל מה שצריך איכר לדעת: פלחה, חריש
 בסוסים ובשוורים, עבודה בלול, רפת, משתלה וחממות. "חריש עמוק עד
 חצי מטר, כדי להוציא עשבים רעים, היינו עושים עם ארבעה צמדי
 שוורים", הוא מספר. "העבודה הייתה נעשית בלילה. חרשתי עם תלמיד

כאן הגתיל הכל

העורך: שלמה שבא
מועצת המערכת: פרופ' שלמה סימנסון, ד"ר שלמה שביט,
ד"ר שלמה נצר, פרופ' יוסף גורני
המעצב: אריק קרמן
מינהלה: יוסף אלקוני
המו"ל: הוצאת הספרים של אוניברסיטת תל-אביב
המערכת: עת-מול, בית התפוצות, אוניברסיטת תל-אביב
הפצה ומנויים: ת.ד. 23078 — תל-אביב
סדר: דפוס א. גרינשטיין; לוחות: רשת קו בע"מ;
הרפסה: דפוס חכצלת
מחיר הגליון — 40 ל"י; מחיר לשנה — 240 ל"י

עת-מול

עת-מול היא עיתון ישראלי עם ישראל

מיסודם של אוניברסיטת תל-אביב ומשרד החינוך והתרבות

עץ רב-שורשים ורחב צמרת

התוכן

חוברת זו יוצאת במלאת 120 שנה ל'אליאנס', היא חברת 'כל-ישראל-חברים' ו-110 שנה למקוה-ישראל, עובדה זו קבעה את דמותה של החוברת. מאמריה מוקדשים לנושאים ולאישים שונים, הקרובים במידה זו או אחרת לחברת כל-ישראל-חברים ומפעליה. האנשים הם היוצרים את המהות. בעמ' 3 מספר ד"ר גרען כץ על תולדות מקוה-ישראל ועל מנהלי המוסד, מקרל נטר ועד אליהו קראוזה, קבוצה מיוחדת של אנשי-חינוך ואי-שי ציבור אשר עיצבו את דמותו של בית-הספר. נסים בכר מירושלים היה בין הי-ראשונים שקבעו את שיטת ה-לימוד של 'עברית בעברית' ומהחבורה של מחדשי הדיבור העברי, ד"ר שלמה הרמתי מספר על האיש. חטיפת הילד מורטארה באיטליה בשנות ה-

רדיפת יהודים במרוקו

חמישים של המאה ה-19 היתה מאורע שטבע את רישומו בחי"ט טוריה היהודית. בין השאר גרם לייסוד 'אליאנס'. מחבר הכתבה הדנה בכך הוא ד"ר ג'ורג'יו רומנו, מחוקרי תולדות היהודים באיטליה (עמ' 8). ג. קרסל מספר בעמ' 9 על אדולף כרמיה היהודי הראשון שהיה שר במדינה אירופית בזמן החדש. ד"ר יעקב צור מספר על תולדות 'כל ישראל חברים' (עמוד 12). אלברט ענתבי שכונה, הפשה הקטן, היה דמות מיוחדת בארץ ישראל בתקופה התורכית — שתדלן ומנהיג; מספר עליו אברהם חיים. ד"ר יהודה נינו מספר על גזירות חיימן במאה הקודמת ועל הקשרים עם חברת, כל ישראל חברים. על אחד הנוסעים היהודים בני המאה הקודמת, יוסף הלוי, שביקר בחבש ובחימן כותב שלמה שבא (עמוד 18). דרכי החינוך היהודי במרוקו מאת מיכאל אביטבול בעמוד 20. מושבות יהודי-דיות באמריקה (מאת מרדכי נאור) ואסימונים שאיננו יודעים מה מטרם (מאת אליעזר ירושלמי) בעמודים 22-23. ובעמוד האחרון — חידות של המאה הקודמת.

מדוררה מיוחדת של חוברת זו ניתנת על-ידי חברת על ישראל חברים — שי לתלמידים, לרגל מלאות 120 שנה לחברה.

בקצה שורת הדקלים ולפני בית-הכנסת של מקוה-ישראל, נטוע עץ מיוחד במינו, זהו פיקוס שניטע בראשית המאה. הוא שלח ענפים כלפי הארומה והללו נתעצמו במשך הזמן ונתעבו והריהם כזעזים לכל דבר, ועכשיו עומד אותו עץ וצמרתו ככופה גדולה וגזעו-זרועותיו הרבים שלוחים על פני שטח גדול, משורשים היטב בארץ, אינך יודע איזהו גזעו הראשון. עץ זה העומד בשער מקוה-ישראל, מסמל בית-ספר ומפעל זה, שקם לפני 110 שנים, בודד במרחבי הארץ, וישוב חקלאי יהודי חיד, שיש לו חלק חשוב בהתפתחות הרבה בהתיישבות בארץ שחלה אחר-כך. החברה שייסדה את מקוה-ישראל והחזיקה בו עשרות שנים חברת 'כל ישראל חברים' ('אליאנס') — מציגת גם היא חג: 120 שנה לייסודה. כעם ישראל, שחי במוזרות רבות, היה ממותח מאוד רגש אחר; אחריות זה לזת. לא היה שקט ליהודים במקום אחר, גם אם היו ברוחה ובנוחיות, אם במקום אחר נרדפו אחיהם. למעט מטרה זו קמו חברות רבות במדינות שונות לעזרה כללית ולעזרה בנושאים מיוחדים, אשר מנעו אסנות, הצילו ותמכו. חברת 'כל ישראל חברים' עשתה רבות בעזרה ליהודים נרדפים, אולם גולת הכותרת של מפעליה, שאין מי שיתחרה בה, היא הצלת ילדי היהודים בארצות המזרח, שרובבות מהם נתנה חינוך כללי יהודי, ואיפשרה להם להתעצב במלחמת הקיום ולהגיע לעמדות נכבדות. לציון שני מועדים אלו — מוקדשת החוברת.

חתום!

אם עוד לא חתמת על 'עת-מול' — חתום מייד.
אם חתמת — גרום הנאה גם לבני משפחתך, למכריך ולילדיהם — חתום בשבילם על עת-מול.
שלח — 240 ל"י ל,עתמול, ת.ד. 23078 — תל-אביב.
מנויים שלא יחדשו חתימתם — לא יקבלו את העתון!

לפני 110 שנה הקים קרל נטר את מקוה ישראל, היישוב החקלאי הראשון בארץ בזמן החדש שבעה מנהלים עמדו בראש המוסד במשך 85 השנים הראשונות

מאת גרעון כץ

עליו שהוא "מוכן לכתת רגליו לכל מקום שחובתו קוראת אותו אליו".

וכך, בשליחות החברה, הגיע נטר לקאהיר בשלהי 1867. תוך כדי שהייתו שם החליט, בעצה אחת עם הוועד המרכזי של חברת 'כל ישראל חברים' בפאריס, לערוך סיור בשלש-חינה כדי לעמוד מקרוב על מצב היהודים בארץ-ישראל. נטר שהה בארץ חודשים מספר, סייר לאורכה ולרוחבה, ובטי"ו באב שנת תרכ"ח (3.8.1868) הופיע בפומבי בפני יהודי ירושלים בכיכר בתי-מחסה בעיר-העתיקה ונשא נאום בו הצהיר על כוונת 'אליאנס' להקים בארץ-ישראל בית-ספר ללימוד עבודת האדמה. הוא הגיש דו"ח למרכז החברה על המצב בארץ. הוועד המרכזי דן בדו"ח של קרל נטר ב־11 לינואר 1868 והחליט לקבל את הצעת מחברו, להקים בארץ בית-ספר שבו "יוכלו ילדי היהודים ללמוד את עבודת האדמה". נטר התנדב גם לצאת לארץ-ישראל, להשגיח על הקמת בית-הספר ולשמש כמנהל המוסד בזמן הראשון.

לאחר שעלה בידיו להשיג בקושטא את האישורים הרבים שנדרשו כדי להקים את בית-הספר ובתוכם ה'פירמן' — כתב זכייון לשטח אדמה — נרתם נטר לגיוס האמצעים הכספיים שנדרשו להקמת בית-הספר והחזקתו.

"ראשיתה של מדינת ישראל — במקום זה, כאן התחיל הכל" — כך אמר דוד בן-גוריון על מקוה-ישראל, היישוב החקלאי היהודי הראשון בארץ בזמן החדש. שעה שנוסד בית-הספר, על-ידי קרל נטר, חמישה קילומטר מהעיר יפו, היו בארץ-ישראל כ־25 אלף יהודים, כולם בערים (להוציא כמה עשרות משפחות בכפרי הגליל). בארץ היו כ־300—350 אלף נפש. חלקה הגדול היתה אדמת שממה, או אדמה שנעבדה בצמצום, במרחבים הגדולים נמצאו כפרים ברמת חיים נמוכה; חלקים גדולים של הארץ, כמו מישור החוף, היו חולות שוממים (שפרדסי יפו הפרידו ביניהם). למרחבים אלה הגיע יום אחד סוחר מצרפת, קרל נטר שמו, איש רווק ללא משפחה, הביט סביבו ובעיני רוחו ראה יישוב גדול, בית ספר חקלאי, שיכשיר את ילדי ארץ-ישראל לעבודת אדמה, כדי שיוכלו לחזור ולהיות איכרים.

קרל נטר היה בין ראשוני חברת 'אליאנס', היא 'כל ישראל חברים' ובביתו בפאריס נערך הכינוס הראשון של מייסדי החברה. הוא נבחר לשמש גובר 'אליאנס', ומאו הקדיש את מרבית זמנו לפעילות מטעמה. הוא נסע ממקום למקום, עזר לקהילות יהודיות שונות והקים מוסדות חינוך. אמרו

ביוני 1870 החלו בכנין בית-הספר מזרחת מיפו. מתוך מכתבים ומסמכים שונים המצויים בידינו נראה, שבחירת מקומו של המוסד שנעשתה על-ידי נטר בעזרתו של אגרונום צרפתי שגלוה אליו, שלביה בולאר, הושפעה מהנימוקים ה-
באים:

1. הקירבה ליפו, נמלה העיקר של הארץ.
 2. הסמיכות לדרך יפו-ירושלים שהיתה מאובטחת על-ידי תחנות משמר תורכיות.
 3. פוריות אדמות האזור.
 4. קיומה של מושבה חקלאית אירופית, מושבת הטמפלרים, ליד יפו.
 5. פרדס מונטיפיורי הסמוך, שבו עבדו יהודים מיפו בעבודת האדמה.
 6. מציאותם של חומרי בניין — אבני כורכר — במקום.
 7. המצב הטופוגרפי — גבעה המתרוממת כ-20 מטר מעל פני הים.
 8. הגיון הקרקעי והסיכוי למצוא במקום מים רבים.
 9. הקירבה לכפר יאזור ששם אפשר היה לשכור פועלים.
 10. העובדה שהארמה היתה ממלכתית (מולק) ולא פרטית.
- נטר השקיע מאמץ רב בתיכנון הכפר. הוא עצמו שירטט מפות, קבע מקומן של דרכים ושדרות וכתב וחבר את סדר היום ואת תכנית הלימודים. הוא גייס למוסד את העובדים וליקט את התלמידים הראשונים ממקומות שונים.
- תכניתו היתה לקבל לבית-הספר מדי שנה 10 תלמידים חדשים, שילמדו לימודים כלליים ולימודי התמחות בחקלאות במשך שלוש שנים. הכוונה היתה ליישב אחר-כך את הבוגרים על הקרקע ולצורך זה היה המוסד אמור לרכוש אדמות במקום מותר שונים. קרל נטר רצה להוכיח שהיהודים מסוגלים להוציא מחייתם מעבודת האדמה והוא ראה בחידוש החקלאות העברית דרך, לכיבוש הארץ בדרכי שלום.

30 תלמידים, גידולי ירקות

תוך לחימה עקשנית, כאשר הוא נאבק עם איתני הטבע וקשיים אובייקטיביים חמורים, עמד נטר בראש המוסד ארבע שנים. בסוף 1873 נפל מסוס ונחבל. הוא נאלץ לעזוב את המקום ואת שרביט הניהול מסר לידי סגנו, יצחק שמש. שמש, יליד בגדאד ובוגר בית-הספר של 'אליאנס' שם, עמד בראש בית-הספר ארבע שנים, אולם רישומו על התפתחות המוסד לא היה ניכר. הוא לא ניהן באישיות חזקה, לא פיתח את המוסד ורוב זמנו הקדיש לאחזקת הקיים.

מונטיפיורי, שביקר במקום בשנת 1875, מוסר, כי מספר התלמידים מגיע ל-30. האדמות נעבדות בחלקן על-ידי התלמידים ועובדי בית-הספר וחלק נמסרות לחכירה לערביי הסביבה. הגידולים העיקריים הם ירקות למיניהם, גפנים, עצי הדר (בעיקר אתרוגים) וצמחי תעשייה שונים.

בשנת 1877 פיטר נטר, שהמשיך לכהן כפטרונו של מקוה-ישראל לצד תפקידיו האחרים ב'אליאנס', את המנהל שמש, שהואשם במתן הלוואות בריבית קצוצה לערביי יאזור. במקומו מונה המנהל והוגה הדעות ד"ר וילהלם הרצברג, יליד שטטין שבגרמניה, שעסק בהוראה בירושלים. אולם נטר לא היה שבע רצון גם מאיש זה והאשימו במחדלים רבים, בעיקר בתחום האדמיניסטרטיבי. בטרם עשה שנתיים בתפקידו פוטר הרצברג על-ידי נטר. הוא סיפר אחר-כך שהיה נאלץ לברוח ממקוה-ישראל לירושלים באישון לילה...

במקומו של הרצברג מונה ב-1879 שמואל הירש, לשעבר קצין ווטר בצבא צרפת, מורה ומנהל בתי-ספר של כ"י"ח בצפון-אפריקה. הוא זכה לאמונו הבלתי מסויג של נטר והוא התמיד בתפקידו 12 שנה, עד שנת 1891, כשנאלץ לעזוב את מקוה-ישראל בעקבות אסון משפחתי; ילדיו מתו בקדחת ונקברו במקוה-ישראל.

זאב הרצברג

קרל נטר

עם בחירתו מסכם קרל נטר: "לפני תשע שנים הגענו לארץ-ישראל... חסרי מידע על תנאי הקרקע והאקלים, כש-עלינו להתמודד עם יחס אדיש ועוינות מכל עבר... התוצאות מדברות עכשיו בעד עצמן. אנו מקיימים בשלווה ובביטחה ישוב מבוסס. יש לנו שדות משובחים ועצי פרי וגפנים. במרכז היישוב ניצבים מבנים, מוקפים בתעלות ניקוז וסביבם רשת של דרכים. בניגוד לכל הנבואות השחורות יש לנו כל היסוד להיות מרוצים ממה שהשגנו". באותו זמן היו בארץ רק שני יישובים חקלאיים יהודים, שקמו שנה לפני כן ושנה אחר-כך ניטשו. רק ב-1882 קמו בארץ ישובי-הקבע החקלאיים היתר-דיים הראשונים.

מנהל כשרוני ויחס רע לבי"וים

שמואל הירש היה מנהל כשרוני שהכניס סדר במוסד הצעיר והשליט בו יד חזקה. המוסד הלך והתפתח בהדרגה. מספר התלמידים הגיע ל-70-80 והמשק החקלאי התחיל להכניס רווחים. אולם על הירש נמתחה גם ביקורת רבה, בעיקר בקשר ליחסו למתיישבים הראשונים שהחלו להגיע משנת 1882 והקימו את המושבות הראשונות ובייחוד, יחסו לבי"וים שהתדפקו על דלתות המוסד, כדי למצוא בו פרנסה ובסיס להכשרה חקלאית. לדעתם, היתה יחסו של הירש אליהם מתנכר ורע והוא ראה בהם "סטודנטים יפי נפש" ולא האמין כי אמנם יהיו חקלאים ראויים לשמם.

בעת ביקורו האחרון של נטר בארץ, בסתיו 1882, נעדר הירש מבית-הספר ונטר קיבל על עצמו לזמן מה את הטיפול בחברי בי"ו, שעבדו וגרו במקוה-ישראל. הוא נפגש עמם, עודד את רוחם והבטיח להקים להם בניין-קבע בתחום בית-הספר. אולם הבטחתו לא נתקיימה, שכן קרל נטר חלה לפתע ובי"ט תשרי תרמ"ב (2.10.1882) נפטר. על פי בקשתו נטמן באחוזת-קבר שרכש מידי האליאנס בגבול בית-הספר.

במאי 1886 הגיע למקוה-ישראל האגרונום בן ה-22 יוסף נייגו כדי לשמש כסגנו של הירש. נייגו, יליד העיר אודינופול בתורכיה, קיבל את חינוכו בבית-ספר של 'כל ישראל חברים', הצטיין ונשלח לפאריס כדי ללמוד בבית-הספר התיכון של החברה, אותו סיים בהצטיינות ב-1882. נשיא 'אליאנס' אז, גולדשמיד, מימן את הוצאות לימודיו של נייגו. בבית-ספר חקלאי גבוה אותו סיים כתלמיד מצטיין, למרות שבתחילה היה קשה לו להתגבר על סלידתו מריחות הובל ומהטיפול בכעלי-חיים. עם פרישתו של הירש, נתמנה נייגו למנהל בית-הספר ב-1892, תפקיד שמילא עד שנת 1904.

תקופתו נחשבת בצדק כאחת התקופות הפורייות ביותר שידעה מקוה-ישראל. הוא נתגלה כחקלאי בעל ידע וכאישיות מחנכת. תחת שרביט ניהולו פיתח המוסד תנופה, הוקמו רוב המבנים העומדים על תילם עד היום, בתוכם בית הכנסת, בניין המינהלה ובנין היקב. הוא פיתח את ענף הכרמים ובייחוד

אליהו קראוזה

יוסף לופו

יוסף נייגון

שמואל הירש

קראוזה, המנהל השביעי במניין, עמד בראש מקוה-ישראל תקופה ארוכה, יותר מארבעים שנה. היתה זו תקופה חשובה בתולדות היישוב היהודי בארץ-ישראל. במשך זמן זה הפך מיישוב של כמה רבבות נפש, למדינה עצמאית, בעלת חקלאות ברמה גבוהה, אשר למקוה-ישראל היה חלק נכבד בפיתוחה. לאחר התבדלות והתנכרות ארוכה למפעל הציוני, שב המוסד, בהנהלת קראוזה, והיה בית-ספר המכשיר חקלאים, הרואים את ייעודם בהתיישבות בארץ-ישראל ובפיתוחה.

חמישה מפעלים של קראוזה

חוקרי החינוך החקלאי בארץ וההיסטוריונים של ההתיישבות, מייחסים לקראוזה חמישה מפעלים עיקריים:

1. העמדת בית-הספר על טהרת העבודה העברית.
2. החרדת תרבות עברית לבית-הספר והחיאת השפה העברית כשפת ההוראה העיקרית.
3. פיתוח המשק החקלאי, טיפוחו והרחבתו, תוך כוון שימת דגש על קידום הצדדים המקצועיים המדעיים וטיפוח חבר מורים מעולה, שהפיץ תורת חקלאות גם מחוץ לכותלי המוסד.
4. הכוננת בוגרי בית-הספר להתיישבות והענקת סיוע בעעדיהם הראשונים במשק. אלפי הבוגרים התפזרו בכל היישובים החקלאיים ולימדו חקלאות את חבריהם. הם הקימו גם יישובים חדשים.
5. טיפוח ערכי ההגנה בין התלמידים והעובדים. קראוזה פתח את שערי בית-הספר ומיתקניו לפעולות ההגנה, אהבתו של קראוזה לחקלאות, למפעל ההתיישבות ולמקוה-ישראל לא ידעו גבולות ובמשך שנים היה מעין 'מוכתר בלתי-מוכתר' של ההתיישבות היהודית בארץ-ישראל.

בתקופתו של קראוזה התרחשו שני שינויים נוספים: (א) פתיחת שערי בית-הספר בפני נערים ונערות ניצולי השואה, שבאו באמצעות 'עליית הנוער' הם היוו יסוד להקמת 'מדור דתי' בבית-הספר; (ב) הגשמת חלומה של גטר — לכלול בבית-הספר גם בנות.

קראוזה ניהל את בית-הספר עד שנת 1956. איתו נסתיימה משמרת המייסדים.

מקוה-ישראל משמש עד היום בית-ספר חקלאי פורח, המחנך מאות תלמידים לחקלאות. חלקם באים מן ההתיישבות והם חוזרים לבתיהם, כדי להיות חקלאים טובים יותר, חלקם בונים יישובים חדשים. חברת 'כל ישראל חברים' ניהלה את המוסד עד לפני שנים אחדות ואז מסרה אותו לרשות משרד החינוך והתרבות, ככל מוסדות החינוך בארץ, אולם עד היום היא קשורה, פועלת ועוזרת לבית-הספר, שהקימה לפני 110 שנים, נקודה חקלאית יהודית ראשונה בארץ, פרי רוחו של אדם עקשן ורב-חזון — קרל גטר.

לעית נוסף: 100 שנה מקוה ישראל — יוסף שפירא.

את תעשיית היין, נטע מטעי הדרים, נשירים וסוכרופיים (הוא שהכניס את האבוקדו לארץ ב-1896). נייגון השתדל לטפח גזע בקר מעולה ולצורך זה בוצעו בהשגחתו הכלאות בין הגזע המקומי והגזע הדמשקאי. הוא פיתח את הלול והכניס חידושים ושיכלולים רבים בתחומים שונים. בימיו (וגם בימי הירש) התפזרו מסיימי מקוה-ישראל במושבות הארץ ועזרו לפיתוח החקלאות. נייגון סייע לבוגרים ולמתיישבים במושבות כעצה טובה ובמעשה ופירסם עשרות מאמרים בנושאים חקלאיים בעתונות הארצישראלית של אז ('האיכר', 'האיכר היהודי' ו'עוד'). הוא גם הצליח לגייס משאבים כספיים ניכרים לפיתוח המוסד.

בזמנו (1898) נתקיימה הפגישה ההיסטורית בין הרצל לקיסר וילהלם ה-2 בשערי מקוה-ישראל ונייגון דאג להציב בכניסה את כל התלמידים והכלים החקלאיים. באחד ממכתביו כתב: "הקרבת את עצמי לעבודה זו המיועדת לחידוש פניה של ארץ-ישראל, ראיתי את עבודתי כמלאכת קודש... היינו גאים להיות בין סוללי הדרך, החלוצים הראשונים של ההתיישבות החקלאית. לא היה תחום חקלאי שלא עינינו אותנו ושלא טיפלנו בו".

ב-1904 נאלץ נייגון לעזוב את הארץ. ממשכיו, יוסף לופו, קיבל מידי נייגון מוסד מסודר ומשגשג, שמנה למעלה מ-200 תלמידים, בעל משק חקלאי מטופח וחברי-מורים מסור, שכלל בין היתר את המורה לעברית יהודה גרוזובסקי (גור), מחבר המילון, ואגרונומים ידועי שם.

תקופה של נסיגה

עשר שנים שבראש המוסד עמד יוסף לופו היו תקופה של נסיגה למקוה-ישראל. על פי עדויותיהם של בוגרים, היתה ללופו "חזות מרשימה". הוא נהג לנסוע ברכב צמוד יקר — עגלה בעלת גג עור מתקפל, רתומה לשני סוסים. לופו התמצא בחקלאות והיה מעורה היטב בנעשה בענפי המשק. אולם הוא היה בעל אוריינטציה צרפתית מובהקת ועמד על כך ששפת ההוראה תהיה צרפתית בלבד. רק בימי ששי למדו שעה אחת עברית ושעה אחת תורכית. על התלמידים נאסר לחלוטין לשוחח בעברית ומי שנתפס ב'עבירה' זו — נשלח לביתו. הפעולה החברתית היתה מוגבלת ותנאי החיים של החניכים, קשים. המשמעת היתה קפדנית ועל התלמידים הוטל לבצע גם "ענב" דות פרטית".

חלק נכבד מהעבודות בשדה וכנראה גם במוסד ובשרותים נעשה בידי פועלים ערבים מהכפר השכן יאזור, שיחסיו עם מקוה-ישראל היו תקינים בדרך כלל. השמירה היתה מופקדת בידי קבוצת ערבים צפון-אפריקנים, "מוגרבים". בנסיבות אלו הגיע למקוה-ישראל בשנת 1914 מנהל חדש, מחוות סג'רה בגליל, בוגר מקוה-ישראל ואוניברסיטת נאנסי בצרפת — האגרונום אליהו קראוזה.

מסביב לחתונה עם כפר ערבי קטן, שנהפך למרכז אזורי למרים ולשבי הברווזים. רוב בתיו היו ברוזים לבני חומס והיו בו מספר תנויות וטחנת קמח מופעלת על ידי מנוע.

במלחמת העצמאות שיתפו תושבי הכפר פעולה עם הצבא הירדני בניסיון הראשון להשתלט על המטרה. הכתים שימשו כבסיס וכמחסה לצבאות הירדניים והקיר אקיים, וכשאלה נמשלו ונמנוגו מן השטח – נעזב גם הכפר. עם הישיבה העיראקית החליטו להרוס את הכפר.

אחרי מלחמת העצמאות

אוכלוסייתו שטר היתה מוצפנת בתקופה זו, וגם זמן מה אחריו, לשניים: הלוחמים, שנמצאו בקרובין (מרט לאלה שהיו מנוסים לשלוחות בטוחות אורות), והאוכלוסייה הבלתי-לוחמת, כולל הילדים, שנמצאו בחיפוש לשם פינוג יחד עם כל ילדי עמקי הירדן ומלווייהם.

במנוע נטוש בחיפה נחארגו מחדש חיי הכרה שיתופיים, כשהמקום משמש כמקום מרכזי לברית הגומלין המגיע אלם בחודש לארבעה ימי מנוחה. כשנסתיימה הלחימה בנורה היה ברור, כי אין טעם לשיקום חצר נטר הישנה ופי למען הבטחתו בעתיד יש לקבור מערכה זו נטלי.

אבו המיה לנקה החדשה הונחה בפברואר 1949, עשר שנים להקמתה של הקבוצה וכפברואר 1950 לאחר שנתיים כמעט של פירוד המשפחות, וזכו כל הישוב בשטר החדשה. זו תוכננה בהרחבה, קלטה עולים וקבוצות נוער. האפשרויות החקלאיות גדלו ובעידן פותחו ענפי העשייה.

בשנים 1970-1968 שוב עברו על הקבוצה שנים של מלחמה, הפעם – "מלחמת ההתשה", בה הופגזה נטר עברו על ציודים קרובות, היו התנכלויות לעובדי השדה בעלילה ומיקושו גם בהן היו הרגים ופצועים.

שימור אתר גשר הישנה

החל מסתו 1989 נעשות פעולות לשימור ושחזור חצר נטר הישנה וסביבותיה. הסוכצה לשימור מבנים ואחרי התיישבות, מלווה את עבודת השיקום. המגמה להביא לפני ציבור המטיילים והמבקרים בחלק זה של הארץ, את היספור ההיסטורי, את מורשת הקרב החורדות ואת סיפורו של יישוב על הגבול.

באתר נשד נחננו שרידים מוטטים מסמכי החיים העשירה שנתקיימה כאן ובתוכנם מקלט סמט, חדר האוכל המשוקם, בסיסים של מננה בית הילדים ומחסן הגברים. באמצעות שרידים אלה והמסעדה העליונה, בצד מתחמי חתנת המטרה הבריטית, הקרניטינה ותנת הרחבת מדרום, מוממש עברה של נטר.

שקיע: מבט מחלון חדר האוכל אל הנטר המזרחי.
צלמתי: יחזקאל גביר.

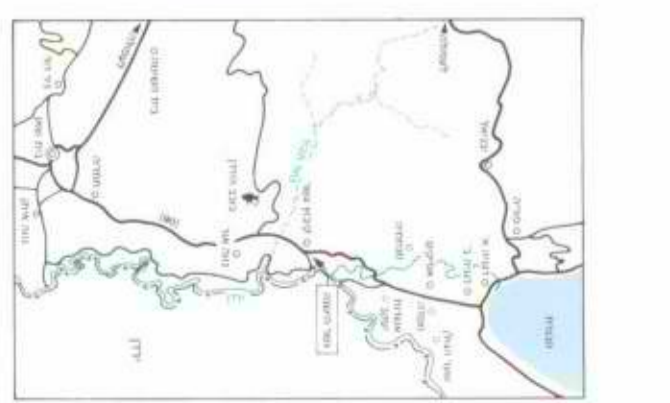
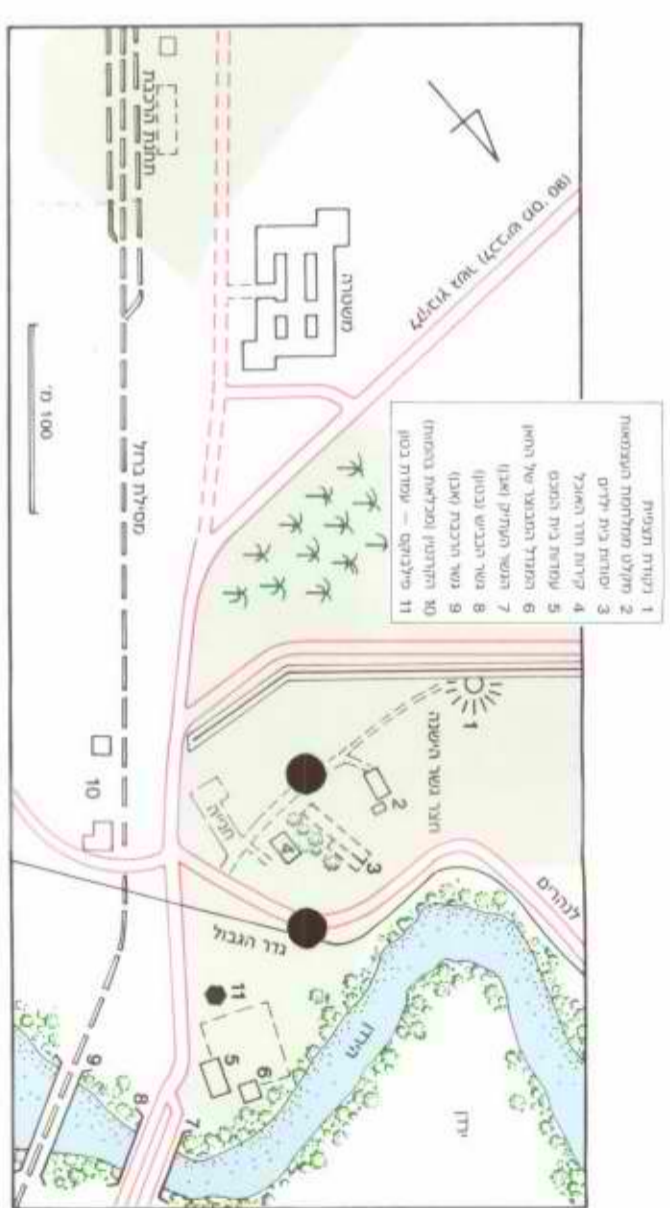
פיסיקה: ריני קינדרסון.
הביאה לרסום: חוסי גנבשטיין.
מנהל ייצור: שלמה מלמד.
החבת לוחמת הסמט:

חצר גשר

סייל בעברך

הספריה ע"ש מרדכי אנג' ולנאי ז"ל.

בקרבות נטר נהרגו שישה אנשים ונפצעו כ-45, חלקם קשה. מספר זה של איבודים היה ללא כל יחס לעוצמת הקרבות ולמשכם, והאת הודות להתבצרות טובה מוקדמת ולטיפול המואז המסוה. כל פעול הגעבה תוך מחות מיצ 24 שעות לבידוד חוליים, ביצאה מנשר בלילה, על אלונקה הנישאת ברוזים, בתנאי מצור ומחשש מארבים, המקטל הגדול היה בשלב זה לב היישוב והמרכז הרפואי שלו.

מטרת נטר (במפה)

זוהי מבנה מסוג משטרות "טיונרלי" הגדולות. הוא נבנה על-ידי הבריטים בזמן מלחמת העולם השנייה והחלה להפסק ב-1944 במטרת נטר ומכס. נוכחותה הקרובה של המשטרה הקשתה על הפעולות המתחזקות של "הגנרל". ליום הבניין משמש את צ"ל ואין להיבנס לתוכו.

מאתה הייצוגי של הבניין, נמפון ומסורח בעיקר, מופיר את ימי מלחמות העצמאות. אש האויב נרמבה בעיקר לעבר האשנים ולמספיות הגבוהות. אשנים מאולתרים. שמתצב מבנים עם פני הקדקע (כמו משמאל לשער). מרונפים את התשינה של הבר" ההגנר" ומספרים את הכוללת לעמוד בהתקפות ללא אבידות כמעט.

נעשים מאמצים למנוע הרס נוסף של הבניין וקיים רצון להכריזו כאחד לאומי.

תחנת הרכבת ג'יסר אל-מג'מע והכפר

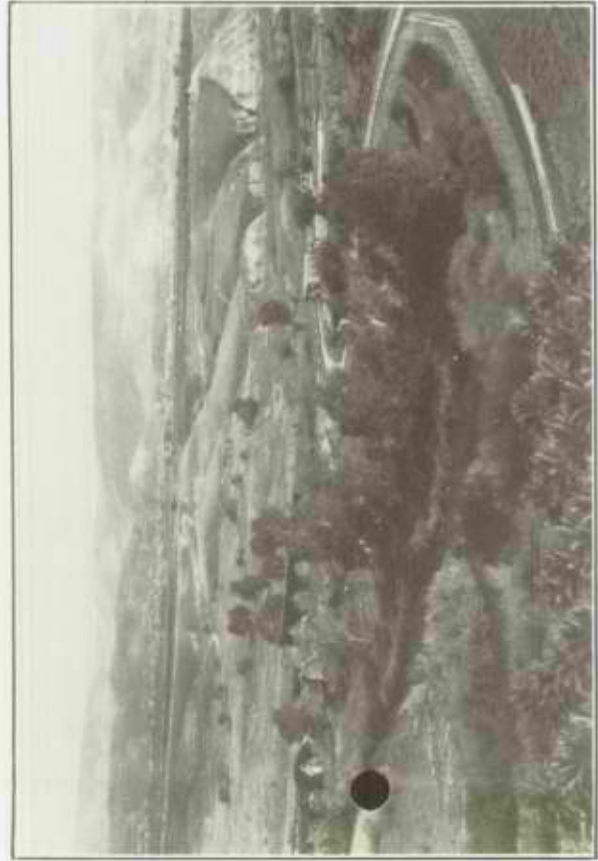
זו היתה תחנה חשובה במסילה הצרה היסודית, שהחלה לפעול בשנת 1908, ותחנת הרכבת הממוקק בעולם (247 מ' מחמת לפני הים). תחנה זו היתה התחנת היחידה של ירדן לכיוון הים התיכון. פעמיים ביום עברו בה רכבות נוסעים לשני הכיוונים. שני מסלולי חילופין אמסורו חיבור לקרנויות משא.

עם נפילת נהרדים מפצע הגשרים על הירדן, לאחר קבלת האישור המתאים. סכר הננרת בנניה נפתח ומי הירדן נאג. אבל כל זה לא מנע העברת נוחות עיראקיים, כולל רכב ושריון, לגדה המערבית, דרוסות לנשר, במעבורת קרית המנט העיראקית. לעבור 36 שעות היו בידם כל הגבעות מסורב. כולל הגבעה האסטרטגית שנקראה "הגמל". הקיבוץ והמשטרה היו במצור.

לאחר הרעשות קשות והפצרות מן האווריר ניסה חיל החילום פעמיים להסתער על נשד מנוון "הגמל", אך נודף לאור שהוסבו לו אבידות נכדות. למחרת רוכס האויב 25 משוריינים בקרבת המשטרה וכן חיליגולים רב בחפיר הרכבת מן התחנה ועד נטר. מתחמים קרועי את צירי שער המשטרה, אך המשוריון הראשו שחדר פנע נמנע בקיבוץ מולטוב וניצח, ואחרים נמנעו על-ידי "פיאסי" (תוחת גמ'ר-ענקי) ועל-ידי הרובה הננדטקי. חיל החילום, שהיה אמור להסתער לאורך כל הגזרה, נאלץ לתפוס כל פעם מחסה חדש שניתכה עליו מולטובה אחת ומסקלעים מנשר ונמנוג. אבל המשטרה, מאבק ער נמשר על הצות סוליה: בסופו נשבר הצבא היק'אקי ונמנוג. אל המסות ואש התדדה נמשכו גם בנים הבאים.

בינתיים כבש נטר "דנער" של גולג'ה הכפס כאוכב אל-חורו (ניום) – כוכב הירדן, השולט מנובה רב על כל האזור. ב-22.5 חבנאו ליש שני תוחתי "צמל-אונציקים" ואלה פנעו במנייהם האישונים בויוכוזים של הצבא העיראקי למטה במסוק, תוך שלוש ימים פינו העיראקים את כוחותיהם מצד זה של הירדן ונסונו לצידו הישני. נטר לא התקפה עוד ששירות, אם כי הוסרדה בהיעשות ובעלירות מעבר לגבול ער נובמבר 1948.

כד נכשל הפלישה העיראקית, שנתאמה יחד עם הפלישה הסורית בעמקי הירדן, אש התנוחה זו ק"ם צמנו, ליד צמח והודננות, במטרה לנוע כיוון חומס ולחצות את מדינת ישראל לשניים. נטר עמרה תוך שלושה שבועות מיל שני צבאות – וילכל להם.

מטב על גשר הישנה

צלם: ר. רב.

במלחמת העצמאות
 בראשית 1948 החלו התנגלויות לחברי המשק. בסיון לשודך את עדד הצאן ובמארץ לעובדי השדה נהרגו שני חברים יוסף אנגל ועקב בכר, ונמצעו שניים. גם לתוקפים היו אבידות, הצאן הוחזר והעבודה בשה נמשכה.

ב־27.4.48 מינו הבריטים במפתיע את בניו המטורה הגדול וחברי גשר הקיטום את הערבים בתמיסת הבניין. תוך זמן קצר נתקבצו כוחות של הלגיון הערבי הירדני ומאות לוחמים בלתי־סדירים ויחד פתחו בהתקפה על קיבוץ גשר ועל המטורה במסגרת לכבשים.

"ההגנה" היתה אז בהתארגנותה לחטיבות. על הגנה היה ממונה גודד 12 "ברק", של גולני, במקורו של יצחק ברושי חבר גשר. גודד זה היה עסוק באותו זמן בכיבוש מטורה צמח, שנפלה לידי הערבים, ובהגנה על מרחב טבריה והגליל התחתון. אך הצליח לגייס תבורות לגשר מאנשי המשקים בעמק־הירדן. זו הגיעה בלילה בגלגל גשר. כוחותיו, שבשלב זה היו מצויים בנשק קל בלבד, הועמדו מול שריונים וארטילריה, כשהטוח מצטמצם לעתים לעשרות מטרים בלבד. אף שהיישוב היה מבוצר היטב מבחינת תעלות הקשר והעמדות, לא היו מבנים מוגנים לאוכלוסיה הבת־לוחמת, ובמיוחד לחישים הילדים הקטנים. למחרת התגב חבר (ד"ר ס.) לנדרים וביקש את תיווך חברת החשמל להפסקת אש ולפינוי הילדים והפעוים.

ניתנה הבטחה ברוח זו, אך היא לא קוימה. רק בלילה השני הגיע כוח תבורת נוסף ותחת הבטחתו הוצאו הילדים לאשדות־יעקב. מי בגלגל ומי בידיו של כונן מאבטח. הקרב נמשך עד 29.4.48, עת הוגש אולטימטום מטעם האמיר עבדאללה לפינוי קיבוץ והמטורה. עם תום מועדו למחרת נענה האמיר בשלילה ואילו בתביעות נגדיהם.

בינתיים הרבא למקום נשק סמייע וגם האנשים החליפו כוח להמשך הלחמה. אבל לא התחשה משום שהאויב היה מותש לא למחות ואבידותיו גדולות יותר. ייתכן גם, שעבדאללה נגף על־ידי הביטים, שפורמלית שלטו עיין בארץ ולא היו מוכנים להתערבות זהה.

היה זה קרב ראשון במלחמת העצמאות מול צבא סדיר של מדינה ערבית, ויד "הגנה" היתה זו על העליונה, במידה רבה תודות להכנה ממושכת רבת שנים: אימוני אנשים, צבירת נשק ותחזוקתו בתנאי מחתרת והעמדת יישובים שלמים "בתחת פקודה".

שבוניים של הפונה, עד להכרזת העצמאות, נוצלו להתבצרות נוספת לאור לקחי הקרבות הראשונים ולהתארגנות חדשה. היה ברור שתברי גשר יוסיפו להגן על שטובם שהפך בינתיים למשלט. בהתכנסות חברים בעמדות עם חברי המזכירות הוחלט, שבכל משפחה אחד מן ההורים יהיה מחוץ לגשר עם ילדיו, "כדי שאלה לא יתיימנו משני ההורים", ושבתקים יישאר זה שנזכחתו חיובית יותר להגנת המקום. במקרים מסוימים הוצא האב, בעל התסיון הקרבי, כי לא היה אפשר לוותר על נכחותו של האם החובשת או האלחוטאית, אילו היתה אם לתינוק קטן.

במים כתקנם קשה לרדת לעומקן של החלטות כאלה.

גודד "ברק" העביר למטורה גשר את אחת המחלקות הטובות שלו. רוב אנשיה היו בני עמק־הירדן, וגם בגשר הצטרפו אנשי תבורות מגויסים אל חברי המשק.

ב־14.5.1948 אחר־הצהריים נשמע בהתגוששות שידור הכרזת העצמאות. זמן קצר אחרי זה נראה כוח הפלישה העיראקי, בגודל שתי טיבות מונבצות, יורד בשירות רכב מטרי הגלעי. הם איימו לפוצץ את מפעל נהריים. העובדים שהתבצרו בניין הטורבינות והסיפו להפעילו, קיבלו הוראה מנבוח להינע. היה מי שהאמין, כי המפעל יוכל בעתיד בימי שלום, להמשיך ולייצר חשמל לטובת ישראל וירדן גם יחד. עובדי נהריים הלכו בשבי, אבל אחדים מהם הצליחו להתחמק וגם להגיע עם נשקם לגשר.

גשר הבטון של הכביש נבנה בשנות ה־30 של המאה עם סלילת כביש בית־שאן – טבריה. על גשר זה עבר הכביש למובלעת היודנית של נהריים, כדי לחזור אחר־כך לשיטת ארץ־ישראל.

שלושת הגשרים חובלו על־ידי כוחותינו במלחמת העצמאות כדי לעכב את מלישת הצבא העיראקי.

הח'אן המבוצר, שאת שרידיו אנו רואים מעבר לגדות, נבנה בימי הביניים המאוחרים לשם שמירה על הגשר ולהגנה על שירות המסחר. היה בו מגדל בן שלוש קומות עם חדרים אויפניים לימי הביניים וקירות תמך גדולים, שפנו לכיוון הירדן. לימים שימש הח'אן למתישבי גשר כ"סליק" לנשק.

תולדות ההתיישבות
 אדמות גשר, יחד עם אדמות מנחמיה, ובסך־הכל 10,000 דונם, נקנו בראשית המאה על־ידי חברת יק"א ממסמחת סורסוק הכבונית. היתה זאת רכישת הקרקע הראשונה על־ידי יהודים בעמק־הירדן. מנחמיה יושבה כבר ב־1902, אך השטח הדרומי, יותר מ־4,000 דונם, הופקע על־ידי השלטון התורכי אדמת ג'יפסליק (רכושו של השולטן). היה זה כנראה, בשל תכנון מסילת־הברזל חיפה־דמשק באותם ימים והכוונה להקים המנהה במקום הזה.

מושל בית־שאן, שהיה מופקד על השטח, איים על שבתאי לוי, צניג יק"א באזור, כי "יהודי שינסח לחרוש אדמה זו – דמו בראש". מושל זה גם מעג מאיכתי מנחמיה לסלול דרך־עפר אל תחנת הרכבת בניסר אל־מג'מע ונעתר לכך רק אחרי תשלום שלמונים. דרך עפר זו מילאה תפקיד חשוב כעבור כ־40 שנה ב־1948, כשהפכה לנהיב תחבורה בלעדי במלחמת העצמאות.

לאחר הכיבוש הבריטי הצליח שבתאי לוי להשיג את ביטול הני"פסליק תמורת תשלום נוסף לממשלת המנדט.

בשלב זה אנו מתוודעים אל יהודי ספרדי בשם חלפון, בעל תנות בחנת הרכבת בניסר שסייע לשבתאי לוי בידע ובניסיון שלו בענייני המקום.

"הבשקוים"
 בקיץ 1920 מתחילה קבוצה של משוחררי "הגדודים העבריים" לעבד את האדמה. הם נקראו על שם מקום מוצאם – אזור בשקיה ברוסיה. רובם התגוררו במנחמיה ועברו אצל איכרים, אך קבוצת חלוץ שלהם, כחמישה אנשים, הקימה שני אוהלים על "בעת הכיבוש" אדמות גשר ומחפרות לבתמות. באביב 1921, בשל ריבוי הגשמים, הם עברו לגור שרידי הח'אן, לאחר ששיפצו־מיה מבנים מלבד קשיי החיים והתנכלויות השכנים הערבים לרכושם התחיל גם ויכוח ביניהם: קיבוץ או מושב? תוך שלוש שנים התפרקה הקבוצה והמקום הוחזק מעתה זמנית על־ידי חברים מגויסים מקיבוץ עין־הרוד.

פרנסה בתחנת הכוח
 ב־1924 מקבלת על עצמה קבוצת "אחדות" מיוזשלים ליישם את המקום וקורות לעצמה "משק גשר". היתה זו קבוצה חזקה, רבתיזמיה, והיה גדלה במהירות. בעמוד לבני הח'אן נבנו מבנים נוספים מלבני החומר, צריפים ואפילו בית כנון לילדים. חדר־האוכל, השריד היחיד מאותה תקופה העומד עד היום, בנוי אבני בולט מסותמות שלנקה מאבני הח'אן ויש בו אשכני ידוי, מאחז ששימש גם כמבנה מסחוני.

עבודת מידוי והכנה לבניית תחנת הכוח בנהריים, ובהמשך בניית התחנה והפעולה, נתנו פרנסה חלקית ליישוב.

הבעיות נתגלו בתחום החקלאי: הקרקע היתה מפוצלת ל־350 חלקות ורבות מהן הבעיות נתגלו בתחום החקלאי: הקרקע היתה מפוצלת ל־350 חלקות ורבות מהן

חצר גשר הישנה

דובי בר, עומרי שלמון

כלכ ליבו של בקע הירדן, התקיים קיבוץ על הגבול וסביבו חיים רוחשים: מעברי גבול בין ירדן לפלסטינה א"י, משטרה בריטית, תחנת דרכת שוקקת ושטחי אדמה מעורבים. על אלה ועוד נעמוד במשך סיווגנו.

מידע כללי
 איד מוניעים לגשר – (דו פשוט) קיבוץ גשר ממוקם בצמוד לכביש 90, כ־15 ק"מ צפונית לבית שאן. לאחר גשר הישנה, פונים מזרחה מכביש 90, כ־100 מ' צפונית מצומת קיבוץ גשר.

מטורת גשר – (ראה סעיף איד מניעים לגשר) – אותו כביש הפונה מזרחה, אחרי כ־900 מ' מופיע בנין המטורה מדרום לציד התנועה לאתר.

תחנת הרכבת – כ־300 מ' דרומית למתחם מטורת גשר.

כללי התנהגות – יש להישמע להוראות המדריך באזור ולציית לשילוט המכוון. אין להתקרב לגדר המערכת ולדרך הטיטוט.

גשר – רקע כללי
 אנו נמצאים בבקעת הירדן, כ־230 מ' מתחת לפני הים, בין מורדות הגליל התחתון ממערב ובין הגלעד מזרחה. בבקעה מבחינים בשני מפלים: **המפלס העליון**, "עין־ערבית", שעליו בנויים מרבית היישובים ו**המפלס הנמוך**, ה"זור". המישור שבו מתחלף אפיק הירדן עטור במשטחי צמחייה טבעית של גדות גולים. זהו "גאון הירדן", המוצף מאד היום. בעבר זרמו במקום זה, לאחר התחברות הירמוך עם בעולם", מליארד מ"ק מים בשנה. נצול מ הכנרת במובל הארצי והזרמת מים מן הירמוך לתעלת העיר הירדנית דלדלו את זרימת המים השפירים באפיק.

באמצע אפיקו של הירדן עובר הגבול בין ישראל לממלכת ירדן.

מאז ומתמיד היתה חשיבות לאזור זה בשל היותו צומת לערוקי תחבורה. דרך האורך הפנימית, העוברת בבקעת הירדן (כיום כביש מספר 90 מאילת למטולה מתלכדת כאן עם "דרך־הים" ההיסטורית (VIA MARIS) ונחצית על־ידי דרכי רוחב מן הגלעד לשפלת החוף דרך הגליל התחתון והעמקים. כאן אפשר למצוא עקבות לשלבי ההתפתחות הטכנולוגית: משבילים קדומים למעברות הירדן אל דרכים סלולות גשרים, כבישים ומסילות ברזל בימינו.

אזור זה היה מאוכלס מאז התקופה הניאוליתית. מי נחל תבור אפשרו השקיה גרוויטציונית במרבית הוו. שפע האחרים והחילים, שחלקם נחפרו על־ידי ארכיאולוגים, מעיד על קיום אוכלוסיה באזור מקדמת דנא.

שלושת הגשרים והחאן הקדום
 הקיום שבגשרים, "גיסר אל־מג'מע" (גשר הפגירה), על שום התחברות הירדן והירמוך בקרבת מקום). מתועד מתקופת מסעי הצלב. בתקופת קיומו נעשו בו שינויים רבים.

גשר מסילת הברזל נבנה ב־1904 עם הנחת קו הרכבת חיפה־דמשק, והוא אחד הגשרים הגדולים ביותר מאותה תקופה.

Handwritten notes:
מזכיר יו"ר המועצה
עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
כא' טבת תשנ"א
7 ינואר 1991
מנ - 2

21-1-1991
כ

לכבוד מר רן רבן

הנידון: פרוטוקול ישיבת המועצה המורחבת מיום ה- 3 בינואר 1991.

לו"ט אני מעביר לך בזה את פרוטוקול הישיבה הנ"ל.

ב ב ר כ ה

Handwritten signature

עמי כספי

מזכיר יו"ר המועצה

מדינת ישראל
הועדה העליונה למשק לשנת חירום
שמור

תאריך: כא' טבת תשנ"א
8 ינואר 1991
מספר: מח - 23/3 - 138

מר א' בן זאב, עוזר מנכ"ל רשות שדות תעופה
מר י' קידר, משה"ע והרווחה/יח' כ"א לשע"ח
עו"ד ברוך לוי, ראש רשות שדות התעופה

הנדון: אישורי מעבר לעובדי מפעלים חיוניים של רשות ל תובלה אווירית
למקרה ויחלט על הפחתת הפעילות המי שקית - סיכום דיון
מכתבנו מח - 23/3 - 1137 מ - 24 דצמ' 1990

כללי

1. הדיון בנדון נערך במטה מל"ח ארצי בראשותו של מר י' יגדל סגן מ"מ קבוע ל-יו"ר ומ"ע בהשתתפות ה"ה: יא בן זאב, י' קידר, צ' הרמן, והח"מ.
2. מטרת הדיון - לסכם את המפעלים שחיוני שימשיכו לתפקד במקרה הנדון ושיטת חלוקת התעודות לאישורי מעבר לעובדים במפעלים אלה.

סיכום הדיון

3. תעודות אישורי המעבר למערך התובלה האווירית יחולקו כמפורט להלן:
 - א. יונפקו 5500 תעודות אישורי מעבר בהתאם לרשימה שהוגשה ע"י מכותב א' למר י' יגדל, למעט 2050 עובדים של חברת "אל על".
 - ב. האישורים ינתנו למנכ"ל רשות שדות התעופה ולמנהלי החברות הגדולות ממ"נ ותמ"מ.
 - ג. לשדות תעופה מרוחקים כגון: אילת וראש פינה יועברו האישורים למנהלי השדות שיחלקו אותם לעובדים בהתאם להנחיות שיקבלו ממנכ"ל רשות שדות התעופה.
4. תעודות אישורי המעבר יונפקו ע"י משה"ע והרווחה/יח' כ"א לשע"ח למר א' בן זאב עוזר מנכ"ל רשות שדות תעופה בהתאם לסיכום זה.

ב ב ר כ ה

מרייטה הרטמן
עוזר לממונה על התכנון

עותק:

מר מ' שרמן, מ"מ קבוע ל-יו"ר ומ"ע
מר י' יגדל, סגן מ"מ קבוע ל-יו"ר ומ"ע
ה"ה א' פלד ו-בן דור

מיועב"י/מד"י

מועצת אתרי הנצחה

- 1 -

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מיום 3 בינואר 1991.

נוכחים

מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, יצחק אבינועם, משה בן גרשון, יצחק וכטל ועמי כספי.

סדר היום

1. הצגת תכנית אתר ההנצחה לחללי בית שמש
היזמים בראשותו של ראש המו"מ בית שמש הציגו תכנית אתר הנצחה לזכר 41 חללי הישוב. האנדרטה תשתלב בתוך מכלול ציבורי בן 8 דונם.
העלות המשוערת של הקמת האנדרטה ופיתוח השטח המיועד לאתר ההנצחה כ- 150,000 ש"ח.

סיכום

מועצת אתרי הנצחה מאשרת עקרונית וממליצה על הקמת אתר ההנצחה הנדון. השטח שיוכרז כאתר ההנצחה הוא אזור האנדרטה והרחבה שסביבה, כפי שהוצג ונקבע בעת הצגת התכנית.
לשם העברת ההמלצה לשר הפנים על היזמים לנקוט בפעולות הבאות:

- 1) ליזום שינוי יעוד הקרקע של אתר ההנצחה ע"פ חוק התכנון והבניה התשכ"ה 1965 (דהיינו תיחום השטח וציונו בתכנית כאתר הנצחה באישור ועדת בניין ערים מקומית ומחוזית).
- 2) לשלוח למועצת אתרי הנצחה את כל החומר הדרוש לשם המלצה על האתר ע"פי המפורט במכתבנו בנדון לראש המו"מ מיום ה- 14.12.90 (מנ - 50).

2. דיוח היועמ"ש

- א. הקמת אנדרטה ביריחו (פניית סגנית השר גאולה כהן) :
בדק את הנושא עם מנהלת המחלקה האזרחית של פרקליטות המדינה, גב' פליאה אלבק.
מאחר שעדיין לא נסגר נושא קביעת נוהל להקמת אנדרטאות באיו"ש, ממליץ שאנו נפנה ליזמים להעביר אלינו פרטים נוספים בעניין האנדרטה, ולאחר שיהיו בידינו כל הפרטים נקיים פגישה אצל גב' אלבק לשם אישור הקמת אתר ההנצחה, כשאנו נשמש כגורם מקצועי מיעץ.

סיכום

מר שרמן מקבל את ההצעה, אך ממליץ שבשלב זה לא יקבע מיקומה המדוייק של האנדרטה ע"י היזמים אלא בדיון אצל גב' אלבק.

- ב. הקמת אנדרטה לחללי חטיבה 7 בבסיס שריון צומת גולני ואנדרטאות בתוך מחנות צבאיים בכלל :

גורס שעל פי חוק גנים לאומיים ושמורות טבע (סעיף 5 ב') לא יחולו האיסורים וההגבלות של החוק בשטח צבאי, ועל כן אין מניעה להקים אנדרטה בשטח צבאי גם ללא הכרזתו כאתר הנצחה, ומכאן גם אין צורך באישור ועדת בניין ערים. מאחר שאין צורך בתכנית בניין עיר, לדעתו גם אין כל מגבלה לאפשרות הכרזה על אתרי הנצחה מסוג זה.
מאידך גיסא הוכנס לאחרונה גורם חדש של ייעוד לשטחים צבאיים, וזה עשוי לשנות את המצב לגבי מחנות צבאיים מסוג זה.

סיכום

הקמת אנדרטה במחנות צה"ל שאין להם ייעוד לא חייבת אישור ע"פ תכנית בניין ערים. בעניין הכרזה על אתרי הנצחה במחנות צה"ל העניין ידון ויסוכם בנפרד. החלטה זו תקפה לאנדרטת חטיבה 7 ואנדרטת גבעתי במצודת יואב. כמו כן תועבר המלצה לצה"ל לקבוע שלא תוקם אנדרטה בתוך בסיס צבאי ללא חו"ד מועצת אתרי הנצחה, על מנת להגביל הקמת אנדרטאות גם בתוך מחנות צה"ל.

3. תחומי הטיפול של המועצת אתרי הנצחה - אנדרטאות בקבוצים, מושבים, בתי ספר, מוסדות וכד'.

מר שרמן העלה את הסוגיות הבאות:

- א. האם אנדרטאות הנמצאות על גבי קיר של מבנה או קרוב מאד למבנה (כגון אנדרטת אש התמיד בכנסת) - נכללות בקריטריונים של חוק אתרי הנצחה.
 - ב. האם אנדרטאות הנמצאות בשטחים סגורים כגון חצר קיבוץ, חצר בי"ס, מתנ"ס או מוסד אחר וכד' - נכללות בקריטריונים של החוק.
- לדעת עו"ד וכטל רק אנדרטה הצמודה לקיר מבנה אינה נכללת בקריטריונים. כל יתר המקרים דורשים הכרזה ע"פ החוק, גם אם הם נמצאים בקרקע פרטית.

סיכום

היועמ"ש יבדוק את הנושא ויגיש חו"ד על מנת לרשמה בתקנוני המועצה.

4. דנוח מר בן גרשון, נציג משרד הפנים

- א. אתר הנצחה בכרמיאל הוגש לשר הפנים להכרזה.
- ב. חל עיכוב בהכרזת אתר הנצחה לחללי גולני בגלל אי דיוקים במפה שהוגשה.
- ג. הכנת תכנית מיתאר ארצית לאנדרטאות במחוז חיפה נמצאת בעיצומה.

הישיבה ננעלה בשעה 15:00.

הישיבה הבאה תערך ביום ה' ה- 14.3.91.

ר ש ס ,

עמי כספי .

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

דואר יישוב

25-2-1990

11/2/90

האגף
לשימור
מבנים
מחלקת
אדריכלות
מבנים
מחלקת
אדריכלות
מבנים

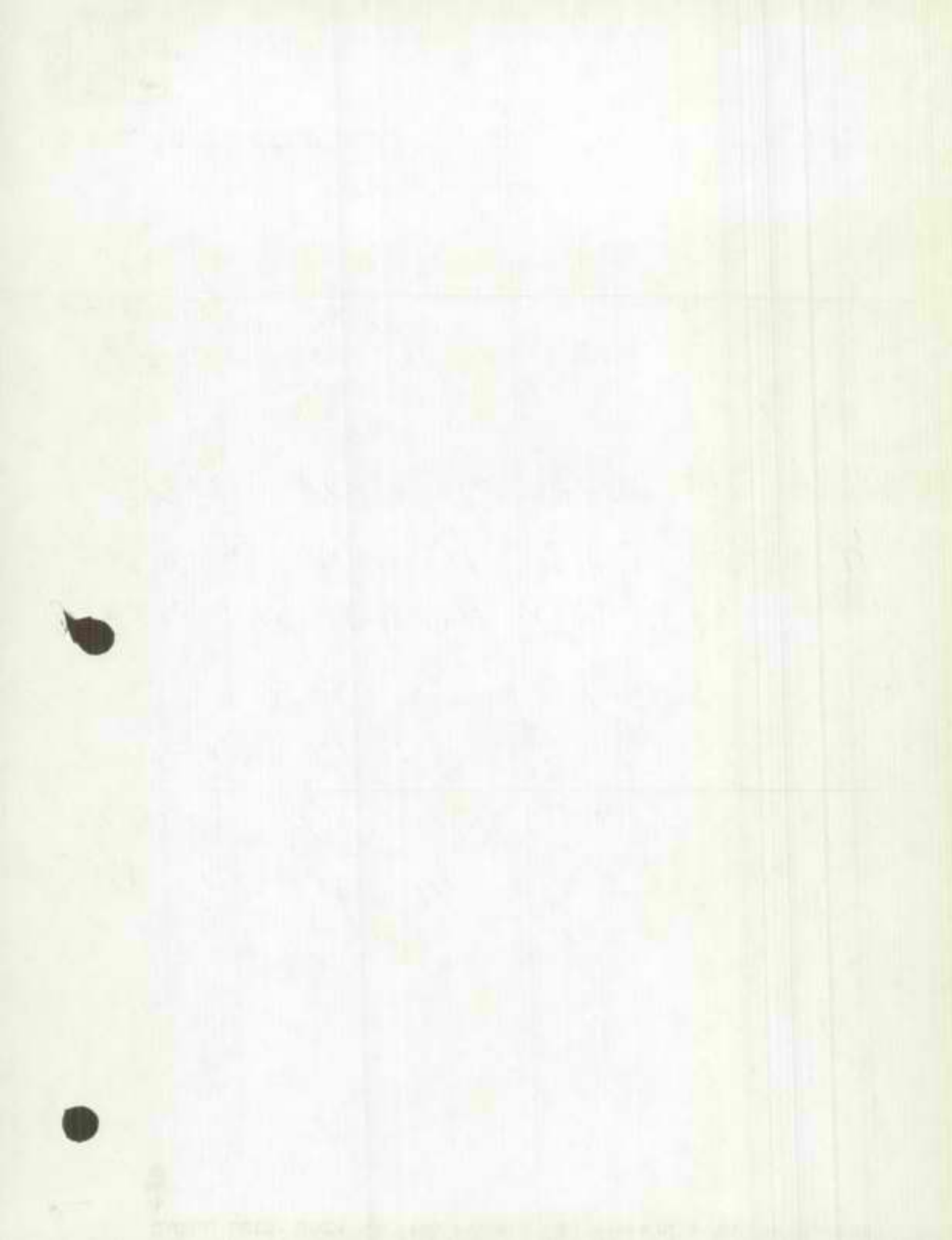
ל
ב"ר ירון
בית המשפט המחוזי
ירושלים

שלום רב!

קבלתי את מכתבך בקשר לפיקוח אדריכלות
המבנה המיועד לשימוש כמבנה מגורים
בשטח של כ- 350 מ"ר.

במסגרת פיקוח אדריכלות המבנה
המיועד לשימוש כמבנה מגורים
יש להגיש תוכנית אדריכלית
הכוללת את כל פרטי המבנה
וכמו כן יש להגיש תוכנית
התשתית של המבנה.

בהתאם לתקנות
האדריכלות והמבנים
יש להגיש תוכנית
אדריכלית המפרטת
את כל פרטי המבנה
וכמו כן יש להגיש
תוכנית התשתית של
המבנה.

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

18/2/90

תאריך

בתיאור
לאתר
המסומן
במסמך
518/90

לכבוד

ד"ר משה הירש

המפקח על התעבורה

משרד התחבורה

שלום רב,

במרוורים הכתומים, המורים לאתרי התיישבות, יש סמל בצורה זו ועדת שרים לענייני טקסים אישרה את סמל המועצה לשימור מבנים ואתרים שהוא צללית גמנסיה הרצליה ז"ל בתבנית סמל זה. המועצה משלטת את אתריה בשלט מיוחד שגם הוא צללית הגמנסיה (מצורף צילום).

מתבקש שגם הפיקטוגרמה על השלט הכתום יהיה באותו הסמל.

מצפה לתשובתך

בכבוד רב

חצ/עוזי צ'פליז/צ'סין

שימור אתרים - שללנט

עותקים: דנה פיקאר - מ.ע.צ. שיח' ג'רח ירושלים

ד"ר רן כהן - החברה הממשלתית לתיירות

ת.ד. 2645 ירושלים

יוסי פלדמן - מזכיר שימור אתרים

- מיסודם:
- * אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
- * אגף הנער - משרד החינוך
- * אגף העתיקות
- * ארגון המועצות האזוריות
- * כרית התנועה הקיבוצית
- * גנך המרינה
- * האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- * האגודה הניאוגרפית הישראלית
- * האיגוד לחינוך סביבתי
- * יגוד הישראלי של כלי נוף
- * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז החקלאי
- * המרכז לחולדות כח סגן, ההגנה
- * הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- * השרות לשמידת איכות הסביבה, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים וסביבה
- * יצחק בן צבי
- * מועצת תנועות הנוער
- * מכון לחקר תנועת העבודה
- * מנהל סקר קעי ישראל
- * מנהל התכנון, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * משרד הביטחון והשכון המיוחד לבניה כפרית וישובים חדשים
- * קרן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת הפיסכים

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים: 27.2:1990
מספרנו: 307

לכב'
מר עוזי צפלין
המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות
רח' השפלה 4
תל - אביב 66183

א.ג.

הנדון: מכתבך מיום 11.2.90

קיבלתי את מכתבך בנושא הפיקטוגרמות.

הנני שמח שפנית אל מר בנימין דנה הפיקאר - ממ.ע.צ.
במסגרת שיתוף הפעולה בינינו ובין המועצה שהינך חבר בה נקבעים תקציבים כללים שאינם דנים
בפרטי בקשותיכם אלא בפיתוח אתרים.

אם וכאשר יקבע התקציב כנ"ל, נשמח לדון מה יעשה בתקציבים במסגרת ועדה משותפת.

בברכה,
ד"ר אדרן רן כהן
מנהל אגף תכנון

העתק: מנכ"ל חמ"ת - מר א. רונן

הנצחה
 סמל
 אלא אלבי
 השראה
 (מלא)
 בליס
 אר
 חיה

מועצת אתרי הנצחה

תאריך: 4 פברואר 1990
 מספר: מנ - 08

לכבוד

מר נ. נ. נ.

א.ג.ב.

הנדון: סיור מועצת אתרי הנצחה באתרי הנצחה באזור ירושלים

1. הנני מתכבד להזמין לסיור של מועצת אתרי הנצחה, בראשותו של יו"ר המועצה, מר מנחם שרמן, באתרי הנצחה בירושלים וסביבותיה, שיתקיים ביום ה' ה-15 במרץ 1990.

2. הסיור מתקיים בסיוע מרכז ההסברה.

3. להלן תכנית הסיור:

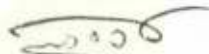
- 0730 - יציאה במיניבוס מתחנת רכבת צפון, רח' אלוזורוב, ת"א
- 0815 - 0900 אתר ההנצחה המרכזי לחללי השריון בלטרון
- 0915 - 0945 האנדרטה לפורצי הדרך לירושלים ולמגיניה
- 1000 - 1030 אנדרטת חטיבת הפלמ"ח "הראל" בקרית ענבים
- 1045 - 1130 אנדרטת חטיבת "הראל" בגבעת הרדאר
- 1200 - 1245 אתר הנצחה ללוחמים על כיבוש הקסטל והגנתו
- 1300 - 1315 אנדרטה לנופלים במערכה על ירושלים במלחמת העצמאות ברחבת בניני האומה
- 1315 - 1415 ארוחת צהריים
- 1415 - 1500 אנדרטת נר התמיד ברחבת הכנסת
- 1515 - 1545 אנדרטה לחללי גדוד 68 מחטיבת ירושלים במלחמת יום הכיפורים
- בארמון הנציב
- 1600 - 1700 אתר הנצחה הממלכתי גבעת התחמושת

4. המגיעים מירושלים יכולים להצטרף לסיור באתר ההנצחה בלטרון בשעה 0815.

2/...

5. הנך מתבקש/ת להתקשר בהקדם לטלפונים 205881, 03-205686 לשם אישור השתתפותך
בסיור, אנו מבקשים להשתדל ולהודיענו על כך עד תחילת חודש מרץ כדי שנוכל
להשלים את ההכנות האירגוניות.

ב ב ר כ ה

עמי כספי

מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אחרי הנצחה

למזכיר יו"ר
למזכיר

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
1' שבת תש"ן
1 פברואר 1990
מנ - 07

דואר נכנס
11-2-1990
ק

לכבוד
מר יצחק אמיר
רכז המוזיאונים
עיריית קרית שמונה

א.נ.

הנדון: אחר הנצחה לחללי "שלום הגליל" בקרית שמונה

מצ"ב סיכום פרוטוקול ישיבת מועצת אחרי הנצחה בנדון, מתאריך
18 בינואר 1990.

המשך הטיפול באישור הקמת האנדרטה ייעשה לאחר קבלת חוות דעתו של
היועץ המשפטי למהב"ט, כאמור בסיכום.

ב ב ר כ ה

לכבוד
עמי כספי

מזכיר יו"ר המועצה

העתקים:

מר פרוטסר עזרן - ראש העיר קרית שמונה
מר רן כהן - החברה הממשלתית לתיירות

טלפון 205-686

ת.ד 7109 הקריה תל-אביב 61070

מועצת אתרי הנצחה
פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מ-18 בינואר 1990

נוכחים:

מנחם שרמן - יו"ר, יעקוב ינאי, יצחק אבינועם, נעמן סחייק, אהוד גבריאלי, יצחק וכטל, עמי כספי

סדר היום

1. "אתר הנצחה לחלכי שלום הגליכ" בקרית שמונה
לאחר מספר שנים מאז הפניה הראשונה הוגשה פניה חוזרת למועצת אתרי הנצחה מצד ערית קרית שמונה בבקשה לאשר הקמת אתר הנצחה לחלכי "שלום הגליכ" בקרית שמונה, זאת בצירוף חלק מהתוכניות והאישורים הנדרשים לצורך אישור הקמת אתר הנצחה. הוצגה בעיה כפולה הנובעת מהקמת אתר הנצחה כזה:
 1. היזם הוא מקומי אך אין מדובר באתר הנצחה מוניציפאלי אלא באתר העומד למעשה בקריטריון של אתר הנצחה ממלכתי, ולמעשה כל ישוב ובמיוחד בקו העימות בצפון, יכול לבקש להקים אנדרטה כזו בשטחו.
 2. אין עד עתה תקדים להקמת אנדרטה להנצחת כלל חלכי מכמה אחת אלא בהנצחה אישית, מקומית או חילית/יחידתית.

סיכום

היועמ"ש יכין חוות דעת שתיכלול את כל ההשלכות הנובעות מהפניה להקמת אתר ההנצחה הנדון. לאחר קבלת חוות דעת יפגש מר שרמן עם ראש ערית קרית שמונה להבהרת הנושא.

ירושלים: 1.2.1990
מספרנו: 189

לכבוד
מר עוזי צפלין
המועצה לשימור אתרים
רח' השפלה 4
ת"א 66183

א.ג.

הנדון: פניותיך בנושא הפיקטוגרמות

אבקש את סליחתך על תשובתי המאוחרת אך סיבות טכניות מנעו מתן תשובה נאותה.

עד היום הנושא בטיפול עם מ.ע.צ. ועם משרד התחבורה.
הייתי מציע לפנות ישירות לד"ר משה הירש במשרד התחבורה (תפקידו - המפקח על התעבורה) וכן
לאינג' בנימין דנה הפיקאר - במע"צ.

הנני תקווה שפניה זו תעורר את "הרכבת" לכוון תאוצה חיובי בבקשתך.

בברכה,

ד"ר אדירון כהן
מנהל אגף תכנון

העתק:

מנכ"ל חמ"ת - מר א. רונן

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך

13/8/89

דואר
23-8-1989

מכתב
מאת
משרד
התיישבות
וע"מ

כח

כן כן

כתב המעשר לגינה
ולבנים

אלה יביל

לדמי גינת הפירות אשר
הינה נמצאת בגינת

המעשר והפירות אשר
היא נמצאת בה

היא נמצאת בגינת
המעשר והפירות אשר
היא נמצאת בה

ע"מ

אשר
היא נמצאת בגינת
המעשר והפירות אשר
היא נמצאת בה

כתב
המעשר והפירות אשר
היא נמצאת בה

אשר
היא נמצאת בגינת
המעשר והפירות אשר
היא נמצאת בה

ש"ס
ש"ס

14/2/89

הארץ

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

לכבוד
רן כהן
מנהל אגף התכנון
הח' ב הטמטלתית לתיירות
רח' קרן היסוד 38
ירושלים

שלום וברכה,

הנידון; שילוט לאתרי התיישבות

אני מעלה בכתב את סיכום פגישתנו מ-9/2/89:

1. שינוי הפיקטוגרמה בטלטים: היום הסימן בצורת משולש מעוגל בפינות שאיך בו כל משטעות לנושא, הצעתי היא לסמל של המועצה לשימור אתרים, סמל זה אושר בוועדת שרים לענייני חקקים וסמלים והוא הזית גמנסיה הרצליה שנהרסה. אם יש מקום כדאי גם לכתוב המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות (מצורפת דוגמא)

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

2. אתרי התיישבות הראויים שילוט הכוונה מהכניש:
 - א- מטולה-בית הראשונים
 - ב-חצר תל חי
 - ג- בית הקברות של כפר גלעדי (האריה השואג)
 - ד-ראש פינה שחזור אתר הראשונים
 - ה-חצר כנרת
 - ו- אוס ג'וני
 - ז-עין שמר חצר הראשונים
 - ח-עתלית-מחנה המעפילים
 - ט-מקווה ישראל
 - י-בית הרצל ביער חולדה
 - יא- ניר עס-אתר מקורות
 - יב- רוחמה-הבאר
 - יג-גבולות-המצפה
 - יד-בן שמן
 - טו-בית הקברותשל קרית ענבים.

- מיסודם:
- * אגודת האדריכלים ומתכנני ציור בישראל
 - * אגף הנצח - מסד החינוך
 - * אגף הצדקה
 - * אגף המבצות האזורית
 - * כרית התנועה הקיבוצית
 - * נגיד הפרדה
 - * האגודה לישיבת וסיקום אתרי תל-אביב
 - * האגודה הביאנונית הישראלית
 - * האינד להננת סביבת
 - * האינד הישראלי של אדריכלי טף
 - * ההסתדרות הכללית של יוצרים בארץ ישראל, מרכז לחינוך ולתרבות
 - * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותה
 - * החברה להגנת הטבע
 - * החברה ההיסטורית הישראלית
 - * המועצה לישראל יפה
 - * מרכז החקלאי
 - * מרכז לתולדות כח סגן ההגנה
 - * הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
 - * הסודות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
 - * התאחדות האיכרים בישראל
 - * חיים וסביבה
 - * די יצחק בן צבי
 - * מועצת תנועות הנוער
 - * מכון לחקר תנועה הצבאית
 - * מנהל מיקרופי ישראל
 - * מנהל התכנון, מסד הפנים
 - * מרכז ההסברה
 - * מרכז השלטון המקומי בישראל
 - * משרד הבנין והשכון המינוח לבניה כפרית רישום חרישים
 - * קן קיימת לישראל
 - * רשות שמורות הטבע
 - * רשות הננים הלאומיים
 - * תנועת המוסכים

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך 14/2/89.....

-2-

טז-גבעת הקיבוצים ברחובות
זח-בית אשל

אני מקווה שתוכל לסייע לקידום הנושאים הללו.

העתק: יוסי פלדמן-שימור אתרים

בברכה
עוזי צ'פלין

- מיסודם:
- אנגד הארכיכלים ומחנני צרים בישראל
- אנף הנער - מסד החיטן
- אנף התדקית
- אונק המועצת האזורית
- ברית המועצה הקיבוצית
- גנך הכרזה
- האגדה לשימור וסקום אתרי תל-אביב
- האגדה הניאונסית הישראלית
- האינד לחננן סביבה
- האינד הישראלי של אורכלי טף
- המשרדות הכללית של העוסדים בארץ ישראל המרכז לחיטן ולתוכות
- החברה לחקירת ארץ ישראל ותיקונה
- החברה להגנת הטבע
- החברה היסטורית הישראלית
- המועצה לישראל יפה
- המרכז התקלאי
- המרכז לעליות כח מגן הגנת
- הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- השות לשמירת איכות הסביבה, מסד הפנים
- התאחדות האיכרים בישראל
- חיים וסביבה
- די יצחק בן צבי
- מועצת תרבות הנער
- מכון לחקר תרבות העבודה
- מנהל מקרקעי ישראל
- מנהל החנוון, מסד הפנים
- מרכז ההסברה
- מרכז השלטון המקומי בישראל
- מסד הכנר השטנן הפועל לבניה כפרית רשוכים חרשים
- קרן קיימת לישראל
- רשות שמורות הטבע
- רשות הגנים הלאומיים
- תנועת המוסכים

YAAD 2000 יעד

planning, consultation, management of urban & tourism projects
תכנון, ייעוץ וניהול פרויקטים עירוניים ותיירותיים

Gad Cohen PhD.

ד"ר גד כהן

7.12.89

למנהל
חוף אשקלון
אשקלון

לכבוד

מר א. רונן - מנכ"ל חמ"ת

מר י. רוטשילד - ראש מועצה אזורית חוף אשקלון

מר ג. אייזנרייך - משרד הפנים

אדונים נכבדים,

הנדון: תוכנית אזורית לפיתוח התיירות במועצה האזורית חוף אשקלון
(הרחבת ההצעה כרקע לכניסת חמ"ת לשותפות בתוכנית)

1. בתאריך 22.10.89 הגשתי למוא"ז חוף אשקלון ולמשרד הפנים הצעה לעריכת השלב הראשון של התוכנית הנדונה.
2. בפגישה שקיימתי עם מנכ"ל החמ"ת לבדיקת כניסתה לשותפות בעריכת התוכנית, הדגיש מנכ"ל החמ"ת כי החברה תשתתף בתוכנית במטרה לזהות ולהגדיר פרויקטים איכסוניים לאורך חופי מוא"ז חוף אשקלון. פרויקטים באמצעותם ניתן יהיה לעודד את תיירות הנופש. משמעות הדבר כי כבר בשלב הראשון יש לזהות ולהגדיר שניים עד שלושה פרויקטים מרכזיים כאלה ולערוך להם בדיקה כלכלית - כבסיס לעריכת חיקים למשקיעים בהמשך העבודה.
3. מהמצויין בסעיף 2 ברור כי היקף התוכנית יורחב והשלב השני (על פי ההצעה מתאריך 22.10.89) יכלל בשלב הראשון, ויחייב את הגדלת חשומות התכנון.
4. כתוצאה מהרחבת מנדט התכנון והגדלת צוות המתכננים התמורה עבור עריכת התוכנית הינה 35,000 (שלושים וחמישה אלף) דולר. כל שאר התנאים יישארו על פי המצויין בהצעה מתאריך 22.10.89.
5. מייד עם קבלת הזמנת העבודה תחל עבודת צוות התכנון.

בכבוד רב,

ד"ר גד כהן

מתכנן עיר ואזור
ויועץ לפיתוח התיירות

פנייה על פי 2 של אקווי

למנהל
בתי אבות
אשדוד
התלמיד
אוריאל

לכבוד מר רן עזר

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום ה-18 בינואר 1990

כוט אני מעביר כך בזה את פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה-18 בינואר 1990.

ב ב ר כ ה

עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

דואר נכנס
-4-2-1990
/

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מ-18 בינואר 1990

נוכחים:

מנחם שרמן - יו"ר, יעקוב ינאי, יצחק אבינועם, נעמן סחייק, אהוד גבריאלי, יצחק וכטל, עמי כספי

סדר היום

1. "אתר הנצחה לחללי שלום הגליל" בקרית שמונה
לאחר מספר שנים מאז הפניה הראשונה הוגשה פניה חוזרת למועצת אתרי הנצחה מצד ערית קרית שמונה בבקשה לאשר הקמת אתר הנצחה לחללי "שלום הגליל" בקרית שמונה, זאת בצירוף חלק מהתוכניות והאישורים הנדרשים לצורך אישור הקמת אתר הנצחה. הוצגה בעיה כפולה הנובעת מהקמת אתר הנצחה כזה:
 1. היזם הוא מקומי אך אין מדובר באתר הנצחה מוניציפאלי אלא באתר העומד למעשה בקריטריון של אתר הנצחה ממלכתי, ולמעשה כל ישוב ובמיוחד בקו העימות בצפון, יכול לבקש להקים אנדרטה כזו בשטחו.
 2. אין עד עתה תקדים להקמת אנדרטה להנצחת ככלי חללי מלחמה אחת אלא בהנצחה אישית, מקומית או חילונית/יחידתית.

סיכום

היועמ"ש יכין חוות דעת שתיכלול את כל ההשלכות הנובעות מהפניה להקמת אתר ההנצחה הנדון. לאחר קבלת חוות דעת יפגש מר שרמן עם ראש ערית קרית שמונה להבהרת הנושא.

2. דיווח היועמ"ש

- א. אתרי הנצחה באיו"ש ובאזח"ע -
ב-8 בינואר התקיים דיון בנושא אצל גב' אלבק. מנהלת המחלקה האזרחית של פרקליטות המדינה. התגבש פתרון ברוח ההמלצה של הפצ"ר הקובע שתקנוני הרשויות המקומיות יתוקנו באופן שיקבע בהם הסדר מקביל לחוק אתרי הנצחה כולל הקמת גוף מייעץ מקביל למועצת אתרי הנצחה, והאתרים יוכלו בתחומי היישובים היהודים.
- ב. הקמת אנדרטאות מצריות בשטח מדינת ישראל -
לאחר בדיקת הנושא נקבע כי מכוח החוק אין זה בגדר סמכותה של מועצת אתרי הנצחה ליעץ לשר הנוגע בדבר בכל הקשור בהקמת אנדרטאות לחללים שאינם חללי צה"ל.
- ג. בדיקת ההצעה לתיקון החוק בדבר מימון הקמת אנדרטאות חדשות - עדיין לא נמצא פתרון אחר להצעה הקיימת.

סיכום

בתיאום עם היועמ"ש למשהב"ט ננסח פניה מחודשת לשר הפנים.

3. דיווח מר גבריאל, נציג משרד הפנים, בענין תוכנית המתאר הארצית לאתרי הנצחה -

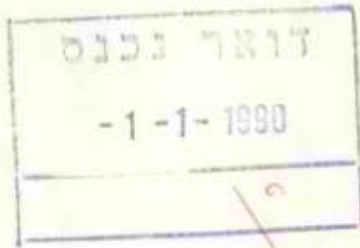
שני אנשים במנהל התכנון במשרד הפנים החלו בעבודת ההכנה לתוכנית המתאר, ההתקדמות איטית עקב העדר סיוע של משהב"ט. מר שרמן ציין שמאחר שהיתה פניה בנדון מצד מר קוברסקי למנכ"ל משהב"ט, אשר נתן תשובה בכתב למר קוברסקי הכוללת נושא הסיוע, מציע לבדוק עם מר קוברסקי.

4. דוח שוטף

א. כינוס המועצה וסיור באתרי הנצחה -
בכוונתינו לכנס בקרוב את מועצת אתרי הנצחה ולהציג בפניה את אתרי ההנצחה החדשים שהוכרזו ודיווח על הפעילות השוטפת של הועדה המורחבת.
כמו כן בכוונתינו לערוך בקרוב סיור של המועצה באתרי הנצחה באזור ירושלים, הנושא יתואם ע"י הח"מ.

ב. פניות חדשות להקמת אתרי הנצחה -
לאחרונה הגיעו פניות בבקשה לאישור הקמת אתרי ההנצחה הבאים:
א) אתר הנצחה לחלדי בני הקהילה הקראית - ברמלה
ב) אתר הנצחה לחלדי העיירה נתיבות.
ג) הקמת אנדרטה להנצחת הנופלים מכ"ח במלחמת השחרור בקיבוץ גבולות.

רשם:
עמי כספי

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

האריך 13.12.89
מס' 100
מס' 100
מס' 100

תעודת הוקרה לעבודות שימור אתרים בארץ,
המוענקת על-ידי המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות, מכריזה על הענקת תעודת הוקרה לעבודות שימור, שנעשו בארץ.

תעודת ההוקרה תוענק לעבודות שימור משני סוגים:

האחד - מבנה שמלאכת שימורו הושלמה והוא מתפקד בשימוש שלאחר השימור לפחות שנה. השני - מתחם (או שכונה) שבוצעו בו מערכות התשתית, והוא מתפקד לפחות בחלקו בהתאם ליעדים שנקבעו במסגרת התוכנית שהוכנה לו.

הגשת המועמדות - תעשה בצורה של מסמך בן 500 מילה (לכל היותר) שיתאר את הפרוייקט ותכונותיו וילווה בתוכניות צילומים (רצוי לצרף צילומים המתארים את המצב לפני השיקום).

ועדת שיפוט - ההמלצות שיוגשו למועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות, יבדקו ויערכו על-ידי ועדת שיפוט ציבורית שתכלול אדריכלים ומהנדסים. הועדה תמונה על-ידי הנהלת המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות.

הקריטריונים עלפיהם יבדקו העבודות -

- נאמנות למקור.
- התרומה הערכית של הפרוייקט.
- פונקציונליות וכלכליות הפרוייקט.
- איכות הביצוע.
- חדשנות בתכנון, טכנולוגיה ושיטות.

התעודה תנתן אך ורק לעבודות שימור שאינם בגדר עתיקות.

תעודת ההוקרה תנתן לפרוייקט ויצוייננו היזמים, המתכננים, המבצעים והמפעילים. הענקת תעודת ההוקרה תפורסם בציבור ותלווה בשילוט מיוחד בפרוייקט.

הגשת המועמדות לתעודת ההוקרה לשנת תש"ן, תשלח אל: המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות, רח' השפלה 4 תל-אביב, מיקוד 66183, עד ליום ו' 9.2.90.

י"ד שבט, 9.2.90.

מיסודם:

- * אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
- * אגף הנזר - משרד החינוך
- * אגף העתיקות
- * ארגון המועצות האזוריות
- * כרית התנועה הקיבוצית
- * גנן המדינה
- * האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- * האגודה הגיאוגרפית הישראלית
- * האיגוד להנחן סביבתי
- * האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
- * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז החקלאי
- * המרכז לתולדות כח סגן, ההגנה
- * המועצה הירודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות הירודית
- * השרות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים וסביבה
- * יד יצחק כן צבי
- * מועצת תנועות הנוער
- * מכון לחקר תנועת העבודה
- * מנהל מוקדני ישראל
- * מנהל החנוך, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * משרד הבינוי והשכון המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים
- * קרן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת המושבים

— אגף ארצות - אגף ארצות - אגף ארצות

29.10.89
האריך

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

סקר אתרים - חתכים נדרשים מהמחשב

לפני תחילת עבודת
הסקר תאסוף את
הנתונים

1. דו"ח מחוז
2. דו"ח בעלות ציבורית - ארצי
3. דו"ח בעלות עפ"י מחוז
4. דו"ח עפ"י תקופות בניה - ארצי

5 תקופות:

מבנים שנבנו עד 1882

מבנים שנבנו בתקופת עליה ראשונה - 1882-1903

מבנים שנבנו בתקופת עליה שניה - 1904-1914

מבנים שנבנו בשנים 1915-1935

מבנים שנבנו בשנים 1936-1948

5. חשיבות האתר - דו"ח ארצי.

- מיסודם
- * אנדרת האדריכלים ומחנני צירם בישראל
 - * אגף הנוער - משרד החינוך
 - * אגף העתיקות
 - * ארגון המועצות האזוריות
 - * כרית התנועה הקיבוצית
 - * גנזך המדינה
 - * האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
 - * האגודה הגיאוגרפית הישראלית
 - * האיגוד להכנתן סביבתי
 - * האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
 - * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
 - * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
 - * החברה להגנת הטבע
 - * החברה ההיסטורית הישראלית
 - * המועצה לישראל יפה
 - * המרכז החקלאי
 - * המרכז לתולדות כח מגן ההגנה
 - * הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
 - * השירות לשימור איכות הסביבה, משרד הפנים
 - * התאחדות האיכרים בישראל
 - * חיים וסביבה
 - * יד יצחק בן צבי
 - * מועצת תנועת הנוער
 - * מכון לחקר תנועת העבודה
 - * מנהל מקרקעי ישראל
 - * מנהל התכנון, משרד הפנים
 - * מרכז ההסברה
 - * מרכז השלטון המקומי בישראל
 - * משרד הבינוי והשכון המינהל לבניה כפרית ישובים חדשים
 - * קרן קיימת לישראל
 - * רשות שמורות הטבע
 - * רשות הגנים הלאומיים
 - * תנועת המושבים

אינליים - [6] מרכז
תכנון - פיצול תחומי תכנון

אינליים - פיצול תכנון

מאגלי - פיצול תכנון

מועצת אחרי הנצחה

אני מאשר
את התוכן
המפורסם
באתר

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
ט' בחשוון תש"ן
7 נובמבר 1989
מנ - 150

לכבוד מר רן כהן

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 2 נובמבר 1989.

לוט אני מעביר לך בזה את פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה-2
בנובמבר 1989.

בברכה
עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מה-2 בנובמבר 1989

נוכחים:

מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, משה נצר, יעקוב ינאי, יצחק אבינועם, משה בן גרשון, יצחק וכטל, עמי כספי.

סדר היום:

1. דו"ח היו"ר -

א. אכרזה על אתר הנצחה לחללי בית עובד - נתקבל חומר שהיה חסר לשם העברת המלצה להכרזה, כפי שסוכם בפרוטוקול הישיבה מה-7 בספטמבר 89.

סיכום:

מר בן גרשון יבדוק אם החומר אכן עונה על כל הדרישות לקראת הכרזה ועם קבלת תשובה חיובית תועבר המלצה להכרזה לשר הפנים.

ב. אתר הנצחה לחללי גולני -

מאחר שהשטח הכולל של אתר הנצחה לחללי גולני מסתכם בכ-160 דונם, תחם מר שרמן בתשריט האתר את השטח הכולל את אזור האנדרטאות וקבע שהשטח המתוחם הוא בלבד יוכרז כאתר הנצחה, על דעת חברי הוועדה.

ג. דיווח היועמ"ש למשהב"ט על סוגית הכרזת אנדרטאות באיו"ש -

נתקבלה התייחסות הפרקליטות הצבאית הראשית לסוגיה (כיום הבעיה מתייחסת לאיו"ש בלבד היות שבחבל עזה אין אנדרטאות). אין עדיין הצעה אחת לפתרון וממתינים לזימון דיון בנושא אצל מנהלת המחלקה האזרחית בפרקליטות המדינה, גב' אלבק.

ד. אנדרטאות לחללי מלחמה מצריים -

מר אבינועם מבקש לבדוק מה משמעות הקמת אנדרטאות לחללי מלחמה מצריים בשטח מדינת ישראל והאם מועצת אתרי הנצחה צריכה להיות מעורבת ולנקוט עמדה בעניין.

סיכום:

היועמ"ש למשהב"ט יבדוק מה מעמדה של מועצת אתרי הנצחה בנושא.

ה. תיקון החוק בעניין מימון הקמת אתרי הנצחה -

עד עתה לא ננקטו פעולות מעשיות לשנות את הסעיף הקובע השתתפות המדינה במימון הקמת אנדרטאות.

סיכום:

מר שרמן יעביר ליועמ"ש את הצעת תיקון החוק כפי שנוסחה ע"י היועמ"ש הקודמת לשם חו"ד אם ניתן להעבירה כלשונה או לתקנה.

1. סיור חברי מועצת אתרי הנצחה באתרי הנצחה -
מר שרמן החליט לערוך סיור לחברי מועצת אתרי הנצחה במספר אתרי הנצחה,
מועד הסיור ומסלולו יפורסמו בנפרד.

2. ישיבתה הבאה של הועדה המורחבת תערך ביום ה' ה-4 בינואר 1990.

3. הישיבה נסתיימה בשעה 1400.

רשם: עמי כספי

13.10.89

תאריך

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

לחברי וועדת סקר שלום,

הינכם מוזמנים לשיבת וועדת סקר, אשר תתקיים

בתאריך 13.11.89, בשעה 14:00, באולם הישיבות של

החברה להגנת הטבע, רח' השפלה 4 תל-אביב.

סדר היום:

דיון בסקר וועדת מרכז.

בברכה
יוני
חומל

רכזת וועדת סקר

המועצה לשימור אתרים.

Handwritten notes in Hebrew: 'סקר' (Survey), 'תאריך' (Date), '13.11.89', and 'באולם הישיבות' (In the meeting room).

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך: 26-11-1989

תאריך: 20.11.89

למפקח המבנים
גלית

סיכום ישיבת ועדת סקר 13.11.1989

משתתפים: יואב תאני, מאירה גלוסקינוס, רן כהן, גרשון שמיר, עוזי צ'פלין
משה בן גרשון, רינה מאירוביץ, יוסי פלדמן, חומי.
נעדרים: יעקב שפר, גיורא סולר, אהוד גבריאלי.

מאיה - נסקרו 95% מהאתרים במחוז מרכז. סקר מרכז ימשיך ויהווה "דוגמא" לדרך טיפול בסקר. השלב הבא צריך למיין את האתרים בעלי חשיבות ארצית ומחוזית.

יואב - כאשר סקר את האתרים ציין האתרים בעלי חשיבות מקומית. מתוך מחשבה שקביעה של אתר בעל חשיבות אזורית וארצית תעשה ע"י ועדת מומחים.

גרשון - קבוצת מומחים צריכה להעריך הסקר עפ"י קריטריונים של בעלות, חשיבות זמינות - אתרים. הערכה צריכה להביא לפיתוח תוכנית אב לאתרי התיישבות שתהווה בסיס לעזרה והתייחסות משרד השיכון לפיתוחם.

יוסי - שלב הערכת נתוני הסקר צריך להעשות ע"י משדד אדריכלים (בשכר) בשיתוף יועץ היסטורי.

"ניפוג" הראשוני יעשה ע"י חברי ועדת מרכז שיתחלקו לחוליות עבודה. שלבי העבודה המוצעים - הצגת הסקר ותוכנית עבודה בפני ועדת מרכז בתאריך 27.11. במקביל יאותר משרד אדריכלים היכול לקבל על עצמו להעריך הנתונים.

משרד השיכון בקש שבאזורים בהם נעשים פעולות שיקום ע"י המשרד, ישולבו אתרים לשימור למטרות ציבוריות.

יחידת המחקר של משרד החינוך נערכת לסקר מוסדות חינוך.

רן: כאשר עוסקים בהערכת הסקר, יש לחשוב על יצירת תוכנית אב לאתרי ביקור אשר יהוו או ישולבו במסלולי תיירות.

משרד חמ"ת יוכל לעזור רעיונית וכספית בהכנת תוכנית זו.

יוסי: מציע לקבל את הצעתו של רן ליצירת מסלול תיירותי ארצי.

משה: כדאי שתמ"א 9, תהווה בסיס לתוכנית זו ע"י עדכונה.

יוסי: סיכום הישיבה יובא לפני הוועד המנהל המתכנס ב-28.11, אשר יתבקש לגייס אמצעים להמשך הסקר במחוזות האחרים.

רשמה: חומי

- מיסודים:
- * אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
- * אגף התנועה - משרד החינוך
- * אגף העתיקות
- * ארגון המועצות האזוריות
- * ברית התנועה הקיבוצית
- * גנן המדינה
- * האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- * האגודה הניאוונטיסטית הישראלית
- * האיגוד להגנת סביבת
- * האיגוד הישראלי של האדריכלי נוף
- * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל. המרכז לחינוך ולתרבות
- * החברה להקמת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז החקלאי
- * המרכז לתולדות כח מגן ההגנה
- * הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה לתתיישבות היהודית
- * השירות לסמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים וטביחה
- * די יצחק בן צבי
- * מועצת תנועות הנוער
- * מכון לחקר תנועת העבודה
- * מנהל סקר קצי ישראל
- * מנהל התכנון, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * משרד הבינוי והשבון המנהל לבניה כפרית וישובים חדשים
- * קן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת המושבים

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
כא' באדר תשנ"ב
25 פברואר 1992
מנ - 57

דואר נכנס
- 2 - 3 - 1992
ין

לכבוד
מס' כ"ן

האגף
לטיפול
באתרי
הנצחה
מנ

הנדון: פרוטוקול ישיבת המועצה המורחבת מיום ה-20 בפברואר 1992

כוט אני מעביר לך בזה את פרוטוקול הישיבה הנ"ל.

ב ב ר כ ה
כנני
עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מיום ה-20 בפברואר 1992

נוכחים:

מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, יצחק אבינועם, אהוד גבריאלי, עוזי לוי
(מ"מ מיקי פינדר), יצחק וכטל, משה בן גרשון ועמי כספי.

סדר היום

(1) הצגת אתר ההנצחה לחללי שלומי

תכנית האתר הוצגה ע"י מהנדס המועצה המקומית. בשלומי קיימת כיום אנדרטה צנועה בחצר ביה"ס בן צבי שאינה עונה על הצרכים. התכנית לבטל את האנדרטה הקיימת ולהקים אנדרטה מרכזית חדשה במקומה בגן הזיכרון.
מיתחם האנדרטה המיועד להכרזה כולל את קיר האנדרטה ורחבה עגולה שלפניה. עלות הקמת האנדרטה כ- 70.000 ש"ח.

סיכום מר שרמן

מועצת אתרי הנצחה מחליטה לאשר עקרונית הקמת אתר הנצחה לחללי שלומי בגן הזיכרון.
על מנת שהמועצה תוכל להעביר המלצתה לשר הפנים על היזם להמציא לה את פרטים כדלהלן:
1) מכתב הסכמה של כל המשפחות השכולות שבניהן מונצחים באנדרטה הקיימת להעתקת האנדרטה לגן הזיכרון.
2) החלטה פורמלית של המועצה המקומית על הקמת האנדרטה החדשה.
3) מכתב התחייבות המועצה למימון עלות הקמת האתר ולאחזקתו.
4) אישור ועדת בניין ערים מחוזית על התכנית בהתאם לחוק התכנון והבניה, דהיינו, תיחום אתר ההנצחה בתכנית המיתאר המקומית וציונו במיפרט כאתר הנצחה.
עפ"י החוק רק לאחר הכרזה על האתר כאתר הנצחה ניתן להקימו.

(2) הצגת אתר ההנצחה לחללי המועצה האזורית עזתה

למועצה אזורית עזתה 32 חללי מערכות ישראל. אין במועצה אתר הנצחה וגם לא ביישובים.
יוזמת הקמת האתר באה מצד משפחות שכולות ויש החלפת מועצה. אתר ההנצחה מתוכנן לקום בתוך גן זכרון שיוקם בשטח קרית החינוך של המועצה.
שטח אתר ההנצחה כדונם וחצי הכולל קיר הנצחה, אנדרטה ורחבת התכנסות עגולה. עלות הקמת האתר כ- 150,000 ש"ח וקיימת החלפת מועצה למימון זה.

סיכום מר שרמן

מועצת אתרי הנצחה מחליטה לאשר עקרונית הקמת אתר הנצחה לחללי מוא"ז עזתה בקריית החינוך שליד המועצה האיזורית.
על מנת שהמועצה תוכל להעביר המלצתה לשר הפנים, על היזמים להמציא לה את הפרטים כדלהלן:
1. החלטה המועצה בדבר הקמת אתר ההנצחה ובה יצויין גם שזהו אתר הנצחה איזורי שימש את כל ישובי המועצה כדי שלא יוקמו אתרים נוספים בישובי המועצה, וכן התחייבות המועצה למימון עלות ההקמה ולאחזקה השוטפת של האתר.
2. אישור ועדת בניין ערים מחוזית על התוכנית בהתאם לחוק התכנון והבניה, דהיינו, תיחום השטח המיועד לאתר ההנצחה וציונו במיפרט כאתר הנצחה וכן ציון מגרש החניה הקיים בקידמת האתר וסימונו בתוכנית כמגרש חניה.
על פי החוק רק לאחר הכרזה על האתר כאתר הנצחה ניתן להקימו.

(3) דיוח שוטף - מר שרמן

א. שינוי חוק גנים לאומיים שמורות טבע ואתרי לאום, ועדת הפנים של הכנסת דנה בהצעת התיקון לפרק אתרי ההנצחה בחוק. לא היו הערות מיוחדות להצעה והכוונה היא להעביר את הצעת התיקון החוק עוד לפני פיזור הכנסת הנוכחית.
ב. אנדרטות באיו"ש ובחבל עזה - ב-21.11.91 התקיים דיון בנושא אצל מר חיים ישראלי, עוזר שר הביטחון.

סוכס

1) לגבי אנדרטאות קיימות

- א. אנדרטאות הקרובות לבסיסי צה"ל - "יאומצו" ע"י צה"ל וצה"ל ידאג לתחזוקתם. אלופי הפיקוד ידאגו להוצאת הנחיה מתאימה.
- ב. אנדרטאות הקרובות לישובים יהודים - ע"י שר הביטחון להתישבות יטפל באימוץ האנדרטה ע"י כל ישוב יהודי הקרוב לה.
- ג. אנדרטאות שאינם קרובות לצה"ל או לישובים כנ"ל - יטופלו ע"י איש תחזוקה שיומלץ ע"י המנהל האזרחי: ההתקשרות איתו תבצע באמצעות היחידה להנצחת החייל.

2) לגבי אנדרטאות בעתיד

- המגמה לדאוג שלא יוקמו אנדרטאות ללא אישור מתאים: לכן מומלץ כי תוצא הנחיה של המנהל האזרחי ושל אלופי הפיקודים שלא תוקמה אנדרטאות אלא באשורם.
- הערת היועמ"ש: עדיין לא התקיים דיון מסכם בנושא אצל גבי פליאה אלבק. המגמה היא למסד הליך דומה למועצת אתרי הנצחה לגבי אנדרטאות חדשות.

- ג. אתר הנצחה לנפגעי האוטובוס במצריים - הגיעה אלינו פניה של עמותת נפגעי האוטובוס במצריים להקמת אתר הנצחה לציון הארוע מלפני שנתיים בו נהרגו 9 מטיילים ישראלים באוטובוס בדרך לקהיר. האתר מתוכנן לקום בצומת יד מרדכי (בדרך מצרימה). לאור הפניה מתעוררת שאלה עקרונית, האם יש להנציח נפגעים ישראלים בחו"ל כאתר הנצחה כמקובל. מר שרמן מסתייג מהקמת אתרי הנצחה מסוג זה כל פעם שיפגע אזרח ישראלי בחו"ל ומציע לבדוק אפשרות ריכוז כל נושא נפגעי חו"ל באתר הנצחה אחד.
- חברי הועדה הביעו דעתם שנפגעי פעולות איבה בחו"ל דינם כדין חללים בארץ לגביהם נוגע החוק. לכן יש להתייחס לבקשה הנ"ל כלכל פניה להקמת אתר הנצחה ולטפל בה כמקובל.

סיכום

נשלח מכתב הסבר ליזם. היזם יוזמן להציג התכנית למועצה.

- 4) התיחסות מר גבריאלי להמלצה על הכרזת אתר ההנצחה לאל"מ רחימוב בברעם - לטענת מר גבריאלי למרות שתיק האתר הנ"ל נשלח לשר הפנים להמלצה להכרזה וזאת עפ"י סיכום ישיבה מיוחדת של המועצה, אין הסיכום הנ"ל עונה על דרישות החוק וגם לגבי אתר הנצחה זה, יש צורך באישור ועדת בניה מחוזית על תכנית עפ"י חוק התיכנון והבניה.
- מר משה בן גרשון הודיע שכבר פנה למהנדס הועדה המקומית גליל עליון וסיכם עמו את הפעולות שעדיין יש לנקוט בטרם הכרזה.

סיכום מר שרמן

מאחר שהטעות נבעה מאי התיחסות והערות לפרוטוקול הישיבה שדנה בנושא הוחלט שלהבא אם תוך 10 ימים מהפצתם לא יהיו הערות לפרוטוקולים וסיכומים של מועצת אתרי הנצחה, הפרוטוקולים יאושרו.

הישיבה נינעלה ב - 13:30.

אמ"ת
המבנה
החדש

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

פעולות המועצה לשימור אתרים

תוכנית פעילות שנתית תש"ן - 1989-90

המועצה לשימור אתרים, פועלת באמצעות וועדות פעולה אשר מורכבות בעיקרן ממתנדבים, מאנשי מקצוע מתחומים שונים הקשורים לנושא השימור ומאישי ציבור.

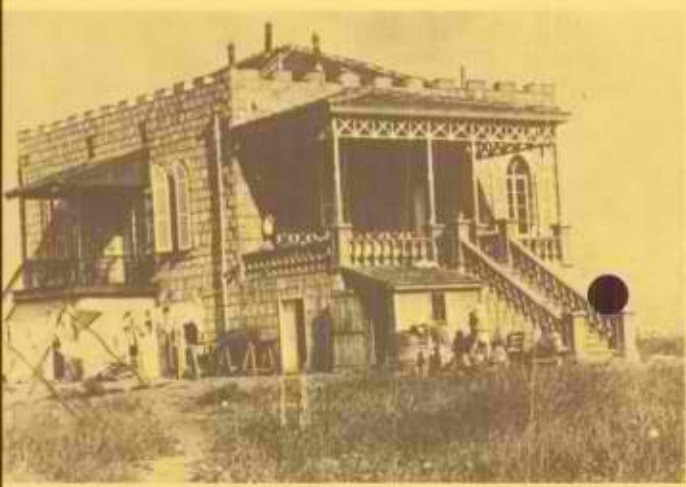
ועד מנהל - מורכב מנציגי 35 גופים ציבוריים המרכיבים את המועצה, נבחרו הוועדות האזוריות ונציגי ציבור. הועד המנהל נפגש בהתאם לצורך ולפחות אחת לשנה, בתאריך 28.11.89.

הנהלה - חבריה, נציגים נבחרים מקרב הוועד המנהל. חברי ההנהלה נפגשים בהתאם לצורך בתאריכים: 24.9.89, 4.2.90, 14.5.90.

וועדות אזוריות - פעולות המועצה מתבצעות באמצעות וועדות אזוריות, על-פי אזורי הארץ השונים.

הוועדות ותאריכי מפגשיהן:

- ועדת דרום:** 10.6, 18.3, 21.1.90, 26.11, 17.9.89
- ועדת ירושלים:** 20.5, 18.3, 18.2, 14.1.90, 3.12, 5.11, 3.9.89
- ועדת תל-אביב:** 14.5, 26.3, 19.2, 1.1.90, 13.11, 18.9.89
- ועדת מרכז:** 11.6, 23.4, 5.3, 29.1.90, 6.11, 25.9.89
- ועדת חיפה:** 3.6, 8.5, 13.3, 23.1.90, 14.11, 26.9.89
- ועדת חיפה דרום:** 2.5, 7.1.90, 29.10.89
- ועדת גליל תחתון ועמקים:** 10.6, 21.3.90, 13.12, 13.9.89
- ועדת גליל עליון:** 22.5, 20.2.90, 21.11.89
- ועדת תכנון:** 17.6, 25.2.90, 28.11.89
- ועדת חינוך:** 18.4.90, 31.12.89
- ועדת סקר:** 26.6.90, 24.10.89
- ועדת ייזום תכנון:** 24.6, 4.3.90, 5.11.89
- ישיבת מזכירים:** 20.5, 27.2.90, 10.9.89

חולדה בית הרצל 1927

יהוועדות הינן בעלות הרכב קבוע.

לחברי המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

השנה שחלפה צויינה בפעילות רבה בנושאי השימור והסתיימה בכנס רב משתתפים בחצר כנרת. במשך שנה זו, המשיכנו בפעולות שתרמו לקידום השימור בארץ:

- מעקב ומניעת הרס אתרים
- יוזם תוכניות לשימור. עד כה הוכנו ביוזמת המועצה, 34 תוכניות לשימור, מהן שתי תוכניות מתאר.
- במסגרת הפעילות החינוכית, הוכנה תוכנית מ להעמקת הוויקה למורשת ההתיישבות שאושרה על משרד החינוך והתרבות, אנו נערכים לקראת ישימה.
- הוכן חוק לשימור אתרים שהחל לעשות דרכו במבון אישורו בכנסת.

נאמן המועצה לשימור!

פרוסים לפניך מגוון פעילויות שהמועצה לשימור אתרים מתכננת לקיים במרוצת שנת תשי"ן. על מנת להערך לקראת כל אירוע נבקשך למלא את הספח הרצי"ב ולהעבירו אלינו. בהתאם לבקשתך נשלח לך פרטים נוספים לקראת האירוע. בדעתנו להעמיק השנה את הקשר עם פעילי המועצה. נבקש מחברים אשר מעוניינים ויכולים להתנדב לפעילויות המפורטות, לציין זאת בספח הרצי"ב.

חברים יקרים, אנו זקוקים למוערבותכם בפעילות המועצה במיוחד השנה כאשר נצטרך להתמודד על קבלת חוק שימור האתרים. רק בתמיכת ציבור נאמן ומסור נצליח במשימות העומדות לפנינו.

בברכה

יוסי פלדמן

מזכיר המועצה לשימור מבנים
ואתרי התיישבות

תוכנית ארועים

תוכנית פעילות המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות לשנת תשי"ן. הפעילות מאורגנת על-ידי המועצה לשימור אתרים ולעיתים מאורגנת בשיתוף מרכז ההסברה, קרן הקיימת לישראל וגופים נוספים.

יום עיון, 60 שנה לקרב על חולדה

יום ב' — 16.10.89, י"ז תשרי תשי"ן

שימור אתרים בתנועה הקיבוצית

יום ג' — 31.10.89, ב' חשוון תשי"ן

כנס ארצי למנהלי מוזיאונים היסטוריים ואתרי ביקור. בשיתוף איקו"ם.

יום ד' — 15.11.89, י"ז חשוון תשי"ן.

יום עיון, 80 שנה להתיישבות ברוחמה
יום ד' — 27.12.89, כ"ט טבת תשי"ן

ארועי שימור אתרים במסגרת חגיגת טבע יתקיימו בסינמטק ירושלים

יום ד' — 27.12.89, כ"ט טבת תשי"ן

יום עיון, שימור בירושלים — תכנון מול מציאות

יום ד' — 31.1.90, ה' שבט תשי"ן

יום עיון, לזכרו של מרופ' זאב וילנאי. בשיתוף מוזיאון ארץ-ישראל.

יום ה' — 1.2.90, ו' שבט תשי"ן

מתכננים, זכרון יעקב — תוכניות שימור

יום ג' — 6.2.90, י"א שבט תשי"ן

שבוע שימור אתרים — ימי א'-ו' — 18-23.3.90,
כ"א-כ"ו אדר תשי"ן

שימור אתרים היסטוריים — ההיבט המשפטי

יום א' — 18.3.90, כ"א אדר תשי"ן

100 שנה לרחובות 1890-1990

יום ב' — 19.3.90, כ"ב אדר תשי"ן

יום עיון, חיפה בראי האדריכלות

יום ג' — 20.3.90, כ"ג אדר תשי"ן

יום המונומנט הבינלאומי

יום ד' — 21.3.90, כ"ד אדר תשי"ן

ימי עיון, צפת בראי השימור

ימי א'-ב' — 1-2.4.90, ו'-ז' ניסן תשי"ן

יום העצמאות — ביקורים וסיורים באתרי ראשונים

יום ב' — 30.4.90, ה' אייר תשי"ן

עיון, שכונות הפתלים בתל-אביב

יום ב' — 7.5.90, י"ב אייר תשי"ן

כנס תנועות הנוער במחנה המעפילים בעתלית

יום א' — 13.5.90, י"ח אייר תשי"ן, ל"ג בעומר.

ערב עיון, סיפור של בית בירושלים

יום ג' — 15.5.90, כ' אייר תשי"ן

כנס מעפילים במחנה המעפילים בעתלית

יום ד' — 16.5.90, כ"א אייר תשי"ן

יום עיון, המעברה — בית ראשון בישראל

יום א' — 3.6.90, י' סיון תשי"ן

קורס למנחים בשימור אתרים

ימי א'-ה' — 1-5.7.90, ח'-י"ב תמוז תשי"ן

כנס לציון 120 שנה להתיישבות במקוה ישראל

ספטמבר 1990

לקראת כל ארוע ניתן יהיה לקבל פרטים במוכירות המועצה לשימור אתרים, רח' השפלה 3, טל' 03-375063.

בתוכנית זו עשויים לחול שינויים

לכבוד
המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות
רח' השפלה 4
תל-אביב

1. במענה לפירסום התוכנית השנתית שקבלתי. ברצוני להשתתף באירועים הבאים של המועצה לשימור אתרים:

אודה על קבלת פרטים נוספים לקראת האירועים שצינתי.

2. באפשרותי לתרום לפעולות המועצה לשימור בתחומים הבאים: (סמן x)

- סיוע בהרצאות ובהדרכה — עבודות שיקום
— בפעולות חינוך — אירגון ומשרד
— בתכנון

3. ברצוני להמליץ למועצה לשימור על פעולות נוספות בתחומים הבאים:

אבקש להפגש לשיחה להבהרת רעיונותי.

שם: _____

כתובת: _____ טל' _____

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
יד' אלול תשמ"ט
14 ספטמבר 1989
מנ - 140

דואר נכנס
24-9-1989

למי הנכנס
מאת
צילום
מאת

לכבוד: מר בן נקו

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 7 בספטמבר 1989

לוט אני מעביר לך בזה את פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה-7 בספטמבר 1989.

ב ב ר כ ה

עמי כספי

מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
יד' באלול תשמ"ט
14 בספטמבר 1989
מנ - 140

פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה 7 בספטמבר 1989

נוכחים:

מנחם שרמן - יו"ר, יעקב ינאי, משה נצר, נעמן סחייק, משה בן גרשון,
יצחק ונטל, עמי כספי

סדר היום

1. סקירת פניות חדשות למועצת אתרי הנצחה בדבר הקמת אנדרטאות -

- מאז הישיבה האחרונה נתקבלו 8 פניות להקמת אתרי הנצחה/אנדרטאות או גלעדים חדשים:
- א. אתר הנצחה לחללי "שלום הגליל" בקרית שמונה.
 - ב. אתר הנצחה לחללי הבדואים - בעמק יזרעאל.
 - ג. אתר הנצחה לחללי הצ'רקסים - בכפר ריחאניה.
 - ד. אתר הנצחה לחללי סביון וגני יהודה.
 - ה. אתר הנצחה לחללי שכונת גוננים במתנ"ס גוננים בירושלים (נמצאת בשלבי סיום הקמה ללא היתר).
 - ו. אנדרטה/גלעד לזכרו של שמואל אדיב - ליד קבוץ דפנה
 - ז. אנדרטה לזכרו של הטייס מוטי שרון - בהר המערה על גבול מצרים.
 - ח. גלעד לזכרו של עמישלוס קהת - ברמת הגולן.

לכל הפניות נכתבו מכתבי תשובה בהם הובהרו ההליכים הנדרשים להכרזה על אתרי הנצחה, התיחסות לכל אחד לגופו של עניין.

2. בדיקה מחודשת של הגדרת "אתר הנצחה" בתחום טיפול המועצה

לאור הפניות המרובות והמגוונות (ראה סעיף 1 לעיל) מתעוררת לעתים השאלה האם מדובר באתר הנצחה בתחום טיפולה של המועצה. במסגרת הכללים שקבעה לעצמה המועצה לפעולה הוחלט, בין היתר שהמועצה לא תטפל בהכרזה על אנדרטאות הנמצאות במקומות סגורים או באזורים מתוחמים כגון קמפוסים, קיבוצים וכד'. כמו כן הוחלט לאמץ את ההגדרה של אנדרטה, כפי שפורשה ע"י היועמ"ש למשהב"ט במכתבה מה 20 בפברואר 89.

סיכום

- א. הח"מ ירכז את הכללים והקריטריונים שנקבעו ע"י המועצה במשך הזמן במסמך אחד.
- ב. כל פניה שאין עליה תשובה חד-משמעית תיבדק לגופו של ענין ע"י הועדה המורחבת.

3. דיוח שוטף

- א. פנינו לשר הפנים בבקשה למנות 2 נציגים חדשים מטעמו למועצת אתרי הנצחה, במקום מר יצחק גרוס ז"ל ומר אלי הללי יבדלא, שסיים תפקידו כראש עיריית דימונה.
- ב. נסתיימו כל ההליכים לקראת הכרזה על אתר הנצחה בגבעת התחמושת כאתר הנצחה ממלכתי. עם קבלת תשריט האתר שחסר לנו נעביר את הבקשה לאכרזה לשר הבטחון.
- ג. עדיין לא הוכרעה הסוגיה של אכרזה על אתרי הנצחה שבאיו"ש וחע"ז. היועמ"ש למשהב"ט יבדוק עם מנהלת המחלקה האזרחית של פרקליטות המדינה, גב' אלבק, היכן עומדים הדברים.

4. ישיבתה הבאה של הועדה המורחבת תערך ביום ה' ה- 2 בנובמבר 1989 בשעה 13:00.

אני
מאשר את
הקנייה

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
ז' בתמוז תשמ"ט
10 ביולי 1989
מנ - 123

לכבוד מר רן כהן

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 6 ביולי 1989.

לוט אני מעביר כך בזה את פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה-9
ביולי 1989.

בברכה
עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה-6 ביולי 1989

נוכחים:

מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, יצחק אבינועם, משה בן גרשון, יצחק וכטל, עמי כספי.

סדר היום:

1. הצגת תכנית אתר הנצחה לחללי מושב בית עובד.

תוכנית אתר הנצחה לחללי בית עובד הוצגה לחברי הועדה ע"י ועד המושב. האתר ימוקם בראש גבעה בשטח הציבורי של המושב בשטח של כ-4 דונם ובעלות משוערת של כ-43,000 ש"ח לשלב א' הכולל את האנדרטה (גוש סלע גדול ו-2 אבנים לצידו עם שמות הנופלים). תקציב המושב לשנה זו לצורך זה 35,000 ש"ח.

סיכום:

מועצת אתרי הנצחה מחליטה עקרונית לאשר הקמת אתר הנצחה הנ"ל. בטרם העברת ההמלצה לשר הפנים להכרזה על האתר כאתר הנצחה על היזמים להמציא למועצת אתרי הנצחה את הפריטים הבאים:

- 1) ת.ב.ע. מאושרת ע"י ועדת בנין ערים מחוזית, תוך סימון השטח כאתר הנצחה.
- 2) מכתב התחייבות של מושב בית עובד על אחזקה שוטפת של האתר.
- 3) ציור או צילום של מודל האנדרטה.

2. הצגת תכנית אתר הנצחה בקבוץ גרופית

תוכנית אתר הנצחה לזכר חברי גרופית וחברי גרעינים שנפלו במערכות ישראל הוצגה לחברי הועדה ע"י מזכיר הקבוץ ואדריכלית הנוף של המועצה האזורית חבל אילות. האתר מורכב מסלעים טבעיים עם שמות הנופלים שיובאו לאתר ממקומותיהם המקוריים. שטח האתר כחצי דונם והוא מופיע בתכנית בנין ערים מאושרת, אך בשטח המצויין כבית עלמין.

סיכום

1. מועצת אתרי הנצחה מאשרת עקרונית הקמת אתר הנצחה.
2. לאתר מסוג זה אין צורך ברשיון בניה.
3. בטרם העברת המלצתה של המועצה לשר הפנים לשם הכרזה כאתר הנצחה על היזמים לנקוט בפעולות הבאות:
 - 1) לפעול לתיקון בתכנית הת.ב.ע. לתיחוס שטח אתר הנצחה מחוץ לשטח בית העלמין ולציונו כאתר הנצחה, ולהעביר את התכנית המתוקנת למועצת אתרי הנצחה.
 - 2) להעביר למועצת אתרי הנצחה מכתב התחייבות מהמועצה האזורית חבל אילות על אחזקה שוטפת של האתר.

3. דו"ח מר בן גרשון בעניין תכנית המתאר הארצית לאתרי הנצחה

המועצה הארצית לתכנון ובניה אשרה הכנת תכנית המתאר הארצית בהתאם להצעת מועצת אתרי הנצחה. עניין השתתפות או סיוע משרד הבטחון להכנת התכנית עדיין שנוי במחלוקת ויו"ר המועצה הארצית פנה בעניין זה למנכ"ל משרד הבטחון, אך העניין עדיין בבירור, ולכן התכנית עדיין לא פורסמה ברשומות.
למרות זאת התחילו אנשי משרד הפנים בעבודה מעשית ובהרצת התכנית כשבסיס לכך משמש ספר "הגלעד" שהוציאה היח' להנצחת החיל במשרד הבטחון.

סיכום מר שרמן:

ספר "גלעד" ישמש כבסיס להכנת תכנית המתאר, נערכת כעת גם עבודת התאמה של האנדרטאות שבספר לעומת אלה שאושרו ע"י מועצת אתרי הנצחה, ולאחר סיומה תוצג התכנית שעל בסיס הספר לאישורה של מועצת אתרי הנצחה ולשר הפנים.

4. דו"ח מר בן גרשון על מצב אתרי הנצחה שהועברו להכרזה לשר הפנים

- א. אנדרטת חיל קשר ואלקטרוניקה ביהוד הוכרזה ופורסמה ברשומות.
- ב. אנדרטת התותחנים בזכרון יעקב - הושלמו כל ההליכים והתכנית הועברה לחתימתו של שר הפנים.
- ג. גבעת התחמושת - התכנית קבלה מתן תוקף בפרסום בילקוט הפרסומים (מס' 3673) ב- 29.6.89.
מאחר שמדובר באתר ממלכתי המוכרז ע"י שר הבטחון יש לברר אלו הליכים סופיים צריכים להעשות במשרד הפנים.

סיכום

מר בן גרשון יברר אם ניתן להמליץ ישירות על אתר ממלכתי לשר הבטחון או יש קודם לקבל כל האישורים כנהוג במקרי הכרזה אחרים כאשר המכריז הוא שר הפנים, ואז משרד הפנים יסכם עם כל הגורמים שרם העברה לאישור שר הבטחון.

5. דו"ח היו"ר

- א. נתקבלה פניה של מרכז קהילתי "גוננים" בירושלים לאישור להקמת אנדרטה לזכר 223 חללי שכונת גוננים והסביבה בשטח מתנ"ס גוננים.
התברר שישנה אי בהירות ומחלוקת לגבי הקמת אנדרטה שכונתית ואנדרטה בשטח מוסד עירוני.

סיכום

- 1) מועצת אתרי הנצחה תקיים דיון עקרוני בנושא.
- 2) יכתב מכתב תשובה לפונים בו יצויין שבקשה מסוג זה יש להפנות למועצת אתרי הנצחה באמצעות הרשות המוניציפלית ולהגיש תוכנית כחוק.
- ב. המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות שליד החברה להגנת הטבע פנתה לגורמים שונים וביניהם מועצת אתרי הנצחה בהצעה לשלם את אתרי המשוריינים שלאורך כביש שער הגיא ובבקשה לסייע בביצוע תכנית זו.

סיכום

המכתב יועבר למר סטייק לטיפולו.

ג. נתקבל מכתב מיו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה רכס הכרמל המאשר שהמצפור ע"ש דוד איזן ז"ל כלול בתחום הפארק הלאומי של הכרמל ונמצא בתחום המרחב המקומי - מחוזי של מחוז חיפה.
(הערה: מצפור אינו מוכרז כאתר הנצחה והאנדרטה בתוך המצפור תכלול בתכנית המתאר הארצית של אתרי הנצחה).

רשם: עמי כספי

תיק קריי-שאנק

1
מועצת אתרי הנצחה

7052 ת"ד
61070 תל-אביב
8591 מנ-
תשמי"ו אייר
1986 15 מאי

לכבוד
מר פרופסר אזר
ראש עיריית קרית שמונה
קרית שמונה 10200

.א.נ.

הנדון: אתר הנצחה בקרית שמונה

1. בדיון שקיימה הועדה המורחבת של מועצת אתרי הנצחה בנושא הנדון, בתאריך 29 באוגוסט 1985, נדון הנושא בהיבטיו העקרוניים והכלליים.
2. אם בינתיים גובשה הצעה קונקרטיית אשר לדעתך ראוי כי תובא לדיון בפני הועדה, הנני מציע להעבירה למועצה, ע"מ שאפשר יהיה לדון בה בהקדם.

בכבוד רב,

אלוף (מיל') דניאל מט
יו"ר מועצת אתרי הנצחה

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים: 25.5.1989
מספרנו: 3289

למיין אריה אלעזר
ההתקנתה
בני

לכבוד
מר מנחם שרמן
יו"ר מועצת אתרי הנצחה.

א.ג.

הנדון: אתר ההנצחה " שלום הגליל "

כחבר במועצת אתרי ההנצחה מטעם משרד התיירות, הנני פונה אליך להעלות ולאשר בוועדות הפנימיות את הנושא המדובר.

כאיש החמ"ת, הנני רואה במקום ובתוכניות הפיתוח המלוות אליו הכוללות מוזיאון לתולדות מערכות ישראל ואתר ארכיאולוגי ובו בית הבד הגדול ביותר בצפון מהתקופה הרומית, את אחד מנקודות הביקור התיירותי העתידיות באזור הגליל העליון.

מצ"ב העתקי התוכניות.

בברכה,

אורי ד"ר דן כהן
מנהל אגף תכנון

העתק: יצחק עמיר - עיריית ק"ש

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

כ.י.
מ"ר אריה

תעודת
פ

ירושלים: 25.5.1989
מספרנו: 3289

לכבוד
מר מנחם שרמן
יו"ר מועצת אתרי הנצחה.

א.ג.

הנדון: אתר ההנצחה " שלום הגליל "

כחבר במועצת אתרי ההנצחה מטעם משרד התיירות, הנני פונה אליך להעלות ולאשר בוועדות הפנימיות את הנושא המדובר.

כאיש החמ"ת, הנני רואה במקום ובתוכניות הפיתוח המלוות אליו הכוללות מוזיאון לתולדות מערכות ישראל ואתר ארכיאולוגי ובו בית הבד הגדול ביותר בצפון מהתקופה הרומית, את אחד מנקודות הביקור התיירותי העתידיות באזור הגליל העליון.

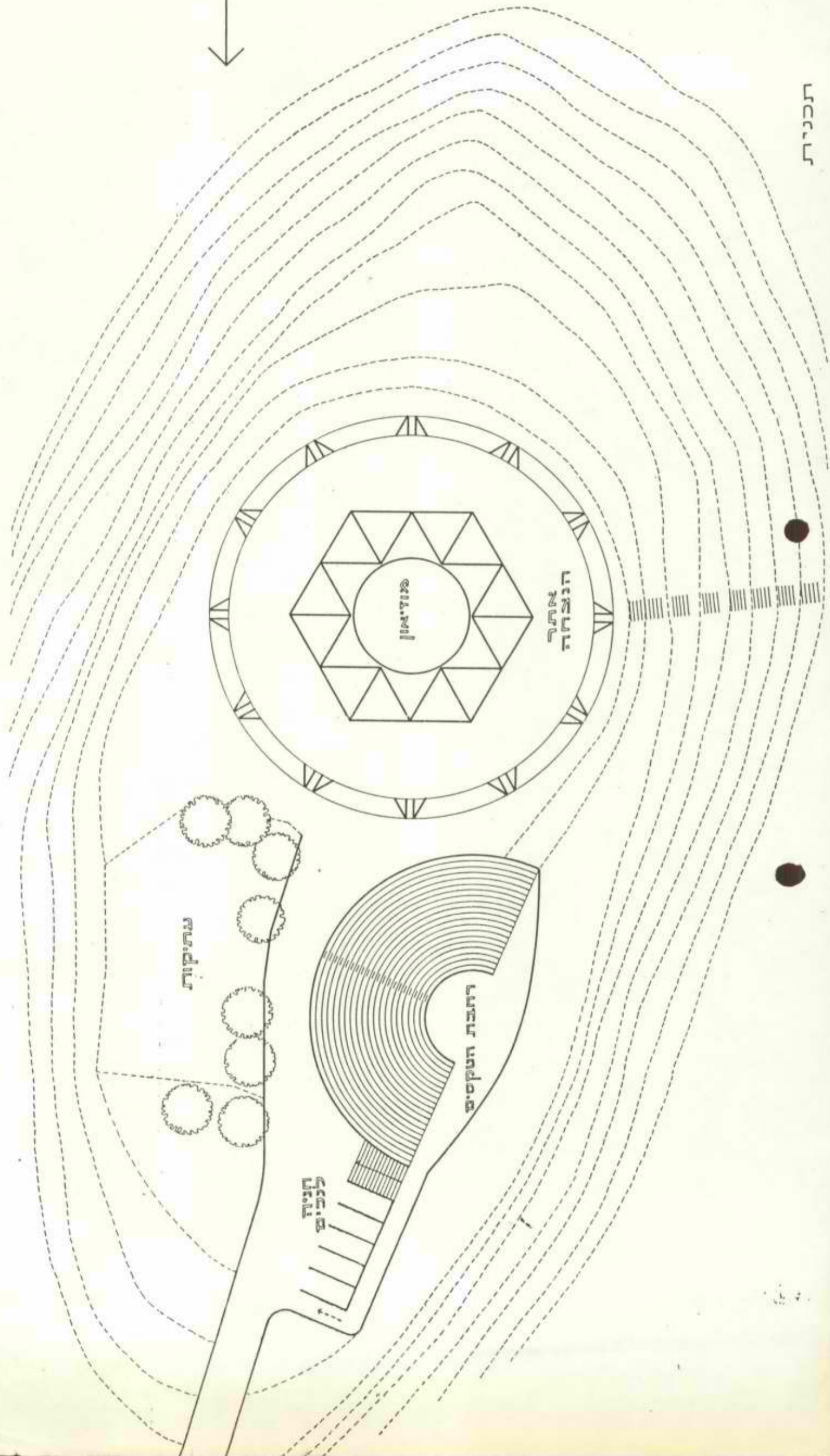
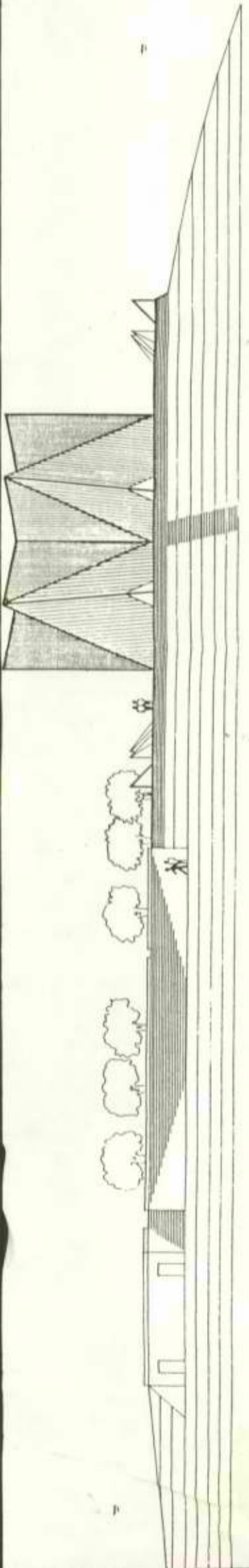
מצ"ב העתקי התוכניות.

בברכה,

אדר' ד"ר דן כהן
מנהל אגף תכנון

העתק: יצחק עמיר - עירית ק"ש

חורף

21-5-1989

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
סל. מרכזיה 06*941333/4/5/6
ת.ד. 1 קרית שמונה 10200

ס"ו בניסן תשע"ט
2 במאי 1989
מספרנו: 0005

Handwritten notes:
מספר 0005
מספר 0005
מספר 0005
מספר 0005
מספר 0005

לכבוד
ד"ר רן כהן
מנהל אגף התיכנון
החברה הממשלתית לתוירות
ירושלים

הנדון: אתר הנצחה "שלום הגליל"

אתר הנצחה "שלום הגליל" כולל בתוכו: מוזיאון לפערכות ישראל עד "שלום הגליל" כמו כן נמצא בית הבד הגדול ביותר באזור הצפון מהתקופה הרומית וכן בית העלמון, החלקה הצבאית בקירבת מקום.

הגבעה בה נוקם האתר משקיף על קרית שמונה וההתיישבות העובדת ולא פחות על הגולן והחרמון, ויופיו של הנוף הצפוני.

מצאנו לנכון לפנות אליך כאחד המעניינים באתר, והצגנו לפרמס ולכנס את התיירות בקרית שמונה.

אתר ואפילושה כאמור כפרית שמורה שהוגים שתי חוקיות בלתי נפרדות שתוכרנה לכל הבאים בשערנו, וחובות להיסטוריה של עם ישראל בדורותיו.

אנו מבקשים מכוונך להרחם למאמץ הסיוע להקמת המוזיאון ואבדלת "שלום הגליל".

הננו מצפים בזה תוכנית רעיונית המאגמת את עיסוקי האתר ומזמינים אותך בכל את לסיור והסבר בנדון.

בברכה,

איציק עשיר
רכז המוזיאונים

העתק: מר פרנספר אורן - ראש העיר.
מר יואל אברהם - מימ ראש העיר.

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
ת.ד. 10200 טל 067-413334/5/6
קרית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

ג' בחסון תשמ"ה
תאריך 19 באוקטובר 85

בית

לכבוד
מר ישראל גודוביץ
רח' מבצע קדש 5
רמת השרון

מר גודוביץ הנכבד,

הנדון; חפירות הל- ברום - קיש
אנדורסה להנצחת הלל שלי"ג

בהמשך לשיחתנו הטלפונית הנני מצרף בזה את מכתבו של מנהל מח' סקר וחפירות מר זאב יבין (במשרד החינוך) עם פירוט תקציבי המידע לביצוע שלב א' - מדרגות.

בבקשך לדאוג להעביר את הכסף לאגודה לסקר ארכיאולוגי של ישראל, בבנק לאומי לישראל, סניף ראשי ירושלים בחשבון מספר 07-42173, עם העברת הכסף לאגודה הנ"ל יחלו בעבודה השטח.

נא לטיפולך האישי.

בברכה

אלי יוחיון
רלשי

העתק; מר זאב יבין.

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
067-41333|4|5|6 טל. ת.ד. 10200
קרית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

תאריך ייג אלול תשמ"ו
17 בספטמבר 1986

לכבוד
מר א' פיקק
ראש אגף השיקום
תקריה
תל-אביב
מר פינק חנכבד,

הנדון: אנדרטה מלחמת "שלום הגליל" בקרית-שמונה

אזרחי עירנו, כאזרחי מדינת ישראל, באצבע הגליל בגליל המערבי, בואכה
נתריה - שוכנים לבטח נאז החלה מלחמת שלום הגליל.

השקט הביטחוני נתן לנו את שניהן לכחוב במילים אין ספור - את החיים
ואיתם את הרצון העז ליצוק בהם תוכן ואת הכח המניע להגשים את שאויינו
בחבל ארץ זה.

אתר ואנדרטה כאמור בקרית-שמונה - מהווים שתי חוליות בלתי נפרדות,
שתזכרנה לכל הבאים בשערנו את מאורעות התקופה ואת גיבוריה.

לשם העמדת האנדרטה, אנו מבקשים להמציא עבורנו את רשימת המשפחות השכולות
וכתובתם, בצירוף שמות החללים ממלחמת "שלום הגליל".
על מנת ליצור קשר עם המשפחות, ולשתפם בהקמת האתר וזאת בהמשך לפגישתנו
במשרדך בנדרון.

רשימה זו תשמר כרשימה שלא ניתנת להעברה או לפרסום עפ"י החנחיות שיקבעו
על-ידיך.

הכבוד רב,

מרסר אזור
ראש העיר

העתק:
סגן שר הביטחון-מר דקל
עוזר שר הביטחון-מר שמעון שבס.

מ"ק אלו הנכתב לחצי סל"ג

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
ת.ד. 1 טל. 067-41333/4/5/6
קרית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

תאריך ייג באב תשמ"ה

31 ביולי 1985

סיכום דברים עם מר זאב יבין - אגף העתיקות

מיום 29/7/85

על סדר היום:

- א. אתר העתיקות ציקלון.
- ב. העברת עתיקות לק"ש.
- ג. חל-ברום

- א. אתר ציקלון - סוכס עם חתימת החוזה במשרד החינוך יועבר הכסף לטובת האתר ויוחל בחפירות.
- ב. בנושא העברת העתיקות לטובת מוזיאון ק"ש - לאתר גילוי העתיקות רישומם ומיונם בירושלים - ניתן ליפנות לאגף העתיקות (רות פלד) ולהעביר חלק מהמוצגים למוזאון לק"ש.
- ג. בנושא חל ברום - אנדרטה להנצחה. יש להעביר את התוכנית לאגף העתיקות.
על מנת ליבחון ולמפות את מיקום האנדרטה וכן על מנת להכין מיסגרת תקציבית לביצוע חפירות החשיפה במגמה לשקמם ולשלבם בתוך תוכנית האנדרטה.

רשם: אוהרון אלי

המועצה הציבורית לאתרי הנצחה

מיון
כחול
א"ת
הנצחה

2-14-11

משרד הבטחון
דרך פתח-תקוה 53
תל-אביב 67138
טל. 266275

אי שבת תשמי"ה
23 בינואר 1985

לכבוד
מר פרוספר אזרן
ראש העיר
קרית-שמונה

הנדון: אנדרטת זכרון לחללי שלי"ג

מר אזרן הנכבד,

אני מאשר בתודה קבלת מכתבך מתאריך 5 בינואר 1985
בצרוף החומר הנלווה.
בקשתך תובא לדיון בפני המועצה מיד לאחר תחילת התכנסותה. ההתכנסות
מתעכבת מפאת דיוני תאום הנערכים בין משרד הפנים למשרד הבטחון לגבי אופן
הפעלתה של המועצה.

בכבוד רב
ו ב ב ר כ ה,
י. יצחק אבינועם
יו"ר המועצה

העתק: יצחק רבין-שר הבטחון
הרב יצחק פרץ-שר הפנים
חיים קוברסקי-מנכ"ל משרד הפנים
נעמן סחייק-מנהל היחידה להנצחת החייל
משה בן-גרשון-משרד הפנים

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
ת.ד.ו טל. 067*41333/4|5|6
קרית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

בי"ה תאריך יג' עמ' תשמ"ה
7 בינואר 1985

לכבוד

מר אבינועם יצחק
יו"ר המועצה הציבורית לאתרי הנצחה
דרך פתח תקוה 53 - משרד הבטחון
תל - אביב מקוד 67138

אדון נכבדו

- להלן פירוט דרכי מימון וביצוע הקמת אתר הנצחה לחללי שלי"ג:
- א. לצורך הקמת האתר הוקמה עמותה.
 - ב. משך הקמת האתר כ-18 חדשים. 6 חדשים לעיצוב הגבעה ו-12 חדשים להקמת האתר בראש הגבעה.
 - ג. הלווה הפרוגרמתי:
 1. חדש ימים להכנת מדידות.
 2. חדש שני להכנת תכניות פרמנליות.
 3. חדש שלישי אישור תכניות.
 4. חדש רביעי הכנת תכניות מפורטת לביצוע שלב העיצוב של הגבעה.
 5. חדשיים לביצוע עבודות ועיצוב הגבעה.
 6. שנים עשר החדשים הנוותרים יתוכננו להקמת האתר העילי.
 - ד. תקציב:
 1. עלות הקמת האתר 500 אלף דולר.
 2. 100 אלף דולר תרומה של מר לבנדשפט הנרי קיימת הבטחה של התורם לתרומה נוספת בסך של 100 אלף דולר עם תחילת ביצוע הפרוייקט.
 3. סכום נוסף בסך של כ-100 אלף דולר אנו מקוים להשיג מתרומות אזרחים ברחבי הארץ.

אנו מקווים שכל ההתיישבות העובדת באזור תקח חלק בהקמת האתר ותשתתף במימונו. אנו מבקשים התיחסותכם והישתתפותכם בפרוייקט חשוב זה ויקר לעם ישקאל בכלל ולקרית שמונה בפרט.

בכבוד רב,

פרופר אזור
ראש העיריה

2-14-77

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
ת.ד. טל. 067-41333/4/5/6
קרית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

ב"ה, י"א בטבת תשמ"ה
תאריך 5 בינואר 1985

לכבוד
מר אבינועם יצחק
יו"ר המועצה הציבורית לאתרי הנצחה
דרך פתח תקוה 53 משרד הבטחון
תל אביב - 67138

מר אבינועם הנכבד,

הנדון: אנדרטת זכרון לחללי "שלום הגליל"

אזרחי עירנו, כאזרחי מדינת ארץ ישראל ב"אצבע הגליל", בגליל המערבי בואכה נהריה
שוכנים לבטח מאז החלה מלחמת "שלום הגליל".

השקט הבטחוני נתן לנו, את שניתן לכתוב במילים אין ספור, את החיים ואיתם את הרצון
העז ליצוק בהם תוכן, ואת הכוח המניע להגשים את מאווינו בחבל ארץ זה.

על שמחת העשיה מעיב יגוננו בזכרנו את חיילי צבא ההגנה לישראל, שבמותם צוו לנו
את הכל.

חיילים אלה, זכרונם לברכה, ראויים להזכר לעולמי עד, ואנו שוקדים על הערכות מתאימה
לזכרם כמשחררי הגליל מאימת הקטיושות והמחבלים.

מאנו לנכון לפנות אליך בבקשה לפעול להקמת אתר הנצחה ואנדרטת זכרון לחללי "שלום
הגליל" בקרית שמונה שסבלה תקופה ארוכה ביותר מכל פעולות הטרור של ארגוני החבלה
השונים.

אתר ואנדרטה כאמור בקרית שמונה מהווים שתי חוליות בלתי נפרדות שחזרונה לכל הבאים
בשערנו את מוראות התקופה ואת גיבוריה.

תושבי קרית שמונה ואנוכי בראשם מוכנים לכל מאמץ להגשמת מטרה זו, שלעניות דעתי,
הינה בבחינת חובה לאומית.

אנו מבקשים מכבודו לקבל החלטה לפיה תוקם האנדרטה בקרית שמונה, גופא, קבלת החלטה
יש בה חיוניות במישורים שונים ומשמעות עמוקה ביותר לגבי קרית שמונה ומלחמת
שלום הגליל.

- רצ"ב אנו מעבירים אליך א. תעודה לרישום עמותה.
- ב. תכנית רעיונית לאתר.
- ג. עלויות הקמת האתר.
- ד. דרכי מימון
- ה. אישור ועדה לבנין ערים.

אנו מקוים לקידום הענין והגשמתו.

בכבוד רב,
פרוספר ארון
ראש העיר

משרד הפנים
רשם העמותות

2-4/תק"י

תעודה לרישומה של עמותה

(לפי חוק העמותות, התש"ם - 1980)

זאת לתעודה כי
העמותה

העמותה להקמת אתר הנצחה בקרית-שמונה

שמענה

רחוב חנה סנש 35

10200

קרית שמונה

ומטרותיה העיקריות הן

להקים אתר הנצחה לציון מלחמת "שלוש הגלילות"

בקרית-שמונה כאתר חופשי לכל אדם עלי אדמות.

58 - 007 - 757 - 6

נרשמה כעמותה מספר

ביום	הי	לחודש	חשו	שנת	התשמייה
	31	אוקטובר		1984	

רשם העמותות

עיריית קריית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
ת.ד.ו טל 067-41333/4/5/6
קריית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

15.10.85

תאריך

0

לכבוד

מר שמעון שבס
עוזר שר הביטחון
ירושלים

הנדון: סיוע לקידום העוסאים שהועלו בישיבת
בקרית שמונה מיום 22.9.85

נתבקשתי על ידי ראש העיר מר פרופטר א-רן להעביר אליך את החומר
בהתאם לרי"מ:

1. סלויזיה בכבלים - התקנת סלויזיה בכבלים לעיתות הרום ואפשרות
יצירת קשר מיידי עם מערכות תפקודיות בעיר כגון: מפעלים, מקלטים
ציבוריים, מוסדות חינוך, מקלטים ביהיים ומוסדות ציבור שונים.
באמצעות הגי"א.
ברצוני לציין שמסדרן שוכנע סלויזיה בכבלים בקריית שמונה חיונית
במקום, ואף הסכימו בשלב א' להקצות את הסכום הראשוני בסך של
כ-60,000 דולר אשר אנשן בעבר להתקנת מערכת כריזה שהוכחה כבלתי
יעילה בתנאי עירנו.
ברצוני לציין כי שר התקשורת מר אמנון רובינשטיין תומך ברעיון,
ואף מנחה לקדם את מתן הרשיון להתקנת הסלויזה בכבלים.
רצ"ב הערכה תקציבית.
אודה לך מאד באם תעזור לנו בנושא בהקדם, וזאת על מנת לפתור את
בעיה התקשורת החמורה בעתות הרום עם התושבים, במגמה להביא
לרגיעתם.
2. אנדרטת זכרון לחללי "שלוט הגלילי".
הקמת אתר הנצחה ואנדרטת זכרון לחללי "שלוט הגלילי" בקריית שמונה
שסבלה תקופה ארוכה ביותר מכל פעולות הטרור של ארגוני החבלה השונים.
אתר ואנדרטה כאמור בקריית שמונה מהווים טהי חוליות בלתי נפרדות
שמזכרנה לכל הבאים בשערנו את פוראות התקופה ואת גבורתה.
חושבי קריית שמונה וראש העיר בתוכם מוכנים לכל טאמץ להגשמת מטרה
זו שחנה בבחינת חובה לאומית לחללינו.
אנו מצפים לפעולתך לקידום העניין ולהגשמתו.
רצ"ב פרוטוקול ישיבת עמומה לאחר הנצחה המדבר בעד עצמו.

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
ת.ד. 10200 טל. 06741333/4/5/6
קרית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

18.7.84

תש"ד

לכבוד
רשם העמותות
רחוב הלל 24
ירושלים-94581

אדון נכבד,

חנדרון: בקשה לרישום העמותה להקמת אתר
הנצחה בקרית - שמונה

רצ"ב המסמכים הרלוונטיים לשם רישום העמותה הנ"ל. * * * *

א. בקשת לרישום העמותה החתומות על ידי מיסדיה.

ב. קבלה מטעם בנק הדואר בענין השלום סך של 1,350 ש"י
בגין אגרת רישום ודמי פרסום ברשומות.

נודה לך על נקיטת החליכים לשם רישום העמותה על מנת
שזו תוכל להתחיל לפעול ובכל המקדים.

ככבוד רב,
פרוספר אזרן
ראש העיר

פא/גט

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY
OF KIRYAT SHEMONA
ת.ד. טל. 067*41333/4/5/6
קרית-שמונה 10200

לשכת ראש העיר

כ"ו בשבט תשמ"ד
30 בינואר 1984

תאריך

לכבוד
מר משה ארנס, שר הביטחון
לשכת השר
ירושלים

מר ארנס הנכבד,

הנדון: אנדרטת זכרון לחללי שלום הגליל - החלטת ממשלה

אזרחי עירנו, כאזרחי מדינת ישראל ב"אצבע הגלילי"/בגליל המערבי בואכה נהריה - שוכנים לבטח מאז החלם מלחמת שלום הגליל.

השקט הבטחוני נתן לנו, את שניתן לכתוב במילים אין ספור - את החיים ואיתם את הרצון העז ליצוק בהם תוכן, ואת הכוח המניע להגשים את משוייגנו בתבל ארץ זה.

על שמחת העשייה מעיב יגוננו בזכרנו את חיילי צבא ההגנה לישראל שבמותם ציוו לנו את הכל.

חיילים אלה, זכרונם לברכה, ראויים להזכר לעולמי עד, ואנו שוקדים על הערכות מתאימה לזכרם כמשחררי הגליל מאימת הקטיושות והמחבלים.

מצאנו לנכון לפנות אליך בבקשה לפעול להקמת אתר הנצחה ואנדרטת זכרון לחללי "שלום הגליל" בקרית שמונה שטבלה תקופה ארוכה ביותר מכל פעולות הטרור של ארגוני החבלה השונים.

אתר ואנדרטת כאמור בקרית שמונה - מהווים שתי חוליות בלתי נפרדות שתזכרנה לכל הבאים בשערנו את מוראות התקופה ואת גיבוריה.

תושבי קרית שמונה ואנוכי בראשם מוכנים לכל מאמץ להגשמת מטרה זו, שלעניות דעתי, הינה בבחינת חובה לאומית לחללינו.

אנו מבקשים מכבודו לקבל החלטת ממשלה, לפיה תוקם האנדרטת בקרית שמונה גופא, קבלת ההחלטה יש בה חיוניות במישורים שונים ומשמעות עמוקה ביותר לגבי קרית שמונה ומלחמת "שלום הגליל".

אנו מצפים מכבוד שר הביטחון לקדם הענין ולהשימו.

בכבוד רב,

פרוספר ארון
ראש העירייה

עיריית קרית שמונה

THE MUNICIPALITY OF KIRYAT SHMONA

לשכת ראש העירייה

בתשובה נא להזכיר

אגף/חלקה

מס

ד' בשבט תשמ"ד

בע"ה

תאריך 8 בינואר 1984

ת.ד. 1

טל. 067-41333-4-5-6

לכבוד

ד"ר יוסף בורג

שר הפנים

משרד הפנים

ירושלים

מר בורג הנכבד,

הנדון: אנדרטת זכרון לחללי "שלום הגליל"

אזרחי עירנו, כאזרחי מדינת ישראל ב"אצבע הגליל"/בגליל המערבי בואכה נהריה - שוכנים לבטח מאז החלה מלחמת "שלום הגליל".

השקט הבטחוני נתן לנו, את שניתן לכתוב במילים אין ספור - את החיים ואיתם את הרצון העז ליצוק בהם תוכן, ואת הכוח המניע להגשים את מאוינו בחבל ארץ זה.

על שמחת העשייה מעיב יגוננו בזכרנו את חיילי צבא ההגנה לישראל, שבנותם ציוו לנו את הכל.

חיילים אלה, זכרונם לברכה, ראויים להזכר לעולמי עד ואנו שוקדים על הערכות מתאימה לזכרם כמשחררי הגליל מאימת הקטיושות והמחבלים.

מצאנו לנכון לפנות אליך בבקשה לפעול להקמת אתר הנצחה ואנדרטת זכרון לחללי "שלום הגליל" בקרית שמונה שסבלה תקופה ארוכה ביותר מכל פעולות הטרור של ארגוני החבלה השונים.

אתר ואנדרטה כאמור בקרית שמונה - מהווים שתי חוליות בלתי נפרדות שתזכרנה לכל הבאים בשערנו את מוראות התקופה ואת גיבוריה.

תושבי קרית שמונה ואנוכי בראשם מוכנים לכל מאמץ להגשמת מטרה זו, שלעניות דעתי, הינה בבחינת חובה לאומית לחללינו.

אנו מצפים לפעולתך לקידום העניין ולהגשמתו.

בכבוד רב

פרופר אזור
ראש העירייה

העתק: מר יצחק שמיר, ראש הממשלה
מר חיים הרצוג, נשיא המדינה

פא/גס

פיתוח

מוכירות הממשלה

Handwritten signature and checkmark

ירושלים, א' באב התשמ"ד
30 ביולי 1984

עדיית קרית שמונה

☐ ראש העיר	☐ מנגנון
☐ מוזיקר	☐ נוכר
☐ זמין	☐ ת.נ.מ.
☐ חברות	☐ זמני
☐ ג.ה.ק.	☐ מ.ה.ש.
☐ סמנדז	☐ גינן

03-08-1984

לכבוד
מר פ. ארון
ראש העיריה
קרית שמונה

א.ב.

הנני מתכבד להביא לתשומת-לבך את החלטה מס. סט/108 של ועדת שרים לענייני סמלים וטקסים משיבחה ביום ג', י"ז בתמוז התשמ"ד (17.7.84):

סט/108 . אנדרטה ואתר הנצחה בקרית שמונה, לציון מלחמת "שלום הגליל"

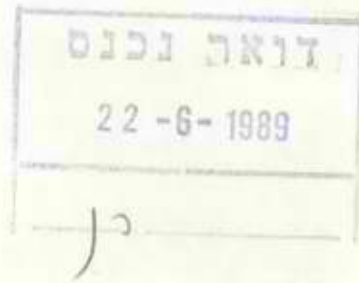
מ ח ל י ט ל ם עקרונית ועדת השרים לענייני סמלים וטקסים אינה מטפלת בהקמת אנדרטאות או באחזקתן.

כבוד רב.
א. ליטנברג
סגן מוזיקר הממשלה

מועצת אתרי הנצחה

אשר
אתר
הנצחה
7109
61070
תשמ"ט
1989
122

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
ט"ז בסיון תשמ"ט
19 ביוני 1989
מנ - 122

לכב' אדו"ר רן כהן מנהל אגף התכנון החברה הממשלתית לתיירות רח' קרן היסוד 38 ירושלים

הנדון: אתר הנצחה "שלום הגליל"
מכתבך בנדון למר שרמן מיום 25.5.89

1. בהתייחס למכתבך בנדון, הריני תשומת לבך ל-2 נקודות שהיה עליך לדעתן כחבר מועצת אתרי הנצחה המכיר את חוק אתרי הנצחה וכללי פעולותיה של המועצה:

- א. מועצת אתרי הנצחה אינה יוזמת הקמת אתרי הנצחה, אלא ממליצה בפני השר הנוגע בדבר על אתרי הנצחה שתכניותיהם הוצגו בפניה ע"י היזמים וענו על דרישות החוק.
- ב. מועצת אתרי הנצחה עוסקת בהכרזה על אנדרטאות בלבד ולא על מבנים, מוזיאונים, אתרים ארכיאולוגיים וכיו"ב.

2. לעצם העניין, אם קיימים יזמים המעוניינים להקים אתר הנצחה "שלום הגליל" בקרית שמונה, עליהם לקבל ראשית את אישור בעלי הקרקע על נכונותם להקמת אתר הנצחה במקום ועל נקיטת צעדים לציון יעוד הקרקע בתכנית המתאר לאתר הנצחה, כמתחייב מחוק התכנון והבניה. לאחר ביצוע תהליך זה יש לפנות ולהציג בפני מועצת אתרי הנצחה את הפריטים הבאים, על מנת שתוכל להתייחס לבקשה:

- א. תכנית מיקום של האתר בתוך הישוב, במפה בקנ"מ 1:5000 - 1:10,000. (במקרה של אתר הנמצא מחוץ לשטח בנוי, יש לציין את מיקומו על ידי נקודות ציון מפורשות במפה.)
- ב. תכנית מיקום האתר בסביבתו הקרובה, כולל דרכי הגישה לאתר ההנצחה ומיקום חנייה, בקנ"מ 1:2,500 או בקנ"מ מתאים אחר.
- ג. תכנית בינוי מפורטת לביצוע בקנ"מ 1:500 - 1:250, קנ"מ תלוי בגודל האתר ומורכבותו.
- ד. חתכים וחזיתות של האתר והאנדרטה המוצעים, בקנ"מ 1:100 - 1:100.
- ה. תרשים תלת-מימדי (איזומטריה או פרספקטיבה) וכן רצוי מודל או צילום מודל.

ו. ציון החומרים המוצעים למבנה האתר והאנדרטה.

- ז. מקורות מימון הקמת האתר ואחזקתו.
- ח. אישור ועדת בניין ערים על התכנית (אם כבר קיים).
- ט. אישור בעלי הקרקע (העירייה) על הסכמה להקמת האתר.

העתק: יצחק עמיר - עיריית קרית שמונה.

ב ב ר כ ה

עמי כספי

מזכיר יו"ר המועצה

למטה
האוסף
לפי
אורי
2

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך 13/4/89

דואר נכנס
28-4-1989

לכבוד
רן כהן
מנהל אגף תכנון
החב' הממשלתית לתיירות
קרן היסוד 38
ירושלים
שלום רב,

לפני כחודשיים שלחתי לך מכתב בנושא שילוט אתרי התיישבות. בקשתי היתה להחליף את הפיקטוגרמות בשלטים הקיימים לסמל המועצה לשימור אתרים וכמו כן שלחתי לך רשימת מקומות אשר ראוי לשלט אותם.

מצפה לתשובתך
עוזי צ'פלין

עותקים: ירסי פלדמן-שימור אתרים

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
יב' באדר תשמ"ט
19 במרץ 1989
מנ - 114

אני מעביר בזה את פרוטוקול ישיבת הועדה המזרחית מה- 16 במרץ 1989.

לכבוד: מר רן נרן

נ.ג.נ.

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המזרחית מיום 16 במרץ 1989.

לזמ' אני מעביר בזה את פרוטוקול ישיבת הועדה המזרחית מה- 16 במרץ 1989.

ב ב ר כ ה

עמי כספי
מזכיר יו"ר המועצה

דואר נכנס
29-3-1989

ת.ד. 7109 הקריה תל-אביב 61070 מס' פקסמליה 205366 תלפון 205-686

מועצת אחרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מה-16 במרץ 1989

נוכחים

מנחם שרמן - יו"ר, משה נצר, נעמן סחי"ק, יצחק אבינועם, אהוד גבריאלי, משה בן גרשון, יצחק וכטל, עמי כספי.

סדר היום:

1. תכנית מתאר ארצית לאחרי הנצחה-

מר גבריאלי דיווח שהצעת התכנית המתאר הארצית אושרה ע"י המועצה הארצית לתכנון ובניה, והוחלט על הקמת ועדת היגוי. בימים הקרובים יופצו מכתבים בענין זה למשרדים הנוגעים בדבר. יו"ר המועצה הארצית מר קוברסקי התחייב לבדוק עם משרד הבטחון את הנקודה שעדין שנויה במחלוקת בדבר השתתפותו או סיועו של משרד הבטחון בהכנת התכנית, אך ניתן להתחיל בעבודה המעשית לפני תום כל ההליכים הפורמליים הכרוכים באישור התכנית.

סיכום מר שרמן

- א. מר גבריאלי יהיה בתפקיד יו"ר ועדת ההגוי ומר בן-גרשון עורך התכנית.
- ב. משרד הבטחון יעבד את ספר "האנדרטאות בישראל", שיצא לאור בקרוב ע"י הית' להנצחת החייל, באופן שיוכל להיות כבסיס לשימוש ועדת ההגוי להכנת תכנית המתאר הארצית.
- ג. משרד הבטחון ישתף במימון ההוצאות הבסיסיות הראשוניות הכרוכות בהיערכות להכנת התוכנית.

2. הכרזת אתר ההנצחה בכנסת כאתר הנצחה ממלכתי.

מהיות האנדרטה "אש התמיד" צמודה לבניין הכנסת, מתעוררת בעיה של הכרזתה כנפרד כאתר הנצחה ממלכתי לפי התהליך הנדרש כחוק.

סיכום

הפתרון יהיה לא להכריז בנפרד אלא להכריז על אתר ההנצחה בכנסת כאתר נקודתי בתוך תכנית המתאר הארצית.

3. הכרזת אתר ההנצחה לחללי קהילת המודיעין כאתר הנצחה ממלכתי-

התעוררה בעיה בעניין הכרזת האתר בהיותו ממוקם בתוך מחנה צבאי אחד גיסא והפעלתו ע"י עמותה אזרחית מאידך גיסא. לאחר סדרת דיונים עם גורמי צה"ל והיועמ"ש למשהב"ט ולאחר פגישת מר שרמן עם נציגי העמותה להנצחת חללי קהילת המודיעין סוכם כלהלן:

- 1) העמותה מקבלת עקרונית את העובדה כי על אתר ההנצחה להיות בבעלות מערכת הבטחון.
- 2) יחתם מסמך משפטי בין העמותה למשרד הבטחון בנו' יוסדר מעמדה המשפטי באתר כמפעילתו ויוסדרו יחסי הגומלין בינה לבין מערכת הבטחון.
- 3) מר שרמן יבדוק בשנית אפשרות הכרזת האתר כאתר הנצחה ממלכתי.

4. דיווח היועמ"ש על נושא הכרזת אתרי הנצחה מעבר לקו הירוק
הנושא הועבר לטיפול של מנהלת המחלקה האזרחית של פרקליטות המדינה, גב' פליאה אלבק ובקרום יערוך אצלה דיון אליו הוזמנו מר שרמן והיועץ המשפטי למשהב"ט.

5. הכרזה על אתרי הנצחה בתור ישובים ועל אתרי הנצחה לנופלים בודדים
ביוזמת משפחותיהם.

אנו מקבלים פניות רבות מסוג זה. לאחרונה קבלנו פניות להקמת אתרי הנצחה במושב פורת, בית עובד, אנדרטה לזכרו של אבשלום בשארי הי"ד, והכרזה על מצפה ואנדרטת דוד איזן הי"ד בכרמל.

סיכום

כל מי שיפנה למועצת אתרי הנצחה בבקשה להקמת אתר הנצחה, יוזמן אליה להציג בקשתו ותכניתו, וכל מקרה ייבחן לגופו של עניין.

6. דיווח היו"ר

א. אתר ההנצחה בשדרות-

היתה פניה למועצת אתרי הנצחה להכיר באתר. האתר הוקם שלא כחוק למרות שהופנה מכתב למועצה המקומית בשדרות מטעם מועצת אתרי הנצחה המסביר כיצד יש לנהוג לשם הקמת האתר. בשלב זה מנועה מועצת אתרי הנצחה מלהמליץ על הכרזת האתר.

סיכום

כל אתר הנצחה שיוקם שלא כחוק והמידע יגיע למועצת אתרי הנצחה, תפנה המועצה את תשומת ליבו של משרד הפנים לכך.

ב. הזמנה לאתר ההנצחה בגוש עציון-

ראש המועצה האזורית גוש עציון, מר שילה גל, שלח מכתב הזמנה למועצת אתרי הנצחה לקיים את ישיבתה השנתית הקרובה בגוש עציון ולתזות במופע האורקולי באתר ההנצחה בכפר עציון.

סיכום

מועצת אתרי הנצחה תקיים ישיבותיה בקביעות במשרד הבטחון בתל-אביב. לעומת זאת יתאם מר כספי סיור של המועצה בגוש עציון בהתאם להזמנתו של מר שילה גל.

ג. אתר ההנצחה בגבעת התחמושת-

הועדה לתכנון ובניה מחוז ירושלים הודיעה לנו על הפקדת תכנית האתר ופרסומה ברשומות, והובטח לזרז ההליכים לאישורה של התכנית.

ד. מועד כינוסה של הועדה המורחבת-

בעקבות פניית נציג האוצר לשנוי מועד כינוסה של הועדה המורחבת נבדק הנושא.

סיכום

הועדה תמשיך להתכנס בימי ה' בשעה 13:00 ועל מנת לשריין מועדים ככל המוקדם נקבע להלן:

הועדה תתכנס פעם בחודשיים בכל יום ה' הראשון שבחודש הכינוס.
לאור זאת דיוני הועדה הקרובים נקבעו ל- 4.5.89, 6.7.89 וב- 7.9.89.
חברי הועדה מתבקשים לשריין מראש תאריכים אלה.

רשם: עמי כספי

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים, 21.2.1989
מספרנו: 2032

לכבוד
מר יוסי פלדמן
מזכיר המועצה לשימור אתרים
תל - אביב

א.ג.

הנדון: מכתבך מיום 22.1.89

קבלנו בברכה את מכתבך הנ"ל ועיינו בו עמוקות.

החמ"ת שהינה הזרוע המבצעת של משרד התיירות תדון בנושא במסגרת ההתייחסות לתוכניות העבודה 89/90 ולקביעת מדיניות משרד התיירות בנדון.

בנושא אחר ראש פינה, היינו בדין ודברים עם האדריכל המתכנן והועברו אליו הנחיותינו לאתר.

בברכה,

א. רוט
מנכ"ל חמ"ת

העתק:
לשכת שר התיירות
מנהל אגף תכנון - חמ"ת

למי שיש
החברות
אשר
החברות
אשר
החברות

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

מל: אפרים _____
 תאריך: 2/3/89 _____
 סמט: כן _____
 הערה: הוצע

אפרים שלומי!

בהקשר למכתבך של יומי לפנין אמרתי הנשערה:

- א. חשבג שאר הנולא אך רצוני נחמדה עומן
 רביע אישיגה שכלו ער הכול - הלקי הנלתי קי"י
 עסקן שמיך ואנכי יולגים גוצה הסקה גאנלית
- ב. כלולו סיוע כללי לסקה ואינו רוצה א - הדמ" -
 מוצג -
- ג. סקה שכלה היו אר - נחמדה של הנולדה קרנה
 עומן רחשג ער השמחתינו בעלמא ער - 15,000 ש"ח
 וסעדה ענןן שכלו גאם יאנל ער הדיוקטליון.
- ד. הכנה גכני - פומה רג שני - חייג - עקום
 וצה שכלמ הנולא ערן הרכל
- ה. גכני - פומה עכלל הנידי בהגאם אכניו -
 שגאכלק הדמ"ג רחש - נחמדה גאנלית אר
 (אניגיון) שניקם רחשגם נלגים א - החכל -
 הנולדה

ג

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך 26.2.89

לכבוד
אבי רוזנטל
מנכ"ל משרד התיירות
ירושלים

הנדון: חומר רקע לדיון בפגישתנו ב-27.2.89

שלום רב,

הקדמה:

המועצה לשימור אתרים פועלת מכח דיונים שנערכו בכנסת ב-1984, והמלצה להקים מועצה ציבורית שתיזום ותפעל למען שימור אתרים הסטוריים.

המועצה פועלת עם גופים ממשלתיים וציבוריים למימוש המגמה לשימור האתרים ובמסגרת פעולה זו עומדת המועצה בקשר עם המוסדות הבאים: משרד הפנים, משרד החינוך, משרד השיכון, משרד המסחר וגורמים נוספים.

עם תחילת הפעולה עמדנו על הערך והפוטנציאל שיש לנושא שימור אתרים לנושא התיירות כפי שמקובל בעולם, עמדנו בקשר עם גורמים שונים במשרד התיירות, אך לצערנו לא נוצרו הכלים לתאום ולשיתוף הפעולה כפי שיצרנו עם משרדים ממשלתיים אחרים.

ראוי לציין שהחשיבות בשיתוף הפעולה נובע מהידע המצטבר במועצה לשימור אתרים וביכולת התאום ביך הגופים השונים, השותפים לנושא לעיתים; ע"י סכומים קטנים יחסית ניתן לקדם נושא באם חוברים יחד הגורמים השונים תוך שיתוף פעולה.

1. הקמת ועדת פעולה ומעקב משותפים למשרד התיירות ולמועצה לשימור אתרים.

2. סיוע בסקר הכללי (ריכוז האינפורמציה).

3. סקר מקצועי לאיתור אתרים הראויים להשתלב בתכנית תירותית כולל הערכות כלכליות.

4. הכנת תכנית לפיתוח רב שנתית.

5. הכנת תכנית פיתוח לסיוע מידי.

6. עידוד תירות פנים לביקור באתרים.

7. תכנית פרסומים. -

ברצוני לקוות שבשיחתנו ילובנו הנושאים ותגובש תכנית פעולה, אשר אגתב את שיקום האתרים לתועלת תירות הארץ ותיירות פנים כאחד.

נראה לי שאיני צריך להוסיף דברים לחשיבות הפעולה ולא נותר לי אלא לקוות שיווצרו דפוסי הפעולה הראויים.

מברכה
יוסי פלדמן
מזכיר המועצה

לשימור מבנים ואתרי התיישבות

העתק: פרופ' אפרים קציר
נשיא המועצה לשימור

- מיסודם:
- * אגודת הארכיכלים ומחנכי ערים בישראל
- * אגף הנוער - משרד החינוך
- * אגף העתיקות
- * ארגון המועצות האזוריות
- * ברית הנועה הקיבוצית
- * גנן המדינה
- * האגודה לשימור ושקום אתרי הל-אביב
- * האגודה הגיאוגרפית הישראלית
- * האיגוד לתכנון סביבתי
- * האיגוד הישראלי של ייכלי נוף
- * התאחדות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז החקלאי
- * המרכז לחולדות כח מגן ההגנה
- * המועצה היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- * השרות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים וסביבה
- * יצחק בן צבי
- * מועצת חנועה הנוער
- * מכון לחקר תנועת העבודה
- * מנהל מקרקעי ישראל
- * מנהל התכנון, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * משרד הביטחון והשכונות המינהל לבניה כפרית ויישובים חדשים
- * קרן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת המושבים

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

האגודה הגיאוגרפית הישראלית

הסקציה לגיאוגרפיה הסטורית

אליהו
אילנה
אילנה

הזמנה ליום עיון וסיור

תל-אביב בת ה-80

במלאת 80 שנה ליישובה של העיר העברית הראשונה, תקיים הסקציה לגיאוגרפיה היסטורית יום עיון וסיור שיתמקד בנושאי התהוותה ושימורה של תל-אביב. הכנס נערך בשיתוף עם המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות ובצל קורתו של המוזיאון לתולדות תל-אביב-יפו.

הכנס יתקיים ביום ג', י"ד באדר ב' תשמט, 21.3.89, במוזיאון לתולדות תל-אביב-יפו, רחוב ביאליק 27, תל-אביב.

בתכנית:

10.00 - 9.30 - התכנסות במוזיאון

10.15 - 10.00 - ברכות והודעות.

10.45 - 10.15 - ד"ר מרדכי נאור: מקומה של תל אביב בהוויה הציונית.

11.15 - 10.45 - ד"ר עדינה מאיר: תכניות בלתי מוכרות של ברוולד להקמת בית-הכנסת הישן בתל אביב.

12.00 - 11.15 - אדו"ר ניקי דוידוף: "לב תל אביב" - התכנית לחידוש פניה של העיר.

15.30 - 12.30 - "בתי החלומות" של תל-אביב (ביאליק-אלנבי-בנה-נחלת בנימין). סיור בהדרכת אורלי אראל - אחיטוב וזמירה יקותיאל.

נשמח להפגוש!

בברכה,

ד"ר יוסי בן-ארצי
מרכז הסקציה

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך 7.3.89.....

לחברי וועדת מרכז שלום,

הינכם מוזמנים לישיבת וועדת שימור מרכז
אשר תתקיים ביום ג' 14.3.89, בחדר הישיבות
של החברה להגנת הטבע, רח' השפלה 4, תל-אביב.

סדר היום:

1. שימור אתרי גדרה - נירה לרנר.
2. תוכנית "בור הבילוי"יים - אדריכל דוד שפס.
3. שונות.

בברכה

חומי

המועצה לשימור אתרים

החברה להגנת הטבע רח' השפלה 4 תל אביב, מיקוד 6618 • טל' 8-375063, 03-379707

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

לכבוד
א. רונן
מנכ"ל חמ"ת
ירושלים.

הנדון: שיתוף פעולה בנושא שימור אתרים.

שלום וברכה,

ברצוני לאשר קבלת מכתבה של גירה פריץ מיום 9.1.89 בדבר השתתפות החמ"ת בנושא פיתוח אתרי ראשונים בשנת התקציב 88/9.

יש לברך על חלקכם בתקציב הפיתוח המסתכם ב-400,000 ש"ח, למרות שציפינו להשתתפות גדולה יותר, אך עם הרבה הערכה להשתתפותכם.

בדבר התקציב הנ"ל הרשני להביע פליאה על דרך קבלת ההחלטות ועל התעלמות מוחלטת מכל הדיונים והמגעים שניהלנו בנדון.

נפגשנו בשנה החולפת 2-3 פגישות בהן העלנו את השגותינו ורשמנו את עמדתנו. לצערי למרות סיכום על שיתוף פעולה פעלתם ללא תאום וחבל.

לו היינו מודעים על חלקכם בתקציב הנ"ל לפני קבלת ההחלטה היינו יכולים להשיג תקציבים נוספים מותנים מגורמים אחרים כגון: האפוטרופוס, משרד הפנים, משרד השיכון, תורמים פרטיים וכו". איני רוצה לאחר מעשה לבקר את מעשיכם.

ברצוני לציין לפחות 2 אתרים להם הובטח סיוע מצידכם ולא ניתן. שניהם אתרים לאומיים מוכרזים (אף אחד מרשימת האתרים שבו השתתפתם תקציבית אינו אתר לאומי מוכרז) והם ראש פינה ועתלית. אתרים שלהם ערך לאופי רב אך מעבר לכך הם אתרים בעלי פוטנציאל תירותי גבוה ביותר.

נבקש, למרות שאנו נמצאים בסוף שנת התקציב, שיוקצה ל-2 האתרים הנ"ל תקציב מינימלי של -100,000 ש"ח לכל אתר.

נודה לך על התיחסותך.

העתק: לשכת שר התירות
גירה פריץ - ח.מ.ת.

בברכה,
יוסי פלדמן
מזכיר המועצה לשימור אתרים

- מיסודם:
- ★ אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
 - ★ אגף הנערך - משרד החינוך
 - ★ אגף הצטיקות
 - ★ ארגון המועצות האזוריות
 - ★ ברית התנועה הקיבוצית
 - ★ בנך המדינה
 - ★ האגודה לשימור ושקום אתרי חל-אביב
 - ★ האגודה הגיאוגרפית הישראלית
 - ★ האיגוד לחינוך סביבתי
 - ★ האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
 - ★ זרועות הכללית של ברים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
 - ★ החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
 - ★ החברה להגנת הטבע
 - ★ החברה ההיסטורית הישראלית
 - ★ המועצה לישראל יפה
 - ★ המרכז החקלאי
 - ★ המרכז לחלרות בח מגן, התנחל
 - ★ המועצה היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
 - ★ השרות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
 - ★ התאחדות האיכרים בישראל
 - ★ חיים וטכניקה
 - ★ יד יצחק כן צבי
 - ★ מועצה תנועות הנוער
 - ★ מכון לחקר תנועת העבודה
 - ★ מנהל מקרקעי ישראל
 - ★ מנהל החינוך, משרד הפנים
 - ★ סוכנו ההסברה
 - ★ מרכז השלטון המקומי בישראל
 - ★ משרד הבינוי והשכון המינהל לבניה כפרית וישושים חדשים
 - ★ קרן קיימת לישראל
 - ★ רשות שמורות הטבע
 - ★ רשות הגנים הלאומיים
 - ★ תנועת המושבים

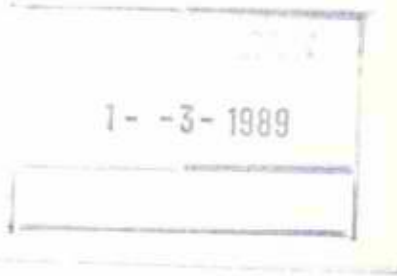
Handwritten notes in blue and red ink, including the date '22.1.89' and the name 'פריץ'.

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

14/2/89

תאריך

לכבוד

רן כהן

מנהל אגף התכנון

הח' ב הממשלתית לתיירות

רח' קרן היסוד 38

ירושלים

שלום וברכה,

הנידון: שילוט לאתרי התיישבות

אני מעלה בכתב את סיכום פגישתנו מ-9/2/89:

1. שינוי הפיקטוגרמה בשלטים: היום הסימן בצורת משולש מעוגל בפינות שאיך בו כל משמעות לנושא, הצעתי היא לסמל של המועצה לשימור אתרים, סמל זה אשר בועדת שרים לענייני תקנים וטמלים והוא חזית גמנסיה הרעליה שנהרסה. אם יש מקום כדאי גם לכתוב המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות (מצורפת דוגמא)

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

2. אתרי התיישבות הראויים שילוט הכוונה מהכביש:

א- מטולה-בית הראשונים

ב- חצר תל חי

ג- בית הקברות של כפר גלעדי (האריה השואג)

ד- ראש פינה שחזור אתר הראשונים

ה- חצר כנרת

ו- אוס ג'וני

ז- עין שמר חצר הראשונים

ח- עתלית-מחנה המעפילים

ט- מקווה ישראל

י- בית הרצל ביער חולדה

יא- ניר עם-אתר מקורות

יב- רוחמה-הבאר

יג- גבולות-המצפה

יד- בן שמן

טו- בית הקברות של קרית ענבים.

מיסודם:

- * אנדת הארכיולוגים ומתכנני ערים בישראל
- * אגף הנדסה - מסודר התכנון
- * אגף העתיקות
- * אגף המבצעות האזוריות
- * ברית המועצה הקיבוצית
- * גוף הפרינה
- * האגודה לשימור וסקום אתרי תל-אביב
- * האגודה הניאונטרית הישראלית
- * האיגוד לתכנון סביבתי
- * האיגוד הישראלי של ארכיולוגי טף
- * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז התקלאי
- * המרכז לחלוחות כח סגן ההגנה
- * הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- * השרות לשימור איתות המסביב, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים וסביבה
- * יד יצחק בן צבי
- * מועצת הנדסה הנדסה
- * מכון לחקר תרבות העבודה
- * מנהל מקרקעי ישראל
- * מנהל התכנון, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * משרד הבינוי והסכון המנהל לבניה כפרית ישובים חדשים
- * קרן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הננים לאומיים
- * תנועת המושבים

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך 14/2/89.....

-2-

טז-גבעת הקיבוצים ברחובות

יח-בית אשל

אני מקווה שתוכל לסייע לקידום הנושאים הללו.

העתק: יוסי פלדמן-שימור אתרים

בברכה

עוזי צ'פלין

מיסודם:

- * אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
- * אנף התנועה - משרד החינוך
- * אנף החקיקה
- * ארגון המועצות האזוריות
- * ברית התנועה הקיבוצית
- * בנק המדינה
- * האגודה לשימור ושקטם אתרי תל-אביב
- * האגודה הגיאוגרפית הישראלית
- * האיגוד לחינוך סביבתי
- * האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
- * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולהיכרות
- * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז התקלאי
- * המרכז לחלוצות כח פנ. והגנה
- * המועצה הירודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות הירודית
- * השרות לשימור איכות הסביבה, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים ומכיבה
- * יד יצחק בן צבי
- * מועצת תנועות הנוער
- * מכון לחקר תנועת העבודה
- * מנהל מרקסי ישראל
- * מנהל התכנון, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלסן המקומי בישראל
- * משרד הבנייה והשכון המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים
- * קרן קיימה לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת המושבים

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

דואר נכנס
1-2-1989

באישור
למ"ק הארבעה
תאריך 1/89

סיכום ישיבת וועדת סקר 11.1.89

משתתפים: מאירה גלוצקינס, משה בן גרשון, רינה מאירוביץ, אהוד גבויאלי, יעקב שפר, גיורא סולר, יוסי פלדמן, יואב תאני, חומי.

נעדרים: רן כהן (בחו"ל), עוזי צ'פלין, גרשון שמיר, אורלי אראל.

דו"ס: המועצה אימצה את המלצות ועדת סקר מישיבתה ב-21.12.88 לסוקר מקצועי על מנת לקדם ולסיים את הסקר. המועמד יואב תאני, הגר בכפר ביל"ו. כבר בשבוע שעבר, בתקופת מועמדותו, סקר מספר ישובים במחוז המרכז.

דואב: מציג עצמו ומדווח על עבודתו במשך השבוע.

מאירה: ישיבה זו התכנסה על מנת לקבוע קריטריונים לשימור. מבקשת לדעת מהי הדרישה לקריטריונים, לדעתה, כדאי להרחיב את הגדרת הקריטריונים על מנת שלסוקר תהיה מכסימום אינפורמציה בשלב הערכה. השאלה הנוספת, האם כדאי בכלל להתחיל ולסווג את הראוי לשימור, מפני שהדרוג והסווג יכול להעשות רק ע"י אנשי הישוב עצמו.

משה: הדרוג צריך להיות בהתאם למטגרת חשיבות, מקומית, אזורית, לאומית.

דו"ס: קביעת אתר לאומי, נתון לשיפוט סובייקטיבי. אנו נמליץ על אתרים לאומיים צריך לקבוע מי הגוף השופט.

אתוד: האם הכוונה להקים גוף שיפוטני נוסף.

דו"ס: ההצעה-אתרים לאומיים יוצעו ע"י ועדת שיפוט

אתרים בעלי חשיבות אזורית-יזקבעו ע"י הוועדה המחוזית לשימור האתרים האחרים בעלי חשיבות מקומית-יזקבעו ע"י הסוקר הוך התייעצות עם אנשי מקצוע.

חומי: מי קובע את האתרים הלאומיים?

דו"ס: הסוקר, יו"ר ומזכיר הוועדה המחוזית לשימור ומליצו בפני וועדת תכנון. אשר תקבע את האתרים הלאומיים.

מיסודם:

- * אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
- * אגף הנוער - משרד החינוך
- * אגף הנתיקה
- * ארגון המועצות האזוריות
- * כרית התנועה הקיבוצית
- * מוזן המדינה
- * האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- * האגודה הניאוגרפית הישראלית
- * האיגוד להכנת סביבה
- * האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
- * ההסתדרות הכללית של העובדים במ"ד ישראל. המרכז לחינוך ולתרבות
- * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז החקלאי
- * המרכז לתולדות כח מגן ההגנה
- * המוסדות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- * השרות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- * החאחרות האירנים בישראל
- * חיים וסביבה
- * יד יצחק בן צבי
- * מועצת תנועת הנוער
- * מכון לחקר תנועת העבודה
- * מנהל מקרקעי ישראל
- * מנהל ההגנות, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * משרד הבינוי והשכון המנהל לבניה כפרית וישובים חדשים
- * קרן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת המוסכים

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

האריך

- 2 -

אהוד: השיטה, קביעת סוקר לכל תת אזור, הסוקר ידרג האתרים הראויים לשימור עפ"י שיפוטו תוך התייעצות עם אנשי מקצוע מתחום ההיסטוריה ארכיטקטורה וכו'. הערכות אלו יועברו לוועדה המחוזית אשר תשכלל את אתריה, שכלול זה יובא בפני וועדת תכנון.

מאירה: לסיכום, ההחלטה; על מנת לכלול אתר באינוונטר, צריך מכסימום אינפורמציה על האתר כולל תמונה. אתרים לשימור ברמה ארצית - יקבעו על-ידי וועדת תכנון. אתרים לשימור ברמה אזורית - יקבעו על-ידי הוועדה המחוזית. אתרים לשימור ברמה מקומית - יקבעו על-ידי הסוקר בשיתוף יועצים. ברמה המקומית צריך לקבוע 3 דרגות שיפוט על-פי חשיבות האתר. שיטה זו תבחן על-פי תת אזור נסקר כעת.

ג'ורא: כיוון שהסוקר אמור להתייעץ עם מומחים, חשוב מאד שיציין בפירוט רב עם מי התייעץ.

משה: בישיבה האחרונה נקבע צוות; אהוד, גרשון ומשה, שיציע תתי אזור מועדפים לסקר.

מציג את תתי האזור שנקבעו, הקריטריונים שהנחו אותם: ריכוז ומגוון גובה של אתרים: אזור אצבע הגליל, צפת, מערב הכנרת, גליל תחתון, מפרץ חיפה השומרון, תל-אביב, מושבות דרום יהודה, ירושלים, נגב צפוני.

אהוד: הרעיון בחלוקה, מתודולוגיה של סקירה. **מאירה:** ההצעה מתקבלת.

הוחלט: להביא את ההחלטות של וועדת הסקר בנושא קביעת קריטריונים לדרוג אתרים לשימור בפני וועדת תכנון המתכנסת בתאריך 15.1.89.

רשמה: חומי

- מיסודם:
- * אנגרת האדריכלים ומחנני ערים בישראל
- * אגף הנוער - משרד החינוך
- * אגף העתיקות
- * ארגון המועצות האזוריות
- * בתי המועצה הקיבוצית
- * בנק המדינה
- * האגודה לשימור ושקום אתרי תל-אביב
- * האגודה הניאוונטרית הישראלית
- * האיגוד לחינוך סביבתי
- * האיגוד הישראלי של אדריכלי נף
- * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- * החברה להקיר אתר ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז החקלאי
- * המרכז לתלרות כח מנוף והגנה
- * הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- * השירות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים וסביבה
- * יד יצחק בן צבי
- * מועצת חנוכה הנוער
- * מכון לחקר תנועת העבודה
- * מנהל סקר עיר ישראל
- * מנהל התכנון, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * משרד הבינוי והשכון המינהל לבניה כפרית וישובים חדשים
- * קרן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת המושבים

החברה
הממשלתית
לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים: 29.1.1989
מספרנו: 1918

לכבוד
הגב' ע. רוזנבלום

ג.ג.

הנדון: אתרי ראשית ההתיישבות - גמר חשבון

רצ"ב המחאה ע"ס 18,000 ש"ח לסיכום מחויבותנו בנושא שבנדון.

בברכה,
נירה פלץ
ממונה על התקציב

העתק:
אדר' ר. כהן - מנהל אגף תכנון.
מר א. רונן - מנכ"ל חמ"ת.

לשכת שר התיירות

א' 22
כסלו תשמ"ח
1987 נובמ' 22

לכבוד
מר יוסי פלדמן
מזכיר הוועדה לשימור אתרים
החברה להגנת הטבע
רח' השפלה 4
תל אביב 66183

הנדון: אתר ראשונים בנגב - מצפה רביבים
מכתב טיוט 10.11.87

מאשר בהודעה קבלה מכתבך שבגדון לכב' שר התיירות.

אכן כב' השר החרטם מאד בביקורו במקום. כלל נושא פיתוח הנגב
נמצא כשלב בדיקה מתקדם. כפיכום לפעולתה של וועדה היגוי אשר
מונתה לצורך זה.

אנו מעבירים פנייתך לעוסקים בכך במשרדינו לחשומת ליבם כשלב
זה.

ב ק ר כ ה.
שמואל צוראל
עוזר חשר.

העתק: מר א. רונן - מנכ"ל חמ"ת.
גב' ע. רוזנבלום - יו"ר וועדה ההיגוי.

ניר צ
קב"מ
מכתב
התע"מ
התע"מ
התע"מ
התע"מ

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך 10.11.87

1150

לכבוד
שר התיירות
מר אברהם שריר

שלום וברכה,

הנדון: אתר ראשונים בנגב - מצפה רביבים

בזיקה לביקורך באתר רביבים, ברצוננו לקוות שאתה שותף לדעתנו שאתר רביבים הינו תופעה מעניינת ומושכת בנוף המיוחד של הנגב ועשויה להיות מקור ענין לבני נוער ומבוגרים, בני הארץ ותיירים.

מיקומו של האתר על ציר התיירות לנגב ובמיוחד לשדה בוקר ואילת עשוי לשמש תחנה חשובה ויחודית במסלול התיירות לנגב. האתר לאחר פיתוחו עשוי להיות אתר ביקורים מבוקש אשר המבקר בו יוכל לשהות 2 - 1 שעות במסלול סיורו.

נראה לנו שעמדתך מקרוב על פוטנציאל האתר שיש להכשירו בצורה משמעותית על מנת שיהיה מסוגל לקלוט מבקרים ובמיוחד תירים.

לדעתנו יש להשקיע רבות בתצוגה, בהסבר ובשרותים נלווים. עלות הפרוגרמה נעמדת בכ - 1,440,000 ש"ח.

תוכנית העבודה הינה ל-3 שנים, לפיכך יש לגייס לכל שנה כ - 480,000 ש"ח. ברצוננו לפנות בבקשה שביוזמתך תרתום את משרד התיירות לפיתוח האתר ותגייס את המשאבים הראויים שמשרד התיירות יהיה מסוגל לקבל על עצמו בהשתתפות בכיצוע השיקום.

נודה לך על התיחסותך החיובית

בברכה

פלדמן

מזכיר המועצה לשימור אתרים

- מיסודם:
- * אנגדת הארכיולוגים ומתכנני ערים בישראל
- * אנף הנוער - משרד החינוך
- * אנף העתיקות
- * ארגון הסתעפות האווריות
- * ברית התנועה הקיבוצית
- * גנף המדינה
- * האגודה לשימור וסקום אתרי תל-אביב
- * האגודה הגיאוגרפית הישראלית
- * האיגוד לתכנון סביבתי
- * האיגוד הישראלי של ארכיולוגי נוף
- * יוזמות הכללית של יבדים בארץ ישראל, לכו לחינוך ולתרבות
- * החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- * החברה להגנת הטבע
- * החברה ההיסטורית הישראלית
- * המועצה לישראל יפה
- * המרכז החקלאי
- * המרכז לתולדות כח מגן ההגנה
- * המועצה היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- * השירות לשימור איכות הסביבה, משרד הפנים
- * התאחדות האיכרים בישראל
- * חיים וסביבה
- * יתק בן צבי
- * מועצת התנועות הנוער
- * לחקר תנועת העבודה
- * מנהל סקרעני ישראל
- * מנהל התכנון, משרד הפנים
- * מרכז ההסברה
- * מרכז השלטון המקומי בישראל
- * קרן קיימת לישראל
- * רשות שמורות הטבע
- * רשות הגנים הלאומיים
- * תנועת המוסכים

5/12/88

תאריך

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

לאפרגם רונן
שלום וברכה,

הנדון: השתתפות החמ"ת בנושא שימור האתרים

בהמשך לשיחתנו ובהתאם לסיכום שהיה לנו, העברתי לך את הנהגונם הבאים:

1. רשימת האתרים המומלצים על ידינו לסייע להם בעבודות שיקום.
2. בקשה מפורטת לשילוט אתרים
3. בקשה מפורטת לסקר אתרים
4. בקשה מפורטת לשיקום מחנה המעפילים עתלית

למרות שהובטח על ידך לבדוק אפשרות של מתן סיוע מצומצם לבקשות שהגשנו, עד היום לא קיבלנו כל מענה חיובי. יתרה מכך קיבלנו מכתב מרן כהן שבו התבקשנו להעביר פעם נוספת את כל הניירת הרלוונטית.

אודה לך מאוד אם תאשר לי את סכום השתתפותכם לפרויקטים שביקשנו ומה עלינו לעשות כדי לממש את החלטתכם החיובית.

העתק: מר קובי בירנהק, לשכת שר התיירות

מר רן כהן חמ"ת

גב' נירה פרץ חמ"ת

בברכה

יוסי פלדמן

מזכיר המועצה לשימור אתרים

מיסודם:

- ★ אגודת האדריכלים ומתכנני ערים בישראל
- ★ אגף הנוער - משרד החינוך
- ★ אגף העתיקות
- ★ ארגון המתעצות האזוריות
- ★ ברית התנועה הקיבוצית
- ★ גנזך המדינה
- ★ האגודה לשימור ושיקום אתרי תל-אביב
- ★ האגודה הגיאוגרפית הישראלית
- ★ האיגוד לתכנון סביבתי
- ★ האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
- ★ ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- ★ החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- ★ החברה להגנת הטבע
- ★ החברה ההיסטורית הישראלית
- ★ המועצה לישראל יפה
- ★ המרכז החקלאי
- ★ המרכז לתולדות כח מגן ההגנה
- ★ המועצה היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- ★ השרות לשמירת איכות המיכה, משרד הפנים
- ★ התאחדות האיכרים בישראל
- ★ חיים וסביבה
- ★ יד יצחק בן צבי
- ★ מועצת תנועות הנוער
- ★ מכון לחקר תנועת העבודה
- ★ מנהל מקרקעי ישראל
- ★ מנהל התכנון, משרד הפנים
- ★ מרכז ההסברה
- ★ מרכז השלטון המקומי בישראל
- ★ משרד הביטוי והשכנוח המיוחד לבניה כפרית וישובים חדשים
- ★ קרן קיימת לישראל
- ★ רשות שמורות הטבע
- ★ רשות הגנים הלאומיים
- ★ תנועת המרשבים

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
יח' בטבת תשמ"ט
26 בדצמבר 1988
מנ - 173

כ.י. א.ר. כ.י. (written upside down)

א.ג.ג.

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 22 בדצמ' 1988.

לוט אני מעביר לך בזה את פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה-
22 בדצמבר 1988.

בברכה
עמי כספי
ממונה על מידע לציבור

טלפון 205-881

ת.ד. 7109 הקריה תל-אביב 61070

מועצת אתר הנצחה
פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מה-22 בדצמבר 1988

נוכחים-

מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, יצחק אבינועם, אהוד גבריאלי, משה בן
גרשון, יצחק וכטל, עמי כספי.

סדר היום-

1. הצגת תוכנית אתר ההנצחה לזכר חיים נגלי ז"ל וחללי תל עזיזיאת

תוכנית אתר ההנצחה ל-14 הנופלים במלחמת השחרור בתל עזיזיאת הוצגה
לוועדה בליווי החומר הנדרש ע"י מר אחיעם קרוק מקיבוץ כפר גלעדי.
עלות האתר - 7000 ש"ח ועד עתה הוציאו כ-4000 ש"ח. אין עדיין
אישור רשמי של מנהל מקרקעי ישראל ושל ועדת בניין ערים מחוזית.

סיכום-

מועצת אתרי הנצחה מחליטה עקרונית להמליץ בפני שר הפנים על הכרזת
אתר ההנצחה לחיים נגלי ז"ל וחללי תל עזיזיאת כאתר הנצחה. סוג
האתר: מוניציפלי-מקומי. ההכרזה מותנית בקבלת האישורים לפי סעיף 4
מחוק אתרי הנצחה ומהתחייב לפי חוק התיכנון והבניה התשכ"ה 1965.
לאחר ההכרזה, היחידה להנצחת החייל במשרד הבטחון תסייע ליזמים
ב-3000 ש"ח לסיום הקמת האנדרטה.

2. דיווח היועץ המשפטי למשהב"ט בנושא הכרזת אתרי הנצחה מעבר לקו
הירוק.

הנושא נמצא בטיפול בשותף עם הפרקליט הצבאי הראשי, ועדיין לא
נמצא הפתרון.
כנ"ל בנוגע לפתרון בעיית ההכרזה על אתר ההנצחה לחללי קהילת
המודיעין בגלילות, שהומלץ להכרזה כאתר הנצחה ממלכתי, אך נמצא
בתוך מחנה צבאי ללא תכנית מיתאר.

3. דיווח מר גבריאלי על הצעת תכנית המיתאר הארצית לאתרי הנצחה.

ב-3 בינואר 89 תתקיים ישיבת המועצה הארצית לתיכנון ובניה ובה
תוצג הצעת תוכנית המתאר הארצית לאתרים הקיימים שהגישה מועצת אתרי
הנצחה.
מר גבריאלי הודיע שבדיון פנימי על ההצעה שהתקיים במינהל התכנון
במשרד בפנים הוחלט על מספר שינויים בסעיפים 5, 6, ו-8 בהצעה.

סיכום מר שרמן:

השינויים שהוצעו מקובלים עליו פרט לשינוי בסעיף 6 המדבר על שיתוף משרד הבטחון בהכנת התוכנית. מר שרמן ימשיך לתמוך בגירסא המקורית המדברת על סיוע משרד הבטחון ולא שיתופו.

4. דיווח היו"ר

א. מינויים חדשים-

מר מיכאל פינדר ממשרד האוצר נתמנה לנציג האוצר במועצה ובוועדה המורחבת במקומה של גב' רות יוסף.
מר יוסף שמש נתמנה לנציג ארגון המשפחות השכולות במועצה במקום מר אלופי ז"ל.

ב. העתקת גלעד לזכר חברי ההכשרות בקיבוץ מלכיה מחטיבות הפלמ"ח - בעקבות פנייה למועצה לסייע בהעתקת האנדרטה, שכיום אינה משופלת למקום מרכזי יותר בקרבת אתר ההנצחה הכללי ללוחמי מלכיה. אישרה המועצה את ההעתקה ואף תמכה במתן סיוע כספי לצורך זה.

ג. הסדר לאחריות והבטחת שלמות אתר ההנצחה לחטיבת הראל בגבעת הרדאר -
מהיות האתר באיו"ש ובקרבתו המיידית של הישוב גבעת אדר, שהתפתח במהירות מסביב לאתר, התעוררו מספר בעיות הנוגעות לאתר, בהתערבות של מר שרמן ובדיון שקויים במשרדו בהשתתפות כל הגורמים הנוגעים בדבר נמצא פתרון הולם לבעיות.

ד. בקשות להקמת אתרי הנצחה חדשים.
מועצת אתרי הנצחה מקבלת פניות רבות להקמת אתרי הנצחה חדשים, אנו עונים עניינית לכל פניה ומסבירים את מהות החוק והתהליך הנדרש להכרזה על אתרי הנצחה, ובמרבית המקרים, לאחר זאת אין פנייה חוזרת.
לאחרונה נתקבלו 2 פניות חדשות: האחת להקמת גלעד לזכר אבשלום בשארי ז"ל וחבריו שנפלו בגדר המערכת ב-4.2.88 והשניה לזכר הנופלים ממערכות ישראל במושב פורת.
מר סחייק מתבקש לבדוק האם זהו מונצחים החללים עליהם מדובר, ובהתאם לכך נגיב.

החברה הממשלתית לתיירות

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ירושלים: 2.2.1988

מספרנו: 155

לכבוד

מר יוסף פלדמן

המועצה לשימור אתרי התיישבות

רח' השפלה 3 ת"א

א.נ.

הנדון * אתר עתלית

ביום 28.1.88 סיירתי באזור. נדהמתי לגלות בשלט המציין את הגופים שעזרו לשחזור האתר (שעדיין אינו פתוח לקהל - חופשי) את ההעדרות הבולטת של החברה הממשלתית לתיירות. אני מוצא לנכון לציין זאת לפניך בתקווה שהדבר יתוקן בהקדם האפשרי למען המשך יחסי העבודה ששוררים בין המועצה שאתה מייצג ובין משרד התיירות באמצעות החברה הממשלתית לתיירות.

מקווה לקבל הסברך ותאריך שבו יתוקן הדבר בהקדם האפשרי!

בידידות,

אדריסל
אגף
כהן
תלנון

העתק: א. רונן - מנכ"ל חמ"ת
גב' נ. פרץ - מזכיר חמ"ת

ירושלים: 3.1.1989
מספרנו: 1782

לכבוד
הגב' א. גנור
משרד התיירות
הממונה על הארועים

ג.ג.

הנדון - אתרי ראשית ההתיישבות - סרט וידיאו עידן חדש.

רצ"ב עותק הזמנת עבודה לחב' "עידן חדש" להפקת סרט וידיאו בנושא "זרקור לאתרי ראשית ההתיישבות" העבודה בוצעה לשביעות רצון כל הנוגעים בדבר.

רצ"ב חשבונות חב' עידן (הכוללים הפקת מספר תשדירי שירות נוספים לאתרי ההתיישבות).

אודה לך על החזר הסך של 8,280 ש"ח בהקדם.

בברכה,

נירה פוז
ממונה על התקציב

העתק:

מר א. רונן - מנכ"ל חמ"ת.
מר ג' פרוז - משרד התיירות.
מר רן כהן - מנהל אגף תכנון.
הנח"ח - כאן.

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך 25.12.88

דואר נכנס
-8-1-1989

לחברי וועדת סקר שלום,

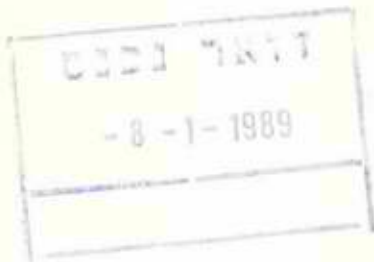
להזכירכם, בתאריך 11.1.89 בשעה 14:00, נקיים ישיבת וועדת סקר בנושא קביעת קריטריונים לדירוג אתרים לשימור. הישיבה תתקיים בחדר הישיבות של החברה להגנת הטבע, רח' השפלה 4.

ליון חזקה קולא
האולם
למנו
22

בברכה
חומי

רכזת סקר אתרנס

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

קריטריונים לקביעת ודירוג של אתרים לשימור

1. כללי

קביעת הקריטריונים נועדה לגבש שיטה מוסכמת שתאפשר למועצה להחליט אלו אתרים ומבנים ראוי לשמר ולדרג אתרים אלה לפי ערכם התרבותי ואיכותם כנושאי ערך תרבותי, לצורך קבלת החלטות בדבר קדימויות והקצאת משאבים לפעולות שימור. דירוג האתרים לפי חשיבותם עשויה להשפיע גם על המאמץ שיושקע בהבטחת שימורם, וגם על מתכונת שימורם. הסכמה על קריטריונים חשובה לצורך הכנת רשימת אתרי השימור, תקל על ההידברות בין חברי המועצה ותאפשר לפעילים לפעול באירועים המחייבים תגובה מהירה במקום, בלי להיזקק לנהלי תיאום ואישור של המרכז. בקביעת הקריטריונים תילקחנה בחשבון גם הפעולות הנדרשות לשימורם.

2. הגדרות

2.1 אתר פירושו כברת קרקע עם כל המחובר אליה כגון: עמחים, מבנים, גדרות, חפירות, בורות, מערות וכד'. בכל אתר שייקבע כאתר שימור יהיה צורך לקבוע את גבולות האתר, את העצמים המחוברים אליו כוונה לשמרם, ואת העצמים המחוברים אליו שאין כוונה לשמרם או אף רצוי לסלק. אתר עשוי לכלול גם שכונה שלמה או ישוב שלם. לגבי כל אתר יהיה צורך לציין מהם הערכים, הרכיבים או התכונות שחשוב לשמר.

ישנם אתרים שיש בהם עצם הראוי לשימור (כגון: עץ, מבנה או חלק ממבנה), שניתן לשמרם על ידי העתקתו למקום אחר. האתר המקורי יחדל להיות אתר שימור לאחר שהועתק העצם הטעון שימור ונוצר אתר שימור חדש הכולל עצם זה.

2.2 שימור פירושו פעולה להבטחת המשך קיומם של הערכים התרבותיים הגלומים באתר כלשהו, לצורך שמירתם לדורות הבאים. השימור יכול לכלול אחת, או כמה מהפעולות הבאות: שימוש מלא או חלקי (במובנו הקפדני), שיחזור, שיקום ושיפוץ, ציון (על ידי שילוט ומיפוי וטיפול נאות).

3. קריטריון ערך האתר

3.1 אתר ייקבע כראוי לשימור בגין ערכו אם הינו:

3.1.1 אתר עדות לארוע היסטורי חשוב (כגון מקום הכרזת המדינה).

3.1.2 אתר עדות או הדגמה לתופעה בעלת חשיבות היסטורית (כגון בתי-מתיישבים במושבות היהודיות הראשונות, מחנה המעפילים בעתלית, מבני בטחון שונים).

3.1.3 אתר הקשור בחייה או בפעילותה של אישיות או קבוצת אנשים בעלי חשיבות היסטורית (כגון ישיבת הרב קוק).

3.1.4 אתר המהווה דוגמא אופיינית לתרבותה של חברה מסוימת בתקופה מסוימת (ביטויים של דת כמסגד חסן בק, תרבות מגורים כגון: הכפר הערבי המסורתי, ותרבות חומרית כגון מדרגות חקלאיות, שומרות, בארות, מערכות השקיה, טחנות וכיו"ב).

3.1.5 מבנה או מיכלול מבנים המהווה דוגמה אופיינית לסגנון בנייה מסויים (כגון בית בונים בירושלים) לטכנולוגית בניין או לחומרי בניין (כגון מבנים מליבני סליקט בתל אביב או "בתי-הנחושת" בחיפה).

3.1.6 מבנה, מכלול מבנים או אתר אחר, המצטיינים בייחוד כל שהוא, המצדיק את שימורם (מבנים או אתרים החשובים לציבור הרחב מסיבה כל שהיא, מבנים או אתרים הקשורים בזכרונות מקומיים, קוריוזים - כשעון השמש בירושלים וכיו"ב).

3.2 הכללתו של אתר באחת מהקטגוריות הנ"ל חייבת להיבחן על פי קריטריונים מוסכמים. לגבי הקטגוריות א'-ה' יש לקבוע שתי עובדות:

3.2.1 שהארוע, התופעה, האישיות וכד' עמה קשור האתר, הם בעלי חשיבות היסטורית.

3.2.2 שלאחר קשר הדוק לארוע, לתופעה או לאישיות הנדונים.

המבחן לעובדה הראשונה הוא בהיות הארוע, התופעה, האישיות וכד', מוזכרים בספרי היסטוריה, בספרות יפה או בעתונות, כבעלי ערך היסטורי (לגבי סגנון בנייה מספיק איזכור בספרות מקצועית או עיתונות מקצועית), או לפחות עדות של אדם בעל סמכות בתחום הנדון על הערך ההיסטורי של הארוע וכד'.

המבחן לעובדה השניה גם הוא עדיף שיימצא במסמכים כתובים, אך נראה כי במקרים רבים יצטרך להימצא בעדות של יודעי דבר מהימנים.

לגבי הקטגוריה 3.1.6, המבחן הוא בהסכמה ציבורית רחבה שתבטא בשלב ראשון בחוות דעת של חברי המועצה ובשלב מאוחר יותר בהסכמה בכתב שיש להשיגה מאנשים רבים ככל האפשר (הערכות בכתובים או פסיקה של מומחה עשויים להידרש לצורך תימוכין).

4. קריטריון דרוגו של האתר

דרוגו של אתר שימור בפרמטר הערך ייקבע על פי השיקולים הבאים (בשלב זה ללא שיקול):

4.1 חשיבותו של הארוע, התופעה, האישיות וכדומה שהוא קשור בהם (החשיבות תיקבע על פי המשקל המיוחס לה במקורות הכתובים, על פי הערכת מומחה, או על ידי השוואתם עם הארועים, התופעות, האישיות וכד' האחרים שיימצאו קשורים לרשימת אתרי השימור).

4.2 נדירותם של אתרים הקשורים בארוע או בתופעה.

4.3 אופייניותו וייצוגיותו של האתר בסוגו (על פי חוות דעת מומחים).

4.4 איכותו החזותית והפיסית.

4.5 בולטות בתודעה הציבורית.

4.6 התאמת הסביבה הקרובה לאופיו של האתר המשומר.

4.7 היעילות התקשורתית האפשרית לגבי האתר (נגישותו לקהל המעוניינים, סיכוייו לעורר עניין ולמשוך קהל).

5. קריטריון דחיפות השימור

לקביעת עדיפויות וקדימויות באשר למועד הטיפול באתרי השימור, יסווגו האתרים על פי "פרמטר הדחיפות". סיווגו של אתר שימור בפרמטר הדחיפות ייקבע בשתי קבוצות:

5.1 אתרים הטעונים טיפול מיידי.

5.2 אתרים שהטיפול בהם סובל דיחוי.

בקבוצה הראשונה יכללו אתרים שידוע כי הם נתונים בסכנת התבלות או הריסה בטווח הקרוב, סכנת העברה לבעלות שתקשה או תחבל באפשרות השימור או שצפויה פעולה תכנונית (רשיון בניין או תב"ע) שתמנע אפשרות שימור, או שנוצר צורך ציבורי דחוף להשתמש באתר ולשקמו. אתרים הנמצאים בשלבי הרס או קלקול יטופלו על ידי הועדות האזוריות בנוהלים מקוצרים.

6. קריטריון ייתכנות הביצוע

לצורך גיבוש מדיניות הפעולה ביחס לאתר וליעילות המאבק בהגנה עליו, וכן לקביעת שיטת השימור ולהתוויית עקרונות תכנון השימור של האתר, יש חשיבות להעריך בשלב מוקדם ככל האפשר את ייתכנות הביצוע בהתאם למשאבים הנדרשים והזמינים, הקשיים, ההתנגדויות והתמיכות הצפויים, השימושים האפשריים, האפשרות להפיק הכנסות, ואפשרויות התחזוקה לאורך זמן. אין מדובר בסקרים מחקרי שוק, תכנון וכד', במובנם המלא, אלא בהערכות-גישוש על פי מיטב שיקול הדעת של חברי הועדות האזוריות. כאשר תעמוד על הפרק הבחירה בין שני אתרים זהים בתוכנם ודומים בערכם, עשויים שיקולי ייתכנות הביצוע להכריע בין השניים.

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

תאריך

סיכום ישיבת סקר שהתקיימה בתאריך 21.12.1988

משתתפים: מאירה גלוזקינס, אהוד גבריאל, משה בן גרשון, יעקב שפר, עוזי צ'פלין, גרשון שמיר, רינה מאירוביץ, יוסי פלדמן, אורי אראל, חומי.
נעדרים: רן כהן (בחול"ל).

מאירה - במועצה 2,420 כרטיסי סקר ברובם מוקלדים למחשב. לאור נתון זה מבקשת לדעת איך אפשר להביא לידי סיומו של אינוונטר האתרים לשימור.

יוסי - הבעיה תקציבית. המתנדבים לא נרתמו לערכית סקר האתרים. מציע שהועדה תנסה להשיג תקציב לסוקר שיקדיש עצמו רק לסקר פיזי. הצפי להספק עבודתו כ-15 אתרים ביום.

מאירה - מציעה שהסוקר יתרכז רק באזור אחד שיקבע. דרך עבודתו באזור זה יהווה דגם לעבודה בשאר האזורים.

יוסי - במקביל צריך להקים קבוצת הערכה חבריה יהיו, חבר בוועדה המחוזית, היסטוריון ואדריכל.

אהוד - אינו חושב שאדם אחד יוכל לסקור 15 אתרים ביום. מציע שהועדה תחליט שהמדגם יהיה בישוב אחד, ויכלול סקר מלא והערכה. זה יתן את קנה-מידה לזמן סקר בפועל.

יוסי - הבעיה העיקרית אינה ברמת הישוב אלא ברמת האזור.

אהוד - אפשר להתרכז בתת אזור שיקבע. לדוגמא: זכרון יעקב, שפיה, בנימינה.

משה - אינו מאמין בפעולת הסוקר הבודד. ואינו מקבל את השיטה המדגמית,

והסיבה בדרך זו הסקר יארך זמן רב מידי. ולכן מציע לפנות אל הרשויות

המקומיות שהן ישתתפו בסקר. מציע להתחיל מיד בדירוג האתרים.

יעקב - על פי נסיונו, סקר אתר בודד עורך כ-8-12 שעות (כולל השהות בארכיון).

לדעתו, כדאי לעבוד בשיטה אזורית בעזרת איש מקצוע. כדאי לחשוב על

הכנסת כל החומר האיורי למחשב.

רינה - מבקשת לדעת מיהו הסוקר מהם כישוריו, ומהו האזור המוצע לסקר.

יוסי - צריך לבחור את הסוקר, ואחר כך יקבע האזור. מציע שגרשון, אהוד, משה

יציעו תת אזורים לסקר מידי. הצעותיהם יועברו לדיון למאירה.

ברור שהסקר כפי שמתבצע כיום אינו מופסק.

אורלי - אם מוציאים סוקר, כדאי למקד את הדרישות שלנו.

סיכום:

- ★ אגודת האדריכלים ומתכנני צירם בישראל
- ★ אגף הנוער - משרד החינוך
- ★ אגף העתיקות
- ★ ארגון המועצה האזורית
- ★ ברית המועצה הקיבוצית
- ★ גנן המרינה
- ★ האגודה לשימור ושקום אתרי חל-אביב
- ★ האגודה הגיאוגרפית הישראלית
- ★ האיגוד לתכנון סביבתי
- ★ האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
- ★ ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל, המרכז לחינוך ולתרבות
- ★ החברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
- ★ החברה להגנת הטבע
- ★ החברה ההיסטורית הישראלית
- ★ המועצה לישראל יפה
- ★ המרכז התקלאי
- ★ המרכז לחלודת כח מן. ההגנה
- ★ הסוכנות היהודית לארץ ישראל, המחלקה להתיישבות היהודית
- ★ השרות לשמירת איכות הסביבה. משרד הפנים
- ★ התאחדות האיכרים בישראל
- ★ חיים וסביבה
- ★ יד יצחק בן צבי
- ★ מועצת הננוע והנוער
- ★ מכון לחקר תנועת העבודה
- ★ מנהל מקרקעי ישראל
- ★ מנהל התכנון. משרד הפנים
- ★ מרכז ההסברה
- ★ מרכז השלטון המקומי בישראל
- ★ משרד הבינוי והשכון המינהל לבניה כפרית יישובים חדשים
- ★ קרן קיימת לישראל
- ★ רשות שמורות הטבע
- ★ רשות הגנים הלאומיים
- ★ תנועת המושבים

יוסי - אחד מתפקידי הסוקר יהיה גם לדרג את האתרים, בצמוד לסוקר יהיה צוות מייצג ומנחה.
מקבל כל ביקורת של חברי הוועדה על אי התקדמות הסקר, ובקרת דומה הובעה על ידי מבקר המדינה.
קריטריונים לדירוג אתרים חשוב לגבשם ולהביאם לאישור בפני וועדת תכנון המהכנסת ב-15.1.89.
נקבעה ישיבה לקביעת קריטריונים לדרוג אתרים לתאריך 11.1.89.

לסיכום: התקבלה הצעה לסקר תת אזור על ידי סוקר מקצועי כגאוגרף.
אהוד, משה וגרשון יציעו תתי אזורים מועדפים לסקר.

יעקב - סקר תל אביב.

אינו רואה את סקר תל אביב כפי שהוצג בפני חברי הוועדה כ"מוצר" סופי. תפסו את המושג "מוצר סופי" - סקר שיכלול גם תמונות, תוכניות והולדות הבית.
יוסי - נעקב השקיע עבודה רבה בסקר תל אביב וניסה להתמודד עם בעיות רבות. אינו מניח שנצליח להגיע לרמה כזו בהיקף כלל ארצי.
יעקב - סקר תל אביב בנוי כך שניתן יהיה להוסיף אליו נתונים. לדעתו, לכל בית חייב להיות תיק ובו תמונה, תוכנית הגשה, דף רקע, ובמהשלב: ריכוז הנתונים.
מציע להשאר במתכונת הקיימת: סקר ממוחשב עם תיק עזר.

29.12.1988 האריך

המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות

לחברי ועדת הסקר,

שלום,

ברצוף לפרטיכל של הישיבה ולקראת הישיבה הבאה ב-11.1.89, רצ"ב לרענון נייר שהוצע על ידי ועדת תכנון לקביעת קריטריונים לשימור ודירוג האתרים.

בקריטריונים לדרוג המומלצים בדף הרצ"ב מתיחסים לאמות המידה שבהם יש לבחון את הדרוג אבל אינם מתיחסים לסדר הדירוג.

ברצוננו להמליץ לקראת הדיון לקבוע סדר של דרוג בהתאם לחלוקה הבאה:

1. אתר לאומי בעל ערך מיוחד כגון: תל-חי, עתלית.
2. אתר לאומי כגון: ראש פינה, שער הגיא.
3. אתר לשמור בעל ערך אזורי כגון: עין שמר, משטרת נהלל.
4. אתר בעל ערך ישובי כגון: מגדל מיס, בית כנסת וכו'.
5. אתר לשימור כגון: בית רוקח, בית מני וכו'.
6. מתחם לשימור.

ראוי להתייחס לכל קבוצה דרך הטיפול המומלץ לטפל בשימורה. הנ"ל הינם הצעות כחומר מחשבה לקראת הדיון.

ב ב ר כ ה,
 האמי
 בן יוסף פלדמן

- מיסודם:
- * אגודת האדריכלים ומסכני צירם בישראל
 - * אגף הנער - משרד החינוך
 - * אגף העתיקות
 - * ארגון הכתובות האזוריות
 - * ברית התנועה הקיבוצית
 - * בנך הסרינה
 - * האגודה לשימור וסקום אתרי תל-אביב
 - * האגודה הניאונומית הישראלית
 - * האיגוד לחנוך סביבתי
 - * האיגוד הישראלי של אדריכלי נוף
 - * ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל המרכז לחינוך ולתרבות
 - * חברה לחקירת ארץ ישראל ועתיקותיה
 - * החברה להגנת הטבע
 - * החברה היסטורית הישראלית
 - * המועצה לישראל יפה
 - * המרכז החקלאי
 - * המרכז לחולדות כח מגן ההגנה
 - * הסוכנות היהודית לארץ ישראל המחלקה להתיישבות היהודית
 - * השירות לשמירת איכות הסביבה, משרד הפנים
 - * התאחדות האיכרים בישראל
 - * חיים וסביבה
 - * די' צחק כן צבי
 - * מועצה תנועת הנער
 - * מכון לחקר תנועת העבודה
 - * מנהל מקרקעי ישראל
 - * מנהל החנוך, משרד הפנים
 - * מרכז ההסברה
 - * מרכז השלטון המקומי בישראל
 - * משרד הכינוי והשכון המינהל לבנייה כפרית וישובים חדשים
 - * קרן קיימת לישראל
 - * רשות שמורות הטבע
 - * רשות הגנים הלאומיים
 - * תנועת המיסכים

**החברה
הממשלתית
לתיירות**

ISRAEL GOVERNMENT TOURIST CORPORATION

ק"מ: 9.1.1989
מספרנו: 1801
לגן הירוק
שילוב אגרות
לתיירות

ירושלים: 9.1.1989
מספרנו: 1801

לכבוד
מר י. פלדמן
המועצה לשימור אתרים

א.ג.

הנדון: השתתפות החמ"ת בשימור אתרים

בשנת התקציב 88/9 שותפה החמ"ת בשימור ושחזור אתרי ראשית ההתיישבות, כדלקמן:

40,000 ש"ח	יסוד המעלה
50,000 ש"ח	כפר תבור
90,000 ש"ח	זכרון יעקב
50,000 ש"ח	עין שמר
90,000 ש"ח	ראשל"צ (יקב)
80,000 ש"ח	חאן שוני
400,000 ש"ח	סה"כ

זהו ללא ספק תקציב נכבד, התורם רבות לקידום הנושא שבנדון. בהיות החמ"ת גוף המפתח תשתית תיירותית, יתכן כי סדר העדיפויות המוצבים על ידינו שונה במעט מאלו המוצבים על ידכם.

לקראת הכנת תוכנית עבודה 89/90, נשמח לקיים עמכם דיון עבודה ותאום עמדות באשר לסדרי עדיפויות וקדימויות ביצוע.

בברכה,
נירה פוץ
ממונה על התקציב

העתק:
מר א. רונן - מנכ"ל חמ"ת.
מר ר. כהן - מנהל אגף תכנון.

מועצת אתרי הנצחה

ת.ד. 7109
תל-אביב 61070
ג' בתמוז תש"ן
26 יוני 1990
מנ - 29

לאין גילוי
לאין גילוי
לאין גילוי
לאין גילוי
לאין גילוי

[Handwritten signature]

לכבוד א. ק. כפן

הנדון: פרוטוקול ישיבת הועדה המורחבת מיום 31 במאי 1990.

כוט אני מעביר כך בזה את פרוטוקול הישיבה הנ"ל.

ב ב ר כ ה

[Handwritten signature]
עמי כספי

מזכיר יו"ר המועצה

מועצת אתרי הנצחה

פרוטוקול ישיבת הוועדה המורחבת מיום 31 במאי 1990

נוכחים:

מנחם שרמן - יו"ר, נעמן סחייק, משה נצר, יעקוב ינאי, יצחק אבינועם, אהוד גבריאלי, משה בן גרשון, יצחק וכטל, עמי כספי.

סדר היום:

1. אתר ההנצחה לחללי חיל החימוש במתחם "יד לבנים" בנתניה

תכנית אתר ההנצחה הוצגה לוועדה ע"י תא"ל (מיל') טוביה מרגלית - יו"ר עמותת חיל החימוש, מדובר באנדרטה שנמצאת בשלבי הקמה סופיים וזאת ללא אישור כחוק. הוועדה המורחבת הביעה הסתייגותה מהקמת אנדרטאות ללא היתר כחוק וְבִקְשָׁה לאישורם בדיעבד.

סיכום:

מועצת אתרי הנצחה מחליטה להמליץ עקרונית על הכרזת אתר ההנצחה לחללי חיל החימוש בנתניה. לאחר שיועבר למועצה צילום של דגם האתר ופירוט החמרים מהם הוא בנוי תעביר המועצה המלצתה לשר הפנים.

2. דיווח שוטף

(א) הכנת רשימת אנדרטאות לתכנית מיתאר ארצית - נערכה השואה בין רשימת האנדרטאות שסיווגה ואישרה מועצת אתרי הנצחה לבין רשימת האנדרטאות המופיעות בספר "גלעד", שנקבע שימשם כבסיס להכנת תכנית המתאר הארצית לאתרי הנצחה. מאחר שנתגלו פערים בין 2 הרשימות, סוכם שהח"מ יעביר למר סחייק את רשימת הפערים ולאחר עדכון תובא הרשימה הסופית לאישור המועצה ותשמש כבסיס לתכנית המתאר. כמו כן סוכם שמשרד הבטחון יסייע למכיני התכנית באמצעים שונים לרבות הקצאת רכב לנסיעות מרוחקות.

(ב) אנדרטת השלהבת לזכר בני מגדל העמק שנפלו במערכות ישראל - נתקבל ביח' להנצחת החייל במשהב"ט מכתב מראש העיר מגדל העמק ח"כ שאול עמור, בדבר סיום הקמת אנדרטת השלהבת לזכר חללי מגדל העמק. השבנו לו על כך שהאנדרטה נבנתה ללא אישור בניגוד לחוק, ובתשובתו אלינו הוא התחייב להסדיר אישור האתר במסגרת החוק.

(ג) פרויקט אתר גשר עד הלום והפילבוקס - המועצה לשימור מבנים ואתרי התיישבות ועיריית אשדוד פנו למועצה והציגו תכנית לשימור ופיתוח אתר גשר עד הלום והפילבוקס שלידו. השבנו הן בפגישה אצל מר שרמן והן במכתב על הפעולות שיש לנקוט ע"פ החוק על מנת לפתח את האתר ולהכריז עליו כאתר הנצחה. (מדובר באתר המשתרע בשטח שיפוט של 2 רשויות מקומיות בעת ובעונה אחת - אשדוד ומוא"ז חבל יבנה).

(ד) סיוור מועצת אתרי הנצחה -

הוחלט לקיים את סיוור מועצת אתרי הנצחה, שנדחה, לאחר החגים, על מועד מדוייק תבוא הודעה בנפרד.

3. דיווח היועמה"ש

א) אתר הנצחה לחללי שלום הגליל בקרית שמונה - מציע לא לאשר הקמת אתר הנצחה לכל חללי מלחמת שלום הגליל בקרית שמונה מדובר באתר הנצחה ממלכתי לחללים בקנה מידה ארצי ולא מקומי. הקמת אנדרטה מסוג זה מחייבת החלטת ממשלה. מר נצר הביע הסתייגות מהקמת אנדרטה לכלל חללי מלחמה אחת, מאחר שאין לכך תקדים משום מלחמה קודמת. סבור שעל המועצה לתת תשובה שלילית, שזה מסמכותה, ולא להעביר להחלטת ממשלה. מר אבינועם מעיר שחללי שלום הגליל יונצחו באתר ההנצחה הממלכתי בהר איתן.

סיכום

א) מר שרמן יכתוב לראש ערית קרית שמונה מכתב מנומק הקובע שמכיון שמעולם לא הוקמו אנדרטאות להנצחת כלל חללי מלחמה, הגיעה מועצת אתרי הנצחה למסקנה שאין מקום לאשר אתר הנצחה כזה.

הנצחת חללי מלחמת של"ג תבוא לביטוי באתר ההנצחה בהר איתן. מאידך גיסא ניתן להקים גן, פארק או מוסד כלשהו בקרית שמונה המנציח את חללי של"ג.

ב) הצעה לתיקון חוק אתרי הנצחה ומכתב הפניה לשר הפנים. מר וכטל הגיש הצעה מתוקנת לנוסח מכתב הצעה לשר הפנים לתיקון החוק.

סיכום

ההצעה תופץ לחברי הועדה המורחבת (ראה הלוט) להערות לקראת הדיון הבא.

הישיבה ננעלה בשעה 1300.

הישיבה הבאה תתקיים ביום ה' ה-6.9.90 בשעה 1300.

רשם: עמי כספי

לוט: הצעה לתיקון החוק ומכתב הפניה לשר הפנים.